

LIETUVOS ENERģIJA

METIN
ATASKAITA

,08

- Vasario 6 d. „Lietuvos energija“ ir Švedijos elektros perdavimo sistemos operatorius „Svenska Kraftnät“ užbaigė Lietuvos ir Švedijos elektros tinklų sujungimo galimybių studiją, kuri rodo, kad sistemų sujungimas yra galimas ir ekonominiu požiūriu būtą pagrįstas, remiantis išnagrinėtais techniniais, ekonominiais ir teisiniais aspektais.
- Vasario 12 d. elektros perdavimo sistemos operatoriai „Lietuvos energija“ ir „PSE Operator“ (Lenkija) vadovai pasirašė memorandumą, kuriuo atliks darbus gyvendinant Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo projektą, akcininkų sutartį.
- Kovo 20 d. vadovaujantis komitetas patvirtino pirminę galimybių studijos dėl Baltijos šalių energetikos sistemos sinchroninio darbo su UCTE (Vakarų Europos energetikos sistema) galutinį ataskaitą.
- Balandžio 7 d. „Lietuvos energijai“, diegusiai darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemą OHSAS 18001:2007, teiktas ta patvirtinantis sertifikatas.
- Gegužės 27 d. „Lietuvos energija“ tapo nacionalinio investuotojo LEO, LTAB antrine mone.
- Birželio 30 d. neeiliniame „Lietuvos energijos“ akcininkų susirinkime patvirtinta naujoji bendrovės statų redakcija: aukščiausiu ir nuolat veikiančiu bendrovės valdymo organu tapo „Lietuvos energijos“ valdyba.
- Liepos 8 d. neeiliniame „Lietuvos energijos“ akcininkų susirinkime atšaukta senoji ir išrinkta naujoji bendrovės valdyba. Jos pirmininku ir bendrovės generaliniu direktoriumi tapo Darius Masionis.
- Rugsėjo 11 d. registruota „LitPol Link“ moneta, kuri atliks darbus gyvendinant Lietuvos ir Lenkijos elektros jungties projektą.
- Spalio 1 d. „Lietuvos energija“ pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku (ERPB). Pasirašyta sutartimi elektros tilto su Lenkija projekto parengiamiesiems darbams bankas skyrė 2 mln. eurų negrąžintinos paramos lėšas.
- Spalio 22 d. „Lietuvos energija“ Aukštos tampos renginių bandymų laboratorija akredituota pagal LST EN ISO/IEC 17025:2006 standarto reikalavimus.
- Spalio 28 d. „Lietuvos energija“ baigė rengti 330 kV dvigrandės elektros perdavimo oro linijos Alytus–Kruonis statybos technines užduotis.
- Gruodžio 4 d. akcininkų susirinkime pritarta sąlyga, pagal kurias nuo „Lietuvos energijos“ būtų teisiškai ir funkciškai atskirtos Kauno hidroelektrinė ir Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė, rengimui. Šios sąlygos patvirtinimas yra numatytas 2008 m. gegužės 27 d. LEO LT, AB akcijų pasirašymo sutartyje. Susirinkimo metu akcininkai išrinko naują „Lietuvos energijos“ valdybą. Jos nariais tapo: Darius Masionis, Aldona Jakutienė, Vidmantas Grušas ir Mindaugas Jablonskis. Valdybos pirmininku išrinktas Darius Masionis.
- Gruodžio 9 d. pristatyta ir viešai paskelbta sinchroninio sujungimo tarp IPS/UPS (Baltijos ir NVS šalių sinchroniškai veikianti elektros energetikos sistema) ir UCTE (Vakarų Europos šalių sinchroniškai veikianti elektros energetikos sistema) galimybių tyrimo ir išvadų santrauka (Summary of Investigations and Conclusions), kuri pasirašymo ceremonijoje patvirtino studijos partneriai. Tarp jų ir Lietuvą atstovaujanti „Lietuvos energija“, kaip elektros perdavimo sistemos operatorius.
- Gruodžio 12 d. Kauno hidroelektrinės II blokas pripažintas tinkamu naudoti – šio akto pasirašymu užbaigtas pirmasis Kauno hidroelektrinės modernizavimo etapas.
- Gruodžio 19 d. Briuselyje susirinkę elektros perdavimo operatoriaus funkcijas vykdančių Europos kompanijų vadovai iš 42 šalių steigė naują asociaciją – Europos elektros perdavimo sistemos operatorių tinklą ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity). „Lietuvos energijos“ generalinis direktorius Darius Masionis išrinktas asociacijos valdybą.

TURINYS

Vizija ir misija	2
Generalinio direktoriaus pranešimas	3
Valdyba	4
Organizacijos struktūra	5
Strategija	5
Pagrindiniai rodikliai	6
ELEKTROS TIEKIMO PATIKIMUMAS	
Perdavimo tinklo operatorius	8
<i>Elektros perdavimo kokybė</i>	8
<i>Perdavimo tinklo plėtra ir priežiūra</i>	9
<i>Integracija</i>	12
Elektros energetikos sistemos operatorius	13
<i>Valdymo tobulinimas</i>	13
<i>Sistemos balansas</i>	14
<i>Strateginiai projektai</i>	15
<i>Bendradarbiavimas</i>	17
ATVIRA RINKA	
<i>Elektros rinka</i>	19
<i>Rinkos operatoriaus veikla</i>	20
<i>Elektros eksportas ir importas</i>	20
PAŽANGIOS TECHNOLOGIJOS	
<i>Informacinės technologijos ir telekomunikacijos</i>	22
SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ	
<i>Darbuotojai</i>	24
<i>Kvalifikacija</i>	25
<i>Darbo sauga ir sveikata</i>	26
<i>Aplinkos apsauga</i>	26
<i>Parama kultūrai, mokslui ir sportui</i>	27
EFEKTYVUMO SIEKIS	
<i>Akcinio kapitalo struktūra</i>	29
<i>Elektros perdavimo kaina</i>	29
<i>Veiklos rodiklių apžvalga</i>	30
<i>AB „Lietuvos energija“ 2008 m. finansinė atskaitomybė</i>	33

Vizija ir misija

Vizija

Elektros perdavimo sistemos operatorius – patikimumo ir efektyvumo lyderis Baltijos šalyse.

Misija

Užtikrinti patikimą elektros energijos perdavimą, efektyvų elektros energetikos sistemos valdymą ir skaidrų rinkos administravimą.

Akcinė bendrovė „Lietuvos energija“ – Nacionalinio investuotojo LEO LT antrinė įmonė, atliekanti 110 – 330 kV įtampos elektros energijos perdavimo tinklo savininko, elektros energetikos sistemos operatoriaus ir rinkos operatoriaus funkcijas. Jas atlikdama bendrovė:

- prižiūri ir plečia elektros energijos perdavimo tinklą,
- vykdo elektros energijos perdavimą iš Lietuvos elektrinių skirstomųjų tinklų bendrovėms ir stambiems vartotojams,
- užtikrina elektros gamybos ir suvartojimo balansą,
- koordinuoja Lietuvos elektros energetikos sistemos darbą,
- vykdo elektros eksportą, importą ir tranzitą,
- organizuoja prekybą elektra.

„Lietuvos energija“ yra Baltijos šalių, Baltarusijos ir Rusijos lygiagrečiai veikiančių elektros sistemų grandis, valdanti svarbiausios ūkiui ir buičiai reikalingos energijos rūšies srautus Lietuvoje. Pagrindinė bendrovės paskirtis – patikimas ir efektyvus elektros energijos perdavimas ir elektros energetikos sistemos stabilumas Lietuvoje.

Generalinio direktoriaus pranešimas

2008-ieji buvo neeiliniai metai, kupini permainų, iššūkių, ir didelio tempo – „Lietuvos energija“ iš valstybės valdomos bendrovės tapo antrine įmone, strateginio energetikos projektų investuotojo LEO LT, AB dalimi. Pasikeitė įmonės statusas, įstatai, net filosofija, tačiau mūsų misija – užtikrinti patikimą elektros energijos perdavimą, efektyvų elektros sistemos valdymą ir skaidrų rinkos administravimą – liko ta pati.

Nepaisant neramaus permainų laiko, savo misiją atlikome nepriekaištingai: mūsų elektros tiekimo patikimumo rodikliai yra vieni aukščiausių Europoje, o nustatytas normas, lyginant su kai kuriomis Europos Sąjungos šalimis, viršija daugiau nei 20 kartų.

2008-aisiais, kaip ir kasmet, kad užtikrintume šalies elektros energetikos sistemos veiklos patikimumą, aktyviai rūpinomės elektros tinklų ir energetikos objektų plėtra ir atnaujinimu. 2008 metais iš viso buvo investuota 159,8 mln. Lt – 5,1 proc. daugiau negu praeitais metais. Užbaigtas I-as Kauno hidroelektrinės modernizavimo etapas, rekonstruotos 4 transformatorių pastočių atvirosios skirstyklos, suremontuota daugiau nei tūkstantis kilometrų 110 kV ir 330 kV oro linijų.

Vieni svarbiausių mūsų, kaip LEO LT, AB grupės dalies, uždavinių – tarptautinis elektros jungties projektas su Lenkija ir tarpsteminis prisijungimas sinchroniniam darbui prie Vakarų Europos sistemos (UCTE). Tam reikia ne tik atnaujinti ir stiprinti senus įrenginius, bet ir statyti naujas elektros linijas, kurios sujungs Lietuvos ir Lenkijos, o vėliau ir Europos šalių elektros energetikos sistemas.

2008 metai itin svarbūs „Lietuvos energijai“ ir dėl to, kad tapome nariais naujos tarptautinės asociacijos ENTSO-E, vienijančios Europos aukštos įtampos elektros perdavimo operatorius. Šios asociacijos pagrindą sudaro buvusios tarptautinės asociacijos – UCTE, ETSO, NORDEL, BALTSO, taip pat Jungtinės Karalystės ir Airijos – asociacijos, iki šiol dirbusios atskiroje zonoje. Asociacija ENTSO-E apima visą Europą ir tokias šalis kaip Norvegija ir Šveicarija, kurios šiandien nėra Europos Sąjungos narės. Lietuvai ši narystė reiškia, kad Europos kontekste esame lygiai tokie pat svarbūs ir reikšmingi kaip ir kiti aukštos įtampos operatoriai. Dalyvaudami šios organizacijos veikloje ir valdyme kartu kuriame ateities Europos aukštos įtampos operatorių tinklo strategiją ir ilgalaikius Europos aukštos įtampos tinklo plėtros planus, bendras tinklo priežiūros taisykles bei turime galimybę tiesiogiai išsakyti savo poziciją ir teikti pasiūlymus dėl mums itin svarbių projektų – jungčių su Lenkija ir Švedija, prisijungimo prie UCTE.

Visi šie pokyčiai perkelia mūsų bendrovę į naują lygmenį. Tampame vis labiau pripažįstami Europos Sąjungos kontekste, stipresni – išgryninę veiklas telkiamės į pagrindinę savo veiklą, daromės įtakingesni tarptautiniuose projektuose. Esame atsakingi už strateginius Lietuvos elektros energetikos žingsnius ateityje.

Geriausia, ką turi „Lietuvos energija“ – tai šios organizacijos tikslams ir misijai neabejingi darbuotojai: aukštos įtampos tinklo priežiūros ir plėtros specialistai. Pagrindinė mūsų stiprybė – elektros energetikos srities kompetencija. Ją nuolat ugdome.

Neabejoju, kad „Lietuvos energija“ turi visas galimybes tapti lyderiu tarp Baltijos šalių elektros perdavimo operatorių. Mūsų vizija – ambicinga, bet pasiekiamą. „Lietuvos energija“ yra profesionalų komanda, pasirengusi užtikrinti patikimą elektros energijos perdavimą, efektyvų elektros sistemos valdymą ir skaidrų rinkos administravimą.

Tegul išskelti tikslai įkvepia mus naujiems dideliems darbams.

Darius Masionis

Valdybos pirmininkas, generalinis direktorius

Valdyba

AB „Lietuvos energija“ valdybos nariai (iš kairės į dešinę):

Vidmantas Grušas

Valdybos narys, generalinio direktoriaus pavaduotojas perdavimo tinklo reikalams

Aldona Jakutienė

Valdybos narė, generalinio direktoriaus pavaduotoja finansų reikalams

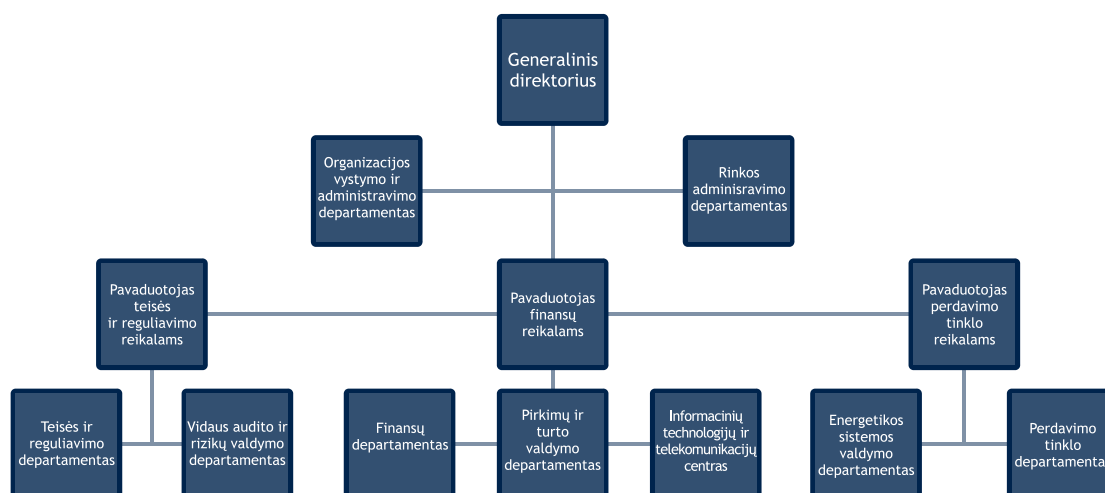
Mindaugas Jablonskis

Valdybos narys, generalinio direktoriaus pavaduotojas teisės ir reguliavimo reikalams

Darius Masionis

Valdybos pirmininkas, generalinis direktorius

Organizacijos struktūra

Strategija

2008 metais „Lietuvos energija“ išskėlė daugiau nei 30 iniciatyvų, kurių dalis virto įvairios trukmės ir sudėtingumo projektais. Ši veikla padėjo optimizuoti bendrovės darbą, išlaikyti bei pritraukti pajamas, vystyti strateginius projektus, būti socialiai atsakinga, dėmesinga savo darbuotojams, draugiška aplinkai ir visuomenei bendrove.

Organizacijos vystymo projektas. Tikslai: sukurti ir įgyvendinti optimalią organizacijos struktūrą, atitinkančią Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, įgalinančią bendrovę efektyviai siekti nustatytų tikslų, organizuoti darbuotojų veiklos valdymą, jų skatinimą ir ugdymą.

Veiklų atskyrimo projektas. Tikslai: peržiūrėti „Lietuvos energijos“ esamas veiklas ir procesus, įvertinti jų atitiktį naujai bendrovės strategijai, atlikti nepagrindinių veiklų analizę, parengti nepagrindinių veiklų atskyrimo planus, nustatyti ir optimizuoti besidubliuojančias funkcijas, patvirtinti bendrovės valdyboje parengtą įgyvendinti veiklų ir procesų optimizavimo planą.

Pirkimų funkcijos stiprinimo projektas. Projektu siekiama peržiūrėti esamą pirkimų funkciją ir patobulinti pirkimų proceso ir tiekėjų valdymą pagal geriausią praktiką taip, kad atitiktų Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus ir leistų didinti bendrovės vertę.

Vidaus audito ir rizikų valdymo funkcijos stiprinimo projektas. Tikslai: sudaryti svarbiausių „Lietuvos energijos“ veiklos rizikų žemėlapi, nustatyti veiksmus atskirų rizikų valdymui, parengti ir patvirtinti Vidaus audito perspektyvinį planą, atlikti patikimumo ir darbuotojų saugos funkcijų analizę bei parengti vystymo planą.

Kainodaros peržiūros projektas. Projektu siekiama parengti naują ekonomiškai pagrįstą elektros energijos perdavimo paslaugos kainų diferenciaciją, susietą su perdavimo patikimumu, vartotojų generavimo šaltinių pagaminama elektros energija, persiuntimu eksportui ir importui.

Rinkos administravimo projektas. Tikslai: gauti rinkos operatoriaus licenciją, įteisinti patiriamas sąnaudas šiai funkcijai atlikti kaip viešuosius interesus atitinkančios paslaugos (VIAP) ir gauti teisėtą atlygį už suteikiamas paslaugas rinkai, taip pat sukurti elektroninės prekybos sistemą skaidriai kasvalandinei prekybai elektros energijos aukcione.

Transporto optimizavimo ir efektyvumo didinimo projektas. Projektu siekiama parengti „Lietuvos energijos“ transporto funkcijos veiklos optimizavimo planą, kuris leistų sumažinti funkcines veiklos sąnaudas ne mažiau kaip 30 proc.

Dispečerinių funkcijų optimizavimo projektas. Tikslai: padidinti operatyvinės veiklos efektyvumą, sumažinti vartotojų atjungimo ir sutrikimų skaičių. Įgyvendinus dispečerinių funkcijų optimizavimo projektą pagreitėjo automatizuotas dispečerinio valdymo sistemos įsisavinimas ir jos galimybių išnaudojimas, tapo paprastesnė eksploatacija, operatyviau sprendžiami iškilę klausimai, padidėjo darbo efektyvumas. Įgyvendinant projektą sukurta Perdavimo tinklo dispečerinių funkcijų optimizavimo strategija, sudarytas detalus perdavimo tinklo dispečerinių funkcijų optimizavimo organizacinių-techninių priemonių planas, suformuota dispečerinio valdymo struktūra.

Pagrindiniai rodikliai

VEIKLOS RODIKLIAI (tūkst. Lt.)	2008	2007
Tipinės veiklos pajamos	1 455 887	1 111 116
Kitos veiklos pajamos	26 407	22 350
Sąnaudos	1 398 545	1 066 589
EBITDA	215 353	211 643
Veiklos pelnas	83 749	66 877
Grynasis pelnas iš tęstinės veiklos	44 911	49 782

BALANSO RODIKLIAI (tūkst. Lt.)	2008	2007
Turtas	3 429 478	2 747 375
Nuosavas kapitalas	2 681 299	2 210 041
Finansiniai įsipareigojimai	39 707	89 821
Investicijos	159 781	151 984
Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos	239 435	191 270

FINANSINIAI RODIKLIAI	2008	2007
Turto graža (ROA) (%)	1,3	1,8
Nuosavybės graža (ROE) (%)	1,7	2,3
Skolinto ir nuosavo kapitalo santykis (%)	27,9	24,3
Finansinių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo santykis (%)	1,5	4,1
Nuosavo kapitalo ir turto santykis (%)	78,2	80,4
Pelnas vienai akcijai (ct)	6,5	7,2

ELEKTROS TIEKIMO PATIKIMUMAS

Svarbiausias „Lietuvos energijos“ uždavinys – užtikrinti patikimą ir saugų elektros sistemos darbą bei elektros energijos perdavimą skirstomiesiems tinklams, stambiesiems elektros vartotojams iš elektrinių ir kaimyninių energetikos sistemų, taip pat elektros energijos tranzitą tarp energetikos sistemų.

Perdavimo tinklo operatorius

AB „Lietuvos energija“ perdavimo tinklo operatoriaus pagrindinis uždavinys - užtikrinti patikimą, efektyvų ir saugų aukštos įtampos elektros perdavimo tinklo eksploatavimą. Perdavimo tinklo operatorius planuoja ir organizuoja įrenginių eksploataavimo darbus; atlieka aukštos įtampos elektros tinklo ir įrenginių techninę priežiūrą, remontą, matavimus ir bandymus; šalina avarijų, ir sutrikimų padarinius; tvarko techninę dokumentaciją; rūpinasi aplinkos apsaugos, priešgaisrinės ir darbų saugos reikalavimų vykdymu.

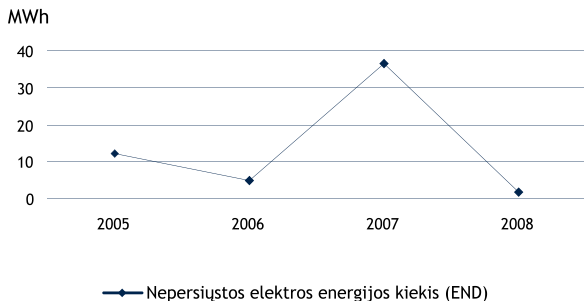
Elektros perdavimo kokybė

Vykdydama perdavimo sistemos operatoriaus funkcijas, „Lietuvos energija“ per 2008 metus aukštos įtampos

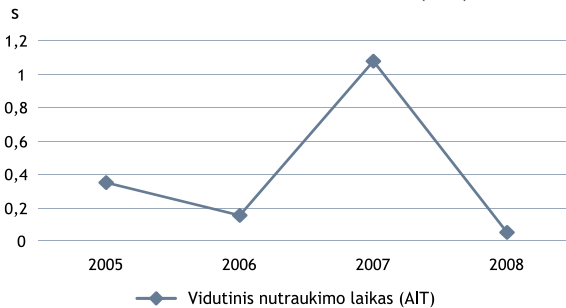
elektros tinklais šalies poreikiams perdavė 10,1 mlrd. kWh elektros energijos. Elektros perdavimas buvo 3,6 proc. didesnis nei 2007 metais: AB „Rytų skirstomieji tinklai“ elektros energijos perdavimas padidėjo 2 proc. ir sudarė 4,5 mlrd. kWh, AB „VST“ perduota 4,3 mlrd. kWh arba 2 proc. daugiau, laisviesiems vartotojams perduota 1,2 mlrd. kWh arba 4,3 proc. daugiau. 2008 metų lapkričio mėn., sulėtėjus šalies ekonomikos augimui, pradėjo mažėti elektros energijos vartojimas vidaus rinkoje.

2008 metais „Lietuvos energija“ patikimai ir kokybiškai tiekė elektros energiją vartotojams, o visus gedimus šalino per trumpiausią įmanomą laiką.

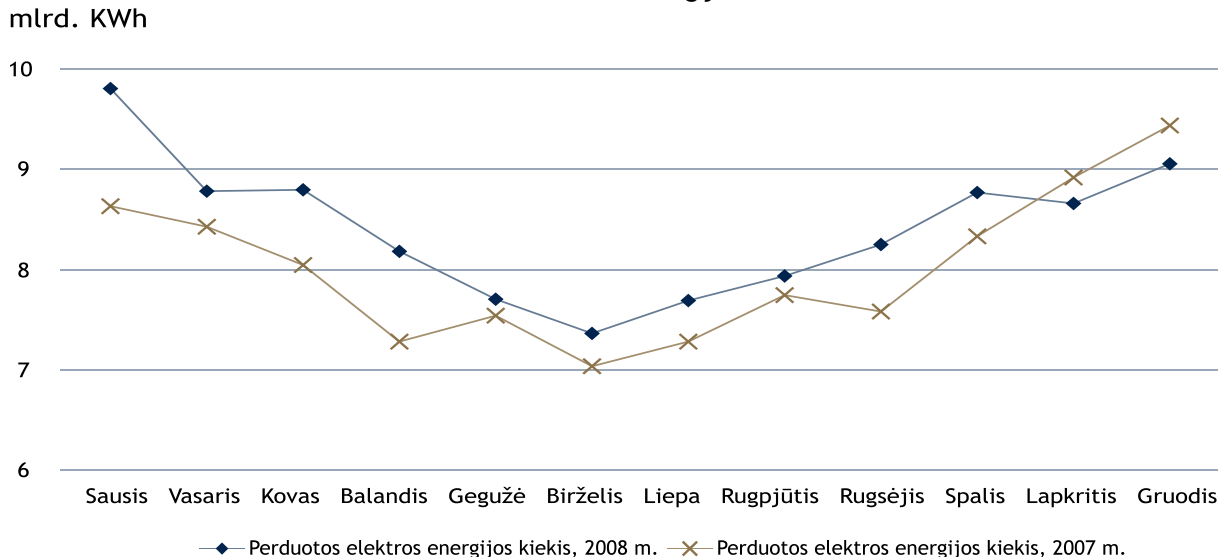
Nepersiuštos elektros energijos kiekis (END)

Vidutinis nutraukimo laikas (AIT)

Perduotos elektros energijos kiekis

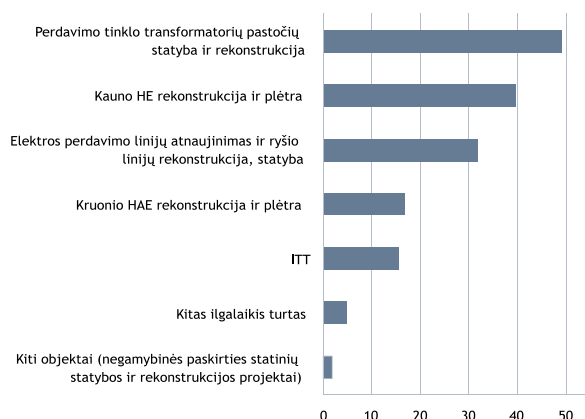

Perdavimo tinklo plėtra ir priežiūra

Didžioji „Lietuvos energijos“ eksploatuojamų elektros tinklų dalis yra pastatyta daugiau nei prieš 25–30 metų ir jų veiklos terminas jau yra pasiekęs ar net viršijęs numatytąjį. Didindama elektros energetikos sistemos darbo patikimumą „Lietuvos energija“ vykdo techniškai ir ekonomiškai pagrįstą investicijų politiką. Bendrovės investicijos į ilgalaikio turto projektus – piniginės lėšos, investuojamos siekiant elektros perdavimo patikimumo ar norint iš investuojamojo objekto gauti pelną (ar pajamas), taip pat užtikrinti bendrovės funkcijų įgyvendinimą. 2008 metais investicijos sudarė 160 mln. Lt.

Iš viso 2008 metais rekonstruotos 4 transformatorių pastočių (TP) atvirosios skirstyklos, kompleksiskai suremontuota 1 130,21 kilometrų 110 kV ir 330 kV oro linijų, iš kurių 882,61 kilometrai – 110 kV oro linijų ir 247,60 kilometrai – 330 kV oro linijų.

2008 m. AB „Lietuvos energija“ investicijos, mln. Lt

Pagrindinės investicijų kryptys:

- perdavimo tinklo rekonstrukcija,
- perdavimo tinklo plėtra,
- elektrinių rekonstrukcija ir plėtra,
- ITT (IT, telekomunikacijų ir valdymo sistemos, technologinių priemonių diegimas, kompiuterinė ir programinė įranga).

110 kV elektros perdavimo linijų atnaujinimas

2008 metais „Lietuvos energija“ atnaujino 110 kV perdavimo linijas Kaunas–Jonava II bei Vidiškiai–Skie-monys, vykdė šių 110 kV perdavimo linijų atnaujinimo darbus: Kaunas–Jonava–Kėdainiai–Panevėžys, Jurbarkas–Raseiniai–Kelmė–Šiauliai, Aleksoto TP–Kauno HE ir Aleksoto TP–Petrašiūnų elektrinė, 110 kV Šiaurinė–Kino studija (Vilnius) ir Verkiai–Kino studija (Vilnius).

110 kV transformatorių pastočių atnaujinimas ir statyba

2008 metais „Lietuvos energija“ atnaujino dvi 110/35/10

kV transformatorių pastotes – Ukmergės ir Gedminių, vykdė 17 transformatorių pastočių atnaujinimo darbus: 330/110/10 kV – Vilniaus, Panevėžio, Šiaulių ir Klaipėdos, 110/35/10 kV – Šakių, Pabradės, Naujosios Akmenės ir Kuršėnų, 110/10 – „Centro“, „Nemuno“, „Šilko“, Noreikiškių, „Miglos“, Ignalinos, Gargždų, Merkinės ir Savitiškio transformatorių pastotes, pastatė 110/10 kV „Ažuolynės“ bei „Nemuno“ pastotes, vykdė Šventininkų ir Sūdėnų transformatorių pastočių statybos paruošiamuosius darbus.

330 kV elektros perdavimo linijų statyba

2008 metais „Lietuvos energija“ vykdė keletą 330 kV perdavimo linijų statybos parengiamuosius darbus:

330 kV linija Vilnius–„Neries“ TP

Ši 330 kV oro linija (apie 80 km) yra alternatyva Vilnius–Molodečno 330 kV linijai, kurią Baltarusija planuoja demontuoti. Įvertinus galimą elektros energijos poreikio augimą Vilniaus mieste iki 2020 metų, tiekimo patikimumo didinimui yra būtina trečia 330 kV pastotė. Tinkamiausia vieta jai galėtų būti šalia 110 kV Naujosios Vilnios TP, tačiau tiksliam naujos 330 kV TP vietos nustatymui yra atliekamas atskiras darbas – priešprojektinė 330 kV linijos Vilnius–„Neries“ studija.

330 kV linija Panevėžys–„Mūša“

Sistemos darbo patikimumo didinimui būtina pastatyti 330 kV liniją Panevėžys–„Mūšos“ TP (apie 72 km). Pastačius šią liniją gerokai sumažės galios tranzitas per Latvijos energetikos sistemą, tuo pačiu mažės ir priklausomybė nuo kaimyninių šalių, padidės Lietuvos energetikos sistemos patikimumas.

330 kV linija Klaipėda–Telšiai

Patikimumo požiūriu silpniausia yra vakarinė Lietuvos 330 kV perdavimo tinklo dalis. Klaipėdos TP prie sistemos yra prijungta dviem tarpsteminėmis linijomis: Klaipėda–Sovetskas (Rusija) ir Klaipėda–Grobinia (Latvija). Vienintelis efektyvus patikimumo didinimo sprendimas yra naujos 330 kV linijos Klaipėda–Telšiai statyba. Planuojamos linijos ilgis numatomas apie 82 km. Linijos prijungimui reikės atlikti Klaipėdos ir Telšių TP išplėtimą.

330 kV linija Kruonio HAE–Alytus

Atlikti skaičiavimai rodo, kad 1 000 MW galios mainams tarp Lietuvos ir Lenkijos energetikos sistemų reikalinga pastatyti 330 kV dvigrandę liniją Kruonis–Alytus. Linijos ilgis pagal preliminarinius vertinimus galėtų būti apie 53 km.

Elektrinių rekonstrukcija ir plėtra

2008 m. gruodžio 12 d. Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos paskirta komisija pripažino

Kauno hidroelektrinės (HE) II bloką tinkamu naudoti. Šio akto pasirašymu užbaigtas pirmasis Kauno hidroelektrinės modernizavimo etapas. Jo metu sumontuoti, išbandyti ir paleisti trečiasis ir ketvirtasis agregatai, kuriuose panaudotas naujas turbinų darbo rato modelis, naujos agregatų žadinimo ir reguliavimo sistemos. Taip pat sumontuota nauja gaisro gesinimo sistema, atnaujintas apšvietimo tinklas, pastatyti nauji valdymo pulto ir ventilacijos priestatai, pakeista mašinų salės, hidrokeltuvų ir skirstyklų patalpų perdangų hidroizoliacija, rekonstruoti kranai, atnaujinti nupylimo užtvankos aptvėrimai bei aikštelės ir t. t.

Kauno HE modernizavimo darbai prasidėjo 2005 metų vasarą. Projekto vertė – 125 mln. Lt. Iš jų Europos Sąjungos parama pagal bendrojo programavimo dokumento (BPD) 1.2 priemonę „Energijos tiekimo stabilumo, prieinamumo ir didesnio energetikos efektyvumo užtikrinimas“ sudaro 30 mln. Lt. Pirmajame etape investuota beveik 78 mln. Lt įskaitant ir Europos Sąjungos paramos dalį. Likusi investicijų dalis numatyta kitam etapui – pirmojo ir antrojo agregatų rekonstrukcijai.

ITT (IT, telekomunikacijų ir valdymo sistemos, technologinių priemonių diegimas, kompiuterinė ir programinė įranga)

Baigti projektai

Nacionaliniame dispečeriniame centre atnaujinta Dispečerinio valdymo sistema, pereinant prie naujų duomenų bazės valdymo technologijų „Oracle“ pagrindu.

Vykdomi projektai

Magistralinio tinklo įrangos keitimas bei elektros energetikos sistemoje vykstančių pereinamųjų procesų re-

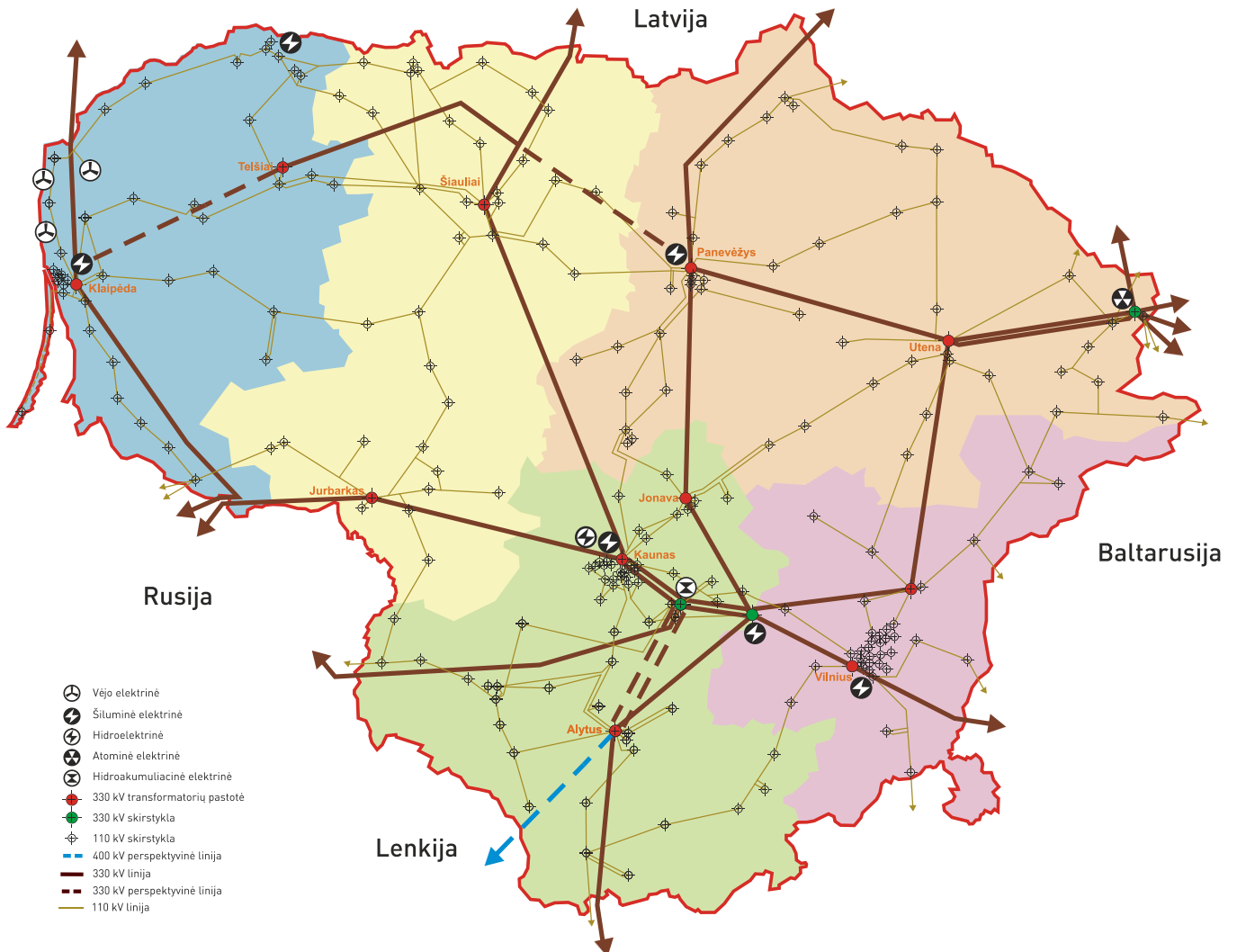
gistravimo sistemos įdiegimas. Projektas tebevyksta ir bus baigtas 2009 metais.

Akreditacija

2008 m. spalio 22 d. „Lietuvos energijos“ Aukštos įtampos įrenginių bandymų laboratorija akredituota pagal LST EN ISO/IEC 17025:2006 standarto reikalavimus. Akreditavimo sritis – matavimo transformatorių bandymai. Tai vienintelė aukštos įtampos įrenginių bandymų laboratorija Pabaltijyje ir viena moderniausių Europoje.

Lietuvos 330/110 kV perdavimo tinklas

Perdavimo tinklo duomenys

	110 kV	330 kV	Iš viso
Oro linijų ilgis grandimis (km)	4 973	1 670	6 643
Kabelinių linijų ilgiai (km)	36		36
Transformatoriai (vnt.)	4	21	25
Skirstyklos (vnt.)	214	12	226
Transformatorių pastočių galia (MVA)	172	3 550	3 722

Integracija

SWEDLIT projektas. 2008 m. vasario 5 d. Stokholme vykusiame „Lietuvos energija“ ir „Svenska Kraftnät“ (šalys užsakovės) bei „SWECO International“ (konsultantas) susitikime buvo patvirtinti galimybių studijos „Elektros jungtis tarp Lietuvos ir Švedijos“ rezultatai bei prirtarta galutinėms galimybių studijoms išvadoms.

Galimybių studija buvo atliekama dviem etapais: pirmame etape buvo atliktas pradinis galimybių įvertinimas, antrame – išsamesnis techninis įvertinimas. Lietuvos ir Švedijos energetikos sistemas planuojama sujungti 700–1 000 MW galios nuolatinės srovės 350 km ilgio kabeliu, paklotu Baltijos jūros dugnu. Priklausomai nuo pasirinktos kabelio technologijos bei galios, tarpsisteminės jungties investicijos sudarytų apie 516–637 mln. EUR.

2008 metų pradžioje užbaigta „**BALTICS-UCTE sinchroninio susijungimo galimybių studija**“. Studiją atliko perdavimo sistemų operatoriai – „Lietuvos energija“, „Põhivõrk“ (Estija), „Augstsprieguma Tīkls“ (Latvija) ir „PSE-Operator“ (Lenkija). Studija nustatė numatomas sinchroninio susijungimo išlaidas ir darbų grafiką. Sinchroninis susijungimas galimas tik pastačius kintamos srovės jungtis tarp Lietuvos ir Lenkijos. Studijoje nurodyti ir būtini darbai nagrinėjant sinchroninio susijungimo galimybes – reikalinga atlikti išsamius energetikos sistemų dinaminio ir statinio stabilumo skaičiavimus, taip pat įvertinti atsijungimo nuo Rusijos ir Baltarusijos tinklų kaštus.

Regioninis planavimas. Studija „BALTSO-NOR-

DEL-PSE Operator multiregioninis planavimas“ (Market based analysis of interconnections between Nordic, Baltic and Poland areas in 2025) atlikta 2008 metais, bendradarbiaujant perdavimo sistemų operatoriams – „Lietuvos energija“, „Põhivõrk“ (Estija), „Augstsprieguma Tīkls“ (Latvija), „PSE-Operator“ (Lenkija), „Svenska Kraftnät“ (Švedija) ir „Fingrid Oyj“ (Suomija). Studijos tikslas – įvertinti planuojamų jungčių socialinį ir ekonominį naudingumą Baltijos regione – tarp Lietuvos ir Lenkijos, tarp Lietuvos, Latvijos ir Švedijos bei antros jungties tarp Estijos ir Suomijos.

UCTE ir IPS/UPS sinchroninio sujungimo studija. UCTE ir IPS/UPS sinchroninio sujungimo galimybių tyrimo studija baigta 2008 m. gruodžio 5 d. Pagrindinis galimybių studijos tikslas buvo nustatyti, ar gali sinchroniškai dirbti dvi didžiausios Europoje jungtinės energetikos sistemos – UCTE ir IPS/UPS. Studiją parengė konsorciumas, sudarytas iš 7 energetikos kompanijų, įeinančių į IPS/UPS sistemą („Belenergo“, „Eesti Energia“, „Latvenergo“, „Lietuvos energija“, „Ukrenergo“, „Moldelektrika“, „RAO JES“ centrinė dispečerinė valdyba) ir 11 elektros perdavimo sistemų operatorių, atstovaujančių devynioms UCTE šalims (Vokietijai, Belgijai, Vengrijai, Bulgarijai, Lenkijai, Ispanijai, Prancūzijai, Slovakijai, Rumunijai). Kompleksiškai įvertinant sistemos patikimumo bei rinkos aspektus, išvadose pažymimas ypatingas tokio susijungimo sudėtingumas ir galimybės įgyvendinti tik ilgalaikėje perspektyvoje. Kaip alternatyva vidutiniam laikotarpiui, rekomenduojamas UCTE ir IPS/UPS sistemų susijungimas per nuolatinės srovės intarpus.

Elektros energetikos sistemos operatorius

Lietuvos elektros energetikos sistemą sudaro elektrinės, kurios gamina elektrą, elektros perdavimo tinklai, kurių linijomis elektra perduodama dideliais atstumais, tai pat elektros skirstymo tinklai, kurių linijomis elektra iš perdavimo tinklų ir mažų elektrinių tiekiama vartotojams. Elektrinių ir tinklų darbą reikia nuolat koordinuoti, nes kiekvienu momentu elektros turi būti pagaminta ir perduota tiek, kiek tuo metu reikia prie elektros tinklo prijungtiems vartotojams. Kaip elektros energetikos sistemos operatorius, šias funkcijas atlieka „Lietuvos energija“.

Valdymo tobulinimas

2008 metais „Lietuvos energija“, siekdama kuo tiksliau įvertinti galimų energetikos sistemos sutrikimų ir avarijų įtaką sistemos patikimumui, atnaujino Lietuvos elektros energetikos sistemos režimų skaičiavimo dinaminį modelį. Panaudodama Kruonio HAE ir „Lietuvos elektrinės“ generatorius, bendrovė taip pat pradėjo diegti automatinės energetikos sistemos balanso valdymo sistemą, o siekdama sumažinti sistemos balanso planavimo paklaidas, atliko vėjo elektrinių generacijos prognozavimo sistemų analizę ir įvertino šių sistemų įdiegimo galimybę.

Elektros energijos mainai su kitomis šalimis

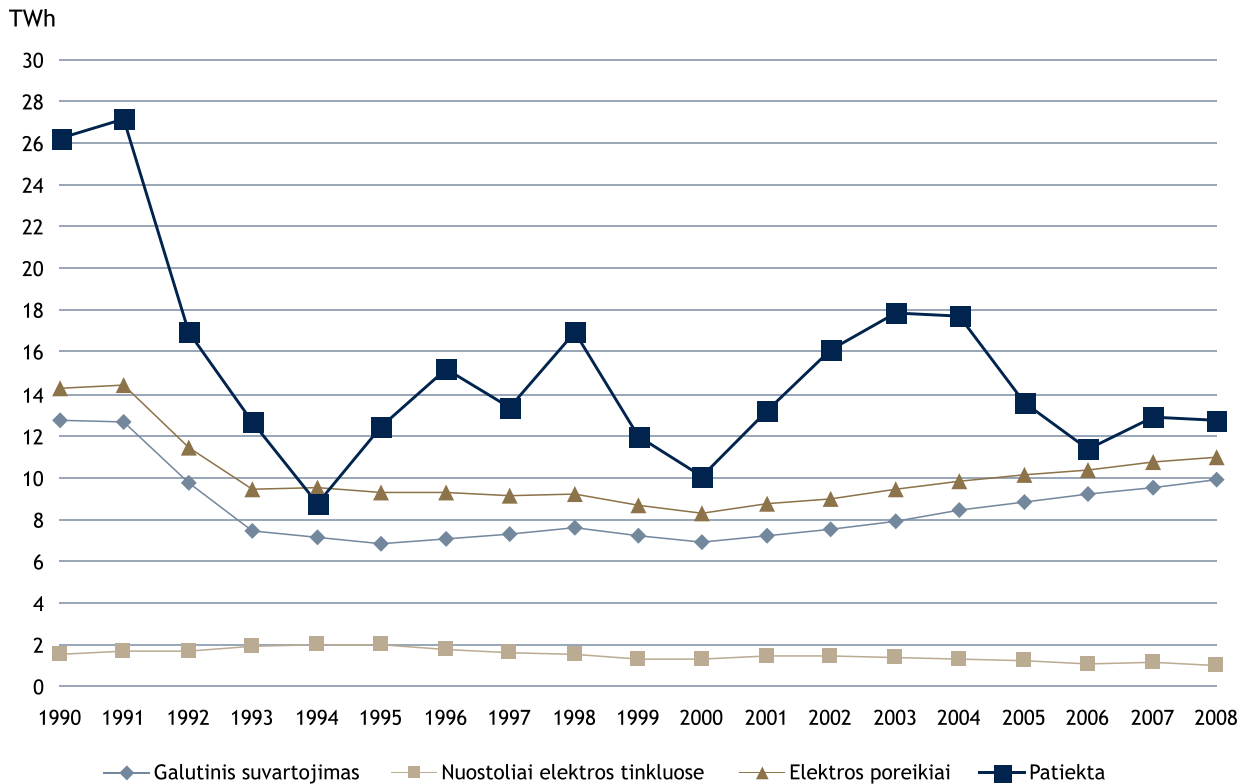

Sistemos balansas

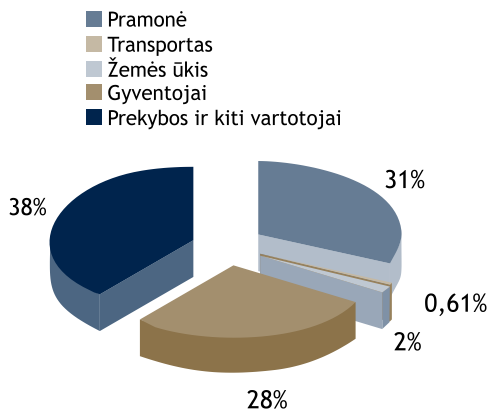
2008 metais „Lietuvos energija“ į perdavimo tinklą iš viso gavo 13,99 mlrd. kWh. elektros energijos: 12,3 mlrd. patiekė šalies elektrinės, 1,69 mlrd. kWh – kitų valstybių elektros sistemos. Iš šios elektros energijos 8,92 mlrd. kWh. buvo patiekta skirstomiejiems

tinklams, 1,26 mlrd. kWh – vartotojams, prijungtiems prie perdavimo tinklo, 2,64 mlrd. kWh – kitų valstybių elektros sistemoms, 0,82 mlrd. kWh – Kruonio HAE įkrovimo sąnaudoms, likusią dalį, t. y. 0,35 mlrd. kWh, sudarė perdavimo tinklo technologinės sąnaudos ir perdavimo tinklo savosios reikmės.

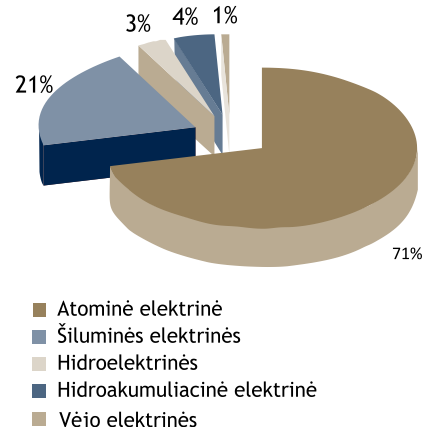
Lietuvos elektros balanso dinamika

Elektros suvartojimas 2008 m.

Elektros energijos gamyba 2008 m.

Strateginiai projektai

Vienas svarbiausių „Lietuvos energijos“ uždavinių - integruoti Lietuvos energetikos sistemą į bendrąją Europos elektros rinką ir plėtoti regioninį bendradarbiavimą.

„Lietuvos energijos“ prioritetiniai tikslai, numatyti Lietuvos Respublikos energetikos strategijoje – Baltijos energetikos sistemų sinchroninis susijungimas su Vakarų Europos ir Centrinės Europos šalių elektros perdavimo koordinavimo sąjunga UCTE (Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity) ir elektros tiltas į Lenkiją, užtikrinant regiono energetinę nepriklausomybę.

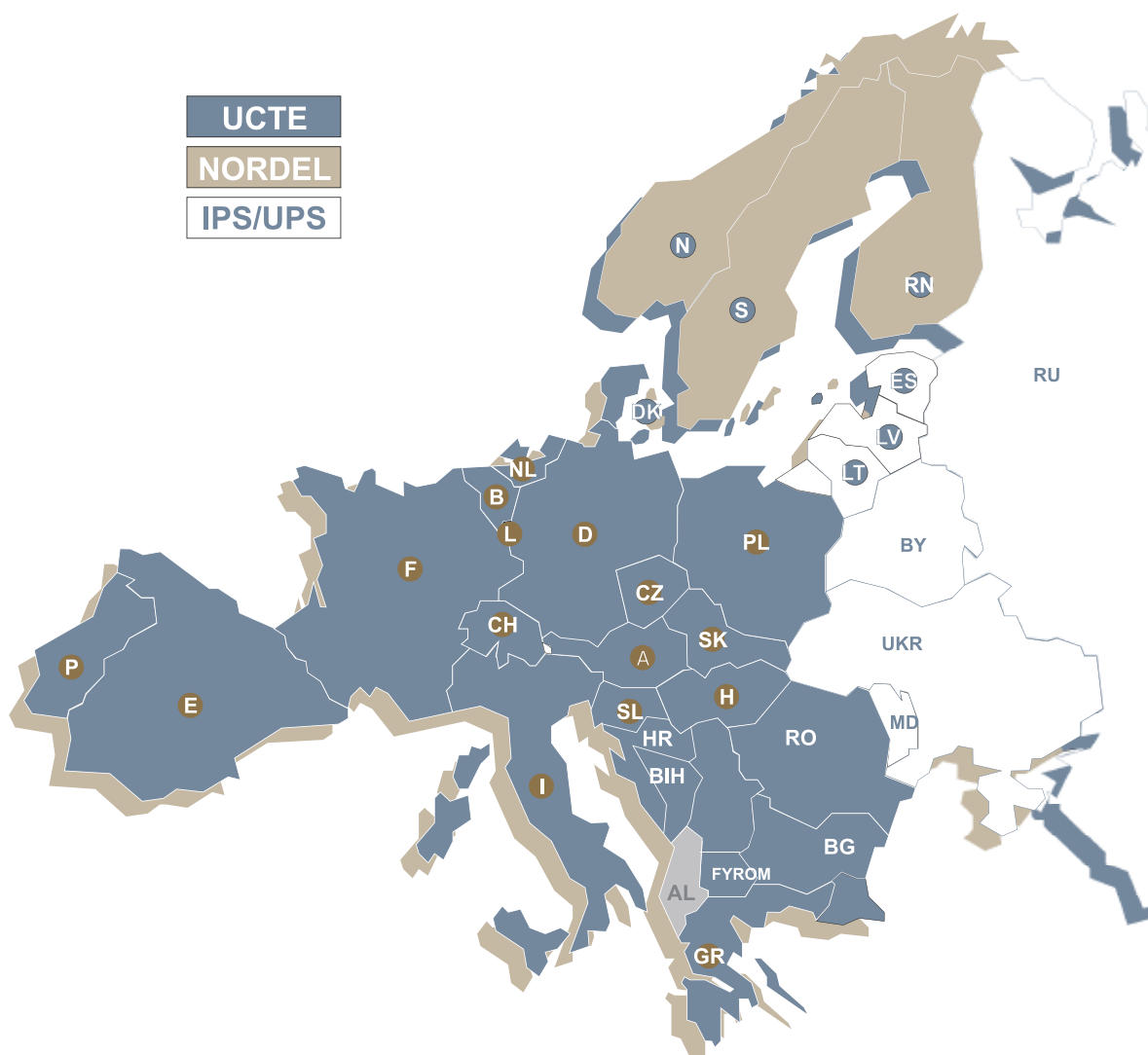
Prisijungimas prie UCTE – Lietuvos Nacionalinės energetikos strategijos dalis, kurią įgyvendinant būtina turėti elektros ryšį bent su viena UCTE nare ir atitikti

prisijungimo prie UCTE sinchroniniam darbui keliamus reikalavimus.

Pagrindiniai UCTE uždaviniai ir nauda:

- Baltijos sistemų integracija į Europos Sąjungos šalių energetikos sistemas,
- elektros tiekimo Baltijos regionui saugumo užtikrinimas,
- geresnis galios resursų panaudojimas Baltijos šalyse ir UCTE.

Pirmasis žingsnis sistemų sinchronizavimo link – jungties tarp Lietuvos ir Lenkijos nutiesimas. Šis projektas įtrauktas į strateginių Europos Komisijos projektų sąrašą.

Europos elektros energetikos sistemų sinchroninės zonos

UCTE 2008 metais

2008 m. kovo 20 d. patvirtinta pirminės galimybių prisijungti prie UCTE studijos ataskaita. Išankstiniu vertinimu, investicijos būtinų energetikos infrastruktūros projektų įgyvendinimui siektų apie 2,5 mlrd. EUR. Studiją rengė elektros perdavimo sistemų operatoriai: „Lietuvos energija“, „Augstsprieguma Tikls“ (Latvija), „Pohivork“ (Estija), „PSE-Operator“ (Lenkija). Preliminari pirmojo sistemų sujungimo etapo data – 2015 metai.

2008 metų balandį paskelbtos pagrindinės UCTE-IPS/UPS sinchroninio sujungimo galimybių studijos išvados, kuriose sakoma, kad UCTE ir IPS/UPS sinchroninis sujungimas yra galimas tik įgyvendinus reikiamas technines, eksploatacines ir organizacines priemones bei sukūrus atitinkamą teisinę bazę.

Pirmasis žingsnis sistemų sinchronizavimo link yra asinchroninės jungties, dirbančios per nuolatinės srovės intarpą, tarp Lietuvos ir Lenkijos įgyvendinimas. Sinchroniniam energetikos sistemų darbui būtina, kad sustojus didžiausiam generuojančiam vienetui ar sutrikus jungčiai su NORDEL sistema jungčių tarp Baltijos šalių ir UCTE pralaidumas būtų didesnis nei prarasta galia. Iš viso tarp Baltijos energetikos sistemų ir UCTE turi būti pastatyta ne mažiau trijų 400 kV linijų.

Išvadose numatyta, kad tolimesnė analizė turėtų būti atliekama vadovaujant UCTE, kur būtų detaliau įvertinti numatomi pokyčiai Baltijos energetikos sistemose ir UCTE, kai sistemos būtų sujungtos sinchroniniam darbui.

2008 m. gruodžio 9 d. pristatyta ir viešai paskelbta sinchroninio sujungimo tarp IPS/UPS ir UCTE galimybių tyrimo ir išvadų santrauka (Summary of Investigations and Conclusions), kurią patvirtino studijos partneriai, tarp jų – ir Lietuvą atstovaujanti „Lietuvos energija“, kaip perdavimo sistemos operatorius. Projektas, pradėtas 2004 metų balandį, apėmė abiejų sistemų sinchroninio darbo techninių, organizacinių ir teisinių aspektų tyrimus. Sinchroninis sistemų sujungimas sukurtų unikalią perdavimo sistemą, aptarnaujančią daugiau negu 700 mln. vartotojų ir aprėpiančią dešimt laiko zonų.

Baigiamojoje studijos išvadoje pabrėžiamas bendras sinchroninio sujungimo kompleksiškas užtikrinant abiejų sistemų saugumą ir rinkos aspektus. Vidutinės

trukmės perspektyvoje sistemos sujungimas aukštos įtampos pastoviosios srovės intarpais laikomas alternatyviu sprendimu IPS/UPS sistemų sujungimui su UCTE sistema.

„Lietuvos energijos“ specialistai aktyviai dalyvavo visoje pagrindinėse studijos darbo grupėse, nagrinėjančiose galios srautus perdavimo tinkluose ir atliekančiose dinaminio stabilumo skaičiavimus, atstovaudami Lietuvos energetikos sistemai. Jie rengė duomenis skaičiavimo modeliui, analizavo skaičiavimo rezultatus, dalyvavo rezultatų aptarimuose.

Lietuvos-Lenkijos jungties projekto eiga 2008 metais

Projekto tikslas – sujungti Lietuvos ir Lenkijos energetikos sistemas, tokiu būdu užtikrinant šalies elektros energetikos ūkio integraciją į Europos Sąjungos (ES) energetikos erdvę, ir siekti įgyvendinti ES strateginį tikslą – įkurti vieningą ES elektros energijos rinką.

Lietuvos ir Lenkijos jungties projektą įgyvendina 2008 metų gegužę įsteigta bendrovė „LitPol Link“. Ją lygiomis dalimis valdo „Lietuvos energija“ ir Lenkijos energetikos įmonė „PSE-Operator“. 2008 m. rugpjūčio 11 d. įmonė buvo įregistruota Lenkijos Respublikos valstybiniame teismo registre.

Numatoma Lietuvos ir Lenkijos energetikos sistemas sujungti viena dvigrande 400 kV įtampos linija, kurios bendra galia siektų 1 000 MW. Skirtingų srovės dažnių energetikos sistemoms sujungti bei galių srautams valdyti numatoma statyti 2x500 MW galios nuolatinės srovės keitiklius. Planuojamos investicijos į projektą siekia 237 milijonus eurų.

Pagal akcininkų sutartį, „LitPol Link“ turės parengti techninį projektą, suderinti linijos trasas Lietuvoje ir Lenkijoje, atlikti poveikio aplinkai vertinimus, spręsti žemės nuosavybės, leidimų, licencijavimo klausimus, atlikti kitus parengiamuosius darbus. Akcininkai susitarė įgyvendinti projekto paruošiamuosius darbus bei priimti sprendimą dėl projekto įgyvendinimo iki 2010 metų I-ojo ketvirčio pabaigos.

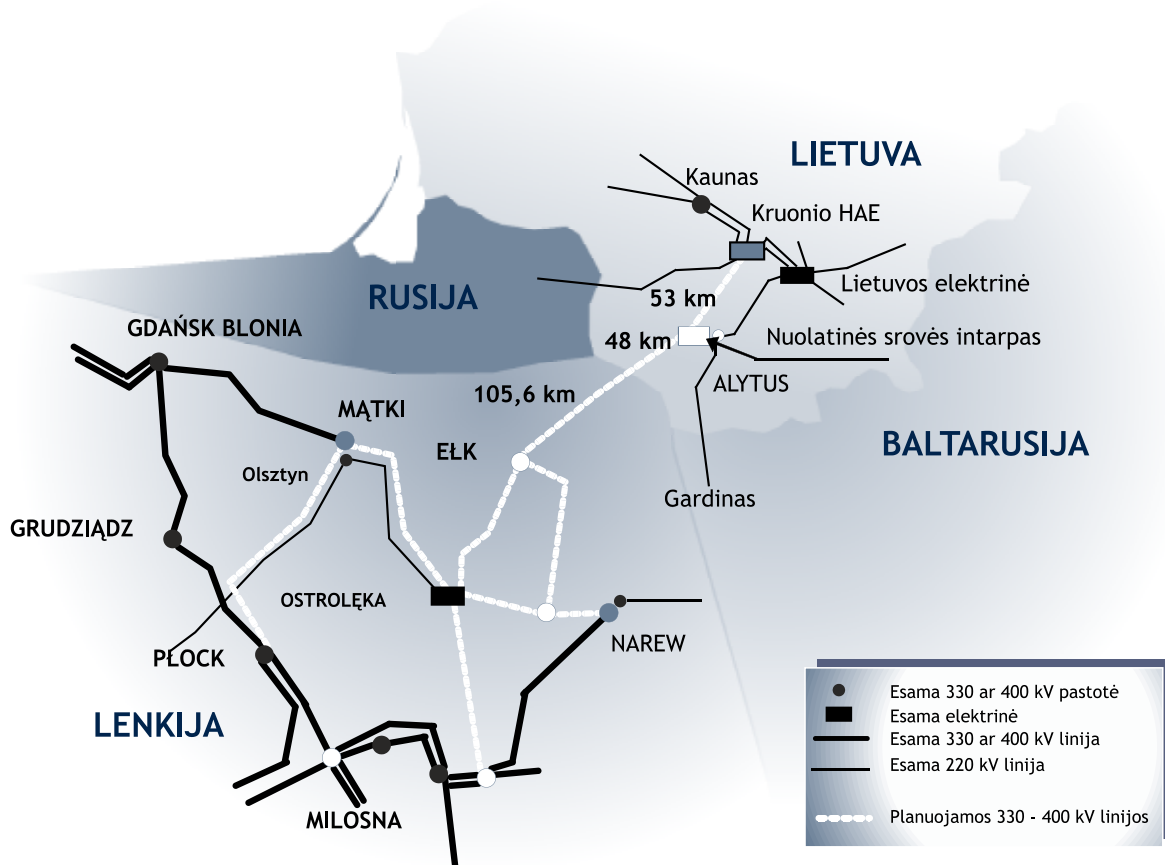
Bendradarbiavimas

Elektros sistemos valdymas reikalauja nuolatinio bendradarbiavimo ir veiklos koordinavimo tarp lygiagrečiai dirbančių Latvijos, Estijos, Baltarusijos, Rusijos perdavimo sistemų operatorių. Šiuo tikslu „Lietuvos energijos“ specialistai nuolat dalyvauja Baltarusijos, Rusijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos (BRELL) techninių lygiagretaus darbo koordinavimo klausimų komitete. Jame sukurtos aštuonios darbo grupės, koordinuojančios energetikos sistemų plėtros, elektros energijos tranzito, avarinių elektros energijos rezervų, informacinių technologijų, avarijų prevencijos automatikos, operatyvinio planavimo ir valdymo darbo klausimų sprendimą.

Trijų Baltijos šalių elektros perdavimo sistemų operatorių dispečeriniai centrai energetikos sistemų darbą papildomai tiesiogiai koordinuoja tarpusavyje. Tam įkurta nepelno organizacija BALTSO (Baltijos perdavimo sis-

temų operatoriai), kurios tikslas – spręsti lygiagretaus Baltijos šalių energetikos sistemų darbo koordinavimo klausimus. Nuolat dirba trys BALTSO darbo grupės, koordinuojančios energetikos sistemų plėtros, informacinių technologijų ir operatyvinio planavimo bei valdymo klausimus.

2008 m. gruodžio 19 d. perdavimo operatoriaus funkcijas vykdančių Europos kompanijų vadovai iš 42 šalių įsteigė naują asociaciją – Europos elektros perdavimo sistemos operatorių tinklą ENTSO-E (European Network of Transmission System Operators for Electricity). „Lietuvos energijos“ vadovas Darius Masionis išrinktas į asociacijos valdybą. Iki 2009 metų vidurio visų Europos elektros asociacijų veikla bus perduota ENTSO-E.

Planuojama elektros energijos perdavimo linija Lietuva - Lenkija

ATVIRA RINKA

Elektros rinkos esmė - vartotojų galimybė pasirinkti elektros tiekėją ir kainą. Tikslas - sudaryti sąlygas konkurencijai ir efektyviai valdyti elektros ūkį. 2002 m. sausio 1 d. įsigaliojus Elektros energetikos įstatymui, nuo valstybės kontroliuojamos monopolijos, kokia anksčiau buvo Lietuvos elektros energetika, pereinama prie rinkos sąlygų, kai elektros tiekėjo pasirinkimą lemia jo paslaugų kokybė ir patraukli elektros kaina.

Elektros rinka

Elektros rinką sudaro:

- didmeninė elektros rinka, kurioje tarpusavyje prekiauja tiekėjai ir gamintojai,
- mažmeninė elektros rinka, kurioje tarpusavyje prekiauja vartotojai ir tiekėjai.

Prekyba elektros energija didmeninėje elektros rinkoje vykdoma sudarant tiesiogines dvišales pirkimo-pardavimo sutartis tarp elektros gamintojų ir tiekėjų. Trūkstamą elektros energijos kiekį ar elektros energijos perteklių galima nusipirkti ar parduoti aukcione. Prekyba elektros energija mažmeninėje elektros rinkoje vykdoma sudarant tiesiogines dvišales pirkimo-pardavimo sutartis tarp vartotojų ir jų laisvai pasirinktų tiekėjų.

Didmeninės elektros rinkos dalyviais tampa įmonės, turinčios visuomeninio ar nepriklausomo tiekėjo licenciją ar leidimą gaminti, eksportuoti, importuoti elektros energiją. Visus rinkos dalyvius registruoja rinkos operatorius, jų tarpusavio santykius reglamentuoja Prekybos elektros energija taisyklės. Didmeninės rinkos dalyvis yra ir perdavimo sistemos operatorius.

„Lietuvos energija“, kaip elektros perdavimo sistemos operatorius, vykdo nacionalinę balansavimo funkciją –

derina būtinuosius elektros gamybos kiekius su gamintojų ir tiekėjų nurodytais kiekiais, koordinuoja gamintojų dispečerių veiksmus.

Visuomeniniai tiekėjai (AB „Rytų skirstomieji tinklai“, AB „VST“ ir VĮ „Visagino energija“) elektrą tiekia pagal nustatyta tvarka patvirtintus tarifus vartotojams, kurie nenori pasirinkti kito tiekėjo, o nepriklausomi tiekėjai elektrą laisviesiems vartotojams tiekia sutartine kaina.

Nuo 2007 metų liepos 1 d. visi vartotojai šalyje buvo pripažinti laisvaisiais. Laisvieji vartotojai gali pasirinkti elektros tiekėją pageidaujama energijos kiekiui už sutartą kainą. Jie gali pirkti elektrą tiesiogiai iš nepriklausomų tiekėjų sutartine kaina arba iš visuomeninio tiekėjo (AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ar AB „VST“) Vals-tybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtintomis kainomis.

Rinkos operatoriaus veikla

„Lietuvos energija“ – vienintelis elektros rinką Lietuvoje administruojantis operatorius – atlieka šias funkcijas:

- registruoja didmeninės rinkos dalyvių dvišales sutartis,
- kaupia pavedimus prekiauti elektra aukcione ir nustato realizacijos eiliškumą,
- fiksuoja dvišalių sutarčių ir aukciono prekybos sandorius,
- pateikia prekybos elektra rezultatus rinkos dalyviams ir priežiūros institucijoms.

Elektros prekyba vyksta šalies vidaus rinkoje, taip pat elektrą eksportuojant ir importuojant. Lietuvoje elektra prekiaujama:

- didmeninėje rinkoje pagal elektros pirkimo-pardavimo dvišales sutartis, sudarytas tarp elektros gamintojų ir tiekėjų, o trūkstamą elektros kiekį ar jos perteklių jie gali pirkti ar parduoti aukcione,
- mažmeninėje rinkoje pagal elektros pirkimo-pardavimo dvišales sutartis, sudarytas tarp galutinių vartotojų ir tiekėjų.

2008 metais Lietuvos didmeninėje rinkoje tiekėjai prekiaavo:

- kontraktine pagal tiesiogines dvišales sutartis pasirašytas tarp gamintojų ir tiekėjų;
- papildoma elektra, parduodama per gamintojų aukcioną (jei šalies poreikiams patenkinti nepakanka kontraktinės elektros).

2008 metais, palyginti su 2007 metais, Lietuvos didmeninėje elektros rinkoje elektros tiekėjai nupirko 5,3 proc. daugiau elektros – 11,3 mlrd. kWh elektros

energijos: iš gamintojų pagal dvišales sutartis nupirka 6,9 mlrd. kWh elektros, dar 4,4 mlrd. kWh papildomos elektros energijos – iš rinkos operatoriaus administruojamo aukciono.

2008 metais didmeninėje elektros rinkoje aktyviai prekiaavo dešimt tiekėjų turinčių įmonių ir dvylika – turinčių leidimą gamybai. Pagal tiesiogines dvišales sutartis daugiausia – 7 mlrd. kWh elektros energijos – pardavė Ignalinos AE, o daugiausia nupirko dvi skirstomųjų tinklų bendrovės – AB „Rytų skirstomieji tinklai“ (4,6 mlrd. kWh) ir AB „VST“ (4,4 mlrd. kWh).

Stambiausi vartotojai, kurie tiesiogiai prijungti prie perdavimo tinklo, jau šiandien prekiauja laisvoje elektros rinkoje. Minėtų vartotojų poreikis 2008 m. siekė 1,2 TWh ir sudarė 12 % šalies poreikio.

Elektros eksportas ir importas

„Lietuvos energija“ turi neribotos galiojimo trukmės leidimus užsiimti elektros energijos gamyba, importu ir eksportu. Bendrovė nuolat siekia optimizuoti eksporto struktūrą, kuo mažesnėmis sąnaudomis gauti didesnę naudą. 2008 metais bendrovė eksportui pardavė 2,37 mlrd. kWh.

Palyginti su 2007 metais, dėl išaugusio poreikio šalyje, bendrovės parduotas elektros energijos kiekis eksportui sumažėjo 3,7 proc. 2008 metais iš kitų šalių buvo importuota 1,68 mlrd. kWh elektros. Dėl ilgesnės nei 2007 metais VĮ „Ignalinos atominė elektrinė“ remonto trukmės, palyginti su 2007 metais, elektros energijos importas padidėjo daugiau nei 43 proc.

PAŽANGIOS TECHNOLOGIJOS

Informacinės technologijos ir telekomunikacijos

„Lietuvos energija“ eksploatuoja ir plečia telekomunikacijų tinklą, kurio pajėgumai pirmiausia naudojami paties perdavimo sistemos operatoriaus reikmėms. Bendrovė taip pat teikia informacinių technologijų ir telekomunikacijų (toliau – ITT) paslaugas kitiems vartotojams ir, nepaisant nemažos konkurencijos šių paslaugų rinkoje, „Lietuvos energijos“ ITT paslaugų pardavimai pastaraisiais metais augo, taip pat 2008 metais buvo optimizuojama ITT paslaugų pardavimų struktūra.

Kartu su latvių ir estų energetikais „Lietuvos energija“ laimėjo GIANT 2 konkursą teikti 10 Gbit/s paslaugas tarp Talino, Rygos, Kauno ir Poznanės miestų akademiniam Europos tinklams. Naujos kartos duomenų perdavimo tinklas, grindžiamas DWDM (Dense Wavelength Division Multiplexing) technologijomis, buvo pastatytas 2008 metų pabaigoje. Šis tinklas leidžia teikti 10 Gbit/s paslaugas Lietuvoje, o turimi optiniai sujungimai su kaimyninėmis šalimis suteikia galimybes pasiekti svarbiausius duomenų mainų centrus įsikūrusius Frankfurte, Stokholme, Varšuvoje ir kituose miestuose.

2008 metais užbaigtas Dispečerinės valdymo sistemos atnaujinimo projektas, papildomai sukurta ir įdiegta dispečerinio centro informacinė sistema, apimanti operatyvinio planavimo, sistemos patikimumo vertinimo bei dalį operatyvinio valdymo veiklos. Dispečerinių paraiškų valdymo pagerinimui sukurta integracinis modulis

informacijos mainams tarp „Lietuvos energijos“ ir Rytų skirstomųjų tinklų dispečerinių paraiškų valdymo sistemų.

Iš viso per 2008 metus buvo įrengta 131 km šviesolaidinių linijų, o prie „Lietuvos energijos“ šviesolaidinio ryšio tinklo prijungta 12 pastorių, prie telekomunikacijų tinklo – 11 pastorių. Įrengtos šešios telekomunikacijų ryšių mazgų dispečerinio valdymo, teleinformacijos, komercinių srautų rodmenų, pastorių valdymo sistemos, 6 pastotėms išplėstas vaizdo stebėjimo sistemų tinklas.

Siekiant užtikrinti, kad „Lietuvos energija“ ir kitos LEO LT, AB grupės įmonės patogiai dirbtų bendrame duomenų perdavimo tinkle, kiekvienai įmonei sukurtas virtualus privatus tinklas. Patogesnei darbuotojų komunikacijai įdiegta ir MS Exchange sistema, leidžianti iš bet kurios vietos turėti efektyvią prieigą prie elektroninio pašto, kalendorių, priedų, kontaktų ir kt. Naujoji sistema padeda racionaliau paskirstyti darbo laiką, palengvina organizacinį ir resursų valdymą.

Bendrovė ir toliau sėkmingai plėtojo duomenų centrų verslą ir per 2008 metus, padidinusi jų galingumą ir atnaujinusi įrangą, sudarė keletą stambių ilgalaikių paslaugų teikimo sutarčių su finansinėmis ir internetinių sprendimų kompanijomis.

AB „Lietuvos energija“ optinis kabelis

SOCIALINĖ ATSAKOMYBĖ

„Lietuvos energija“ puoselėja socialinės atsakomybės tradicijas visose jos raiškos srityse – santykiuose su darbuotojais, visuomene ir aplinka. Bendrovės veikla grindžiama ekonominių, etinių ir ekologinių matmenų balansu versle.

Darbuotojai

„Lietuvos energijoje“ 2008 metais vykę pokyčiai palietė visą bendrovės personalą. Peržiūrėjus vykdomas veiklas ir atliekamas funkcijas, atsisakius kai kurių nepagrindinių veiklų ir pakeitus darbo organizavimą, buvo atrasta rezervų didesnį kiekį funkcijų atlikti su mažesniu darbuotojų skaičiumi.

2008 metų pabaigoje bendrovėje dirbo 967 darbuotojai. Apie 65 proc. darbuotojų dirbo pagrindinės techninės/technologinės veiklos padaliniuose, 21 proc. – nepagrindinės/palaikančios veiklos padaliniuose. Apie 14 proc. darbuotojų skaičiaus sudarė vadovai, iš kurių 1,2 proc. buvo aukščiausio lygmens, 6 proc. – vidurinio lygmens vadovai.

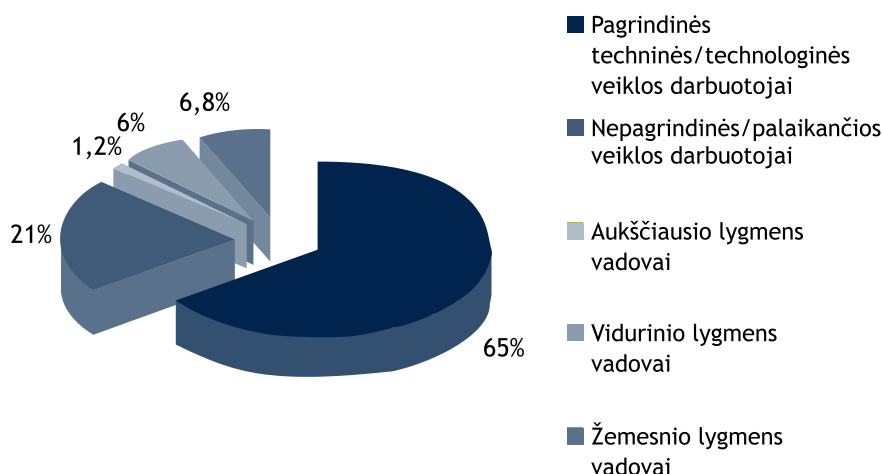
Organizacijos struktūra keitėsi plokštėjimo kryptimi. Iš daugybės generaliniam direktoriui tiesiogiai pavaldžių

skyrių buvo suformuoti 9 departamentai. Peržiūrėjus vykdomas veiklas bei atliekamas funkcijas, pakeistos ir vidinės departamentų struktūros.

Keitėsi bendrovės vadovybė – buvo suformuota nauja valdyba. Naujoji vadovybė ypatingai daug dėmesio skyrė šiuolaikinės vadybos principų diegimui, sustiprino biudžeto skirstymo ir planavimo procesus.

Žymiai sugriežinti ir padidinti reikalavimai bendrosioms, finansinėms, vadybinėms kompetencijoms nulemė tam tikrus darbuotojų pasikeitimus nepagrindinės/palaikančios veiklos padaliniuose. Bendrovėje kartu su filialais dirbo 63 proc. specialistų ir 37 proc. darbininkų. Daugiau kaip 53 proc. darbuotojų turėjo aukštąjį išsilavinimą. Amžiaus vidurkis – 45 metai, darbo stažo vidurkis – apie 15 metų.

Personalo skirstymas pagal veiklos pobūdį

Kvalifikacija

Esminis veiksnys, padedantis bendrovei siekti išsikeltų tikslų, yra nuolatinis ir sistemingas personalo kvalifikacijos kėlimas. „Lietuvos energijos“ darbuotojų tobulinimasis vyksta keturiomis kryptimis:

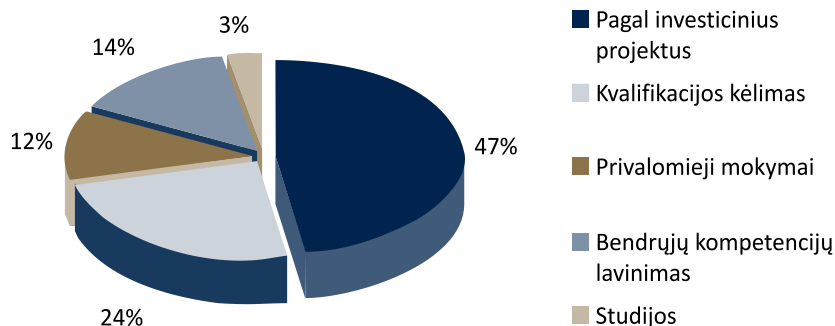
- 1) privalomieji mokymai (atestacijos, egzaminai, kursai, skirti įgyti teisėms ir leidimams atlikti tam tikrus darbus),
- 2) profesinės kvalifikacijos kėlimas (mokymai, skirti profesinių – techninių/technologinių – kompetencijų palaikymui ir atnaujinimui modernizuojant įrengimus, keičiantis technologijoms ir pan.),
- 3) asmeninės veiklos ir dalykinės kompetencijos tobulinimas (seminarai komunikacijos gerinimui, lyderystės ugdymui, vadybinių įgūdžių lavinimui),
- 4) mokymai apie naujus įrengimus ir technologijas, reikalingi įgyvendinant investicinius projektus.

2008 metais darbuotojų kvalifikacijos kėlimui buvo

skirta beveik 1,63 mln. Lt (iš jų daugiau nei 0,7 mln. Lt – profesinės kvalifikacijos kėlimui ir privalomiems mokymams). Bendrovės specialistams taip pat buvo suteikta galimybė įgyti patirties užsienio elektros energetikos kompanijose ir kelti savo kvalifikaciją vykdant investicinius projektus. 14 bendrovės darbuotojų finansuotos studijos aukštesiose mokyklose.

Antroje 2008 metų pusėje bendrovėje buvo pradėta 19 įvairių veiklos sričių projektų – organizacijos vystymo, pirkimo funkcijos stiprinimo, veiklų atskyrimo, tinklo plėtros, biudžeto planavimo ir vystymo, kainodaros peržiūros ir kt. Į šiuos projektus šalia savo tiesioginės veiklos įsitraukė didelė dalis bendrovės darbuotojų. Tai buvo galimybė ne tik aktyviai dalyvauti bendrovės procesų bei veiklų optimizavime, bet ir patiems rodyti iniciatyvą, tobulėti. Bendrovėje buvo palaikomas ir vystomas socialinis dialogas bei vykdomos visos kolektyvinės sutarties nuostatos.

2008 metais mokymams skirtos lėšos

Darbo sauga ir sveikata

2008 m. balandžio 1 d. buvo gautas darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemos pagal OHSAS 18001:2007 /LST 1977:2008 standartą sertifikatas. Šis sertifikatas liudija, kad darbuotojų saugai ir sveikatai bendrovėje skiriamas ypatingas dėmesys. Tai ne tik pasiektų rezultatų įvertinimas, bet ir įsipareigojimas.

Besirūpinant darbuotojais, visada svarbu įsiklausyti į jų nuomonę, žinoti jų poreikius ir lūkesčius. Šiuo tikslu buvo atlikta apklausa – ištirta darbuotojų nuomonė apie bendrovėje taikomų darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių efektyvumą ir svarbą.

Jau tapo tradicija bendrovėje kiekvienais metais organizuoti „Darbų saugos dienas“, kurių metu visuose padaliniuose, dalyvaujant bendrovės administracijai, tikrinama, kaip darbo vietose laikomasi darbuotojų saugos ir sveikatos taisyklių reikalavimų. 2008 metų „Darbų saugos dienos“ buvo skirtos mažinti pavojingų cheminių medžiagų poveikį darbuotojams.

Kartu su naujomis technologijomis atsiranda ir nauji pavojai. Bendrovėje daug dėmesio visada buvo skiriama darbuotojų mokymui – kuriami mokomieji filmai, rengiama metodinė mokomoji medžiaga. 2008 metais buvo parengta mokymosi medžiaga, kaip saugiai eksploatuoti sieros heksafluorido dujomis pripildytus elektros įrenginius.

Bendrovės Darbo medicinos sektorius darbuotojams ne tik teikia pirmąją pagalbą, bet ir vykdo sveikatos profilaktiką: skiria masažą, vitaminų terapiją, gydymą imuninei sistemai stiprinti, konsultuoja darbo higienos ir darbo medicinos klausimais, atlieka priimamų į darbą darbuotojų sveikatos tikrinimą, organizuoja bendrovės darbuotojų privalomuosius sveikatos tikrinimus.

Aplinkos apsauga

„Lietuvos energija“ savo veikloje vadovaujasi nuostata, kad bendrovės vystymasis galimas tik veikiant harmoningai su aplinka, kurioje mes dirbame ir gyvename. Plėtodama savo veiklą bendrovė siekia taupiai naudoti gamtos išteklius, diegti naujas, nekenksmingas aplinkai technologijas, vadovautis aplinkosaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais ir taikyti prevencines priemones, mažinančias neigiamą įtaką aplinkai.

Atliekų tvarkymas

Bendrovėje organizuotas jos veikloje susidarančių atliekų surinkimas, rūšiavimas ir perdavimas atliekų tvarkytojams, t. y. įmonėms, turinčioms atliekų tvarkymo licencijas. Pagrindinės „Lietuvos energijos“ veikloje susidarančios pavojingos atliekos – transformatorinės alyvos ir su jų naudojimu susijusios atliekos (alyva užteršti nutekamieji vandenys, valymo įrenginiuose susikaupęs ir naftos produktais užterštas dumblas, netinkamos naudojimui alyvos atliekos, kompresorių alyvos ir vandens emulsija, alyva užteršti absorbentai ir pašluostės, akumuliatoriai, liuminescencinės lempos, padangos ir kt.).

2008 metais buvo atiduota perdirbti 77 tonos pavojingų atliekų, 43 tonos gelžbetonio ir porceliano izoliatorių atliekų, iš kurių gaminama skalda naudojama kelių statybai, 314 tonos juodojo ir 10 tonų spalvotojo metalo laužo atliekų.

Nuotekų tvarkymas

„Lietuvos energija“ nuolat stebi, kad stacionarūs taršos šaltiniai (vandens nuotekos) atitiktų leistinas normas, nustatytas prevencijos ir kontrolės leidime bei nuotekų tvarkymo reglamente. Nuolat atliekama lietaus vandens ir buitinių nuotekų valymo įrenginių techninė priežiūra (filtrų regeneravimas, keitimas, dumblo išvežimas ir pan.), perkant paslaugas iš specializuotų įmonių.

Rekonstruojamoje Vilniaus transformatorių pastotėje 2008 m. buvo įrengti nauji 3 l/s našumo paviršinių lietaus nuotekų valymo įrenginiai.

Preveninės priemonės saugiai aplinkai užtikrinti

„Lietuvos energija“ yra pasirengusi operatyviam taršos likvidavimui galimų avarijų atveju, jei iš elektros įrenginių išsilietų transformatorinė alyva – tam sudaryta specialiai šių paslaugų užtikrinimo sutartis.

Nuolat stebima tarša iš stacionariųjų ir mobiliųjų taršos šaltinių, vykdoma apmokestinamųjų gaminių ir apmokestinamosios pakuotės, cheminių medžiagų apskaita, taip pat nuolat atliekamas naudojamų cheminių medžiagų ir preparatų bei susidaranciu atliekų ir nuotekų tvarkymo vidaus auditas. Vykdam investicinius projektus nustatomi aplinkosaugos reikalavimai, projektuojamoms elektros perdavimo linijoms atliekamas poveikio aplinkai vertinimas, rangovai įpareigojami sutvarkyti statybos darbų atliekas.

Rekonstruojamoje Kauno HE įrengta šiukšlių sulaiikymo įranga, kuri ne tik surenka Nemuno paviršiumi ir dugnu atplaukiančias šiukšles, bet ir leidžia atskirti plastikinę tarą nuo organinės kilmės šiukšlių. Naujai sumontuotuose Kauno HE turboagregatuose vietoje įprastinės naudojama aplinkai visiškai nekenksminga alyva, kuri, patekusi į aplinką, per keletą dienų suyra ir tampa upės mikroorganizmų maistu. Perdavimo tinkle per 2008 metus iš viso sumontuota 3,5 km naujų 110 kV įtampos kabelinių linijų, o 1,12 km oro linijų pakeista požeminiu kabeliu.

„Žalieji pirkimai“

Bendrovėje diegiamų vadinamųjų „žaliųjų pirkimų“ esmė – į viešųjų pirkimų dokumentus įtraukiami reikalavimai dėl garantijų, kad įsigyta prekė ar paslauga turi mažiau ar visai neturi pavojingų, toksinių ir kitaip kenksmingų medžiagų, yra ilgaamžė ir funkcionali, kad ją gaminant mažiau teršiama aplinka ir kad prekei virtus atliekomis, ji bus tinkama perdirbimui ar antriniam panaudojimui. Tokie kriterijai taikomi perkant kompiuterinės technikos eksploatacines medžiagas, kanceliariines prekes, valymo priemones ir kt.

Parama kultūrai, mokslui ir sportui

„Lietuvos energija“ 2008 metais buvo dosni kultūros, švietimo, medicinos ir sporto organizacijų rėmėja. Buvo skirta gausi parama kultūros – muzikos, teatrų, dailės – renginiams ir projektams, architektūros paminklų remontui. Bendrovė rėmė sveikatos ir švietimo įstaigas: skyrė lėšų įsigyti inventorių Vilniaus greitosios pagalbos universitetinei ligoninei, suremontavo dvi Vilniaus Universiteto Istorijos fakulteto auditorijas. Lėšų taip pat buvo skiriama sporto klubų (ledo ritulio, futbolo, krepšinio ir kt.) veiklai ir sporto renginiams.

„Lietuvos energija“ - Technikos muziejaus dalininkė

2008 metų rudenį baigtas įgyvendinti Europos Sąjungos struktūrinių fondų remtas projektas „Lietuvos energetikos muziejaus pertvarkymas į Lietuvos technikos muziejų, pritaikant kultūros ir istorijos paveldo objektą – pirmosios Vilniaus centrinės elektrinės patalpas viešiesiems turizmo poreikiams“.

Pagrindinis projekto tikslas – rekonstruoti industrinį objektą, išsaugant autentišką elektrinės įrangą, ir pritaikyti kultūros bei turizmo reikmėms. Lietuvos energetikos muziejus išaugo nuo 800 iki 5 230 m² ir tapo didžiausiu įvairias techninio paveldo sritis pristatančiu muziejumi Lietuvoje. Muziejuje veikia dvi interaktyvios ekspozicijos – Technikos mokslas ir Technika vaikams.

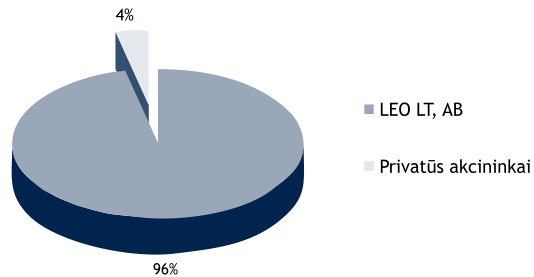

EFEKTYVUMO SIEKIS

Akcinio kapitalo struktūra

Pagrindinis AB „Lietuvos energija“ akcininkas yra nacionalinė elektros energetikos bendrovė LEO LT, AB, valdanti 96,5 proc. įmonės akcijų. Likusius 3,5 proc. įmonės akcijų valdo smulkieji akcininkai.

AB „Lietuvos energija“ akcinio kapitalo struktūra

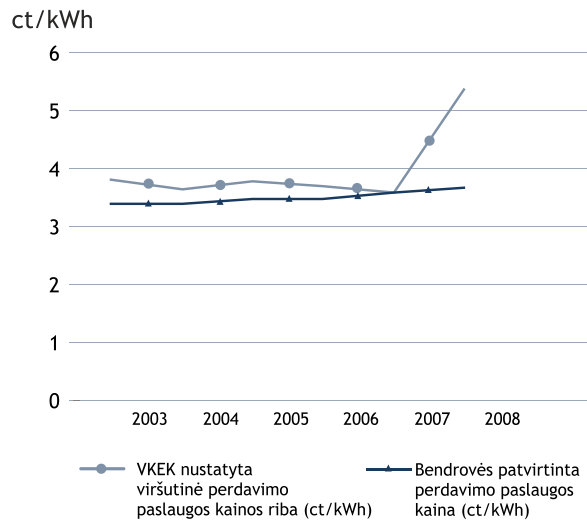
Elektros perdavimo kaina

Elektros energijos perdavimo paslaugos kainų viršutinės ribas nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK), remdamasi 2004 m. rugpjūčio 30 d. nutarimu Nr. 03-85 patvirtinta „Elektros energijos perdavimo ir skirstymo paslaugų kainų ir jų viršutinių ribų nustatymo metodika“. Viršutinės kainų ribos nustatomos 3 metų reguliavimo laikotarpiui ir kasmet koreguojamos priklausomai nuo VKEKK nustatytų efektyvumo koeficientų, infliacijos, perdavimo kiekių pasikeitimo ir kitų, nuo bendrovės nepriklausančių, veiksnių.

„Lietuvos energija“ kasmet patvirtina perdavimo paslaugos kainą, kuri negali būti didesnė už VKEKK nustatytą viršutinę kainos ribą. 2008 metais elektros energijos perdavimo kaina – 2,4 ct/kWh – nesikeitė.

Per 2002–2008 metų laikotarpį elektros perdavimo paslaugų kaina padidėjo apie 5 proc.

Elektros energijos perdavimo paslaugos kainų dinamika

Veiklos rodiklių apžvalga

2008 m. vasario 1 d. priėmus LR atominės elektrinės įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymą, 2008 m. gegužės 27 d. buvo įsteigta nacionalinio investuotojo bendrovė LEO LT, AB. Į šios bendrovės įstatinį kapitalą buvo investuotos 664 700 833 valstybei priklausančios „Lietuvos energijos“ akcijos.

2008 m. balandžio 29 d. sutartyje tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir UAB „NDX energija“ dėl nacionalinio investuotojo sukūrimo numatyta, kad ne vėliau kaip per 24 mėnesius nuo sandorio užbaigimo dienos, nuo įmonės, kuri tęs veiklą, turi būti teisiškai ir funkciškai atskirtos Kauno HE ir Kruonio HAE ir sukurtos dvi akcinės bendrovės (viena Kauno HE turto, teisių ir pareigų pagrindu, kita – Kruonio HAE – turto, teisių ir pareigų pagrindu).

„Lietuvos energijos“ veikla, palyginus su vykdytąja 2007 metais, nesikeitė: pagrindinis bendrovės uždavinys – užtikrinti patikimą visos energetikos sistemos funkcionavimą. Bendrovė per ataskaitinį laikotarpį vykdė pagrindinę – perdavimo sistemos operatoriaus (elektros perdavimo), perdavimo prekybos (rinkos operatoriaus), gamybos ir eksporto bei importo veiklą. 2008 metais šalies elektros energetikos sistemoje didelių sutrikimų nebuvo. Bendrovė taip pat vykdė ir kitą, nepagrindinę, veiklą.

Pirmame praėjusių metų pusmetyje bendrovės veiklai teigiamas įtakos turėjo šalies ekonomikos augimas ir – atitinkamai – elektros energijos suvartojimo didėjimas. Antrame pusmetyje, prasidėjus ekonomikos augimo lėtėjimui, elektros energijos vartojimas sumažėjo.

Bendrovės valdyba kasmet patvirtina perdavimo paslaugos kainą vartotojams, kuri turi neviršyti VKEKK nustatytosios viršutinės ribos. Nuo 2008 m. sausio 1 d. buvo nustatyta nauja perdavimo paslaugos kaina – 3,68 ct/kWh, kuri buvo 0,1 ct/kWh aukštesnė nei 2007 metais (elektros energijos perdavimo kaina nesikeitė, tačiau padidėjo galios rezervavimo paslaugos kaina dėl AB Lietuvos elektrinė parduodamo šaltojo rezervo pabrangimo). Minėtoji „Lietuvos energijos“ perdavimo paslaugos kaina buvo ženkliai mažesnė nei VKEKK nustatytoji šios kainos viršutinė riba (5,36 ct/kWh).

Pajamos

2008 metais „Lietuvos energijos“ grupės pardavimų ir kitos veiklos pajamos sudarė 1 530,3 mln. Lt ir buvo 27,5 proc. didesnės nei 2007 metais. Pagrindiniai bendrovės pajamų didėjimą lėmę veiksniai – VIAP kainų padidėjimas, išaugę elektros energijos pardavimai ir pirkimai per aukcioną dėl Ignalinos atominės elektrinės sumažėjusių pardavimų elektrinės remonto metu – nedarė įtakos pelno augimui. Pajamų padidėjimui įtakos

taip pat turėjo didesnė eksportuojamos elektros energijos kaina, padidėję elektros perdavimo kiekiai.

Pajamų struktūroje didžiausią dalį sudarė elektros energijos pardavimai šalies didmeninėje rinkoje ir VIAP – 56 proc. visų pajamų. Vykdamas svarbiausią – perdavimo sistemos operatoriaus – veiklą gauta 375 mln. Lt pajamų arba 24 proc. viso pajamų kiekio. Pastarosios pajamos, palyginus su praėjusiais metais, didėjo 6,4 proc. dėl elektros energijos perdavimo kiekių augimo.

Sąnaudos

2008 metais „Lietuvos energijos“ grupė patyrė 1 466 mln. Lt sąnaudų. Didžiąją dalį sąnaudų (1 080,9 mln. Lt arba 73,7 proc.) sudarė elektros energijos ar susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos siekė 138,1 mln. Lt, darbo užmokesčio ir kitos susijusios sąnaudos – 85,1 mln. Lt.

2008 metais buvo suformuotas 26 mln. Lt atidėjimas, kuris atspindi bendrovei arbitražo priteistas sumas. Taip pat, atsižvelgus į dukterinių ir asocijuotų įmonių veiklą, patikslintos investicijų į šias įmones vertės, apskaitant investicijų vertės sumažėjimą – 20,8 mln. Lt. Atlikus bendrovės ilgalaikio materialiojo turto vertinimą, buvo apskaitytas 11,2 mln. Lt turto vertės sumažėjimas. Minėtosios priežastys didino bendrovės sąnaudas.

Pelnas

Pelningumo rodikliai nėra aukšti, bet tai iš esmės lemia „Lietuvos energijos“ veiklos specifika – pagrindinė bendrovės veikla yra reguliuojama nustatant perdavimo paslaugos kainą, į ją įtraukiama minimali pelno norma.

Per 2008 metus, skaičiuojant pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, „Lietuvos energijos“ grupė iš tęstinės veiklos uždirbo 62,6 mln. Lt pelno iki apmokestinimo, grynas pelnas iš tęstinės veiklos siekė 41,7 mln. Lt.

Bendrovė uždirbo 44,9 mln. Lt grynojo pelno iš tęstinės veiklos, UAB „Kauno energetikos remontas“ grupė – 7,2 mln. Lt nuostolio, UAB „Energetikos pajėgos“ – 0,04 mln. Lt grynojo pelno, UAB „Kruonio investicijos“ – 0,6 mln. Lt nuostolio (antrinių įmonių rezultatai – įskaitant pajamas už paslaugas grupės viduje).

Skolos ir įsipareigojimai

Mažinant įsiskolinimą finansų institucijoms, mažėja skolos koeficientas (finansiniai įsipareigojimai bei turtas). Bendrovės įsiskolinimo lygis išlieka žemas. Pasukų ir palūkanų padengimo koeficientai yra ženkliai didesni už 1, t. y., bendrovės pinigų srautai leidžia visiškai padengti finansinius įsipareigojimus.

AB „LIETUVOS ENERGIJA“

KONSOLIDUOTOS IR ĮMONĖS

2008 m. FINANSINĖS ATASKAITOS

Parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje, pateikiamos kartu su nepriklausomų auditorių išvada

TURINYS

NEPRIKLAUSOMŲ AUDITORIŲ IŠVADA	35
KONSOLIDUOTAS METINIS PRANEŠIMAS	37
BALANSAI	63
PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS	64
NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITOS	65
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITOS	67
AIŠKINAMASIS RAŠTAS	68

Finansines ataskaitas generalinis direktorius, finansų direktorė ir vyriausiasis finansininkas patvirtino 2009 m. kovo 5 d.

Darius Masionis
Generalinis direktorius

Aldona Jakutienė
Finansų direktorė

Sigita Baranauskas
Vyriausiasis finansininkas

NEPRIKLAUSOMŲ AUDITORIŲ IŠVADA AB „LIETUVOS ENERGIJA“ AKCININKAMS

Išvada apie finansines ataskaitas

Mes atlikome toliau pateiktų AB „Lietuvos energija“, Lietuvos Respublikoje įregistruotos akcinės bendrovės (toliau - Įmonė), ir konsoliduotų AB „Lietuvos energija“ ir dukterinių įmonių (toliau - Grupė) finansinių ataskaitų, kurias sudaro 2008 m. gruodžio 31 d. balansai, susijusių 2008 m. pelno (nuostolių), nuosavo kapitalo pokyčių, pinigų srautų ataskaitos ir aiškiamasis raštas (reikšmingi apskaitos principai bei kitos aiškinamosios pastabos) auditą.

Vadovybės atsakomybė už finansines ataskaitas

Už šių finansinių ataskaitų, parengtų pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje, parengimą ir teisingą pateikimą atsakinga Įmonės vadovybė. Ši atsakomybė apima: vidaus kontrolės sistemos, skirtos finansinių ataskaitų parengimui ir teisingam pateikimui, užtikrinant, kad nėra reikšmingų netikslumų dėl apgaulės ar klaidos, sukūrimą, įdiegimą bei palaikymą; tinkamų apskaitos principų pasirinkimą ir taikymą; ir pagal aplinkybes tinkančių ir pagrįstų įvertinimų pasirinkimą.

Auditorių atsakomybė

Mūsų pareiga yra, remiantis atliktu standartu, pareikšti nuomonę apie šias finansines ataskaitas. Mes atlikome auditą vadovaudamiesi Tarptautiniais audito standartais, kuriuos nustato Tarptautinė apskaitininkų federacija. Šie standartai reikalauja, kad mes laikytumėmės profesinės etikos reikalavimų bei planuotume ir atliktume auditą taip, kad galėtume deramai įsitikinti, jog finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų.

Auditas apima finansinių ataskaitų skaičius ir paaiškinimus pagrindžiančių įrodymų gavimo procedūrų atlikimą. Pasirinktos procedūros priklauso nuo auditoriaus profesinio sprendimo, įskaitant reikšmingų netikslumų dėl apgaulės ir klaidos finansinėse ataskaitose rizikos įvertinimą. Įvertindamas šią riziką, auditorius atsižvelgia į bendrovės vidaus finansinių ataskaitų parengimo ir pateikimo kontroles ir siekia pasirinkti tinkamas audito procedūras, tačiau neturi tikslo pareikšti nuomonės apie bendrovės vidaus kontrolių efektyvumą. Auditas taip pat apima taikytų apskaitos principų ir vadovybės padarytų reikšmingų prielaidų bei bendro finansinių ataskaitų pateikimo įvertinimą.

Mes tikime, kad mūsų gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad suteiktų pagrindą mūsų nuomonei.

Nuomonė

Mūsų nuomone, toliau pateiktos įmonės ir Grupės finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai atspindi AB „Lietuvos energija“ ir Grupės 2008 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį ir jų 2008 m. finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Dalyko pabrėžimas

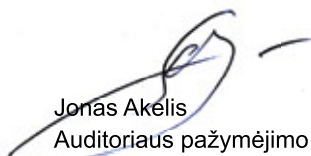
Kaip aprašyta toliau pateiktų finansinių ataskaitų 36 pastaboje, pagal patrunuojančios įmonės LEO LT, AB akcininkų pasirašytą sutartį, iki 2010 m. gegužės 27 d. Įmonės grynasis turtas (turtas ir įsipareigojimai), susijęs su Kauno hidroelektrine ir Kruonio hidroakumuliacine elektrine, turės būti perleistas valstybei už 1 litą. Įmonės ir Grupės vadovybė nepadarė jokių tikslinimų finansinėse ataskaitose minėtam įsipareigojimui atspindėti, kadangi egzistuoja reikšmingas neapibrėžtumas, susijęs su perduodamų įsipareigojimų apibrėžimu (taigi ir jų verte), ir šiuo metu įsipareigojimas negali būti pagrįstai įvertintas. Pagal sutartį perleistino ilgalaikio ir trumpalaikio turto balansinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d. Grupės ir įmonės balanse sudarė 570 milijonus litų (didžioji šio turto dalis yra apskaityta Hidroelektrinės ir Hidroakumuliacinės elektrinės turto straipsnyje ir sudaro 569 milijonus litų).

Išvada apie kitą įstatymų reikalaujamą pateikti informaciją

Be to, mes perskaitėme toliau pateiktą 2008 m. metinį pranešimą ir nepastebėjome jokių reikšmingų į jį įtrauktos finansinės informacijos neatitikimų Grupės 2008 m. konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms.

UAB „ERNST & YOUNG BALTIC“
Audito įmonės pažymėjimo Nr.001335

Auditas buvo baigtas 2009 m. kovo 13 d.

Jonas Akėlis
Auditoriaus pažymėjimo
Nr. 000003
Prezidentas

Inga Gudinaite
Auditoriaus pažymėjimo
Nr. 000336

2008 FINANSINIŲ METŲ AB „LIETUVOS ENERGIJA“ IR JOS DUKTERINIŲ ĮMONIŲ KONSOLIDUOTAS METINIS PRANEŠIMAS

Konsoliduotą akcinės bendrovės „Lietuvos energija“ (toliau tekste – Įmonė arba Bendrovė) ir jos dukterinių įmonių (Bendrovė ir jos dukterinės įmonės toliau tekste – Grupė) metinį pranešimą parengė Įmonės administracija ir patvirtino valdyba vadovaujantis Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo ketvirtojo⁽¹⁾ skirsnio 24⁽¹⁾ straipsniu ir Lietuvos Respublikos įmonių konsoliduotos finansinės atskaitomybės įstatymo antrojo⁽¹⁾ skirsnio 9⁽¹⁾ straipsniu, taip pat Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos 2007 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 1K-3 „Dėl periodinės ir papildomos informacijos rengimo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

Bendroji informacija apie įmonių grupę

Ataskaitinis laikotarpis, už kurį parengtas konsoliduotas metinis pranešimas

Bendrovės ir jos dukterinių įmonių konsoliduotas metinis pranešimas parengtas už 2008 finansinius metus.

Įmonių grupę sudarančios bendrovės ir jų kontaktiniai duomenys (pavadinimai, teisinės formos, įregistravimo datos ir vietos, įmonių kodai, buveinių adresai (jei registruotų ir faktinių buveinių adresai skiriasi, nurodyti abu), telefono, fakso numeriai, elektroninio pašto adresai, interneto svetainės adresai)

2008 m. gruodžio 31 d. Įmonė turėjo tiesioginę kontrolę trijose dukterinėse įmonėse: UAB „Energetikos pajėgos“, UAB „Kauno energetikos remontas“ ir UAB „Kruonio investicijos“. Įmonė turi 100 proc. šių įmonių akcijų. Netiesiogiai, per UAB „Kauno energetikos remontas“, Įmonė turėjo balsų daugumą UAB „Gotlitas“ ir OOO „Kaliningradskij energoremont“.

Įmonė, rengdama 2008 m. konsoliduotąsias finansines ataskaitas, konsolidavo AB „Lietuvos energija“, UAB „Kauno energetikos remontas“, UAB „Gotlitas“, OOO „Kaliningradskij energoremont“, UAB „Energetikos pajėgos“ ir UAB „Kruonio investicijos“ finansines ataskaitas. Įmonių Grupės kontaktiniai duomenys pateikiami lentelėje:

Pavadinimas	Teisinė forma	Įregistravimo data ir vieta	Įmonės kodas	Buveinės adresas	Telefonas, faksas, el. paštas
AB „Lietuvos energija“	Akcinė bendrovė	1995-12-04 Lietuvos Respublikos Įmonių registras	220551550	Žvejų g. 14, LT-09310 Vilnius	Tel. (8 5) 278 20 82 Faks. (8 5) 212 67 36 www.lietuvosenergija.lt; info@lietuvosenergija.lt
UAB „Energetikos pajėgos“	Uždaroji akcinė bendrovė	2003-11-26 Lietuvos Respublikos Įmonių registras	136046431	T. Masiulio g. 16D, Kaunas	Tel. (8 37) 30 98 97 Faks. (8 37) 30 98 03 www.energetikospajegos.lt
UAB „Kruonio investicijos“	Uždaroji akcinė bendrovė	2007-01-18 Lietuvos Respublikos Įmonių registras	300634954	Kruonio II k., Kaišiadorių raj.	Tel. (8 5) 278 2315
UAB „Kauno energetikos remontas“	Uždaroji akcinė bendrovė	2000-04-27 Lietuvos Respublikos Įmonių registras	135617795	Chemijos g. 17, Kaunas	Tel. (8 37) 45 67 02 Faks. (37) 45 29 48 www.ker.lt; ker@ker.lt
UAB „Gotlitas“	Uždaroji akcinė bendrovė	2003-09-30 Lietuvos Respublikos Įmonių registras	136031358	R. Kalantos g. 119, Kaunas	Tel. (8 37) 37 03 90
OOO „Kaliningradskij energoremont“	Uždaroji akcinė bendrovė	2001-10-03 Kaliningrado srities Įmonių registras	SP-1127/1123	Jaltinskaja g. 66, Kaliningradas	Tel. 00740 12578896

Be aukščiau paminėtų dukterinių įmonių Bendrovė dalyvavo šių asocijuotų įmonių valdyme: LitPol Link SP Z.o.o. (50 proc. akcijų); AS „Nordic Energy Link“ (25 proc. akcijų); UAB „Geoterma“ (23.44 proc. akcijų); netiesiogiai, per UAB „Kauno energetikos remontas“ Bendrovė dalyvavo UAB „Enmašas“ (33.33 proc. akcijų) valdyme. Bendrovė taip pat yra VŠĮ Respublikinio energetikų mokymo centro steigėja.

Įmonių grupę sudarančių bendrovių pagrindinės veiklos pobūdis

Įmonė	Grupės valdomų akcijų dalis	Pagrindinė veikla
AB „Lietuvos energija“	-	Elektros energijos perdavimas, elektros energetikos sisteminės paslaugos
UAB „Energetikos pajėgos“	100 proc.	Energetikos objektų projektavimas
UAB „Kruonio investicijos“	100 proc.	Visuomeninės, rekreacinės paskirties objektų vystymas
UAB „Kauno energetikos remontas“	100 proc.	Energetinių įrenginių remontas, metalo konstrukcijų gamyba
UAB „Gotlitas“	100 proc.	Apgyvandinimo paslaugos, prekyba
OOO „Kaliningradskij energoremont“	99 proc.	Energetinių įrenginių remontas

Emitento sutartys su finansų maklerio įmonėmis ir (ar) kredito įstaigomis, teikiančiomis investicines paslaugas ir (ar) vykdančiomis investicinę veiklą

2006 m. gruodžio 29 d. Bendrovė su AB bankas „Hansabankas“ sudarė emitento vertybinių popierių apskaitos tvarkymo sutartį dėl emitento išleistų vertybinių popierių apskaitos ir asmeninių vertybinių popierių sąskaitų tvarkymo. Sutartis galiojo iki 2008 m. gruodžio 31 d. ir metų pabaigoje buvo pratęsta iki 2010 m. gruodžio 31 d.

2006 m. rugpjūčio 10 d. Bendrovė su AB SEB bankas sudarė obligacijų platinimo (emisijos organizavimo) sutartį.

Prekyba įmonių grupę sudarančių bendrovių vertybiniais popieriais reguliuojamose rinkose (reguliuojamos rinkos pavadinimas, į prekybą įtrauktų vertybinių popierių kiekis)

Bendrovės akcijomis prekiaujama NASDAQ OMX Vilnius vertybinių popierių biržoje (toliau – VVPB). Išleistos Bendrovės akcijos į Papildomąjį VVPB prekybos sąrašą. Bendrovė yra išleidusi 689,515,435 paprastąsias vardines vieno lito nominaliosios vertės akcijas (ISIN kodas LT0000117681).

2006 m. rugsėjo 29 d. Bendrovė išleido 75,000 vienetų 1,096 dienų trukmės 100 eurų nominaliosios vertės vardinių obligacijų emisiją, kurios bendra nominalioji vertė 7,500,000 (septyni milijonai penki šimtai tūkstančių) eurų su 4.06 proc. metine palūkanų norma. Obligacijos įtrauktos į VVPB Skolos VP prekybos sąrašą (ISIN kodas LT1000403311).

Įmonių grupės būklės, veiklos vykdymo ir plėtros apžvalga, pagrindinių rizikos rūšių ir neapibrėžtumų, su kuriais susiduriama, apibūdinimas

2008 m. vasario 1 d. priėmus LR atominės elektrinės įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymą, 2008 m. gegužės 27 d. buvo įsteigta nacionalinio investuotojo bendrovė LEO LT, AB. Į šios bendrovės įstatinį kapitalą buvo investuotos valstybei priklausančios įmonės 664,700,833 akcijos. 2008 m. balandžio 29 d. sutartyje tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir UAB „NDX energija“ dėl nacionalinio investuotojo sukūrimo numatyta, kad ne vėliau kaip per 24 (dvidešimt keturis) mėnesius nuo sandorio užbaigimo dienos nuo įmonės, kuri tęs veiklą, turi būti teisiškai ir funkciškai atskirtos Kauno HE ir Kruonio HAE ir joms priskirtų turto, teisių ir pareigų pagrindu sukurtos dvi akcinės bendrovės (viena Kauno HE turto, teisių ir pareigų pagrindu, kita – Kruonio HAE turto, teisių ir pareigų pagrindu).

Įmonės veikla, palyginus su vykdytąja 2007 metais, nesikeitė – Bendrovė per ataskaitinį laikotarpį vykdė šias pagrindines veiklas: perdavimo sistemos operatoriaus (elektros perdavimo), perdavimo prekybos (rinkos operatoriaus), gamybos ir eksporto/importo veiklas. Taip pat Bendrovė vykdė ir kitą, nepagrindinę, veiklą. Pirmame praėjusių metų pusmetyje Bendrovės veiklai teigiamos įtakos turėjo šalies ekonomikos augimas ir atitinkamai elektros energijos suvartojimo didėjimas. Antrame pusmetyje, prasidėjus šalies ekonomikos augimo lėtėjimui, elektros energijos vartojimas sumažėjo. Bendrovės uždavinys – užtikrinti visos energetikos sistemos patikimą funkcionavimą. 2008 metais šalies elektros energetikos sistemoje didelių sutrikimų nebuvo. Prasidėjusi krizė turėjo didelės įtakos kitos Grupės įmonės – UAB „Kauno energetikos remontas“ veiklos rezultatams – nuo praėjusių metų rugsėjo mėnesio iki metų pabaigos užsakymų ženkliai sumažėjo.

2008 m. rugsėjo 28 d. tarptautinė reitingų agentūra „Standard & Poor's“, remdamasi tuo, kad buvo sumažintas Lietuvos Respublikos skolinimosi reitingas, atitinkamai sumažino Bendrovės ilgalaikio skolinimosi užsienio valiuta reitingą nuo A- iki BBB+, o reitingo perspektyva palikta neigiama su stebimos statusu. Kad būtų panaikintas stebimos statusas, reitingų agentūra turi išanalizuoti visos LEO LT grupės finansinį pajėgumą.

Perdavimo sistemos operatoriaus veikla

Pagrindinė Bendrovės veikla – elektros perdavimo sistemos operatoriaus funkcijos šalyje vykdymas; šiai veiklai vykdyti Bendrovė yra gavusi neterminuotą elektros energijos perdavimo licenciją. Bendrovė, įvertindama tiekimo patikimumo, kokybės, efektyvumo, vartojimo, vadybos ir aplinkosaugos reikalavimus, nurodytus Nacionalinėje energetikos strategijoje, gerindama pasinaudojimo sistema sąlygas, planuoja ilgalaikę elektros energetikos sistemos plėtrą, derindama ją su Vyriausybės įgaliota institucija ir skirstomųjų tinklų operatoriais. Ilgalaikis elektros energetikos sistemos plėtros planavimas pagrindžiamas moksliniais tyrimais. Bendrovė, kaip perdavimo sistemos operatorius, yra atsakinga už energetikos sistemos darbo stabilumą ir patikimumą, nacionalinės balansavimo funkcijos atlikimą ir sisteminių paslaugų teikimą Lietuvos Respublikos teritorijoje, jungiamųjų linijų su kitų šalių energetikos sistemomis eksploatavimą, priežiūrą, valdymą ir plėtrą.

Elektros energijos perdavimo paslaugos kainų viršutinės ribas nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija). Remiantis Komisijos 2004 m. rugpjūčio 30 d. nutarimu Nr. O3-85 patvirtinta „Elektros energijos perdavimo ir skirstymo paslaugų kainų ir jų viršutinių ribų nustatymo metodika“. Viršutinės kainų ribos nustatomos 3 metų reguliavimo laikotarpiui ir kasmet koreguojamos priklausomai nuo Komisijos nustatytų efektyvumo koeficientų, infliacijos, perdavimo kiekių pasikeitimo ir kitų, nuo Bendrovės nepriklausančių veiksnių.

Bendrovės valdyba kasmet patvirtina perdavimo paslaugos kainą vartotojams, kuri turi neviršyti nustatytos viršutinės ribos. Nuo 2008 m. sausio 1 d. buvo nustatyta nauja perdavimo paslaugos kaina – 3.68 ct/kWh, kuri buvo 0.1 ct/kWh aukštesnė nei 2007 metais (elektros energijos perdavimo kaina nesikeitė – padidėjo tik galios rezervavimo paslaugos kaina dėl AB Lietuvos elektrinės parduodamo šaltojo rezervo pabrangimo). Minėtoji perdavimo paslaugos kaina buvo ženkliai mažesnė nei Komisijos nustatytoji šios kainos viršutinė riba.

Žemiau pateikiama perdavimo kainų dinamikos ir struktūros lentelė – perdavimo paslaugos kaina po Bendrovės reorganizavimo per 2002–2008 metų laikotarpį padidėjo apie 5 proc.

Elektros energijos perdavimo kainų dinamika 2002–2008 metais

	2002 m. I ketv.	2002 m. II-IV ketv.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.
Komisijos nustatyta viršutinė perdavimo paslaugos kainos riba (ct/kWh)	3.80	3.82	3.80	3.63	3.78	3.70	3.59	5.36*
Iš jų: už perdavimą	2.35	2.43	2.41	2.25	2.51	2.43	2.41	4.08
už galios rezervą	1.45	1.39	1.39	1.38	1.27	1.27	1.18	1.28
Bendrovės valdybos patvirtinta perdavimo paslaugos kaina (ct/kWh)	3.80	3.39	3.39	3.38	3.47	3.47	3.58	3.68*
Iš jų: už perdavimą	2.35	2.00	2.00	2.00	2.20	2.20	2.40	2.40
už galios rezervą	1.45	1.39	1.39	1.38	1.27	1.27	1.18	1.28

* Neįskaitant viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainos

Nuo 2008 metų perdavimo kainos struktūroje įvyko esminis pasikeitimas – perdavimo kainos dalimi tapo kompensacija elektros energijos gamintojams už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas (toliau – VIAP). Įskaitant minėtąją VIAP kainą, perdavimo paslaugos kaina nuo 2008 m. sausio 1 d. sudarė 7.4 ct/kWh.

Vykdydama perdavimo sistemos operatoriaus funkciją, Bendrovė per 2008 metus aukštos įtampos elektros tinklais šalies poreikiams perdavė 10.1 mlrd. kWh elektros energijos. Elektros perdavimas buvo 5 proc. didesnis nei 2007 m.: skirstomieji tinklai elektros energijos perdavimas, palyginus su 2007 metais, padidėjo 1.5 proc. ir sudarė 8.8 mlrd. kWh, likusiems vartotojams perduota 1.3 mlrd. kWh, arba 38 proc. daugiau.

Rinkos operatoriaus veikla

Be perdavimo sistemos operatoriaus veiklos Bendrovė vykdo rinkos operatoriaus veiklą. Vykdydama šią veiklą, Bendrovė administruoja elektros rinką šalyje: registruoja didmeninės rinkos dalyvių dvišales sutartis, kaupia pavedimus prekiauti elektra aukcione ir nustato realizacijos eiliškumą, fiksuoja dvišalių sutarčių ir aukciono prekybos sandorius, pateikia prekybos elektra rezultatus rinkos dalyviams ir priežiūros institucijoms.

Lietuvos didmeninėje rinkoje tiekėjai prekiauja dviejų rūšių elektros energija – kontraktine, pagal tiesiogines dvišales sutartis pasirašomas tarp gamintojų ir tiekėjų; papildoma elektra, parduodama per gamintojų aukcioną. VIAP elektra, pasikeitus prekybos taisyklėms, šalies rinkoje nebeprekiuojama – lėšos VIAP teikimo kompensavimui gamintojams surenkamos teikiant elektros energijos perdavimo paslaugą.

Lietuvos didmeninės rinkos poreikis 2008 metais buvo 11.3 mlrd. kWh (2007 metais – 10.8 mlrd. kWh). Kontraktinės elektros energijos didmeninės rinkos dalyviai nupirko 6.9 mlrd. kWh, o papildomos elektros energijos – 4.4 mlrd. kWh.

Papildoma elektros energija prekiauta per Bendrovę, kaip rinkos operatorių.

Elektros gamyba ir eksportas

Bendrovė turi neribotos galiojimo trukmės leidimus užsiimti elektros energijos gamyba, importu ir eksportu.

Bendrovė dviejose jai priklausančiose elektrinėse – Kauno HE ir Kruonio HAE gamina elektros energiją. Šios elektrinės veikia kaip sudėtinės elektros energijos perdavimo sistemos dalys, jų pagaminta elektros energija daugiausiai buvo naudojama Bendrovės technologinių sąnaudų kompensavimo bei gamybos ir vartojimo subalansavimo užtikrinimo reikmėms. Šios elektrinės per ataskaitinį laikotarpį į perdavimo tinklą patiekė 0,91 mlrd. kWh elektros energijos, tai sudarė apie 6,5 proc. visos šalyje patiektos elektros.

Bendrovė nuolat siekia optimizuoti eksporto struktūrą, kuo mažesnėmis sąnaudomis gauti didesnę naudą. 2008 metais Bendrovė eksportui pardavė 2.37 mlrd. kWh. Palyginti su 2007 m., dėl išaugusio poreikio šalyje Bendrovės parduotas elektros energijos kiekis eksportui sumažėjo 3.7 proc.

Kita veikla

Bendrovė eksploatuoja ir plečia telekomunikacijų tinklą, kurio pajėgumai daugiausiai naudojami perdavimo sistemos operatoriaus reikmėms, taip pat informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugų (toliau – ITT) teikimui kitiems vartotojams. Nežiūrint nemažos konkurencijos šių paslaugų rinkoje, Bendrovės ITT paslaugų pardavimai pastaraisiais metais nemažėjo, buvo optimizuojama pardavimų struktūra.

Per 2008 metus įrengta 131 km šviesolaidinių linijų, prie Bendrovės šviesolaidinio ryšio tinklo prijungta 12 pastorių, prie telekomunikacijų tinklo prijungta 11 pastorių.

Įrengtos šešios telekomunikacijų ryšių mazgų dispečerinio valdymo, teleinformacijos, komercinių srautų rodmenų, pastorių valdymo sistemos ir išplėstas pastorių vaizdo stebėjimo sistemų tinklas dar 6 pastotėms. Duomenų perdavimo srityje optimizuotas SDH tinklas ir pradėtas diegti DWDM technologija paremtas tinklas, leidžiantis teikti 10 Gbit/s duomenų perdavimo paslaugas.

Per 2008 metus buvo logiškai atskirtas AB „VST“ duomenų perdavimo tinklas nuo Bendrovės duomenų perdavimo tinklo, įdiegtas tinklas EESIS sistemai, atliktas rezervinis sujungimas tarp Vilniaus ir Kauno duomenų centrų per SDH įrangą, bei duomenų centrų tinklo konfigūravimas DVS sistemoms. Bendrovėje buvo įdiegtas virtualus duomenų perdavimo tinklas balso įrašymo įrangai valdyti ir dispečerių pokalbiams įrašyti ir užbaigtas Dispečerinės valdymo sistemos XA 21 atnaujinimo projektas.

Pratęstos ir pasirašytos naujos paslaugų teikimo sutartys su UAB „Bitė Lietuva“, UAB „Tele2“, Lattelekom SIA, Latvenergo AS, AB TEO LT, TPSEA (Lenkija), UAB „Visagino atominė elektrinė“, InterLinks, UAB, LEO LT, AB.

Dukterinės įmonės

Antrosios pagal dydį Grupės įmonės – uždarosios akcinės bendrovės „Kauno energetikos remontas“ pagrindinė veikla – energetinių įrenginių diagnostika, modernizavimas, remontas, montavimas, atsarginių dalių energetiniams įrenginiams gamyba, energetinės ir pramoninės paskirties metalo konstrukcijų gamyba, atsarginių dalių katilams ir varikliams gamyba, alyvinių hermetinių transformatorių gamyba. Pagrindinė bendrovės veikla sutelkta 4 cechuose: katilų gamybos, turbinų gamybos, mechaniniame ir elektros, penkiose laboratorijose bei metalų ir suvirinimo skyriuose.

UAB „Kauno energetikos remontas“ turi tiesioginę įtaką dviejose dukterinėse įmonėse: Kaune – UAB „Gotlitas“ (valdo 100 proc. šios įmonės akcijų), Rusijoje – OOO „Kaliningskij energoremont“ (valdo 99 proc. akcijų, o 1 proc. šios įmonės akcijų valdo fizinis asmuo). Pagrindinė UAB „Gotlitas“ veikla – viešbučio-bendrabučio apgyvendinimo paslaugų teikimas, patalpų nuoma, prekybos veikla. Pagrindinė OOO „Kaliningskij energoremont“ veikla – energetinių įrenginių remontas.

UAB „Kauno energetikos remonto“ veiklos rezultatai antrame praėjusių metų pusmetyje ženkliai pablogėjo mažėjant užsakymų skaičiui dėl prasidėjusio ekonomikos nuosmukio.

UAB „Energetikos pajėgos“ pagrindinė veikla – technikos mokslų tiriamieji ir taikomieji darbai, architektūros ir inžinerijos veikla: bendrovė rengia statybos, rekonstravimo ir remontų projektus, teikia inžinerines technines konsultacijas, rengia specialiojo teritorijų planavimo energetikos plėtojimo schemas. Daugiau kaip 85 proc. visų paslaugų ši bendrovė teikia Grupės įmonėms.

UAB „Kruonio investicijos“ veiklos tikslas – visuomeninės, inžinerinės rekreacinės paskirties objektų vystymas. Pagrindinė veiklos kryptis – Kruonio HAE teritorijos investicinio projekto parengimas ir įgyvendinimas.

Investicijos į ilgalaikį turtą

2008 metais Bendrovės investicijos į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą siekė 159.8 mln. litų (šiam pranešime nurodyta investicijų suma ir finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte bendra ilgalaikio turto įsigijimų suma nesutampa dėl avansų, sumokėtų už ilgalaikį turtą, likučio pasikeitimo – 7.7 mln. litų). Bendrovė investicijoms finansuoti naudojo daugiausiai nuosavas lėšas (75 proc. nuo visų investicijų) ir užsakovų ar ES paramos fondų lėšas (25 proc.). Pastarąsias sudarė vartotojų, vėjo jėgainių ir kitų gamintojų prijungimo prie tinklo lėšos bei Europos regioninės plėtros fondo ir bendrojo finansavimo lėšos, skirtos Kauno HE modernizavimui.

Investicijų kryptys 2008 metais išliko tos pačios, kaip ir ankstesniais metais: perdavimo tinklo rekonstrukcija ir plėtra (investuota 81 mln. litų), IT sistemų, telekomunikacijų ir valdymo sistemų atnaujinimas ir plėtra, technologinių priemonių diegimas, kompiuterinės ir programinės įrangos įsigijimas (investuota 15.5 mln. litų), elektrinių modernizavimas ir rekonstravimas (56.6 mln. litų), pastatų bei statinių statyba ir rekonstravimas ir kitas ilgalaikis turtas (investuota 6.7 mln. litų).

2008 metais UAB „Kauno energetikos remontas“ grupė investicijoms į ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą panaudojo 4 mln. litų – didžioji dalis buvo skirta mašinoms ir įrenginiams įsigyti. Investicijos buvo finansuojamos nuosavomis ir skolintomis lėšomis.

Vienas svarbiausių Bendrovės tikslų – integruoti Lietuvos energetikos sistemą į Vakarų Europos elektros rinką ir plėtoti regioninį bendradarbiavimą. Plėtojant šį bendradarbiavimą, 2008 metų pradžioje Bendrovė ir „PSE Operator“ (Lenkija) vadovai pasirašė įmonės, kuri atliks darbus įgyvendinant Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo projektą, akcininkų sutartį. 2008 m. gegužės 19 d. buvo įsteigta ir pradėjo veiklą bendra minėtų bendrovių įmonė LitPol Link Sp z.o.o. Įmonės uždavinys – vykdyti linijos Alytus–Elkas statybos parengiamuosius darbus, kad iki pirmojo 2010 m. ketvirčio pabaigos būtų galima priimti esminius sprendimus dėl jungties projekto įgyvendinimo eigos.

Bendrovė ir Švedijos elektros perdavimo sistemos operatorė „Svenska Kraftnat“ užbaigė Lietuvos ir Švedijos elektros tinklų sujungimo galimybių studiją. Studijos rezultatai rodo, kad remiantis išnagrinėtais techniniais, ekonominiais ir teisiniais aspektais sistemų sujungimas yra galimas ir ekonominiu požiūriu būtų pagrįstas. 2008 m. rugsėjo mėn. LEO LT, AB įsteigė antrinę įmonę InterLinks, UAB, kuriai buvo pavesta toliau vykdyti Lietuvos ir Švedijos elektros tinklų sujungimo projektą.

Be to, Bendrovė Vyriausybės pavedimu 2008 metais atliko kai kuriuos parengiamuosius darbus susijusius su naujos atominės elektrinės statybos Lietuvoje projektu, kurių svarbiausias – patvirtinta Poveikio aplinkai vertinimo programa ir pradėtas jos įgyvendinimas. 2008 metų rugsėjo mėnesį LEO LT, AB įsteigė antrinę įmonę UAB „Visagino atominė elektrinė“, kuriai iš Bendrovės buvo perduoti visi darbai, susiję su naujos atominės elektrinės statybos Lietuvoje projektu.

Rizikos veiksniai, susiję su emitento veikla

Politiniai rizikos veiksniai

Bendrovė veikia energetikos sektoriuje, kurio veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas. Šiuo atveju reikia įvertinti minėtojo įstatymo ir kitų teisės aktų pasikeitimų įtaką Bendrovės veiklai ir jos rezultatams.

Elektros energijos perdavimo paslaugos kainų viršutinės ribas nustato Komisija, konkrečias kainas tvirtina Bendrovės valdyba. Bendrovės veiklos rezultatai gali priklausyti nuo šių sprendimų. Pavyzdžiui, nustatant elektros energijos perdavimo paslaugos kainų viršutinės ribas 2005–2007 metų laikotarpiui, į kainą nebuvo įtrauktas nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų padidėjimas dėl turto įvertinimo realia verte.

Ekonominės rizikos

Išlieka pajamų ir pelno mažėjimo Bendrovėje rizika dėl elektros energijos eksporto mažėjimo. Veikiant tik vienam Ignalinos atominės elektrinės blokui, augant elektros energijos poreikiui šalyje, eksporto kiekius ir pajamų dydį gali įtakoti minėto Ignalinos AE bloko stabdymų skaičius ir remontų trukmė jo gedimų atveju. Ignalinos AE valdymo organų sprendimai dėl Bendrovei eksporto tikslams parduodamos elektros energijos kainų ir kiekių.

Dukterinėse įmonėse išlieka pajamų ir pelno mažėjimo rizika gilėjant ekonomikos nuosmukiui.

Finansinės rizikos

Grupės įmonės vykdydamos veiklą patiria finansinę riziką, t. y. kredito riziką, likvidumo riziką ir rinkos riziką (užsienio valiutos riziką, palūkanų normų riziką tikrosios vertės ir pinigų srautų atžvilgiu, vertybinių popierių kainos riziką). Valdydamos šias rizikas Grupės įmonės siekia sumažinti veiksmų, galinčių neigiamai paveikti Grupės ir įmonės finansinius veiklos rezultatus, įtaką.

Kredito rizika

Įmonės kredito rizika, susijusi su gautinomis sumomis, yra ribota, nes pagrindiniai Įmonės pirkėjai yra patikimi klientai, kredito rizika pasiskirsčiusi tarp keleto pirkėjų.

Kitų Grupės įmonių kredito rizika auga, nes didėja nemokių klientų skaičius.

Kredito rizika, susijusi su lėšomis bankuose, yra ribota, nes Grupė ir Įmonė atlieka operacijas per bankus, turinčius aukštus užsienio reitingavimo agentūrų suteiktus kredito reitingus.

Likvidumo rizika

Likvidumo rizika valdoma planuojant Grupės įmonių grynujų pinigų srautų judėjimą. Siekiant sumažinti likvidumo riziką, sudaromos pinigų srautų prognozės. Gautinų sumų padengimo vėlavimo rizikai ir trumpalaikiam pinigų srautų (įplaukų ir mokėjimų) nesutapimui valdyti taikomos kredito sąskaitoje (overdrafto) ir kredito linijos sutartys.

Sudarant kreditų sutartis Bendrovėje vadovaujamasi principu: likvidaus turto ir nepanaudotų, bet sudarytų su bankais, kredito linijų ir kreditų sąskaitose suma turi padengti trumpalaikius finansinius Bendrovės įsipareigojimus, apimant ir per vienus metus mokėtiną ilgalaikių paskolų dalį.

Rinkos rizika

Palūkanų normos rizika

Grupės įmonių pajamas ir pinigų srautus rinkos palūkanų normų svyravimai veikia nežymiai. Palūkanų normos rizikos didėjimui didžiausią įtaką darė ilgalaikės paskolos. Palūkanų normos rizika Grupės įmonių pinigų srautams atsiranda dėl gautų paskolų su kintama palūkanų norma. Paskolos su pastovia palūkanų norma didina tikrosios vertės svyravimų riziką.

Pagal Bendrovės patvirtintus finansinės rizikos valdymo principus, palūkanų sąnaudos turi būti pakankamai tiksliai prognozuojamos ne trumpesniai laikotarpiui kaip elektros energijos perdavimo paslaugos kainos viršutinės ribos nustatymo periodas (trejiems metams). Bendrovės paskolų portfelis buvo formuojamas remiantis šiuo principu: ne mažiau kaip 50 proc. visų paskolų turi būti su fiksuota palūkanų norma, likusios – su kintama palūkanų norma.

Grupės įmonės turėjo paskolų su fiksuotomis ir kintamomis palūkanų normomis, Bendrovė 2008 metų pabaigoje – turėjo paskolas tik su fiksuotomis palūkanų normomis.

Įmonė 2008 metais neturėjo sudariusi palūkanų normų apsisiekimo sandorių – palūkanų normos apsisiekimo sandoris su „Nordea Bank Finland“ Plc. Lietuvos skyriumi buvo realizuotas 2007 m. birželio 30 d.

Užsienio valiutos rizika

Siekdama valdyti užsienio valiutos riziką Bendrovė sudaro kreditų sutartis tik eurais arba litais. Grupės pirkimo / pardavimo sandoriai taip pat daugiausia sudaromi eurais arba litais.

Nuo 2002 m. vasario 2 d. lito kursas buvo susietas su euru. Dėl šios priežasties užsienio valiutų kursų pasikeitimai reikšmingai neįtakoja Įmonės ir Grupės nuosavybės.

Grupės įmonės neturi reikšmingos užsienio valiutos rizikos koncentracijos, todėl pastaraisiais metais nesinaudojo jokiais finansinėmis priemonėmis, padedančiomis valdyti užsienio valiutos riziką.

Vertybinių popierių kainos rizika

Bendrovė yra įsigijusi Lietuvos ir Suomijos vyriausybių obligacijų, šie vertybiniai popieriai bendrovės vadovybės vertintini kaip mažai rizikingi.

Plačiau apie finansinės rizikos valdymą žr. finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 35-oje pastaboje „Finansinės rizikos valdymas“.

Techniniai – technologiniai rizikos veiksniai

Lietuvos energetikos sistema turi daug jungiamųjų tarpisteminių linijų su kaimyninėmis energetikos sistemomis. Turimos galių ir energijos balansų valdymo priemonės nėra labai gausios, todėl galios ir energijos balanso valdymas yra sudėtingas. Bendrovei priklausančios elektrinės ir elektros tinklai nėra nauji. Didžioji dalis elektros linijų atramų yra pastatyta daugiau nei prieš 30 metų ir jų veiklos amžius jau pasiekė projekte numatytąjį. Transformatorių pastočių pagrindinių įrenginių būklė yra geresnė, nes per kelis paskutinius metus buvo atnaujinta daugiau kaip 30 proc. visų įrenginių.

Didindama energetikos sistemos darbo patikimumą ir veiksmingumą, siekdama sumažinti avarių tikimybę, Bendrovė apie 50 proc. visų investicijų skiria perdavimo tinklo atstatymui, transformatorių pastočių rekonstrukcijai (per metus vidutiniškai vykdoma 7-10 pastočių rekonstrukcijų).

Ekologiniai rizikos veiksniai

Emitento veiklos apribojimo ar sustabdymo dėl žalos aplinkai galimybė labai nedidelė. Eksploatuojamuose objektuose, kuriuose yra didesnė žalos aplinkai rizika dėl išleidžiamo teršalų ar susidariusių atliekų kiekio, dirbama pagal Regioninių aplinkos apsaugos departamentų Bendrovei išduodamus Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimus.

Svarbiausi Bendrovei aplinkos apsaugos keliami klausimai – ekologiniu požiūriu pavojingų medžiagų saugus naudojimas, energetinių įrenginių ir statinių derinimas prie kraštovaizdžio, Kauno marių ir Nemuno žemiau Kauno HE vandens lygių leistinių svyravimų užtikrinimas. Bendrovė šiuo metu vykdo visus jai keliamus aplinkos apsaugos reikalavimus.

Įmonių grupės finansinių ir nefinansinių veiklos rezultatų analizė, su aplinkos ir personalo klausimais susijusi informacija

Lentelėje žemiau pateikiami tik Bendrovės, kaip pagrindinės Grupės įmonės, finansiniai rezultatai. 2007 ir 2008 metų rodikliai apskaičiuoti neįskaitant įmonės nutrauktos veiklos: 2008 m. rugpjūčio mėn. branduolinės energetikos veikla buvo perleista LEO LT, AB dukterinei įmonei UAB Visagino atominė elektrinė (žr. finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 31 pastabą „Nutraukta veikla“).

	2008 metų ataskaita	2007 metų ataskaita
Finansiniai rezultatai (tūkst. litų)		
<i>Pardavimo pajamos</i>	1,455,887	1,111,116
<i>Kitos veiklos pajamos</i>	26,407	22,350
<i>EBITDA (pelnas prieš apmokestinimą + palūkanų sąnaudos – palūkanų pajamos – gauti dividendai + nusidėvėjimas ir amortizacija + ilgalaikio ir trumpalaikio turto vertės sumažėjimo* sąnaudos)</i>	215,353	211,643
<i>Veiklos pelnas</i>	83,749	66,877
<i>Grynasis pelnas</i>	44,911	49,782
<i>Pinigų srautai iš įprastinės veiklos</i>	239,435	191,270
<i>Finansiniai įsipareigojimai</i>	39,707	89,821
<i>Investicijos (šiam pranešime nurodyta investicijų suma ir finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte bendra ilgalaikio turto įsigijimų suma nesutampa dėl avansų, sumokėtų už ilgalaikį turtą, likučio pasikeitimo – 7.7 mln. litų).</i>	159,781	151,984
<i>Ilgalaikis turtas metų pabaigoje</i>	3,194,324	2,607,976
Finansinė struktūra (koeficientas):		
<i>Įsipareigojimai / nuosavas kapitalas</i>	0.28	0.24
<i>Finansiniai įsipareigojimai / nuosavas kapitalas</i>	0.02	0.04
<i>Finansiniai įsipareigojimai / turtas</i>	0.01	0.03
Paskolų padengimas (koeficientas):		
<i>Paskolų padengimo koeficientas EBIT (pelnas iš tęstinės veiklos prieš apmokestinimą + palūkanų sąnaudos – palūkanų pajamos – gauti dividendai) / (palūkanų sąnaudos + einamaisiais metais grąžintinos paskolos)</i>	2.34	3.24
<i>Palūkanų padengimo koeficientas EBIT (pelnas iš tęstinės veiklos prieš apmokestinimą + palūkanų sąnaudos – palūkanų pajamos – gauti dividendai) / palūkanų sąnaudos</i>	26.82	11.7
Maržos ir pelningumas:		
<i>Nuosavo kapitalo grąža (grynasis pelnas/nuosavas kapitalas) (proc.)</i>	1.68 %	2.25 %
<i>Turto grąža (grynasis pelnas/turtas) (proc.)</i>	1.31 %	1.81 %
<i>Pelnas 1 akcijai (ct. / akcijai)</i>	6.5	7.2

* Vertės sumažėjimas investicijoms į asocijuotas ir dukterines įmones į skaičiavimus neįtraukiamas

2008 metais Bendrovėje buvo suformuoti 26.0 mln. litų atidėjiniai žalos atlyginimui (apie arbitražo sprendimą plačiau atskleista finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 36 pastaboje), atsižvelgus į dukterinių ir asocijuotų įmonių veiklą buvo patikslintos investicijų į šias įmones vertės, apskaitant investicijų vertės sumažėjimą – 20.8 mln. litų (žr. finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 7 pastabą), atlikus Bendrovės ilgalaikio materialiojo turto vertinimą, buvo apskaitytas 11.2 mln. litų turto vertės sumažėjimas (žr. finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto 5 pastabą). Minėtos priežastys didino Bendrovės sąnaudas.

Pelningumo rodikliai nėra aukšti, bet tai iš esmės lemia Bendrovės veiklos specifika – pagrindinė Bendrovės veikla yra reguliuojama, nustatant perdavimo paslaugos kainą, į ją įtraukiama minimali pelno norma.

UAB „Kauno energetikos remontas“ grupės nuosavo kapitalo grąža per metus sumažėjo nuo 3.8 proc. iki – 20.2 proc., be anksčiau minėto užsakymų mažėjimo, pelningumo mažėjimą įtakojo ir atsargų vertės sumažėjimo sąnaudos (1.8 mln. litų) bei ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimo sąnaudos (2.9 mln. litų).

Mažinant įsiskolinimą finansų institucijoms, mažėja skolos koeficientas (finansiniai įsipareigojimai / turta), Bendrovės įsiskolinimo lygis išlieka žemas. Paskolų ir palūkanų padengimo koeficientai yra ženkliai didesni už 1, t. y. Bendrovės pinigų srautai leidžia visiškai padengti finansinius įsipareigojimus.

Balansas

Remiantis Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų nuostatomis ir įgyvendinant LEO LT, AB įmonių grupėje taikomus bendruosius turto apskaitos metodus, pagal kuriuos įmonės ilgalaikis materialusis turtas turi būti įvertinamas perkainota verte, nepriklausomi turto vertintojai atliko įmonės ilgalaikio materialiojo turto vertinimą, kuris atvaizduotas 2008 m. gruodžio 31 d. finansinėse ataskaitose 3,125.9 mln. litų verte.

Investicijų į dukterines įmones vertės sumažėjimas buvo apskaitytas, atsižvelgus į šių įmonių 2008 metų ir numatomus veiklos rezultatus ateityje.

Dotacijas sudaro vykdant investicinius projektus pagal energetinių įrenginių perkėlimo sutartis iš užsakovų gautos lėšos bei Kauno HE modernizavimui skiriamos Europos regioninės plėtros fondo ir bendrojo finansavimo lėšos.

Per ataskaitinį laikotarpį Bendrovė naujų paskolų sutarčių nesudarė. Iš viso per pusmetį Bendrovės finansiniai įsipareigojimai sumažėjo 50.1 mln. litų ir 2008 m. gruodžio 31 d. sudarė 39.7 mln. litų.

Be to, Bendrovė pagal garantijos sutartis yra garantavus 25 proc. (72.5 mln. litų) įmonės Nordic Energy Link, AS įsipareigojimų bankams.

UAB „Kauno energetikos remontas“ lizingo įsipareigojimas bankui sudarė 2.5 mln. litų, kitos skolos bankams – 0.3 mln. litų. UAB „Energetikos pajėgos“ ir UAB „Kruonio investicijos“ finansinių įsipareigojimų bankams neturėjo.

Pelno (nuostolių) ataskaita

Pajamos ir sąnaudos

Pajamos

2008 metais Grupės pardavimų ir kitos veiklos pajamos sudarė 1,530.3 mln. litų ir buvo 27.5 proc. didesnės nei 2007 metais. Pagrindiniai įmonės pajamų didėjimą lėmę veiksniai nedarė įtakos pelno augimui – VIAP kainų padidėjimas, išaugę elektros energijos pardavimai ir pirkimai per aukcioną dėl Ignalinos AE sumažėjusių pardavimų remonto metu. Taip pat pajamų padidėjimą įtakojo didesnė eksportuojamos elektros energijos kaina, padidėję elektros perdavimo kiekiai.

Pajamų struktūroje didžiausią dalį sudarė elektros energijos pardavimai šalies didmeninėje rinkoje ir VIAP – 56 proc. visų pajamų. Vykdant svarbiausią Bendrovės veiklą – perdavimo sistemos operatoriaus veiklą – gauta 375 mln. litų pajamų arba 24 proc. viso pajamų kiekio. Pastarosios pajamos, palyginus su praėjusiais metais, didėjo 6.4 proc. dėl elektros energijos perdavimo kiekių augimo.

UAB „Kauno energetikos remontas“ grupės pardavimo pajamos (AB „Lietuvos energija“ konsoliduotose finansinėse ataskaitose šios pajamos priskiriamos kitų veiklos pajamų grupei) sumažėjo nuo 70.9 mln. litų (2007 m.) iki 55.3 mln. litų (2008 m.) arba 22 proc. Pagrindinę šios įmonės pardavimo pajamų dalį sudarė pajamos iš energetinių įrenginių remonto, montavimo, modernizavimo, atsarginių dalių ir metalo konstrukcijų gamybos ir montavimo.

UAB „Energetikos pajėgos“ daugiausiai teikė paslaugas Grupės įmonėms. Šios bendrovės pajamos siekė 2.2 mln. litų. UAB „Kruonio investicijos“ pardavimo pajamų neuždirbo.

Sąnaudos

2008 metais Grupė patyrė 1,466 mln. litų sąnaudų. Didžiąją dalį Grupės sąnaudų (1,080.9 mln. litų arba 73.7 proc.) sudarė elektros energijos ar susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos; nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos siekė 138.1 mln. litų, darbo užmokesčio ir susijusios sąnaudos siekė 85.1 mln. litų.

Dukterinių įmonių sąnaudos bendroje Grupės sąnaudų struktūroje sudarė nereikšmingą dalį – 4.6 proc.

Pelnas

Per 2008 metus, skaičiuojant pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, Grupė iš tęstinės veiklos uždirbo 62.6 mln. litų pelno iki apmokestinimo, grynas pelnas iš tęstinės veiklos siekė 41.7 mln. litų.

Bendrovė uždirbo 44.9 mln. litų grynojo pelno iš tęstinės veiklos, UAB „Kauno energetikos remontas“ grupė – 7.2 mln. litų nuostolių, UAB „Energetikos pajėgos“ – 0.04 mln. litų grynojo pelno, UAB „Kruonio investicijos“ – 0.6 mln. litų nuostolių (dukterinių įmonių rezultatai – įskaitant pajamas už paslaugas Grupės viduje).

Pinigų srautų ataskaita

Gryniesi pinigų srautai Grupėje, gauti iš pagrindinės veiklos, išaugo iki 238.9 mln. litų, kai per 2007 metus buvo 192.0 mln. litų.

Grupės gryniesi investicinės veiklos pinigų srautai sudarė 136.6 mln. litų (praėjusių metų atitinkamo laikotarpio pabaigoje – 142.9 mln. litų). Finansinėje veikloje buvo panaudota 50.1 mln. litų grynųjų pinigų (2007 m. – 35.6 mln. litų).

Grynas Grupės pinigų srautų padidėjimas atskaitinio laikotarpio pabaigoje siekė 52.1 mln. litų, kai per 2007 m. buvo 13.5 mln. litų.

Personalo ir aplinkos klausimai

Personalas

Visoje Grupėje 2008 metų pabaigoje dirbo 1,409 darbuotojai – 342 darbuotojais mažiau nei prieš metus. Bendrovės darbuotojai sudarė 69 proc. bendro darbuotojų skaičiaus, UAB „Kauno energetikos remontas“ – 30 proc., UAB „Energetikos pajėgos“ – apie 1 proc.

Optimizuojant veiklą, antroje metų pusėje buvo pradėtas įmonės organizacinės struktūros pertvarkymas, dėl to darbuotojų skaičius per metus sumažėjo 163 žmonėmis, nors darbų apimtys išaugo. Bendrovės valdymo struktūra keitėsi plokštėjimo linkme – susikūrė devyni departamentai, tiesiogiai pavaldūs generaliniam direktoriui. Peržiūrėjus vykdomas veiklas ir atliekamas funkcijas, keitėsi ir vidinės departamentų struktūros. Tai leido optimizuoti veiklą – didesnę kiekį funkcijų atlikti su mažesniu darbuotojų skaičiumi.

Antroje metų pusėje Bendrovėje pradėta 19 įvairių veiklos sričių projektų – organizacijos vystymo, pirkimo funkcijos stiprinimo, veiklų atskyrimo, tinklo plėtros, biudžetavimo vystymo, kainodaros peržiūros ir kiti projektai. Į šiuos projektus šalia savo tiesioginės veiklos įsitraukė didelė dalis Bendrovės darbuotojų. Tai buvo galimybė ne tik aktyviai dalyvauti Bendrovės procesų bei veiklų optimizavime, bet ir patiems rodyti iniciatyvą, tobulėti.

2008 m. statistinė darbuotojų kaita Bendrovėje buvo apie 17 proc., įskaitant darbuotojų atleidimus ryšium su išėjimu į senatvės pensiją, nutraukiant terminuotas sutartis, atleidimus šalių susitarimu, darbdavio iniciatyva ir pan. Tikrasis darbuotojų praradimas, kai darbo sutartis nutraukiama darbuotojo pareiškimu, susiradus kitą darbą ar dėl kitų asmeninių priežasčių, yra apie 3 proc.

Bendrovėje tarnautojai sudaro apie 56 proc., o darbininkai – 44 proc. personalo. Daugiau kaip 50 proc. personalo turi aukštąjį išsilavinimą.

Esminis veiksnys, lemiantis Bendrovei iškeltų tikslų vykdymą, yra nuolatinis ir sistemingas personalo kvalifikacijos kėlimas. 2008 m. darbuotojų kvalifikacijos kėlimui buvo skirta beveik 1.63 mln. litų (iš jų daugiau nei 0.7 mln. litų privalomiesiems mokymams ir profesinės kvalifikacijos kėlimui). Taip pat Bendrovės specialistams buvo suteikta galimybė įgyti patirties užsienio elektros energetikos kompanijose ir kelti savo kvalifikaciją vykdant investicinius projektus.

UAB „Kauno energetikos remontas“ darbuotojų skaičius pastaraisiais metais mažėja, efektyvinant veiklą ir koncentruojantis ties energetikos objektų remontais, atsisakant visai ar iš dalies gamybos. UAB

„Kauno energetikos remontas“ darbuotojų skaičius per 2008 metus ženkliai sumažėjo. Grupėje 2008 metų pabaigoje dirbo 456 darbuotojai kai tuo tarpu 2007 m. gruodžio 31 d. – 600. Atleidžiami nekvalifikuoti, pagalbiniai ar pensinio amžiaus darbuotojai. Darbininkai sudaro 64 proc. visų dirbančiųjų, vadovai, specialistai ir tarnautojai – 36 proc.

UAB „Kauno energetikos remontas“ ypač daug dėmesio skiria gamybinio personalo tobulinimui ir kvalifikacijos kėlimui susipažįstant su turbinų ir elektrinių įrenginių remontų technologijomis.

AB „Lietuvos energija“, UAB „Kauno energetikos remontas“ galioja darbdavių su darbuotojų atstovais pasirašytos kolektyvinės sutartys. Be privalomų, numatytų įvairiais LR teisės aktais garantijų, pagal kolektyvines sutartis darbuotojams teikiamos papildomos garantijos. Tai medicininis aprūpinimas, išmokos asmeninių sukakčių proga, gimus vaikui, parama nelaimės atveju, daugiau, nei numatyta ir įvairių atostogų (už darbo stažą, kt.) ir pan.

Aplinkos apsauga

Bendrovė vystydama savo veiklą siekia taupiai naudoti gamtos išteklius, savo gamybinėje veikloje diegti naujas, nekenksmingas aplinkai technologijas, vadovautis aplinkosaugą reglamentuojančių teisės aktų ir normų reikalavimais, taikyti prevencines priemones, mažinančias neigiamą įtaką aplinkai.

Baudų už aplinkosaugos reikalavimų pažeidimus Bendrovei neskirta.

Atliekų tvarkymas

Bendrovėje organizuotas jos veikloje susidaranciu atliekų tvarkymas samdant šiai veiklai turinčias atitinkamas licencijas įmones. Pagrindinės susidarancios pavojingos atliekos: transformatorinės alyvos ir su jų naudojimu susijusios atliekos (alyva užteršti nutekamieji vandenys, valymo įrenginiuose susikaupęs ir naftos produktais užterštas dumblas, netinkamos naudoti alyvos atliekos, kompresorių alyvos ir vandens emulsija, alyva užteršti absorbentai ir pašluostės), akumulatoriai, liuminescencinės lempos, padangos ir kt.).

2008 m. atiduota perdirbti 77 tonos pavojingų atliekų, 43 tonos gelžbetonio ir porceliano izoliatorių atliekų, iš kurių gaminama skalda ir naudojama kelių statybai, 314 tonų juodojo ir 10 tonų spalvotojo metalo laužo atliekų.

Bendros išlaidos atliekų tvarkymui 2008 m. sudarė 80 tūkst. litų.

Nuotekų tvarkymas

Nuolat stebimos stacionariųjų taršos šaltinių (vandens nuotekų) taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ir Nuotekų tvarkymo reglamente nustatytos leistinos normos. Nuolat atliekama lietaus vandens ir buitinių nuotekų valymo įrenginių techninė priežiūra (filtrų regeneravimas ir keitimas, dumбло išvežimas ir pan.) perkant paslaugas iš specializuotų įmonių.

Rekonstruojamoje Vilniaus pastotėje įrengti paviršinių lietaus nuotekų valymo įrenginiai. Bendros išlaidos nuotekų tvarkymui 2008 m. sudarė 92 tūkst. litų

Preveninės priemonės saugiai aplinkai užtikrinti

Nuolat vykdoma taršos iš stacionariųjų ir mobiliųjų taršos šaltinių skaičiavimas, apmokestinamųjų gaminių ir apmokestinamosios pakuotės apskaita, cheminių medžiagų apskaita, atliekamas naudojamų cheminių medžiagų ir preparatų, susidaranciu atliekų ir nuotekų tvarkymo vidaus auditas.

Vykdam investicinius projektus nustatomi aplinkosaugos reikalavimai, projektuojamoms elektros perdavimo linijoms užsakoma atlikti poveikio aplinkai vertinimą, rangovai įpareigojami sutvarkyti statybos metu susidarancias atliekas.

Perdavimo tinkle sumontuota 3.5 km naujų 110 kV įtampos kabelinių linijų, o 1.12 km elektros perdavimo oro linijų pakeista požeminiu kabeliu.

Nuorodos ir papildomi paaiškinimai apie konsoliduotose finansinėse ataskaitose pateiktus duomenis

2008 metų finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikiami išsamesni finansinės informacijos paaiškinimai.

Svarbūs įvykiai, buvę nuo praėjusių finansinių metų pabaigos

Įmonių grupės veiklos planai ir prognozės

Rengiant 2009 m. veiklos prognozę, buvo priimtos prielaidos, kad 2009 m. Bendrovė tęs 2008 m. vykdytą veiklą: vykdys perdavimo sistemos operatoriaus ir rinkos operatoriaus veiklą, gamins ir eksportuos/importuos elektros energiją.

Numatoma, kad šiais metais Bendrovės finansiniai rodikliai bus ne blogesni negu 2008 metais.

2009 m. investicijoms numatoma skirti 120 mln. litų.

Numatoma, kad UAB „Kauno energetikos remontas“ veiklos rodikliai gerės labai lėtai, bus siekiama uždirbti bent minimalų pelną.

Dukterinės įmonės didelių investicijų neplanuoja.

Informacija apie įmonių grupės tyrimų ir plėtros veiklą

Bendrovė techniškai ir ekonomiškai pagrįstai investicijų politikai vykdyti rengia programas energetikos sistemos darbo efektyvumui didinti ir plėtoti. Šių programų įgyvendinimas daugiausia atliekamas investicijų, nukreiptų naujų energetikos objektų statybai arba esamų plėtimui ir modernizacijai, sąskaita. Vienas iš pagrindinių uždavinių yra energetikos objektų rekonstravimas keičiant įrenginius naujais, moderniais ir diegiant šiuolaikinės relinės apsaugos, sisteminės automatikos, valdymo, informacijos surinkimo ir perdavimo sistemas.

Bendrovėje yra sudaryti perspektyviniai naujų statybų ir rekonstravimo darbų planai, kurie parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo patvirtinta Nacionaline energetikos strategija, sudarytomis studijomis ir kitais tyrimais. Ilgalaikių planų pagrindu sudaromi metiniai investicijų planai.

Bendrovėje 2008 metais mokslo tiriamųjų darbų nupirkta už 1.3 mln. litų. Didelis dėmesys mokslinėse studijose skirtas perdavimo tinklo patikimumo didinimo klausimams: parengta metodika elektros energetikos sistemos dinaminiam modeliui sudaryti, kuria remiantis buvo sudaryti dinaminiai agregatų modeliai elektromechaniniams pereinamiesiems procesams tirti BRELL elektros energetikos žiede, naudojant programinį paketą Siemens™ PSS/E; atliktas vėjo elektrinių energijos gamybos trumpalaikio prognozavimo metodų ir modelių apžvalginis tyrimas.

Skaičius ir nominali vertė patronuojančios įmonės akcijų, priklausančių pačiai įmonei, jos dukterinėms įmonėms arba jų pavedimu, bet savo vardu veikiantiems asmenims

Bendrovė savo akcijų nėra įsigijusi. Dukterinės įmonės taip pat nėra įsigijusios Bendrovės akcijų.

Kita informacija apie emitentą

Emitento įstatinio kapitalo struktūra (akcijų kiekis, vienos akcijos nominali vertė, akcijų klasės ir kiekvienos akcijų klasės suteikiamos teisės ir pareigos, procentas, kurį atskiros klasės akcijos sudaro visame akcijų kapitale)

2002 m. vasario 21 d. įmonių registre buvo įregistruotas 689,515,435 litų dydžio Bendrovės įstatinis kapitalas. Jis padalytas į 689,515,435 vieno lito nominalios vertės paprastąsias vardines akcijas. Visos akcijos yra visiškai apmokėtos.

Visos Bendrovės akcijos yra vienos klasės paprastosios vardinės akcijos, suteikiančios jų savininkams (akcininkams) vienodas teises.

Paprastoji vardinė akcija jos savininkui (akcininkui) suteikia šias turtines teises:

- gauti Bendrovės pelno dalį (dividendą);
- gauti likviduojamos Bendrovės turto dalį;
- nemokamai gauti akcijų, kai įstatinis kapitalas didinamas iš Bendrovės lėšų, išskyrus Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo numatytas išimtis;
- pirmumo teise įsigyti Bendrovės išleidžiamų akcijų ar konvertuojamų obligacijų, išskyrus atvejį, kai visuotinis akcininkų susirinkimas Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka nusprendžia šią teisę visiems akcininkams atšaukti;
- įstatymų nustatytais būdais skolinti Bendrovei, tačiau Bendrovė, skolindamasi iš akcininkų,

neturi teisės įkeisti akcininkams savo turto. Bendrovei skolinantis iš akcininko, palūkanos negali viršyti paskolos davėjo gyvenamojoje ar verslo vietoje esančių komercinių bankų vidutinės palūkanų normos, galiojusios paskolos sutarties sudarymo momentu. Tokiu atveju Bendrovei ir akcininkams draudžiama susitarti dėl didesnių palūkanų dydžio;

- perleisti visas ar dalį akcijų kitų asmenų nuosavybėn;
- reikalauti, kad kiti akcininkai jiems privalomai parduotų savo akcijas arba reikalauti, kad kiti akcininkai privalomai nupirtų iš jų akcijas Vertybinių popierių rinkos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka;
- kitas įstatymų numatytas turtines teises.

Paprastoji vardinė akcija jos savininkui (akcininkui) suteikia šias asmenines neturtines teises:

- dalyvauti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose;
- pagal akcijų suteikiamas teises balsuoti visuotiniuose akcininkų susirinkimuose. Viena paprastoji vardinė akcija suteikia vieną balsą;
- gauti įstatymų nustatytos apimties informaciją apie Bendrovę;
- kreiptis į teisimą su ieškiniu, prašydami atlyginti Bendrovei žalą, kuri susidarė dėl Bendrovės vadovo ir valdybos narių pareigų, numatytų įstatymuose ar šiuose įstatuose, nevykdymo ar netinkamo vykdymo, taip pat kitais įstatymų nustatytais atvejais;
- kitas *įstatymų numatytas neturtines teises*.

Per ataskaitinį laikotarpį įsigytų ir perleistų savų akcijų skaičius bei jų nominali vertė ir įstatinio kapitalo dalis, kurią tos akcijos sudaro

Bendrovė per ataskaitinį laikotarpį savo akcijų neįsigijo ir neperleido.

Visi vertybinių popierių perleidimo apribojimai (pvz., apribojimai, taikomi vertybinių popierių paketams, arba reikalavimai gauti Bendrovės ar kitų vertybinių popierių savininkų pritarimą)

Nėra.

Akcininkai (bendras akcininkų skaičius; akcininkai, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (nurodyti konkrečią datą) nuosavybės teise turintys ar valdantys daugiau kaip 5 procentus emitento įstatinio kapitalo (fizinį asmenų vardai, pavardės (Komisijai pateikiamame popieriniame metinio pranešimo variante papildomai turi būti nurodomi šių asmenų asmens kodai), įmonių pavadinimai, teisinės formos, įmonių kodai, buveinių adresai), akcininkams nuosavybės teise priklausančių akcijų kiekis pagal klases, turima įstatinio kapitalo ir balsų dalis procentais, atskirai nurodyti kiekvienam asmeniui nuosavybės teise priklausančių akcijų suteikiamų balsų procentus ir netiesiogiai turimų balsų procentus)

Bendras akcininkų skaičius – 5,804. Akcininkai, kuriems 2008 m. gruodžio 31 d. priklausė daugiau nei 5 proc. AB „Lietuvos energija“ įstatinio kapitalo (689,515,435 mln. litų):

Pavadinimas	Akcijų rūšis	Akcijų skaičius vnt.	Įstatinio kapitalo dalis (proc.)	Įstatinio kapitalo balsų dalis (proc.)
LEO LT, AB Įm. kodas 301732248, Žvejų g. 14A, Vilnius	Paprastosios vardinės akcijos	664,700,833	96.4012	96.4012

Akcininkai, turintys specialias kontrolės teises, ir tų teisių aprašymai

Nėra.

Visi balsavimo teisių apribojimai (pvz., tam tikrą balsų procentą ar kiekį turinčių asmenų balsavimo teisių apribojimai, terminai, iki kurių galima pasinaudoti balsavimo teisėmis, arba sistemos, pagal kurias vertybinių popierių suteikiamos turtinės teisės yra atskiriamos nuo vertybinių popierių turėjimo)

Nėra.

Visi akcininkų tarpusavio susitarimai, apie kuriuos emitentas žino ir dėl kurių gali būti ribojamas vertybinių popierių perleidimas ir (arba) balsavimo teisės

Nėra.

Informacija apie įmonės filialus ir atstovybes

2008 m. gruodžio 31 d. įmonės sudėtyje buvo du filialai: Kauno HE ir Kruonio HAE. Filialai veikia pagal įmonės valdybos patvirtintus atitinkamo filialo nuostatus.

2008 m. balandžio 29 d. sutartyje tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir UAB „NDX energija“ dėl nacionalinio investuotojo sukūrimo numatyta, kad ne vėliau kaip per 24 (dvidešimt keturis) mėnesius nuo sandorio užbaigimo dienos nuo akcinės bendrovės „Lietuvos energija“, kuri tęs veiklą, turi būti teisiškai ir funkciškai atskirtos Kauno HE ir Kruonio HAE ir joms priskirtų turto, teisių bei pareigų pagrindu sukurtos dvi akcinės bendrovės.

Darbuotojai (vidutinis darbuotojų skaičius, pokyčiai per pastaruosius finansinius (ūkinis) metus, priežastys, lėmusios svarbius (daugiau kaip 10 procentų) pokyčius, darbuotojų grupavimas pagal išsilavinimą, vadovaujančiojo personalo, specialistų, darbininkų skaičius ir vidutinis mėnesinis atitinkamos darbuotojų grupės darbo užmokestis neatskaičius mokesčių, darbo ar kolektyvinėse sutartyse numatytos ypatingos emitento darbuotojų ar jų dalies teisės ir pareigos)

Vidutinio sąraše esančių darbuotojų skaičiaus pokyčiai per pastaruosius 3 finansinius metus

Bendrovėje 2006–2008 metų pabaigoje dirbo :

	2006 m. gruodžio 31 d.	2007 m. gruodžio 31 d.	2008 m. gruodžio 31 d.
<i>Iš viso</i>	1,142	1,130	967
<i>iš jų:</i>			
– <i>elektrinės</i>	295	277	273
– <i>centrinė buveinė ir Perdavimo tinklo skyriai</i>	847	853	694

Darbuotojų sudėtis pagal darbo pobūdį 2008 m. gruodžio 31 d.:

- Tarnautojai – 56 proc.
- Darbininkai – 44 proc.

Bendrovės vidutinis darbuotojų skaičius ir darbo užmokestis

	2006		2007		2008	
	Vidutinis sąlyginis darbuotojų sk.	Vidutinis darbo užmokestis litais	Vidutinis sąlyginis darbuotojų sk.	Vidutinis darbo užmokestis litais	Vidutinis sąlyginis darbuotojų sk.	Vidutinis darbo užmokestis litais
Darbininkai	418	1,974	399	2,107	374	2,318
Tarnautojai	694	3,144	699	3,412	678	3,740
Vadovaujantysis personalas	6	16,367	6	19,203	5	18,186
Iš viso	1,118	2,776	1,104	3,025	1,057	3,342

Bendrovės darbuotojų išsilavinimas pagal grupes laikotarpio pabaigoje

	2006 m.	2007 m.	2008 m.
<i>Darbuotojų skaičius</i>	1,142	1,130	967
<i>iš jo turintys išsilavinimą:</i>			
<i>aukštąjį</i>	569	579	510
<i>aukštesnįjį</i>	267	255	327
<i>vidurinį</i>	282	275	114
<i>nebaigtą vidurinį</i>	24	21	16

Emitento įstatų pakeitimų tvarka

Bendrovės įstatatai keičiami Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo nustatyta tvarka visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, priimtu ne mažesniu kaip 2/3 visų visuotiniame akcininkų susirinkime dalyvaujančių akcininkų akcijų suteikiamų balsų dauguma. Visuotiniame akcininkų susirinkime priėmus sprendimą pakeisti įstatus, surašomas visas pakeistų įstatų tekstas ir po juo pasirašo visuotinio akcininkų susirinkimo įgaliojamas asmuo.

Emitento organai (jų įgaliojimai, organų narių paskyrimų ir pakeitimų tvarka)

2008 m. birželio 30 d. įvykusiame neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime buvo patvirtinta nauja Bendrovės įstatų redakcija.

Bendrovės organai yra šie:

- visuotinis akcininkų susirinkimas;
- valdyba;
- Bendrovės vadovas.

Visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencija nesiskiria nuo Akcinių bendrovių įstatymu nustatytos visuotinio akcininkų susirinkimo kompetencijos. Ne mažiau kaip 2/3 Bendrovės akcijų ir balsų Bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime nuosavybės teise priklauso LEO LT, AB. Bendrovei priklausantis elektros energijos perdavimo tinklas ir jo priklausiniai yra valstybinės svarbos energetikos objektas, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai (per LEO LT, AB) turi būti kontroliuojamas Lietuvos Respublikos.

Bendrovės valdyba yra aukščiausias ir nuolat veikiantis Bendrovės valdymo organas. Valdybos kompetenciją, sprendimų priėmimo bei narių rinkimo ir atšaukimo tvarką nustato įstatymai, kiti teisės aktai ir įstatatai.

Valdybos narius 4 (ketveriems) metams renka visuotinis akcininkų susirinkimas. Valdyba iš savo narių renka valdybos pirmininką. Jeigu valdyba atšaukiama, atsistatydina ar dėl kitų priežasčių nustoja eiti pareigas nepasibaigus kadencijai, nauja valdyba renkama likusiam nustojusios eiti pareigas valdybos kadencijos laikotarpiui. Jei renkami pavieniai valdybos nariai, jie renkami tik iki veikiančios valdybos kadencijos pabaigos.

Teikiant valdybos narių kandidatūras, jas teikiantis Bendrovės akcininkas (akcininko atstovas) privalo visuotiniame akcininkų susirinkime pateikti paaiškinimus raštu dėl kiekvieno siūlomo valdybos nario kvalifikacijos, patirties einant vadovaujančias pareigas ir tinkamumo užimti Bendrovės valdybos nario pareigas.

Bendrovės valdyba priima sprendimus Bendrovei tapti juridinių asmenų steigėja, dalyve; sprendimus dėl bet kokio Bendrovės turimų akcijų (dalių, pajų) ar jų suteikiamų teisių perleidimo kitiems asmenims ar suvaržymo; sprendimus dėl Bendrovės filialų ar atstovybių steigimo bei jų veiklos nutraukimo; dėl obligacijų išleidimo.

Valdyba renka ir atšaukia Bendrovės vadovą. Bendrovės vadovas yra generalinis direktorius, kuris organizuoja einamąją Bendrovės ūkinę veiklą ir atlieka kitas teisės aktuose ar įstatuose numatytas funkcijas.

Kolegialių organų nariai, bendrovės vadovas, vyriausiasis finansininkas (vardai ir pavardės (Komisijai pateikiamame popieriniame metinio pranešimo variante papildomai turi būti nurodomi šių asmenų asmens kodai), duomenys apie dalyvavimą emitento įstatiniame kapitale, kiekvieno asmens kadencijos pradžią ir pabaigą, informacija apie emitento per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuotas pinigų sumas, kitą perleistą turtą ir suteiktas garantijas šiems asmenims bendrai ir vidutinius dydžius, tenkančius vienam kolegialaus organo nariui, bendrovės vadovui, vyriausiajam finansininkui)

Iki neeilinių visuotinių akcininkų susirinkimų, įvykusių 2008 m. birželio 30 d. ir 2008 m. liepos 8 d., kolegialių organų nariai, Bendrovės vadovas ir vyriausiasis finansininkas buvo žemiau išvardyti asmenys.

Pareigos	Vardas, pavardė	Pradžios data	Pabaigos data	Turimų emitento akcijų sk.
<i>Stebėtojų taryba</i>				
<i>Tarybos pirmininkas</i>	<i>Anicetas Ignotas</i>	<i>2002-01-30</i>	<i>2008-07-02</i>	-
<i>Tarybos narys</i>	<i>Saulius Spėčius</i>	<i>2001-10-01</i>	<i>2008-07-02</i>	-
<i>Tarybos narė</i>	<i>Nijolė Bujauskienė</i>	<i>2004-04-29</i>	<i>2008-07-02</i>	-
<i>Tarybos narė</i>	<i>Genovaitė Geleževičienė</i>	<i>2004-04-29</i>	<i>2008-07-02</i>	-
<i>Tarybos narys</i>	<i>Petras Urbonas</i>	<i>2004-04-29</i>	<i>2008-07-02</i>	-
<i>Valdyba</i>				
<i>Valdybos pirmininkas</i>	<i>Jurgis Vilemas</i>	<i>2000-02-14</i>	<i>2008-07-07</i>	-
<i>Valdybos narys</i>	<i>Rymantas Juozaitis</i>	<i>2002-02-07</i>	<i>2008-07-07</i>	306,318 (0.0444 %)
<i>Valdybos narys</i>	<i>Algimantas Zaremba</i>	<i>2001-10-09</i>	<i>2008-07-07</i>	-
<i>Valdybos narė</i>	<i>Vida Dzermeikienė</i>	<i>2002-08-06</i>	<i>2008-07-07</i>	-
<i>Valdybos narys</i>	<i>Dominikas Pečiulis</i>	<i>2004-11-08</i>	<i>2008-07-07</i>	-
<i>Valdybos narys</i>	<i>Marijus Franckevičius</i>	<i>2004-11-08</i>	<i>2008-07-07</i>	-
<i>Administracija</i>				
<i>Generalinis direktorius</i>	<i>Rymantas Juozaitis</i>	<i>2002-02-08</i>	<i>2008-05-21</i>	306,318 (0.0444 %)
<i>L.e. p. gen. direktorius</i>	<i>Rimantas Šukys</i>	<i>2008-05-22</i>	<i>2008-07-13</i>	-
<i>Vyr. finansininkas</i>	<i>Sigitas Baranauskas</i>	<i>1998-07-27</i>	-	-

Po minėtų susirinkimų, kolegialių organų nariais, Bendrovės vadovu ir vyriausioju finansininku buvo patvirtinti šie asmenys:

Pareigos	Vardas, pavardė	Pradžios data	Pabaigos data	Turimų emitento akcijų sk.
Valdyba				
Valdybos pirmininkas	Darius Mašionis	2008-07-08	2008-12-03	-
Valdybos narys	Rimantas Šukys	2008-07-08	2008-12-03	-
Valdybos narys	Petras Povilas Škiudas	2008-07-08	2008-12-03	11,738 (0.0017 %)
Administracija				
Generalinis direktorius	Darius Mašionis	2008-07-14	-	-
Vyr. finansininkas	Sigitas Baranauskas	1998-07-27	-	-

Po neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo, įvykusio 2008 m. gruodžio 4 d., kolegialių organų nariai, Bendrovės vadovas ir vyriausiasis finansininkas buvo žemiau išvardyti asmenys.

Pareigos	Vardas, pavardė	Pradžios data	Pabaigos data	Turimų emitento akcijų sk.
Valdyba				
Valdybos pirmininkas	Darius Mašionis	2008-12-04		-
Valdybos narys	Mindaugas Jablonskis	2008-12-04	2012 m.	-
Valdybos narys	Vidmantas Grušas	2008-12-04	2012 m.	-
Valdybos narys	Aldona Jakutienė	2008-12-04	2012 m.	-
Administracija				
Generalinis direktorius	Darius Mašionis	2008-07-14		-
Vyr. finansininkas	Sigitas Baranauskas	1998-07-27		-

Informacija apie Bendrovės per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuotų atlyginimų, tantjėmų ir kitų išmokų iš pelno bendras sumas ir vidutinius dydžius, tenkančius vienam asmeniui (administracijai priskiriami generalinis direktorius ir vyr. finansininkas):

	2008 m. sausio-gruodžio mėn. atlyginimas (litais)	2008 m. metinis veiklos priedas (litais)	2008 m. gautos tantjėmos (litais)	2008 m. gauti dividendai (litais)	Iš viso (litais)
Vidutiniškai vienam Bendrovės valdybos nariui	262,458	-	9,333	-	271,791
Bendrai visiems Bendrovės valdybos nariams	839,865	-	56,000	-	895,865
Vidutiniškai vienam Bendrovės administracijos nariui	252,599	57,367	12,000	1,200	323,166
Bendrai Bendrovės administracijos nariams	505,197	114,734	24,000	2,400	646,331

Visi emitento ir jo organų narių ar darbuotojų susitarimai, numatantys kompensaciją, jei jie atsistatydintų arba būtų atleisti be pagrįstos priežasties arba jei jų darbas baigtųsi dėl emitento kontrolės pasikeitimo

Darbo sutartyse su valdybos nariais numatytos 6 mėnesių darbo užmokesčių dydžio kompensacijos jų atsistatydinimo ar atleidimo atveju.

Nuosavybės vertybinių popierių emitentai papildomai turi pateikti informaciją apie didesnius susijusių šalių sandorius - nurodyti šių sandorių sumas, susijusių asmenų santykių pobūdį ir kitą informaciją apie sandorius, kuri yra būtina norint suprasti bendrovės finansinę padėtį, jeigu tokie sandoriai yra reikšmingi arba buvo sudaryti ne įprastomis rinkos sąlygomis. Informacija apie atskirus sandorius gali būti apibendrinama pagal jų pobūdį, išskyrus atvejus, kai, norint suprasti sandorių tarp susijusių asmenų poveikį bendrovės finansinei padėčiai, būtina pateikti atskirą informaciją. Sąvoka „susijęs asmuo“ turi tokią pačią reikšmę, kaip ir emitento taikomuose apskaitos standartuose

Tokių sandorių nėra.

Informacija apie tai, kaip laikomasi bendrovių valdymo kodekso

Informacija apie tai, kaip laikomasi bendrovių valdymo kodekso pateikta šio pranešimo priede.

Duomenys apie viešai skelbtą informaciją. Metiniame pranešime taip pat turi būti pateikiama santrauka informacijos, kurią emitentas, vykdydamas savo prievolės pagal jam taikomus vertybinių popierių rinką reglamentuojančius teisės aktus, per praėjusius 12 mėnesių viešai paskelbė vienoje ar keliuose valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse, ir nurodoma, kur galima gauti visą informaciją

Per 2008 metus Bendrovė skelbė šiuos pranešimus apie esminius įvykius:

2008-12-30 – Informacija apie Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos priimtą sprendimą.
 2008-12-24 – Dėl pranešimo žiniasklaidoje.
 2008-12-24 – Dėl pranešimo žiniasklaidoje.
 2008-12-18 – Informacija apie Ūkio ministerijos pranešimą žiniasklaidai dėl tarifų.
 2008-12-04 – Dėl AB „Lietuvos energija“ valdybos pirmininko išrinkimo
 2008-12-04 – 2008 m. gruodžio 4 d. įvyko neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas
 2008-11-25 – AB „Lietuvos energija“ 2008 m. 9 mėnesių tarpinės finansinės ataskaitos
 2008-11-21 – Šaukiamo neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo papildyta darbotvarkė ir nutarimų projektai
 2008-10-31 – Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nustatė elektros energijos perdavimo paslaugos kainos viršutinę ribą ir nutarė paskelbti AB „Lietuvos energija“ elektros energijos kainas
 2008-10-29 – Dėl skolinimosi užsienio valiuta reitingo
 2008-10-24 – 2008 m. spalio 23 d. AB „Lietuvos energija“ valdyba patikslino elektros energijos perdavimo paslaugos kainas, tarifus bei jų taikymo tvarkos projektą
 2008-10-21 – 2008 m. devynių mėnesių veiklos rezultatas
 2008-10-09 – Šaukiamas neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas
 2008-10-02 – AB „Lietuvos energija“ pasirašė sutartį su Europos rekonstrukcijos ir plėtros banku dėl lėšų skyrimo elektros tilto su Lenkija projektui
 2008-09-30 – 2008 m. rugsėjo 29 d. AB „Lietuvos energija“ valdyba patvirtino elektros energijos perdavimo paslaugos kainas, tarifus bei jų taikymo tvarkos projektą
 2008-08-29 – 2008 m. šešių mėnesių konsoliduotos finansinės ataskaitos ir tarpinis pranešimas
 2008-07-22 – 2008 m. pirmojo pusmečio veiklos rezultatas
 2008-07-08 – Dėl AB „Lietuvos energija“ generalinio direktoriaus paskyrimo
 2008-07-08 – 2008 metų liepos 8 d. įvyko neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas
 2008-06-30 – 2008 metų birželio 30 d. įvyko neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas
 2008-06-26 – CORRECTION: Papildoma 2008 m. liepos 8 d. neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkė
 2008-06-20 – CORRECTION: Pridedamas naujos redakcijos įmonės įstatų projektas, kuris bus teikiamas tvirtinti 2008 m. birželio 30 d. neeiliniame visuotiniame akcininkų susirinkime
 2008-06-18 – CORRECTION: Papildoma 2008 m. liepos 8 d. neeilinio visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkė
 2008-06-13 – CORRECTION: Pranešimas apie vadovų sandorius
 2008-06-10 – Akcinė bendrovė „Lietuvos energija“ gavo pranešimą apie balsavimo teisių netekimą
 2008-06-03 – Akcinė bendrovė „Lietuvos energija“ gavo pranešimą apie balsavimo teisių įgijimą
 2008-06-03 – Pranešimas apie vadovų sandorius
 2008-06-03 – Dėl privalomo oficialaus siūlymo neteikimo
 2008-05-29 – Dėl skolinimosi užsienio valiuta reitingo
 2008-05-29 – AB „Lietuvos energija“ 2007 m. pirmojo ketvirčio tarpinės finansinės ataskaitos
 2008-05-28 – Šaukiami neeiliniai visuotiniai akcininkų susirinkimai
 2008-05-27 – Pasirašyta LEO LT, AB akcininkų sutartis bei padidintas įstatinis kapitalas
 2008-05-20 – Dėl AB „Lietuvos energija“ vadovo
 2008-05-19 – Varšuvoje pasirašyta Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo įmonės įstatai

2008-05-07 – Dėl valstybei nuosavybės teise priklausančių akcijų perdavimo LEO LT, AB įstatinio kapitalo didinimui
2008-04-30 – Pasirašytos sutartys dėl nacionalinio investuotojo LEO LT, AB įkūrimo
2008-04-29 – 2008 metų balandžio 29 d. įvyko eilinis visuotinis akcininkų susirinkimas
2008-04-24 – 2007 m. metinė informacija
2008-04-22 – Paskelbta informacija apie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pritarimą sutarties su UAB „NDX energija“ projektui
2008-04-18 – Eilinio visuotinio akcininkų susirinkimo, įvyksiančio 2008 m. balandžio 29 d., sprendimų projektai
2008-04-18 – 2008 m. pirmojo ketvirčio veiklos rezultatas
2008-04-15 – Dėl AB „Lietuvos energija“ pelno paskirstymo atidėjimo
2008-04-09 – Dėl žiniasklaidoje paskelbtos informacijos, kad AB „Lietuvos energija“ dividendų nemokės
2008-04-07 – AB „Lietuvos energija“ įdiegta darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistema, OHSAS 18001:2007
2008-03-21 – Dėl AB „Lietuvos energija“ turto įvertinimo
2008-03-21 – Šaukiamas visuotinis akcininkų susirinkimas
2008-03-20 – Baigta Baltijos šalių energetikos sistemos ir UCTE sinchroninio darbo pirminė galimybių studija
2008-02-29 – AB „Lietuvos energija“ 2007 m. 12 mėnesių konsoliduotos tarpinės finansinės ataskaitos
2008-02-12 – Varšuvoje pasirašyta Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo projektą įgyvendinsiančios įmonės akcininkų sutartis
2008-02-06 – Užbaigta Lietuvos ir Švedijos elektros tinklų sujungimo galimybių studija
2008-02-05 – 2007 m. veiklos rezultatas
2008-02-04 – Pasirašyta naujos atominės elektrinės poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos rengimo sutartis
2008-02-04 – Dėl Atominės elektrinės įstatymo pakeitimo įstatymo

Su visa informacija apie per 2008 metus viešai skelbtus esminius įvykius galima susipažinti Vilniaus vertybinių popierių biržos tinklapyje www.nasdaqomxbaltic.com/market/?pg=news ir Bendrovės interneto tinklapyje www.lietuvosenergija.lt.

AB „Lietuvos energija“ pranešimas apie Vilniaus vertybinių popierių biržoje listinguojamų bendrovių valdymo kodekso laikymąsi

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vertybinių popierių įstatymo 21 straipsnio 3 dalimi ir Akcinės bendrovės „Vilniaus vertybinių popierių birža“ prekybos taisyklių 20.5. punktu, akcinė bendrovė „Lietuvos energija“ šiame pranešime atskleidžia, kurių konkrečių Vilniaus vertybinių popierių biržos patvirtinto bendrovių, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, valdymo kodekso nuostatų nesilaiko ir kodėl

PRINCIPAI/ REKOMENDACIJOS		KOMENTARAS
2.1. Be Lietuvos Respublikos acinių bendrovių įstatyme numatytų privalomų organų – visuotinio acinininkų susirinkimo ir bendrovės vadovo, rekomenduojama bendrovėje sudaryti tiek kolegialų priežiūros organą, tiek kolegialų valdymo organą. Kolegialių priežiūros ir valdymo organų sudarymas užtikrina valdymo ir priežiūros funkcijų aiškų atskyrimą bendrovėje, bendrovės vadovo atskaitomybę bei kontrolę, o tai savo ruožtu sąlygoja efektyvesnę ir skaidresnę bendrovės valdymo procesą.	NE	Įmonėje nėra sudaromas priežiūros organas – stebėtojų taryba.
2.3. Jeigu bendrovė nusprendžia sudaryti tik vieną kolegialų organą, rekomenduojama, kad tai būtų priežiūros organas, t.y. stebėtojų taryba. Tokiu atveju stebėtojų taryba yra atsakinga už efektyvią bendrovės vadovo vykdomų funkcijų priežiūrą.	NE	Įmonėje nėra sudaromas priežiūros organas – stebėtojų taryba.
2.7. Visuotinio acinininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pirmininku gali būti toks asmuo, kurio esamos arba buvusios pareigos nebūtų kliūtis nepriklausomai ir nešališkai priežiūrai vykdyti. Kai bendrovėje nesudaroma stebėtojų taryba, bet sudaroma valdyba, rekomenduojama, kad bendrovės valdybos pirmininkas ir bendrovės vadovas nebūtų tas pats asmuo. Buvęs bendrovės vadovas neturėtų būti tuoj pat skiriamas į visuotinio acinininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo pirmininko postą. Kai bendrovė nusprendžia nesilaikyti šių rekomendacijų, turėtų būti pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi priežiūros nešališkumui užtikrinti.	NE	Valdybos vadovas ir yra bendrovės vadovas.
3.5. Visiems naujiems kolegialaus organo nariams turėtų būti siūloma individuali programa, skirta supažindinti su pareigomis, bendrovės organizacija bei veikla. Kolegialus organas turėtų atlikti metinį patikrinimą, kad būtų nustatytos sritys, kuriose jo nariams reikia atnaujinti savo įgūdžius ir žinias.	NE	Valdybos nariai apie įmonės veiklą yra informuojami valdybos posėdžių metu.
3.6. Siekiant užtikrinti, kad visi su kolegialaus organo nariu susiję esminiai interesų konfliktai būtų sprendžiami tinkamai, į bendrovės kolegialų organą turėtų būti išrinktas pakankamas nepriklausomų narių skaičius.	NE	Valdybos nariais yra įmonės darbuotojai

<p>3.7. Kolegialaus organo narys turėtų būti laikomas nepriklausomu tik tais atvejais, kai jo nesaisto jokie verslo, giminystės arba kitokie ryšiai su bendrove, ją kontroliuojančiu akcininku arba jų administracija, dėl kurių kyla ar gali kilti interesų konfliktas ir kurie gali paveikti nario nuomonę. Kadangi visų atveju, kada kolegialaus organo narys gali tapti priklausomas, išvardyti neįmanoma, be to, skirtingose bendrovėse santykiai arba aplinkybės, susijusios su nepriklausomumo nustatymu, gali skirtis, o geriausia šios problemos sprendimo praktika susiklostys laikui bėgant, tai kolegialaus organo nario nepriklausomumo įvertinimas turėtų būti grindžiamas santykių ir aplinkybių turiniu, o ne forma. Pagrindiniai kriterijai nustatant, ar kolegialaus organo narys gali būti laikomas nepriklausomu, turėtų būti šie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jis negali būti bendrovės arba susijusios bendrovės vykdomasis direktorius arba valdybos narys (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) ir paskutinius penkerius metus neturi būti ėjęs tokių pareigų; 2) jis negali būti bendrovės arba susijusios bendrovės darbuotojas ir paskutinius trejus metus neturi būti ėjęs tokių pareigų, išskyrus atvejus, kai kolegialaus organo narys nepriklauso vyresniajai vadovybei ir buvo išrinktas į kolegialų organą kaip darbuotojų atstovas; 3) jis neturi gauti arba nebūti gavęs reikšmingo papildomo atlyginimo iš bendrovės arba susijusios bendrovės, išskyrus užmokesį, gautą už kolegialaus organo nario pareigas. Tokiam papildomam atlyginimui priskiriamas ir dalyvavimas akcijų pasirinkimo sandoriuose arba kitokiose nuo veiklos rezultatų priklausančiose užmokesčio sistemose; jam nepriskiriamos pagal pensijų planą nustatytų kompensacijų išmokos (įskaitant atidėtas kompensacijas) už ankstesnį darbą bendrovėje (su sąlyga, kad tokia išmoka niekaip nesusijusi su vėlesnėmis pareigomis); 4) jis neturi būti kontroliuojantis akcininkas arba neturi atstovauti tokiam akcininkui (kontrolė nustatoma pagal Tarybos direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 dalį); 5) jis negali turėti ir per praėjusius metus neturi būti turėjęs svarbių verslo ryšių su bendrove arba susijusia bendrove nei tiesiogiai, nei kaip turinčio tokius ryšius subjekto partneris, akcininkas, direktorius arba viršesnis darbuotojas. Turinčiu verslo ryšių laikytinas subjektas, kuris yra svarbus prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas (įskaitant finansines, teisines, patariamąsias ir konsultacines paslaugas), reikšmingas klientas ar organizacija, kuri gauna reikšmingas įmokas iš bendrovės arba jos grupės; 6) jis negali būti ir per paskutinius trejus metus neturi būti buvęs bendrovės arba susijusios bendrovės dabartinės arba ankstesnės išorės audito įmonės partneriu arba darbuotoju; 7) jis neturi būti vykdomuoju direktoriumi arba valdybos nariu kitoje bendrovėje, kurioje bendrovės vykdomasis direktorius arba valdybos narys (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) yra direktorius konsultantas arba stebėtojų tarybos narys, taip pat jis negali turėti kitų reikšmingų ryšių su bendrovės vykdomaisiais direktoriais, kurie atsiranda jiems dalyvaujant kitų bendrovių arba organų veikloje; 8) jis neturi būti ėjęs kolegialaus organo nario pareigų ilgiau kaip 12 metų; 9) jis neturi būti vykdomojo direktoriaus arba valdybos nario (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba), arba 1–8 punkte nurodytų asmenų artimas šeimos narys. Artimu šeimos nariu laikytinas sutuoktinis (sugyventinis), vaikai ir tėvai. <p>3.8. Nepriklausomumo sąvokos turinį iš esmės nustato pats kolegialus organas. Kolegialus organas gali nuspręsti, kad tam tikras jo narys, nors ir atitinka visus šiame kodekse nustatytus nepriklausomumo kriterijus, vis dėlto negali būti laikomas nepriklausomu dėl ypatingų asmeninių ar su bendrove susijusių aplinkybių.</p>	NE	Valdybos nariais yra įmonės darbuotojai
--	----	---

<p>3.9. Turėtų būti atskleidžiama reikiama informacija apie išvadas, prie kurių priėjo kolegialus organas aiškindamasis, ar tam tikras jo narys gali būti laikomas nepriklausomu. Kai siūloma paskirti kolegialaus organo narį, bendrovė turėtų paskelbti, ar laiko jį nepriklausomu. Kai konkretus kolegialaus organo narys neatitinka vieno ar kelių šiame kodekse nustatytų nepriklausomumo vertinimo kriterijų, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl tą narį ji vis dėlto laiko nepriklausomu. Be to, bendrovė kiekviename savo metiniame pranešime turėtų paskelbti, kuriuos kolegialaus organo narius laiko nepriklausomais.</p>	NE	Bendrovėje iki šiol nebuvo taikoma kolegialaus valdymo organo narių nepriklausomumo vertinimo skelbimo praktika.
<p>3.10. Kai vienas arba keli šiame kodekse nustatyti nepriklausomumo vertinimo kriterijai nebuvo tenkinami ištikus metus, bendrovė turėtų paskelbti priežastis, kodėl konkretų kolegialaus organo narį laiko nepriklausomu. Kad būtų užtikrintas informacijos, pateikiamos dėl kolegialaus organo narių nepriklausomumo, tikslumas, bendrovė turėtų reikalauti, kad nepriklausomi nariai reguliariai patvirtintų savo nepriklausomumą.</p>	NE	Valdybos nariais yra įmonės darbuotojai
<p>4.7. Kolegialaus organo veikla turėtų būti organizuota taip, kad nepriklausomi kolegialaus organo nariai galėtų turėti didelę įtaką itin svarbiose srityse, kuriose interesų konfliktų galimybė yra ypač didelė. Tokiomis sritimis laikytini klausimai, susiję su bendrovės direktorių skyrimu, atlyginimo bendrovės direktoriams nustatymu ir bendrovės audito kontrole bei įvertinimu. Todėl tuo atveju, kai kolegialaus organo kompetencijai yra priskirti minėti klausimai, šiam organui rekomenduojama suformuoti skyrimo, atlyginimų ir audito komitetus. Bendrovės turėtų užtikrinti, kad skyrimo, atlyginimų ir audito komitetams priskirtos funkcijos būtų vykdomos, tačiau jos gali tas funkcijas sujungti ir sukurti mažiau nei tris komitetus. Tokiu atveju bendrovės turėtų išsamiai paaiškinti, kodėl jos pasirinko alternatyvų požiūrį ir kaip pasirinktas požiūris atitinka trims atskiriems komitetams nustatytus tikslus. Bendrovėse, kurių kolegialus organas turi nedaug narių, trims komitetams skirtas funkcijas gali atlikti pats kolegialus organas, jeigu jis atitinka komitetams keliamus sudėties reikalavimus ir jeigu šiuo klausimu atskleidžia atitinkamą informaciją. Tokiu atveju šio kodekso nuostatos, susijusios su kolegialaus organo komitetais (ypač dėl jų vaidmens, veiklos ir skaidrumo), turėtų būti taikomos, kai tinka, visam kolegialiam organui.</p>	NE	Bendrovėje nėra komitetų formavimo praktikos kolegialiuose bendrovės organuose
<p>4.8. Pagrindinis komitetų tikslas – didinti kolegialaus organo darbo efektyvumą užtikrinant, kad sprendimai būtų priimami juos tinkamai apsvačius, ir padėti organizuoti darbą taip, kad kolegialaus organo sprendimams nedarytų įtakos esminiai interesų konfliktai. Komitetai turėtų teikti kolegialiam organui rekomendacijas, susijusias su kolegialaus organo sprendimu, tačiau galutinį sprendimą priima pats kolegialus organas. Rekomendacija steigti komitetus nesiekianti susiaurinti kolegialaus organo kompetencijos ar perkelti ją komitetams. Kolegialus organas išlieka visiškai atsakingas už savo kompetencijos ribose priimamus sprendimus.</p>	NE	Bendrovėje nėra komitetų formavimo praktikos kolegialiuose bendrovės organuose.
<p>4.9. Kolegialaus organo sukurti komitetai turėtų susidėti bent iš trijų narių. Bendrovėse, kuriose kolegialaus organo narių yra nedaug, išimties tvarka komitetai gali būti sudaryti tik iš dviejų narių. Kiekvieno komiteto narių daugumą turėtų sudaryti nepriklausomi kolegialaus organo nariai. Tuo atveju, kai bendrovėje stebėtojų taryba nesudaroma, atlyginimų ir audito komitetai turėtų būti sudaryti išimtinai iš direktorių konsultantų.</p>	NE	Bendrovėje nėra komitetų formavimo praktikos kolegialiuose bendrovės organuose
<p>4.10. Kiekvieno įkurto komiteto įgaliojimus turėtų nustatyti pats kolegialus organas. Komitetai turėtų vykdyti savo pareigas laikydamiesi nustatytų įgaliojimų ir reguliariai informuoti kolegialų organą apie savo veiklą ir jos rezultatus. Kiekvieno komiteto įgaliojimai, apibrėžiantys jo vaidmenį ir nurodantys jo teises bei pareigas, turėtų būti paskelbti bent kartą per metus (kaip dalis informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdymo struktūrą ir praktiką). Bendrovės taip pat kasmet savo metiniame pranešime turėtų skelbti esamų komitetų pranešimus apie jų sudėtį, posėdžių skaičių ir narių dalyvavimą posėdžiuose per praėjusius metus, taip pat apie pagrindines savo veiklos kryptis. Audito komitetas turėtų patvirtinti, kad jį tenkina audito proceso nepriklausomumas, ir trumpai aprašyti veiksmus, kurių buvo imtasi tam, kad prieiti tokios išvados.</p>	NE	Bendrovėje nėra komitetų formavimo praktikos kolegialiuose bendrovės organuose.

<p>4.11. Siekiant užtikrinti komitetų savarankiškumą ir objektyvumą, kolegialaus organo nariai, kurie nėra komiteto nariai, paprastai turėtų turėti teisę dalyvauti komiteto posėdžiuose tik komitetui pakvietus. Komitetas gali pakviesti arba reikalauti, kad posėdyje dalyvautų tam tikri darbuotojai arba ekspertai. Kiekvieno komiteto pirmininkui turėtų būti sudarytos sąlygos tiesiogiai palaikyti ryšius su akcininkais. Atvejus, kuriems esant tai turėtų būti daroma, reikėtų nurodyti komiteto veiklą reglamentuojančiose taisyklėse.</p>	NE	Bendrovėje nėra komitetų formavimo praktikos kolegialiuose bendrovės organuose
<p>4.12. Skyrimo komitetas.</p> <p>4.12.1. Pagrindinės skyrimo komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) parinkti kandidatus į laisvas valdymo organų narių vietas ir rekomenduoti kolegialiam organui juos svarstyti. Skyrimo komitetas turėtų įvertinti įgūdžių, žinių ir patirties pusiausvyrą valdymo organe, parengti funkcijų ir sugebėjimų, kurių reikia konkrečiam postui, aprašą ir įvertinti įpareigojimai atlikti reikalingą laiką. Skyrimo komitetas taip pat gali vertinti bendrovės akcininkų pasiūlytus kandidatus į kolegialaus organo narius; 2) reguliariai vertinti priežiūros ir valdymo organų struktūrą, dydį, sudėtį ir veiklą, teikti kolegialiam organui rekomendacijas, kaip siekti reikiamų pokyčių; 3) reguliariai vertinti atskirų direktorių įgūdžius, žinias bei patirtį ir apie tai pranešti kolegialiam organui; 4) reikiamą dėmesį skirti tęstinumo planavimui; 5) peržiūrėti valdymo organų politiką dėl vyresniosios vadovybės rinkimo ir skyrimo. <p>4.12.2. Skyrimo komitetas turėtų apsvarstyti kitų asmenų, įskaitant administraciją ir akcininkus, pateiktus pasiūlymus. Kai sprendžiami klausimai, susiję su vykdomaisiais direktoriais arba valdybos nariais (jei visuotinio akcininkų susirinkimo renkamas kolegialus organas – stebėtojų taryba) ir vyresniąja vadovybe, turėtų būti konsultuojamasi su bendrovės vadovu, suteikiant jam teisę teikti pasiūlymus Skyrimo komitetui.</p>	NE	Bendrovėje nėra komitetų formavimo praktikos kolegialiuose bendrovės organuose.
<p>4.13. Atlyginimų komitetas.</p> <p>4.13.1. Pagrindinės atlyginimų komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teikti kolegialiam organui svarstyti pasiūlymus dėl valdymo organų narių ir vykdomųjų direktorių atlyginimų politikos. Tokia politika turėtų apimti visas atlyginimo formas, įskaitant fiksuotą atlyginimą, nuo veiklos rezultatų priklausančio atlyginimo sistemas, pensijų modelius ir išėitines išmokas. Pasiūlymai, susiję su nuo veiklos rezultatų priklausančio atlyginimo sistemomis, turėtų būti pateikiami kartu su rekomendacijomis dėl su tuo susijusių tikslų ir įvertinimo kriterijų, kurių tikslas – tinkamai suderinti vykdomųjų direktorių ir valdymo organų narių atlyginimą su bendrovės kolegialaus organo nustatytais ilgalaikiais akcininkų interesais ir tikslais; 2) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl individualių atlyginimų vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams siekiant, kad jie atitiktų bendrovės atlyginimų politiką ir šių asmenų veiklos įvertinimą. Vykdydamas šią funkciją, komitetas turėtų būti gerai informuotas apie bendrą atlyginimą, kurį vykdomieji direktoriai ir valdymo organų nariai gauna iš kitų susijusių bendrovių; 3) teikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl tinkamų sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais formų; 4) padėti kolegialiam organui prižiūrėti, kaip bendrovė laikosi galiojančių nuostatų dėl informacijos, susijusios su atlyginimais, skelbimo (ypač dėl galiojančios atlyginimų politikos ir direktoriams skiriamo individualaus atlyginimo); 5) teikti vykdomiesiems direktoriams ir valdymo organų nariams bendras rekomendacijas dėl vyresniosios vadovybės (kaip apibrėžta paties kolegialaus organo) atlyginimų dydžio ir struktūros, taip pat stebėti vyresniosios vadovybės atlyginimų dydį ir struktūrą, remiantis atitinkama informacija, kurią pateikia vykdomieji direktoriai ir valdymo organų nariai. <p>4.13.2. Tuo atveju, kai reikia spręsti skatinimo klausimą, susijusį su akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis su akcijomis susijusiomis skatinimo priemonėmis, kurios gali būti taikomos direktoriams arba kitiems darbuotojams, komitetas turėtų:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) apsvarstyti bendrą tokių skatinimo sistemų taikymo politiką, ypatingą dėmesį skirdamas skatinimui, susijusiam su akcijų pasirinkimo sandoriais, ir pateikti kolegialiam organui su tuo susijusius pasiūlymus; 	NE	Bendrovėje nėra komitetų formavimo praktikos kolegialiuose bendrovės organuose.

<p>2) išnagrinėti informaciją, kuri pateikta šiuo klausimu bendrovės metiniame pranešime ir dokumentuose, skirtuose akcininkų susirinkimui;</p> <p>3) pateikti kolegialiam organui pasiūlymus dėl pasirinkimo sandorių pasirašant akcijas arba pasirinkimo sandorių perkant akcijas alternatyvos apibrėžiant tokios alternatyvos suteikimo priežastis ir pasekmes.</p> <p>1) 4.13.3. Atlyginimų komitetas, spręsdamas jo kompetencijai priskirtus klausimus, turėtų pasidomėti bent kolegialaus valdymo organo pirmininko ir (arba) bendrovės vadovo nuomone dėl kitų vykdomųjų direktorių ir valdymo organų narių atlyginimų.</p>		
<p>4.14. Audito komitetas.</p> <p>4.14.1. Pagrindinės audito komiteto funkcijos turėtų būti šios:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stebėti bendrovės teikiamos finansinės informacijos vientisumą, ypatingą dėmesį skiriant bendrovės ir jos grupės naudojamų apskaitos metodų tinkamumui ir nuoseklumui (įskaitant bendrovių grupės finansinių ataskaitų konsolidavimo kriterijus); 2) mažiausiai kartą per metus peržiūrėti vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistemas, siekiant užtikrinti, kad pagrindinės rizikos (įskaitant riziką, susijusią su galiojančių įstatymų ir taisyklių laikymusi) yra tinkamai nustatytos, valdomos ir apie jas atskleidžiama informacija; 3) užtikrinti vidaus audito funkcijų veiksmingumą, be kita ko, teikiant rekomendacijas dėl vidaus audito padalinio vadovo parinkimo, skyrimo, pakartotinio skyrimo bei atleidimo ir dėl šio padalinio biudžeto, taip pat stebint, kaip bendrovės administracija reaguoja į šio padalinio išvadas ir rekomendacijas. Jei bendrovėje nėra vidaus audito funkcijos, komitetas poreikį turėti šią funkciją turėtų įvertinti bent kartą per metus; 4) teikti kolegialiam organui rekomendacijas, susijusias su išorės audito įmonės parinkimu, skyrimu, pakartotiniu skyrimu ir atleidimu (tai atlieka bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas) bei sutarties su audito įmone sąlygomis. Komitetas turėtų ištirti situacijas, dėl kurių audito įmonei ar auditoriui atsiranda pagrindas atsistatdyinti, ir pateikti rekomendacijas dėl tokiu atveju būtinų veiksnių; 5) stebėti išorės audito įmonės nepriklausomumą ir objektyvumą, ypač svarbu patikrinti, ar audito įmonė atsižvelgia į reikalavimus, susijusius su audito partnerių rotacija, taip pat būtina patikrinti atlyginimo, kurį bendrovė moka audito įmonei, dydį ir panašius dalykus. Siekiant užkirsti kelią esminiams interesų konfliktams, komitetas, remdamasis inter alia išorės audito įmonės skelbiamais duomenimis apie visus atlyginimus, kuriuos audito įmonei bei jos tinklui moka bendrovė ir jos grupė, turėtų nuolat prižiūrėti ne audito paslaugų pobūdį ir mastą. Komitetas, vadovaudamasis 2002 m. gegužės 16 d. Komisijos rekomendacijoje 2002/590/EB įtvirtintais principais ir gairėmis, turėtų nustatyti ir taikyti formalią politiką, apibrėžiančią ne audito paslaugų rūšis, kurių pirkimas iš audito įmonės yra: a) neleidžiamas; b) leidžiamas komitetui išnagrinėjus ir c) leidžiamas be kreipimosi į komitetą; 6) tikrinti išorės audito proceso veiksmingumą ir administracijos reakciją į rekomendacijas, kurias audito įmonė pateikia laiške vadovybei. <p>4.14.2. Visi komiteto nariai turėtų būti aprūpinti išsamia informacija, susijusia su specifiniais bendrovės apskaitos, finansiniais ir veiklos ypatumais. Bendrovės administracija turėtų informuoti audito komitetą apie svarbių ir neįprastų sandorių apskaitos būdus, kai apskaita gali būti vykdoma skirtingais būdais. Šiuo atveju ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas bendrovės veiklai ofšoriniuose centruose ir (ar) per specialios paskirties įmones (organizacijas) vykdomai veiklai bei tokios veiklos pateisinimui.</p> <p>auditorijų darbo programą ir turėtų iš audito įmonės gauti ataskaitą, kurioje būtų aprašomi visi ryšiai tarp nepriklausomos audito įmonės ir bendrovės bei jos grupės. Komitetas turėtų laiku gauti informaciją apie visus su bendrovės auditu susijusius klausimus.</p> <p>4.14.6. Audito komitetas turėtų tikrinti, ar bendrovė laikosi galiojančių nuostatų, reglamentuojančių darbuotojų galimybę pateikti skundą arba anonimiškai pranešti apie įtarimus, kad bendrovėje daromi svarbūs pažeidimai (dažniausiai pranešama nepriklausomam kolegialaus organo nariui), ir turėtų užtikrinti, kad būtų nustatyta tvarka proporcingam ir nepriklausomam tokių klausimų tyrimui ir atitinkamiems tolesniems veiksniams.</p> <p>4.14.7. Audito komitetas turėtų teikti kolegialiam organui savo veiklos ataskaitas bent kartą per šešis mėnesius, tuo metu, kai tvirtinamos metinės ir pusės metų ataskaitos.</p>	NE	Patronuojančios įmonės - LEO LT, AB stebėtojų taryba yra sudariusi nuolatinį Audito komitetą LR Audito įstatymo 52 straipsnio nuostatoms įgyvendinti.

<p>4.15. Kiekvienais metais kolegialus organas turėtų atlikti savo veiklos įvertinimą. Jis turėtų apimti kolegialaus organo struktūros, darbo organizavimo ir gebėjimo veikti kaip grupė vertinimą, taip pat kiekvieno kolegialaus organo nario ir komiteto kompetencijos ir darbo efektyvumo vertinimą bei vertinimą, ar kolegialus organas pasiekė nustatytų veiklos tikslų. Kolegialus organas turėtų bent kartą per metus paskelbti (kaip dalį informacijos, kurią bendrovė kasmet skelbia apie savo valdymo struktūras ir praktiką) atitinkamą informaciją apie savo vidinę organizaciją ir veiklos procedūras, taip pat nurodyti, kokius esminius pokyčius nulėmė kolegialaus organo atliktas savo veiklos įvertinimas.</p>	<p>NE</p>	<p>Įmonėje nėra atliekamas kolegialaus organo veiklos vertinimas ir nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją</p>
<p>5.4. Siekiant koordinuoti bendrovės kolegialių organų darbą bei užtikrinti efektyvų sprendimų priėmimo procesą, bendrovės kolegialių priežiūros ir valdymo organų pirmininkai turėtų tarpusavyje derinti šaukiamų posėdžių datas, jų darbotvarkes, glaudžiai bendradarbiauti spręsdami kitus su bendrovės valdymu susijusius klausimus. Bendrovės stebėtojų tarybos posėdžiai turėtų būti atviri bendrovės valdybos nariams, ypač tais atvejais, kai posėdyje svarstomi klausimai, susiję su valdybos narių atšaukimu, atsakomybe, atlyginimo nustatymu.</p>	<p>NE</p>	<p>Įmonėje sudaroma tik įmonės valdyba.</p>
<p>6.3. Bendrovei ir jos akcininkams svarbūs sandoriai, tokie kaip bendrovės turto perleidimas, investavimas, įkeitimas ar kitoks apsunkinimas, turėtų gauti visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimą. Visiems akcininkams turėtų būti sudarytos vienodos galimybės susipažinti ir dalyvauti priimant bendrovei svarbius sprendimus, įskaitant paminėtų sandorių tvirtinimą.</p>	<p>NE</p>	<p>LR akcinių bendrovių įstatyme nenumatyta ir bendrovės įstatuose nenustatytas kriterijus sandorių, kuriuos privalo tvirtinti akcininkų susirinkimas</p>
<p>6.5. Rekomenduojama visuotiniam akcininkų susirinkimui parengtus dokumentus, įskaitant susirinkimo sprendimų projektus, iš anksto paskelbti viešai prieinamai bendrovės interneto tinklalapyje. Visuotinio akcininkų susirinkimo protokolą po jo pasirašymo ir (ar) priimtus sprendimus taip pat rekomenduojama paskelbti viešai prieinamai bendrovės interneto tinklalapyje. Siekiant užtikrinti užsieniečių teisę susipažinti su informacija, esant galimybei, šioje rekomendacijoje paminėti dokumentai turėtų būti skelbiami ir anglų kalba ir (ar) kitomis užsienio kalbomis. Bendrovės interneto tinklalapyje viešai prieinamai gali būti skelbiama ne visa dokumentų apimtis, jei jų viešas paskelbimas galėtų pakenkti bendrovei arba būtų atskleistos bendrovės komercinės paslaptys.</p>	<p>NE</p>	<p>Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją</p>
<p>6.7. Siekiant padidinti akcininkų galimybes dalyvauti akcininkų susirinkimuose, bendrovėms rekomenduojama balsavimo procese plačiau taikyti modernias technologijas ir tokiu būdu sudaryti akcininkams galimybę balsuoti akcininkų susirinkimuose naudojantis telekomunikacijų galiniais įrenginiais. Tokiais atvejais turi būti užtikrintas telekomunikacijų įrenginių saugumas, teksto apsauga, galimybė identifikuoti balsuojančio asmens parašą. Be to, bendrovės galėtų sudaryti sąlygas akcininkams, ypač užsieniečiams, akcininkų susirinkimus stebėti pasinaudojant modernių technologijų priemonėmis.</p>	<p>NE</p>	<p>Nėra praktikos balsuoti galinių telekomunikacijų įrenginių pagalba</p>
<p>8.1. Bendrovė turėtų paskelbti savo atlyginimų politikos ataskaitą (toliau – atlyginimų ataskaita). Ši ataskaita turėtų būti paskelbta kaip bendrovės metinio pranešimo dalis. Atlyginimų ataskaita taip pat turėtų būti skelbiama bendrovės interneto tinklalapyje.</p>	<p>NE</p>	<p>Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją</p>
<p>8.2. Atlyginimų ataskaitoje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama bendrovės direktorių atlyginimų politikai ateinančiais, o kur tinka – ir tolesniais, finansiniais metais. Joje taip pat turėtų būti apžvelgiama, kaip atlyginimų politika buvo įgyvendinama praėjusiais finansiniais metais. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas esminiams bendrovės atlyginimų politikos pokyčiams, lyginant su praėjusiais finansiniais metais.</p>	<p>NE</p>	<p>Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją</p>
<p>8.3. Atlyginimų ataskaitoje turėtų būti pateikta bent ši informacija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) direktorių atlyginimų kintamų ir nekintamų sudedamųjų dalių santykis ir jo paaiškinimas; 2) pakankama informacija apie veiklos rezultatų kriterijus, kuriais grindžiama teisė dalyvauti akcijų pasirinkimo sandoriuose, teisė į akcijas arba kintamas sudedamąsias atlyginimo dalis; 3) pakankama informacija apie atlyginimo ir veiklos rezultatų ryšį; 4) pagrindiniai metinių premijų sistemos ir bet kurios kitos ne pinigais gaunamos naudos kriterijai ir jų pagrindimas; 5) direktoriams skirtos papildomos pensijos arba ankstyvo išėjimo į pensiją schemos pagrindinių savybių aprašymas; tačiau atlyginimų ataskaitoje neturėtų būti komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos. 	<p>NE</p>	<p>Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją</p>

<p>8.4. Atlyginimų ataskaitoje taip pat turėtų būti apibendrinama ir paaiškinama bendrovės politika, susijusi su sutarčių, sudaromų su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais, sąlygomis. Tai turėtų apimti, inter alia, informaciją apie sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais trukmę, taikomus pranešimo apie išėjimą iš darbo terminus ir išsamią informaciją apie išeitines ir kitas išmokas, susijusias su sutarčių su vykdomaisiais direktoriais ir valdymo organų nariais nutraukimu pirma laiko.</p>	NE	Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją
<p>8.5. Be to, turėtų būti atskleidžiama informacija, susijusi su parengiamuoju ir sprendimų priėmimo procesu, kurio metu nustatoma bendrovės direktorių atlyginimų politika. Informacija turėtų apimti duomenis, jei taikoma, apie atlyginimo komiteto įgaliojimus ir sudėtį, su bendrove nesusijusių konsultantų, kurių paslaugomis naudotasi nustatant atlyginimų politiką, vardus ir pavardes bei metinio visuotinio akcininkų susirinkimo vaidmenį.</p>	NE	Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją
<p>8.6. Nemenkinant organų, atsakingų už direktorių atlyginimų nustatymą, vaidmens, atlyginimų politika arba bet kuris esminis atlyginimų politikos pokytis turėtų būti įtraukiamas į metinio visuotinio akcininkų susirinkimo darbotvarkę. Atlyginimų ataskaita turėtų būti pateikiama akcininkų balsavimui metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime. Balsavimas gali būti privalomojo arba patariamojo pobūdžio.</p>	NE	Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją
<p>8.7. Visa atlyginimo suma ir kita nauda, skiriama atskiriems direktoriams atitinkamai finansiniais metais, turėtų būti išsamiai paskelbiama atlyginimų ataskaitoje. Šiame dokumente turėtų būti pateikta bent 8.7.1–8.7.4 punktuose nurodyta informacija apie kiekvieną asmenį, kuris bendrovėje ėjo direktoriaus pareigas bet kuriuo atitinkamų finansinių metų laikotarpiu.</p> <p>8.7.1. Turėtų būti pateikta tokia su atlyginimais ir (arba) tarnybinėmis pajamomis susijusi informacija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) bendra atlyginimo suma, sumokėta arba mokėtina direktoriui už paslaugas, suteiktas praėjusiais finansiniais metais, įskaitant, jei taikoma, dalyvavimo mokesčius, nustatytus metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime; 2) atlyginimas ir privilegijos, gautos iš bet kurios įmonės, priklausančios tai pačiai grupei; 3) atlyginimas, mokamas kaip pelno dalis ir (arba) premijos, bei priežastys, dėl kurių tokios premijos ir (arba) pelno dalis buvo paskirtos; 4) jei tai leidžiama pagal įstatymus, kiekvienas esminis papildomas atlyginimas, mokamas direktoriams už specialias paslaugas, kurios nepriklauso įprastinėms direktoriaus funkcijoms; 5) kompensacija, gautina arba sumokėta kiekvienam vykdomajam direktoriui ar valdymo organų nariui, pasitraukusiam iš savo pareigų praėjusiais finansiniais metais; 6) bendra apskaičiuota naudos, kuri laikoma atlyginimu ir suteikiama ne pinigais, vertė, jeigu tokia nauda neturi būti nurodyta pagal 1–5 punktus. <p>8.7.2. Turėtų būti pateikiama ši informacija, susijusi su akcijomis ir (arba) teisėmis dalyvauti akcijų pasirinkimo sandoriuose, ir (arba) su visomis kitomis darbuotojų skatinimo akcijomis sistemomis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) praėjusiais finansiniais metais bendrovės pasiūlytų akcijų pasirinkimo sandorių arba suteiktų akcijų skaičius ir taikymo sąlygos; 2) akcijų pasirinkimo sandorių skaičius, realizuotas per praėjusius finansinius metus, nurodant kiekvieno sandorio akcijų skaičių bei realizavimo kainą, arba dalyvavimo darbuotojų skatinimo akcijomis sistemoje vertė finansinių metų pabaigoje; 3) finansinių metų pabaigoje nerealizuotas akcijų pasirinkimo sandorių skaičius, jų realizavimo kaina, realizavimo data ir pagrindinės teisių įgyvendinimo sąlygos; 4) visi esamų akcijų pasirinkimo sandorių sąlygų pokyčiai ateinančiais finansiniais metais. <p>8.7.3. Turėtų būti pateikiama ši su papildomų pensijų schemomis susijusi informacija:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kai pensijų schema yra apibrėžtų išmokų, pagal ją direktorių sukauptų išmokų pokyčiai atitinkamai finansiniais metais; 2) kai pensijų schema yra apibrėžtų įmokų, išsami informacija apie įmokas, kurias už direktorių sumokėjo arba turėtų sumokėti bendrovė atitinkamai finansiniais metais. <p>8.7.4. Turėtų būti nurodytos sumos, kurias bendrovė arba bet kuri dukterinė bendrovė ar įmonė, įtraukta į bendrovės konsoliduotas metines finansines ataskaitas, išmokėjo kaip paskolas, išankstines išmokas ir garantijas kiekvienam asmeniui, kuris ėjo direktoriaus pareigas bet kuriuo atitinkamų finansinių metų laikotarpiu, įskaitant nesumokėtas sumas ir palūkanų normą.</p>	NE	Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją

<p>8.8. Schemoms, pagal kurias direktoriams atlyginama akcijomis, akcijų pasirinkimo sandoriais ar kitomis teisėmis įsigyti akcijų arba būti atlyginamam remiantis akcijų kainų pokyčiais, iki jų taikymo pradžios turėtų pritari akcininkai metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime priimdami atitinkamą sprendimą. Pritarimas turėtų būti susijęs su pačia schema ir akcininkai neturėtų spręsti dėl atskiriems direktoriams pagal tą schemą suteikiamos akcijomis pagrįstos naudos. Visiems esminiams schemų sąlygų pakeitimams iki jų taikymo pradžios taip pat turėtų pritari akcininkai, priimdami sprendimą metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime. Tokiais atvejais akcininkai turėtų būti informuoti apie visas siūlomų pakeitimų sąlygas ir gauti paaiškinimą apie siūlomų pakeitimų poveikį.</p>		
<p>8.9. Metinio visuotinio akcininkų susirinkimo pritarimas turėtų būti gaunamas šiais klausimais:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) atlyginimo direktoriams skyrimas remiantis akcijomis pagrįstomis schemomis, įskaitant akcijų pasirinkimo sandorius; 2) maksimalaus akcijų skaičiaus nustatymas ir pagrindinės akcijų suteikimo tvarkos sąlygos; 3) laikotarpis, per kurį pasirinkimo sandoriai gali būti realizuoti; 4) kiekvieno tolesnio pasirinkimo sandorių realizavimo kainos pokyčio nustatymo sąlygos, jeigu įstatymai tai leidžia; 5) visos kitos ilgalaikės direktorių skatinimo schemas, kurios panašiomis sąlygomis nėra siūlomos visiems kitiems bendrovės darbuotojams. <p>Metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime taip pat turėtų būti nustatytas galutinis terminas, per kurį už direktorių atlyginimą atsakingas organas gali paskirti šiame punkte išvardytų tipų kompensacijas atskiriems direktoriams.</p>		
<p>8.10. Jeigu leidžia nacionalinė teisė arba bendrovės įstatai, kiekvienam pasirinkimo sandorių su nuolaيدا modeliui, pagal kurį yra suteikiamos teisės pasirašyti akcijas žemesne nei rinkos kaina, galiojančia tą dieną, kai nustatoma kaina, arba vidutine rinkos kaina, nustatyta per keletą dienų prieš realizavimo kainos nustatymą, taip pat turėtų pritari akcininkai.</p>	NE	Įmonėje nėra taikomos tokios schemas ir nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją
<p>8.11. 8.8 ir 8.9 punktai neturėtų būti taikomi schemoms, kuriose dalyvavimas panašiomis sąlygomis siūlomas bendrovės darbuotojams arba bet kurios dukterinės įmonės darbuotojams, kurie turi teisę dalyvauti schemeje, ir kuri buvo patvirtinta metiniame visuotiniame akcininkų susirinkime.</p>		
<p>8.12. Prieš metinį visuotinį akcininkų susirinkimą, kuriame ketinama svarstyti 8.8 punkte nurodytą sprendimą, akcininkams turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su sprendimo projektu ir su juo susijusiu informaciniu pranešimu (šie dokumentai turėtų būti paskelbti bendrovės tinklalapyje). Šiame pranešime turėtų būti pateiktas visas akcijomis pagrįsto atlyginimo schemas reglamentuojantis tekstas arba šių schemų pagrindinių sąlygų aprašymas, taip pat schemų dalyvių vardai ir pavardės. Pranešime taip pat turėtų būti nurodytas schemų ir bendros direktorių atlyginimų politikos ryšys. Sprendimo projekte turėtų būti aiškiai nuoroda į pačią schemą arba pateikta pagrindinių jos sąlygų santrauka. Akcininkams taip pat turėtų būti pateikta informacija apie tai, kaip bendrovė ketina apsirūpinti akcijomis, kurios reikalingos įsipareigojimams pagal skatinimo schemas įgyvendinti: turėtų būti aiškiai nurodyta, ar bendrovė ketina pirkti reikalingas akcijas rinkoje, laikyti jas atsargoje ar išleisti naujų akcijų. Taip pat turėtų būti pateikta schemas išlaidų, kurias patirs bendrovė dėl numatomo schemas taikymo, apžvalga. Šiame punkte nurodyta informacija turėtų būti paskelbta bendrovės interneto tinklalapyje.</p>		
<p>10.2. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 1 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama atskleisti informaciją apie visos įmonių grupės, kuriai priklauso bendrovė, konsoliduotus rezultatus.</p> <p>10.3. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 4 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama pateikti informaciją apie bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo profesinę patirtį, kvalifikaciją ir potencialius interesų konfliktus, kurie galėtų paveikti jų sprendimus. Taip pat rekomenduojama atskleisti bendrovės priežiūros ir valdymo organų narių, bendrovės vadovo iš bendrovės gaunamą atlyginimą ar kitokias pajamas, kaip tai detalčiau reglamentuojama VIII principu.</p> <p>10.4. Atskleidžiant 10.1 rekomendacijos 7 punkte nurodytą informaciją, rekomenduojama atskleisti informaciją apie bendrovės ir interesų turėtojų, tokių kaip darbuotojai, kreditoriai, tiekėjai, vietos bendruomenė, santykius, įskaitant bendrovės politiką žmoniškųjų išteklių atžvilgiu, darbuotojų dalyvavimo bendrovės akciniame kapitale programas ir pan.</p>	NE	Nėra praktikos skelbti atitinkamą informaciją

BALANSAI 2008 M. GRUODŽIO 31 D. Visos sumos tūkstančiais litų, jei nenurodyta kitaip

TURTAS	Pasta- bos	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Ilgalaikis turtas:					
<i>Nematerialusis turtas</i>	4	3,149	3,144	5,105	5,003
<i>Materialusis turtas</i>	5	3,170,915	3,125,934	2,569,054	2,538,279
<i>Investicinis turtas</i>	6	3,919	21,779	-	5,763
<i>Investicijos į dukterines įmones</i>	7	-	18,068	-	34,116
<i>Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones</i>	7	25,699	24,760	23,237	22,822
<i>Gautinos sumos</i>	8	624	624	1,978	1,978
<i>Kitas finansinis turtas</i>		29	15	50	15
Ilgalaikio turto iš viso		3,204,335	3,194,324	2,599,424	2,607,976
Trumpalaikis turtas:					
<i>Atsargos</i>	9	6,010	4,526	12,838	6,144
<i>Išankstiniai apmokėjimai</i>		2,050	1,615	2,772	2,137
<i>Prekybos gautinos sumos</i>	10	136,292	126,640	121,370	105,067
<i>Kitos gautinos sumos</i>	11	17,118	16,773	11,805	11,485
<i>Kitas finansinis turtas</i>	12	15,994	15,994	3	-
<i>Terminuoti indėliai</i>	13	200	-	150	-
<i>Pinigai ir pinigų ekvivalentai</i>	14	70,457	69,606	18,318	14,566
Trumpalaikio turto iš viso		248,121	235,154	167,256	139,399
TURTO IŠ VISO		3,452,456	3,429,478	2,766,680	2,747,375
NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI					
Kapitalas ir rezervai:					
<i>Įstatinis kapitalas</i>	15	689,515	689,515	689,515	689,515
<i>Akcijų priedai</i>		3	3	3	3
<i>Perkainojimo rezervas</i>	2.2	492,723	483,230	-	-
<i>Privalomasis rezervas</i>	16	70,794	68,952	70,730	68,952
<i>Kiti rezervai</i>	17	1,454,530	1,451,571	1,404,786	1,402,660
<i>Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)</i>		(17,820)	(11,972)	47,335	48,911
<i>Užsienio valiutos perskaičiavimo rezervas</i>		(18)	-	(2)	-
Nuosavas kapitalas, tenkantis patrunuojančios įmonės akcininkams		2,689,727	2,681,299	2,212,367	2,210,041
<i>Mažumos dalis</i>		1	-	2	-
Nuosavo kapitalo iš viso		2,689,728	2,681,299	2,212,369	2,210,041
Ilgalaikiai įsipareigojimai:					
<i>Paskolos</i>	18	13,811	13,811	61,903	61,903
<i>Išleistos obligacijos</i>	19	-	-	25,896	25,896
<i>Išperkamosios nuomos įsipareigojimai</i>	20	1,894	-	-	-
<i>Dotacijos</i>	21	66,339	66,309	36,669	36,617
<i>Ateinančių laikotarpių pajamos</i>	26	14,329	14,329	13,620	13,620
<i>Kitos ilgalaikės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai</i>	22	25,597	25,597	21,480	21,480
<i>Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai</i>	25	384,359	381,743	208,486	208,129
Ilgalaikių įsipareigojimų iš viso		506,329	501,789	368,054	367,645
Trumpalaikiai įsipareigojimai:					
<i>Paskolos</i>	18	271	-	2,022	2,022
<i>Išleistos obligacijos</i>	19	25,896	25,896	-	-
<i>Išperkamosios nuomos įsipareigojimai</i>	20	595	-	118	-
<i>Prekybos skolos</i>	23	158,096	153,589	156,178	145,304
<i>Gauti išankstiniai apmokėjimai</i>		1,563	3	5,433	2,180
<i>Mokėtinas pelno mokestis</i>		10,914	10,911	4,237	4,104
<i>Atidėjiniai</i>	36	26,009	26,009	-	-
<i>Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai</i>	24	33,055	29,982	18,269	16,079
Trumpalaikių įsipareigojimų iš viso		256,399	246,390	186,257	169,689
Įsipareigojimų iš viso		762,728	748,179	554,311	537,334
NUOSAVYBĖS IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO		3,452,456	3,429,478	2,766,680	2,747,375

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITOS UŽ METUS, PASIBAIGUSIUS 2008 M. GRUODŽIO 31 D.
Visos sumos tūkstančiais litų, jei nenurodyta kitaip

	Pastabos	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Tęstinė veikla					
Pajamos					
<i>Pardavimo pajamos</i>	26	1,455,887	1,455,887	1,111,116	1,111,116
<i>Kitos veiklos pajamos</i>	28	74,403	26,407	89,543	22,350
		1,530,290	1,482,294	1,200,659	1,133,466
Veiklos sąnaudos					
<i>Elektros ar susijusių paslaugų pirkimai</i>		(976,322)	(976,322)	(694,726)	(694,726)
<i>Galių rezervų pirkimai</i>		(97,463)	(97,463)	(82,396)	(82,396)
<i>Tranzito sąnaudos</i>		(7,127)	(7,127)	(6,996)	(6,996)
<i>Nusidėvėjimas ir amortizacija</i>		(138,107)	(136,400)	(146,258)	(144,516)
<i>Darbo užmokestis ir susijusios sąnaudos</i>		(85,060)	(64,500)	(73,974)	(53,096)
<i>Remontų ir priežiūros sąnaudos</i>		(27,940)	(28,949)	(36,094)	(36,687)
<i>Kitos sąnaudos</i>		(133,957)	(87,784)	(92,030)	(48,172)
Veiklos sąnaudų iš viso		(1,465,976)	(1,398,545)	(1,132,474)	(1,066,589)
VEIKLOS PELNAS		64,314	83,749	68,185	66,877
<i>Finansinės veiklos pajamos</i>	29	2,569	3,065	662	945
<i>Finansinės veiklos (sąnaudos):</i>					
<i>Investicijų vertės sumažėjimas</i>	7	-	(18,153)	-	(606)
<i>Kitos finansinės veiklos (sąnaudos)</i>	30	(2,667)	(2,598)	(6,078)	(5,980)
<i>Asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių rezultatų dalis</i>	7	(1,601)	-	(132)	-
PELNAS PRIEŠ APMOKESTINIMĄ		62,615	66,063	62,637	61,236
<i>Ataskaitinių metų pelno mokesčio sąnaudos</i>	25	(27,324)	(27,295)	(23,366)	(22,947)
<i>Atidėtojo pelno mokesčio pajamos (sąnaudos)</i>	25	6,387	6,143	11,548	11,493
GRYNASIS PELNAS IŠ TĘSTINĖS VEIKLOS		41,678	44,911	50,819	49,782
NUTRAUKTA VEIKLA					
<i>Grynasis pelnas (nuostoliai) iš nutrauktos veiklos, atėmus susijusį pelno mokestį</i>	31	2,066	2,066	(2,431)	(2,431)
GRYNASIS PELNAS		43,744	46,977	48,388	47,351
PRISKIRTINAS:					
<i>Įmonės akcininkams</i>		43,745	46,977	48,387	47,351
<i>Mažumos daliai</i>		(1)	-	1	-
		43,744	46,977	48,388	47,351
Pagrindinis ir sumažintas pelnas vienai akcijai (litas)	33	0.06		0.07	
Pagrindinis ir sumažintas pelnas vienai akcijai iš tęstinės veiklos sudaro (litas)	33	0.06		0.07	

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITOS UŽ METUS, pasibaigusius 2008 M. GRUODŽIO 31 D.
Visos sumos tūkstančiais litų, jei nenurodyta kitaip

Grupė	Pas- tabos	Išstatinis kapitonas	Akcijų priedai	Perkai- nojimo rezervas	Privalo- masis rezervas	Kiti rezervai	Nepaskirs- tytas pelnas	Užsienio valiutos perskaičia- vimo rezervas	Iš viso	Mažu-mos dalis	Nuosavo kapitalo iš viso
Likutis 2006 m. gruodžio 31 d.		689,515	3	-	70,407	1,394,560	17,651	(6)	2,172,130	1	2,172,131
<i>Pajamos (sąnaudos), apskaitytos tiesiogiai nuosavame kapitale per metus</i>		-	-	-	-	-	-	4	4	-	4
<i>Grynasis metų pelnas</i>		-	-	-	-	-	48,387	-	48,387	1	48,388
<i>Pajamų (sąnaudų) per metus iš viso</i>		-	-	-	-	-	48,387	4	48,391	1	48,392
<i>Dividendai</i>	34	-	-	-	-	-	(8,154)	-	(8,154)	-	(8,154)
<i>Sudaryti rezervai</i>	17	-	-	-	325	12,386	(12,711)	-	-	-	-
<i>Panaudoti rezervai</i>	17	-	-	-	(2)	(2,160)	2,162	-	-	-	-
Likutis 2007 m. gruodžio 31 d.		689,515	3	-	70,730	1,404,786	47,335	(2)	2,212,367	2	2,212,369
<i>Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas, atėmus atidėtojo pelno mokesčio įtaką</i>		-	-	492,723	-	-	-	-	492,723	-	492,723
<i>Kitos pajamos (sąnaudos), apskaitytos tiesiogiai nuosavame kapitale per metus</i>	25	-	-	-	-	-	(59,092)	(16)	(59,108)	-	(59,108)
<i>Pajamos (sąnaudos), apskaitytos tiesiogiai nuosavame kapitale per metus</i>		-	-	492,723	-	-	(59,092)	(16)	433,615	-	433,615
<i>Grynasis metų pelnas</i>		-	-	-	-	-	43,745	-	43,745	(1)	43,744
<i>Pajamų (sąnaudų) per metus iš viso</i>		-	-	492,723	-	-	(15,347)	(16)	477,360	(1)	477,359
<i>Dividendai</i>	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Sudaryti rezervai</i>	17	-	-	-	64	51,496	(51,560)	-	-	-	-
<i>Panaudoti rezervai</i>	17	-	-	-	-	(1,752)	1,752	-	-	-	-
Likutis 2008 m. gruodžio 31 d.		689,515	3	492,723	70,794	1,454,530	(17,820)	(18)	2,689,727	1	2,689,728

(Tęsinys kitame puslapyje)

Įmonė	Pastabos	Įstatinis kapitalas	Akcijų priedai	Perkainojimo rezervas	Privalomas rezervas	Kiti rezervai	Nepaskirs-tytasis pelnas	Nuosavo kapitalo iš viso
Likutis 2006 m. gruodžio 31 d.		689,515	3	-	68,952	1,392,429	18,385	2,169,284
<i>Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo rezultatas, apskaitytas tiesiogiai nuosavame kapitale</i>		-	-	-	-	1,560	-	1,560
<i>Ilgalaikio turto pardavimas, apskaitytas tiesiogiai nuosavame kapitale</i>		-	-	-	-	(1,560)	1,560	-
<i>Pajamos (sąnaudos), apskaitytos tiesiogiai nuosavame kapitale per metus</i>		-	-	-	-	-	1,560	1,560
<i>Grynasis metų pelnas</i>		-	-	-	-	-	47,351	47,351
<i>Pajamų (sąnaudų) per metus iš viso</i>		-	-	-	-	-	48,911	48,911
<i>Dividendai</i>	34	-	-	-	-	-	(8,154)	(8,154)
<i>Sudaryti rezervai</i>	17	-	-	-	-	12,231	(12,231)	-
<i>Panaudoti rezervai</i>	17	-	-	-	-	(2,000)	2,000	-
Likutis 2007 m. gruodžio 31 d.		689,515	3	-	68,952	1,402,660	48,911	2,210,041
<i>Ilgalaikio materialiojo turto perkainojimas, atėmus atidėtojo pelno mokesčio įtaką</i>		-	-	483,230	-	-	-	483,230
<i>Kitos pajamos (sąnaudos), apskaitytos tiesiogiai nuosavame kapitale per metus</i>	25	-	-	-	-	-	(58,949)	(58,949)
<i>Pajamos (sąnaudos), apskaitytos tiesiogiai nuosavame kapitale per metus</i>		-	-	483,230	-	-	(58,949)	424,281
<i>Grynasis metų pelnas</i>		-	-	-	-	-	46,977	46,977
<i>Pajamų (sąnaudų) per metus iš viso</i>		-	-	483,230	-	-	(11,972)	471,258
<i>Sudaryti rezervai</i>	17	-	-	-	-	50,611	(50,611)	-
<i>Panaudoti rezervai</i>	17	-	-	-	-	(1,700)	1,700	-
Likutis 2008 m. gruodžio 31 d.		689,515	3	483,230	68,952	1,451,571	(11,972)	2,681,299

(Pabaiga)

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITOS UŽ METUS, pasibaigusius 2008 M. GRUODŽIO 31 D.
Visos sumos tūkstančiais litų, jei nenurodyta kitaip

	Pastabos	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Grynasis pelnas iš tęstinės veiklos		41,678	44,911	50,819	49,782
Grynasis pelnas (nuostoliai) iš nutrauktos veiklos	31	2,066	2,066	(2,431)	(2,431)
Grynasis pelnas		43,744	46,977	48,388	47,351
Nepiniginų sąnaudų (pajamų) atstatymas ir kiti koregavimai					
Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos	4,5,6	139,737	138,208	147,552	145,624
Dotacijų (pajamos) bei naujų vartotojų prijungimas	21,26	(2,415)	(2,393)	(1,529)	(1,504)
Atidėtojo mokesčio įsipareigojimo pokytis	25	(6,387)	(6,143)	(11,547)	(11,493)
Turto vertės sumažėjimas (sumažėjimo atstatymas)		28,796	30,549	1,355	1,796
Asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių pelno dalis	7	1,601	-	132	-
Pelno mokesčio sąnaudos	25	27,324	27,295	23,366	22,947
Atidėjinių sąnaudos	36,22	27,629	27,629	-	-
Nuostoliai iš ilgalaikio turto (išskyrus finansinį turta) perleidimo/nurašymo		4,468	4,182	1,123	1,249
Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas:					
- Dividendai		-	(633)	-	(413)
- Užsienio valiutos kurso pasikeitimo grynoji įtaka		2	(5)	380	373
- Finansavimo sąnaudos		1,676	1,616	5,428	5,410
- Finansavimo (pajamos)		(1,539)	(1,476)	(542)	(467)
- Kitos finansinės veiklos (pajamos) sąnaudos		(970)	(762)	127	131
Apyvartinio kapitalo pasikeitimas					
Atsargų sumažėjimas (padidėjimas)		2,862	1,156	(177)	295
Išankstinių apmokėjimų sumažėjimas (padidėjimas)		722	522	(159)	216
Pirkėjų įsiskolinimo (padidėjimas)		(15,288)	(21,573)	(29,192)	(20,535)
Kitų gautinų sumų (padidėjimas) sumažėjimas		(9,004)	(8,937)	3,208	3,447
Kito trumpalaikio turto sumažėjimas		3	-	301	293
Trumpalaikių skolų tiekėjams ir gautų išankstinių apmokėjimų padidėjimas		1,438	9,498	22,835	21,463
Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (sumažėjimas)		687	425	583	(200)
Kitų mokėtinų sumų padidėjimas		14,408	13,733	5,710	347
Gautos palūkanos		1,581	1,517	566	491
(Sumokėtos) palūkanos		(1,802)	(1,742)	(5,440)	(5,421)
(Sumokėtas) pelno mokestis		(20,379)	(20,208)	(20,464)	(20,130)
Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		238,894	239,435	192,004	191,270
Investicinės veiklos pinigų srautai					
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto (įsigijimas)		(121,202)	(119,340)	(141,692)	(141,162)
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimas		86	-	819	827
(Suteiktos) paskolos		(30,000)	(30,000)	(3,222)	(3,222)
Suteiktų paskolų grąžinimas		31,552	31,552	299	299
Terminuoti indėliai		(50)	-	-	-
Obligacijų (įsigijimas)	12	(15,994)	(15,994)	-	-
Investicijų (įsigijimas)		(1,020)	(1,020)	-	(801)
Investicijų perleidimas		-	-	886	886
Gauti dividendai		-	633	-	413
Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		(136,628)	(134,169)	(142,910)	(142,760)
Finansinės veiklos pinigų srautai					

Gautos paskolos		24,337	24,066	413,862	413,862
(Gražintos) paskolos		(74,180)	(74,180)	(440,958)	(440,958)
Lizingo (mokėjimai)		(157)	-	(263)	-
(Išmokėti) dividendai		(112)	(112)	(8,074)	(8,074)
Realizuotos išvestinės finansinės priemonės		-	-	(63)	(63)
Kiti finansinės veiklos pinigų srautai		(15)	-	(68)	(68)
Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		(50,127)	(50,226)	(35,564)	(35,301)
Grynasis pinigų srautų padidėjimas		52,139	55,040	13,530	13,209
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje		18,318	14,566	4,788	1,357
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje		70,457	69,606	18,318	14,566
Papildoma pinigų srautų informacija					
<i>Nepiniginė investicinė ir finansinė veikla:</i>					
Finansinės nuomos būdu įsigytas ilgalaikis materialusis turtas		2,528	-	45	-
Asocijuotos įmonės kapitalo didinimas, apmokėtas užskaitant tarpusavyje su suteiktos paskolos likučiu	7	-	3,042	-	-

Toliau pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

AIŠKINAMASIS RAŠTAS UŽ METUS, PASIBAIGUSIUS 2008 M. GRUODŽIO 31 D. Visos sumos tūkstančiais litų, jei nenurodyta kitaip

1 Bendroji informacija

AB „Lietuvos energija“ yra Lietuvos Respublikoje registruota akcinė bendrovė. Jos buveinės adresas yra: Žvejų g. 14, LT-09310, Vilnius, Lietuva. AB „Lietuvos energija“ (toliau – Įmonė) – ribotos civilinės atsakomybės pelno siekiantis ūkio subjektas, įregistruotas Juridinių asmenų registre, šio registro tvarkytojas yra VI „Registrų centras“. Įmonės registravimo data 1995 m. gruodžio 4 d., Nr. BĮ 99-74, Įmonės kodas 220551550, PVM mokėtojo kodas LT205515515. Įmonė įsteigta neribotam laikui.

1995 m. kovo 4 d. Įmonė tapo buvusios Gamybos energetikos ir elektrifikavimo valdybos, įkurtos 1940 m., o 1991 m. kovo 27 d. po Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atkūrimo reorganizuotos į Lietuvos valstybinę energetikos sistemą, teisių perėmėja. Įmonė perregistruota Ūkio ministerijoje 1999 m. balandžio 13 d.

Įmonės įstatinis kapitalas per 2008 m. ir 2007 m. nepakito ir 2008 m. gruodžio 31 d. sudarė 689,515,435 litus bei buvo padalintas į 689,515,435 vieno lito nominaliosios vertės paprastąsias vardines akcijas. Visos akcijos yra pilnai apmokėtos. Įmonės akcijomis prekiaujama Vilniaus vertybinių popierių biržos einamajame sąrašė. Įmonė 2008 m. ir 2007 m. neturėjo įsigijusi savų akcijų.

LR Vyriausybė 2008 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr. 364 nustatė, kad valstybei nuosavybės teise priklausančios AB „Lietuvos energija“ 664,700,833 paprastosios vardinės 1 lito nominalios vertės akcijos perduodamos kaip valstybės, kuriai atstovauja Ūkio ministerija, įnašas didinant LEO LT, AB įstatinį kapitalą. 2008 m. gegužės 27 d. buvo pasirašyta nacionalinio investuotojo - bendrovės LEO LT, AB - akcininkų sutartis. Iš karto po to įvyko neeilinis visuotinis LEO LT, AB akcininkų susirinkimas, kuriame buvo nuspręsta didinti LEO LT, AB įstatinį kapitalą turiniais akcininkų įnašais – AB „VST“, AB „Rytų skirstomųjų tinklų“ ir AB „Lietuvos energija“ akcijomis. Pagrindinis AB „Lietuvos energija“ akcininkas yra LEO LT, AB, 2008 m. gruodžio 31 d. valdžiusi 96.4012 proc. Įmonės akcijų. Likusius 3.5988 proc. Įmonės akcijų valdo kiti akcininkai.

2008 m., kaip ir 2007 m., Įmonė vykdė perdavimo sistemos operatoriaus, rinkos operatoriaus, elektros energijos gamybos bei elektros energijos eksporto veiklą. Be šių pagrindinių veiklų Įmonė gali vykdyti bet kurią kitą įstatymų neuždraustą komercinę - ūkinę veiklą, numatytą Įmonės įstatuose.

Licencijuojamą veiklą ar veiklą, kuriai reikia gauti leidimus, Įmonė gali vykdyti tik gavusi atitinkamas licencijas ar leidimus. 2002 m. kovo 22 d. Įmonė gavo Elektros energijos perdavimo licenciją, kuri galioja neterminuotą laiką (nebent būtų sustabdytas ar panaikintas jos galiojimas). Be šios licencijos Įmonė turi neribotos galiojimo trukmės leidimus užsiimti elektros energijos gamyba, importu bei eksportu.

2008 m. gruodžio 31 d. Įmonės sudėtyje buvo du filialai: Kauno hidroelektrinė ir Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė, kurie veikia pagal Įmonės valdybos patvirtintus nuostatus. Kaip detaliau aprašyta 36-oje aiškinamojo rašto pastaboje, pagal LEO LT, AB akcininkų pasirašytą sutartį, iki 2010 m. gegužės 27 d. Kauno hidroelektrinė ir Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė turės būti perleistos valstybei už simbolinę vieno lito kainą.

Šių finansinių ataskaitų sudarymo datą Įmonė tiesiogiai dalyvavo (kontroliavo arba turėjo reikšmingą įtaką) šių įmonių valdyme: AS „Nordic Energy Link“, UAB „Energetikos pajėgos“, UAB „Geoterma“,

UAB „Kruonio investicijos“, UAB „Kauno energetikos remontas“. Netiesiogiai, per UAB „Kauno energetikos remontas“, įmonė turėjo balsų daugumą UAB „Gotlitas“ bei OOO „Kaliningradskij energoremont“.

Šiose finansinėse ataskaitose yra pateikiamos konsoliduotos AB „Lietuvos energija“ ir jos dukterinių įmonių finansinės ataskaitos bei atskiros patronuojančios įmonės AB „Lietuvos energija“ finansinės ataskaitos. 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Grupę sudarė AB „Lietuvos energija“ bei šios tiesiogiai ir netiesiogiai kontroliuojamos dukterinės įmonės:

Įmonė	Įmonės buveinės adresas	Grupės valdomų akcijų dalis 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d.	Dukterinės įmonės įstatinis kapitalas 2008 m. gruodžio 31 d.	2008 m. ataskaitinio laikotarpio pelnas (nuostoliai)	Nuosavas kapitalas 2008 m. gruodžio 31 d.	Pagrindinė veikla
UAB „Energetikos pajėgos“	T.Masiulio g. 16D, Kaunas, Lietuva	100 proc.	430	35	593	Energetikos objektų projektavimas
UAB „Kauno energetikos remontas“	Chemijos g. 17, Kaunas, Lietuva	100 proc.	31,341	(16,106)	26,457	Energetinių įrenginių remontas, metalo konstrukcijų gamyba
UAB „Kruonio investicijos“	Kruonio Ilk., Kaišiadorių raj, Lietuva	100 proc.	2,361	(552)	1,754	Visuomeninės, rekreacinės paskirties objektų vystymas
UAB „Gotlitas“	R.Kalantos g. 119, Kaunas, Lietuva	100 proc.	1,450	(157)	2,056	Apgyvendinimo paslaugos, prekyba
OOO „Kaliningradskij energoremont“	Jaltinskaja g. 66, Kaliningradas, Rusija	99 proc.	1 (9,900 Rusijos rublių)	(79)	27	Energetinių įrenginių remontas

Grupės darbuotojų skaičius 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 1,409 (2007 m. gruodžio 31 d. – 1,752). Įmonės darbuotojų skaičius 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 967 (2007 m. gruodžio 31 d. – 1,130).

2 Apskaitos principai

Pagrindiniai apskaitos principai, pritaikyti rengiant Grupės ir įmonės 2008 m. finansines ataskaitas yra šie:

2.1 Finansinių ataskaitų parengimo pagrindas

Šios finansinės ataskaitos yra parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), priimtus taikyti Europos Sąjungoje (toliau – ES).

Finansinės ataskaitos parengtos įsigijimo vertės pagrindu, išskyrus ilgalaikį materialųjį turta, kuris 2008 m. gruodžio 31 d. yra pateikiamas perkainota verte, o 2007 m. gruodžio 31 d. – įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir įvertintus vertės sumažėjimo nuostolius (2.8 pastaba), ir finansines išvestines priemones, kurios pateikiamos tikrąja verte.

Finansiniai įmonės ir kitų Grupės įmonių metai sutampa su kalendoriniais metais.

Įmonės vadovybė patvirtino šias finansines ataskaitas 2009 m. kovo 5 d. Įmonės akcininkai turi įstatymine teisę patvirtinti šias finansines ataskaitas arba nepatvirtinti jų ir reikalauti vadovybės paruošti naujas finansines ataskaitas.

2.2 Apskaitos principų pasikeitimas

Apskaitos principai, taikyti rengiant finansines ataskaitas, yra tokie patys kaip ir taikyti ankstesniais finansiniais metais, išskyrus:

a) Naujų ir/ar pakeistų TFAS ir Tarptautinės finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto (TFAAK) išaiškinimų pritaikymas

Šiais ataskaitiniais metais Grupė/įmonė pritaikė šiuos naujus ir pakeistus TFAS ir TFAAK išaiškinimus:

- 39 TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ ir 7 TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“ pakeitimai – finansinio turto pergrupavimas;
- 11 TFAAK „2 TFAS – Grupės ir nuosavų akcijų sandoriai“.

Reikšmingiausia pakeitimų įtaka yra tokia:

39 TAS ir 7 TFAS pakeitimai – finansinio turto pergrupavimas. Šiais pakeitimais TASV suteikė papildomą galimybę tam tikromis aplinkybėmis pergrupuoti kai kurias finansines priemones, iki tol priskirtas laikomoms prekybai ar galimoms parduoti. Su tuo susiję papildomi atskleidimai buvo įtraukti į 7 TFAS. Grupė/Įmonė neturėjo finansinių priemonių, kurioms būtų taikomi šie pakeitimai.

11 TFAAK „2 TFAS – Grupės ir nuosavų akcijų sandoriai“. Šis išaiškinimas nurodo, kaip atskirti sandorius, kuriuose atsiskaitoma nuosavybės vertybiniais popieriais, nuo tų, kuriuose atsiskaitoma pinigais, taip pat aiškina, kaip apskaityti akcijomis išreikštų mokėjimų susitarimus, kuriuose dalyvauja dvi ar daugiau tos pačios grupės bendrovių, atskirose tos grupės bendrovių finansinėse ataskaitose. Grupė/Įmonė neturi susitarimų, kuriems būtų taikomas šis išaiškinimas.

b) Ilgalaikio materialaus turto apskaitos principo pakeitimas

2008 m. gruodžio mėn., siekiant suvienodinti LEO LT, AB Grupės įmonių taikomus apskaitos principus, vadovybė nusprendė pakeisti apskaitos principą, taikomą visoms ilgalaikio materialiojo turto grupėms, išskyrus hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turto grupei, apskaityti, iš įsigijimo savikainos į perkainotos vertės metodą.

Turto vertės vertinimą 2008 m. gruodžio 31 d. atliko nepriklausomi turto vertintojai. Vadovaujantis 8 TAS nuostatomis, apskaitos principas buvo pakeistas perspektyviai, pritaikant jį nuo ankščiausios įmanomos datos - 2008 m. gruodžio 31 d.

Apskaitos principo pakeitimo įtaka 2008 m. gruodžio 31 d. balansui ir pelno (nuostolių) ataskaitai buvo tokia:

Grupė	Likutis prieš apskaitos principo pakeitimą	Apskaitos principo pakeitimo įtaka	Likutis 2008 m. gruodžio 31d. finansinėse ataskaitose
<i>Ilgalaikis materialusis turtas (išskyrus Hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turta):</i>			
Žemė	119	167	286
Pastatai	131,997	60,924	192,921
Statiniai ir įrengimai	1,649,081	533,453	2,182,534
Transporto priemonės	9,577	19	9,596
Kitas ilgalaikis materialusis turtas	55,644	6,863	62,507
Nebaigta statyba	167,104	342	167,446
	2,013,522	601,768	2,615,290
<i>Kapitalas ir rezervai:</i>			
Perkainojimo rezervas	-	492,723	492,723
2008 m. grynasis rezultatas (vertės sumažėjimo įtaka, atėmus atidėtąjį mokesį)	55,042	(11,298)	43,744
<i>Ilgalaikiai įsipareigojimai:</i>			
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas	264,016	120,343	384,359
Įmonė	Likutis prieš apskaitos principo pakeitimą	Apskaitos principo pakeitimo įtaka	Likutis 2008 m. gruodžio 31d. finansinėse ataskaitose
<i>Ilgalaikis materialusis turtas (išskyrus Hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turta):</i>			
Žemė	119	167	286
Pastatai	101,303	54,956	156,259
Statiniai ir įrengimai	1,644,274	531,646	2,175,920
Transporto priemonės	8,343	-	8,343
Kitas ilgalaikis materialusis turtas	55,649	6,269	61,918
Nebaigta statyba	167,800	(217)	167,583
	1,977,488	592,821	2,570,309
<i>Kapitalas ir rezervai:</i>			
Perkainojimo rezervas	-	483,230	483,230
2008 m. grynasis rezultatas (vertės sumažėjimo įtaka, atėmus atidėtąjį mokesį)	55,951	(8,974)	46,977
<i>Ilgalaikiai įsipareigojimai:</i>			
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas	263,179	118,564	381,743

2.3 Patvirtinti, bet dar neįsigalioję standartai

Grupė/Įmonė nepritaikė šių TFAS ir TFAAK išaiškinimų, kurie jau yra patvirtinti, bet dar neįsigalioję:

- 1 TFAS „Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų taikymas pirmą kartą“ ir 27 TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“ pakeitimai (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais). Šis 1 TFAS pakeitimas leidžia įmonei savo pirmose finansinėse ataskaitose, parengtose pagal TFAS, nustatyti investicijų į dukterines, bendras ar asocijuotąsias įmones „savikainą“ taikant 27 TAS reikalavimus arba menamą savikainą. 27 TAS pakeitimas reikalauja visus iš dukterinių, bendrų ar asocijuotųjų įmonių gaunamus dividendus atskirose patronuojančios įmonės finansinėse ataskaitose traukti į pelno (nuostolių) ataskaitą. Šie nauji reikalavimai veikia tik atskiras patronuojančios įmonės finansines ataskaitas ir neturi įtakos konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms.
- Be to, 2008 m. lapkričio mėn. buvo išleista nauja 1 TFAS redakcija, pakeičianti iki tol galiojusią (įsigalioja nuo ar po 2009 m. liepos 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimta ES). Joje išliko ankstesnio varianto turinys, tačiau buvo pakeista standarto struktūra.
- 2 TFAS „Mokėjimas akcijomis“ pakeitimas (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais). Šiame pakeitime paaiškinamas teisių suteikimo sąlygos apibrėžimas ir nurodoma, kaip apskaityti iš esmės atšauktus mokėjimus. Pakeitimas neturės įtakos Grupės/Įmonės finansinei būklei ar rezultatams, kadangi Grupė neturi mokėjimų akcijomis.
- 3 TFAS „Verslo jungimai“ ir 27 TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“ pakeitimai (įsigalioja nuo ar po 2009 m. liepos 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimti ES). Pakeistas 3 TFAS apima įvairius verslo jungimų apskaitos pakeitimus, kurie turės įtakos balanse pripažinti prestižo sumai, laikotarpiu, kuriame įvyko verslo jungimas, finansiniams rezultatams ir vėlesnių laikotarpių finansiniams rezultatams. Pakeistas 27 TAS nurodo, kad nuosavybės dalies dukterinėje įmonėje pasikeitimai (neprarandant kontrolės) yra apskaitomi kaip nuosavo kapitalo sandoriai. Taigi, tokie sandoriai nedidins prestižo ar pelno ar nuostolių sumų. Taip pat buvo pakeista dukterinės įmonės patiriamų nuostolių apskaita bei apskaita kontrolės praradimo dukterinėje įmonėje atveju. Iš to išplaukiantys pakeitimai buvo padaryti ir 7 TAS „Pinigų srautų ataskaitos“, 12 TAS „Pelno mokesčiai“, 21 TAS „Užsienio valiutos kurso pasikeitimo įtaka“, 28 TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones“ ir 31 TAS „Dalis bendrose įmonėse“. Remdamasi pereinamosiomis šių pakeitimų nuostatomis, Grupė juos pritaikys perspektyviai, todėl turtas ir įsipareigojimai, atsirandantys dėl verslo jungimų, įvykdytų iki pakeisto standarto pritaikymo datos, nebus keičiami.
- 8 TFAS „Veiklos segmentai“ (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais). Šis standartas reikalauja atskleisti informaciją apie bendrovės veiklos segmentus, prekes ir paslaugas bei geografinius regionus, kuriuose dirba bendrovė, taip pat jos pagrindinius klientus. 8 TFAS pakeičia 14 TAS „Segmento atskaitomybė“. Grupė tikisi, kad veiklos segmentai, išskirti vadovaujantis 8 TFAS, reikšmingai nesiskirs nuo iki šiol išskirtų verslo segmentų pagal 14 TAS.
- 1 TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ pakeitimas (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais). Šis pakeitimas apima įvairius pokyčius, tarp jų: naujų sąvokų įvedimą, pakeistą nuosavo kapitalo sandorių atskleidimą ir naujos, visa apimančios pelno (nuostolių) ataskaitos įvedimą. Taip pat pakeisti reikalavimai, susiję su finansinių ataskaitų pateikimu esant restrospektyviems pataisymams. Grupė vis dar nenusprendė, ar pateiks visas pajamas ir sąnaudas vienoje ataskaitoje ar dviejose susijusiose ataskaitose.
- 23 TAS „Skolinimosi išlaidos“ pakeitimas (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais). Pakeistas standartas panaikina galimybę iš karto pripažinti skolinimosi išlaidas sąnaudomis ir reikalauja skolinimosi išlaidas kapitalizuoti, jei jos yra tiesiogiai priskirtinos standarto nuostatas atitinkančio turto įsigijimui, statybai ar gamybai. Remdamasi pereinamosiomis šio pakeitimo nuostatomis, Grupė šį standartą pritaikys perspektyviai. Taigi, skolinimosi išlaidos, patirtos po 2009 m. sausio 1 d., bus pridamos prie turto, kuris bus statomas / gaminamas po 2009 m. sausio 1 d., vertės. Jokie pakeitimai nebus daromi dėl tų skolinimosi išlaidų, kurios buvo patirtos ir sąnaudose apskaitytos iki minėtos datos.
- 32 TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“ ir 1 TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ pakeitimai - pasirinkimo parduoti finansinės priemonės ir įsipareigojimai susiję su likvidavimu (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais). Šiuose pakeitimuose numatytos ribotos apimties išimties, leidžiančios priskirti nuosavam kapitalui padengiamąsias finansines priemones, jei jos atitinka tam tikrus nustatytus kriterijus. Šie pakeitimai neturės įtakos Grupės/Įmonės finansinei būklei ar veiklos rezultatams, nes Grupė neturi išleidusi tokių priemonių.
- 39 TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“ pakeitimas - elementai, kurių riziką galima drausti (įsigalioja nuo ar po 2009 m. liepos 1 d. prasidedančiais finansiniais metais). Šiame pakeitime kalbama apie apsidraudimą nuo dalies rizikos bei infliacijos priskyrimą rizikai, nuo kurios apsidraudžiama, tam tikromis aplinkybėmis. Pakeitimas paaiškina, kad rizikai, nuo kurios apsidraudžiama, įmonė gali priskirti dalį tikrosios vertės pasikeitimų ar finansinės priemonės pinigų srautų pokyčių. Šis pakeitimas neturės įtakos Grupės/Įmonės finansinei būklei ar veiklos rezultatams, nes Grupė netaiko apsidraudimo apskaitos.
- 13 TFAAK „Klientų lojalumo programos“ (įsigalioja nuo ar po 2008 m. liepos 1 d. prasidedančiais metais). Šis išaiškinimas reikalauja suteiktą klientų lojalumo atlygį apskaityti kaip atskirą pardavimų sandorio, kurio metu atlygis suteikiamas, komponentą, todėl dalis gauto atlygio tikrosios vertės yra priskiriama lojalumo programai ir pripažįstama pajamomis per laikotarpį, per kurį loja-

lumo nauda yra gaunama. Grupė/Įmonė neturi klientų lojalumo programų, todėl šis išaiškinimas neturės įtakos Grupės finansinei būklei ar veiklos rezultatams.

- 14 TFAAK „19 TAS - Nustatytų išmokų turto apribojimas, minimalaus finansavimo reikalavimai ir jų sąveika“ (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais). Šis išaiškinimas apibrėžia grynojo turto, susijusio su nustatytų pensijų išmokų planu, pripažinimo sąlygas. Grupė/Įmonė neturi tokių nustatytų išmokų planų, todėl šis išaiškinimas neturės įtakos Grupės finansinei būklei ar veiklos rezultatams.
- 15 TFAAK „Nekilnojamojo turto statybos sutartys“ (įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimtas ES). Šis išaiškinimas detalizuoja, kada ir kaip turi būti apskaitomos nekilnojamojo turto pardavimo pajamos ir susijusios sąnaudos, kai sutartis tarp statytojo ir pirkėjo yra sudaroma dar nebaigus statyti nekilnojamojo turto. Be to, šis išaiškinimas nurodo kaip nustatyti ar nekilnojamojo turto statybos sutartis turi būti apskaitoma pagal 11 TAS ar pagal 18 TAS. Kadangi Grupė/Įmonė tokia veikla neužsiima, šis išaiškinimas neturės įtakos jos konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms.
- 16 TFAAK „Grynųjų užsienio investicijų apsidraudimo sandoriai“ (įsigalioja nuo ar po 2008 m. spalio 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimtas ES). Šis išaiškinimas nurodo kaip apskaityti grynųjų užsienio investicijų apsidraudimo sandorius. 16 TFAAK neturės įtakos konsoliduotoms finansinėms ataskaitoms, kadangi Grupė neturi grynųjų investicijų apsidraudimo sandorių.
- 17 TFAAK „Nepiniginio turto paskirstymas savininkams“ (įsigalioja nuo ar po 2009 m. liepos 1 d. prasidedančiais metais, bet ne anksčiau nei bus priimtas ES). Šis išaiškinimas nurodo kaip įmonė turi apskaityti dividendus, kai jie akcininkams išmokami ne pinigais, o kitu turtu. Grupė/Įmonė kol kas neįvertino galimos 17 TFAAK įtakos finansinėms ataskaitoms.
- 18 TFAAK „Turto perdavimas iš klientų“ (įsigalioja turto perdavimams, įvykusiems nuo ar po 2009 m. liepos 1 d., bet ne anksčiau nei bus priimtas ES). Šis išaiškinimas nurodo kaip apskaityti sutartis, pagal kurias įmonė gauna iš kliento ilgalaikį materialųjį turtą, kurį turi naudoti tam klientui prie tinklo prijungti arba nuolatiniam priėjimui prie savo prekių ar paslaugų (tokių kaip elektros, dujų ar vandens tiekimas) suteikti. Grupė/Įmonė dar neįvertino galimos 18 TFAAK įtakos finansinėms ataskaitoms.

TFAS patobulinimai

2008 m. gegužės mėn. TASV išleido savo pirmąjį jungtinį standartų pakeitimų dokumentą, kurio pagrindinis tikslas buvo pašalinti nenuoseklius reikalavimus ir aiškiau suformuluoti kai kurias nuostatas. Kiekvieno standarto pakeitimams taikomos skirtingos pereinamosios nuostatos, dauguma pasikeitimų įsigalioja nuo ar po 2009 m. sausio 1 d. prasidedančiais finansiniais metais. Grupė mano, kad šie standartų pakeitimai neturės reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms.

- 7 TFAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas“. Panaikinta nuoroda į „bendras palūkanų pajamas“ kaip finansinių sąnaudų sudedamąją dalį.
- 1 TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“. Turtas ir įsipareigojimai, priskirti laikomų parduoti grupei pagal 39 TAS, balanse nėra automatiškai laikomi trumpalaikiais.
- 8 TAS „Apskaitos politika, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidos“. Paaiškinimas, kad renkantis apskaitos politiką yra privalomi tik tie TFAS įgyvendinimo patarimai, kurie yra sudėtinė TFAS dalis.
- 10 TAS „Įvykiai po balanso datos“. Paaiškinimas, kad dividendai, paskelbti po balanso datos, nėra įsipareigojimai.
- 16 TAS „Nekilnojamoji turtas, įranga ir įrenginiai“. Nuomojamas nekilnojamoji turtas, įranga ir įrenginiai, kurie yra reguliariai parduodami, baigus juos nuomoti, yra perkeliama į atsargas, kai baigiasi jų nuomos laikotarpis ir jie yra laikomi pardavimui. Taip pat „grynosios pardavimo vertės“ sąvoka buvo pakeista į „tikrąją vertę, atėmus pardavimo sąnaudas“.
- 18 TAS „Pajamos“. „Tiesioginių išlaidų“ sąvoka pakeista į „sandorio išlaidas“ kaip apibrėžta 39 TAS.
- 19 TAS „Išmokos darbuotojams“. Pakeisti „anksčiau suteiktų paslaugų savikainos“, „plano turto gražos“, „trumpalaikių“ ir „kitų ilgalaikių“ išmokų darbuotojams apibrėžimai. Planų pakeitimai, mažinantys išmokas už ateities paslaugas yra apskaitomi kaip sumažinimas.
- 20 TAS „Valstybės dotacijų apskaita ir informacijos apie valstybės paramą atskleidimas“. Ateityje be palūkanų ar su mažomis palūkanomis suteiktoms paskoloms nebebus taikoma išimtis, leidusi jų nediskontuoti. Skirtumas tarp gautos sumos ir diskontuotos sumos yra apskaitomas kaip valstybės dotacija. Be to, pakeistos kai kurios sąvokos, siekiant suvienodinti jas su kitais TFAS.
- 23 TAS „Skolinimosi išlaidos“. Pakeistas skolinimosi išlaidų apibrėžimas, siekiant apjungti dviejų rūšių „skolinimosi išlaidų“ komponentus į vieną – palūkanų sąnaudas, apskaičiuotas naudojant efektyvios palūkanų normos metodą pagal 39 TAS reikalavimus.
- 27 TAS „Konsoliduotos ir atskiros finansinės ataskaitos“. Kai įmonė savo atskirose finansinėse ataskaitose apskaito savo dukterinę įmonę tikrąja verte pagal 39 TAS, šis apskaitos metodas išlieka ir kai dukterinė įmonė yra perkeliama į laikomą pardavimui.

- 28 TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones“. Jei asocijuotoji įmonė yra apskaitoma tikraja verte pagal 39 TAS, jai taikomas vienintelis 28 TAS atskleidimo reikalavimas: atskleisti bet kokių reikšmingų apribojimų perleisti lėšas investuotojui grynųjų pinigų forma ar gražinti paskolas pobūdį ir dydį. Be to, vertės sumažėjimo tikrinimo metu investicija į asocijuotąją įmonę yra laikoma vienu turto vienetu ir todėl bet koks vertės sumažėjimas nėra atskirai priskiriamas prestižui, įtrauktam į investicijos vertę.
- 29 TAS „Finansinė atskaitomybė hiperinfliacijos sąlygomis“. Pakeista išimties, kada turtas ir įsipareigojimai apskaitomi istorine savikaina, formuluotė, nurodant nekilnojamąjį turtą, įrangą ir įrengimus kaip pavyzdį, o ne kaip baigtinį sąrašą. Be to, pakeistos kai kurios sąvokos, siekiant suvienodinti jas su kitais TFAS.
- 31 TAS „Dalybės bendrosios įmonės“. Jei bendra įmonė yra apskaitoma tikraja verte pagal 39 TAS, jai taikomas vienintelis 31 TAS atskleidimo reikalavimas: atskleisti bendrosios įmonės ir investuotojo į ją įsipareigojimus bei apibendrintą finansinę informaciją apie turtą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas.
- 34 TAS „Tarpinė finansinė atskaitomybė“. Pelnas vienai akcijai turi būti pateikiamas tarpinėje finansinėje atskaitomybėje, jei įmonei taikomas 33 TAS.
- 36 TAS „Turto vertės sumažėjimas“. Kai turto „tikrajai vertei atėmus pardavimo sąnaudas“ įvertinti taikomas diskontuotų pinigų srautų metodas, reikalaujama papildomai atskleisti informaciją apie diskonto normą, analogišką tai, kuri yra reikalaujama, kai diskontuoti pinigų srautai naudojami „naudojimo vertei“ nustatyti.
- 38 TAS „Nematerialusis turtas“. Išlaidos reklamai ir pardavimų skatinimo veiklai yra pripažįstamos sąnaudomis, kai įmonė turi teisę gauti atitinkamas prekes arba gavo paslaugą. Taip pat buvo panaikinta formuluotė, teigianti, kad tik labai retais atvejais gali būti įtikinamų įrodymų, leidžiančių kitokį nei tiesinį nematerialaus turto amortizacijos metodą.
- 39 TAS „Finansinės priemonės. Pripažinimas ir vertinimas“. Pasikeitusios aplinkybės, susijusios su išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, nėra perklasifikavimai, todėl po pradinio pripažinimo gali būti išimamos ar įtraukiamos į „finansinių priemonių, apskaitomų tikraja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą“ grupę. 39 TAS panaikinta nuoroda į „segmentą“ nustatant, ar priemonė atitinka apsidraudimo sandoriams taikomus kriterijus. Atsirado reikalavimas naudoti peržiūrėtą efektyviają palūkanų normą, kai nustojus taikyti tikrosios vertės apsidraudimo sandorių apskaitą yra pervertinami skolos instrumentai.
- 40 TAS „Investicinis turtas“. Standarto apimties pakeitimas: investiciniam turtui priskiriamas ir statomas arba vystomas nekilnojamasis turtas, kuris vėliau bus naudojamas kaip investicinis turtas. Jei tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta, statomas turtas apskaitomas savikaina tol, kol bus galima nustatyti jo tikrąją vertę arba kol jis bus baigtas statyti. Be to, sąlygos, kada apskaitos principas gali būti savanoriškai pakeistas, buvo suvienodintos su 8 TAS ir išaiškinta, kad vertinant investicinio turto, įsigyto nuomos būdu, balansinę vertę, prie gauto vertinimo pridėjama susijusio įsipareigojimo suma.
- 41 TAS „Žemės ūkis“. Panaikintas reikalavimas tikrosios vertės nustatymui naudoti diskonto normą prieš mokesčius. Panaikintas draudimas nustatant tikrąją vertę atsižvelgti į pinigų srautus, atsirandančius dėl papildomų pokyčių. Taip pat „pardavimo vietos išlaidų“ sąvoka pakeista į „pardavimo išlaidas“.
- 12 TFAAK „Paslaugų koncesijų sutartys“ (įsigalios, kai bus priimtas ES). Šis išaiškinimas taikomas paslaugų koncesijų valdytojams ir nurodo, kaip jie turėtų apskaityti pagal paslaugų koncesijų sutartis prisiimtus įsipareigojimus ir gautas teises. Grupėje/Įmonėje nėra paslaugų koncesijų valdytojų, todėl šis išaiškinimas jai įtakos neturi.

2.4 Konsolidacijos principai

Grupės konsoliduotos finansinės ataskaitos apima AB „Lietuvos energija“ ir jos dukterines įmones. Dukterinių įmonių finansinės ataskaitos yra parengtos tiems patiems atskaitiniams metams bei naudojant vienodus apskaitos principus.

Dukterinės įmonės yra konsoliduojamos nuo tos datos, kai jų efektyvi kontrolė pereina įmonei ir nebėra konsoliduojamos nuo tos datos, kai kontrolė perleidžiama už Grupės ribų. Visi tarpusavio sandoriai, likučiai ir nerealizuotas sandorių pelnas ar nuostoliai tarp Grupės įmonių yra eliminuojami.

Mažumai tenkanti konsoliduotų dukterinių įmonių grynojo turto dalis yra parodoma atskirai nuo Grupės nuosavo kapitalo. Mažumos dalis susideda iš mažumos dalies vertės pradinio verslo jungimo metu (žr. žemiau) ir mažumos dalies pasikeitimų dėl nuosavo kapitalo pokyčių, įvykusių po verslo jungimo datos. Nuostoliai, tenkantys mažumai ir viršijantys dukterinės įmonės nuosavo kapitalo mažumos dalį, yra priskiriami Grupei, išskyrus tuos atvejus, kai mažumos akcininkai turi prievolę ir yra pajėgūs papildomai investuoti, siekiant padengti nuostolius.

2.5 Verslo jungimai

Dukterinių įmonių įsigijimas yra apskaitomas taikant pirkimo metodą. Įsigijimo savikaina yra vertinama bendra tikrosios vertės suma, kurią sudaro mainais už įsigyjamą įmonės kontrolę suteikto turto, prisiimtų įsipareigojimų bei Grupės išleistų nuosavybės priemonių tikroji vertė mainų dieną, pridėjant bet kokias išlaidas, tiesiogiai priskirtinas verslo jungimui. Įsigyjamą įmonės identifikuojamas turtas,

įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai, atitinkantys 3 TFAS „Verslo jungimai“ pateiktus pripažinimo kriterijus, yra pripažįstami jų tikrosiomis vertėmis įsigijimo dieną, išskyrus ilgalaikį turtą (arba perleidimo grupes), kuris yra klasifikuojamas kaip laikomas pardavimui pagal 5 TFAS „Ilgalaikis turtas, laikomas pardavimui ir nutraukiama veikla“ ir yra pripažįstamas ir apskaitomas tikrąją verte atėmus pardavimo išlaidas.

Prestižas, susidaręs verslo jungimo metu, yra pripažįstamas įsigijimo verte ir yra įsigijimo savikainos paviršius, lyginant su grynąja įsigijamo turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtų įsipareigojimų Grupės dalimi, įvertinta tikrąją verte. Po pirminio pripažinimo prestižas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus bet kokius sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius. Prestižo vertė yra peržiūrima kasmet arba dažniau, jei įvykiai ar aplinkybių pasikeitimai rodo, jog apskaitinė vertė gali būti sumažėjusi.

Vertės sumažėjimo vertinimo tikslais verslo jungimų metu įsigytas prestižas įsigijimo dieną yra priskiriamas Grupės pinigų generuojantiems vienetams arba pinigų generuojančių vienetų grupėms, kurios, kaip tikimasi, turės naudos iš susijungimo, nepriklausomai nuo to, ar kitas Grupės turtas ar įsipareigojimai yra priskirti šioms vienetams ar vienetų grupėms.

Vertės sumažėjimas yra nustatomas įvertinant įplaukas generuojančio vieneto, su kuriuo susijęs prestižas, atgautiną sumą. Kai įplaukas generuojančio vieneto atgautina suma yra mažesnė už likutinę vertę, pripažįstami vertės sumažėjimo nuostoliai. Kai prestižas sudaro įplaukas generuojančio vieneto dalį, ir to vieneto sudėtyje esančios veiklos dalis yra parduodama, prestižas, susijęs su parduota veikla, yra įtraukiamas į parduodamos veiklos likutinę vertę, nustatant pajamas arba nuostolius iš veiklos pardavimo. Tokiu atveju parduotas prestižas yra įvertinamas atsižvelgiant į parduotos veiklos santykinę vertę lyginant su likusia įplaukas generuojančio vieneto dalimi.

Suma, kuria įsigyto pripažinto turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtų įsipareigojimų tikroji vertė vis dar viršija investicijos įsigijimo kainą po pakartotinai atlikto pripažinto turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtų įsipareigojimų pripažinimo ir įvertinimo bei įsigijimo kainos nustatymo, yra iš karto pripažįstama pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Mažumos akcininkų dalis perkamojoje įmonėje pirminio pripažinimo metu yra įvertinama kaip apskaityto gryojo turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų tikrosios vertės proporcinga dalis, tenkanti mažumai.

2.6 Investicijos į dukterines įmones (įmonė)

Dukterinė įmonė – tai tokia įmonė, kurią tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja patrunuojanti įmonė. Investicijos į dukterines įmones patrunuojančios įmonės balanse yra apskaitytos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, kai investicijos apskaitinė vertė patrunuojančios įmonės balanse viršija tikėtiną atsiperkamąją vertę.

2.7 Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones

Asocijuota įmonė – tai tokia įmonė, kuriai Grupė/Įmonė daro reikšmingą įtaką, tačiau nėra nei dukterinė įmonė, nei dalis bendroje įmonėje. Reikšminga įtaka – tai galėjimas dalyvauti priimančioms finansinės ir veiklos politikos sprendimus, tačiau tai nėra galia kontroliuoti ar bendrai kontroliuoti šiuos sprendimus. Grupė yra investavusi į bendrai valdomą įmonę, kuri yra jungtinės veiklos bendrovė, kurioje dalininkų susitarimu bendrai kontroliuojant vykdoma ekonominė veikla.

Investicijos į asocijuotas ir bendrai valdomas įmones patrunuojančios įmonės balanse yra apskaitytos įsigijimo savikaina atėmus vertės sumažėjimo nuostolius, kai investicijos apskaitinė vertė patrunuojančios įmonės balanse viršija tikėtiną atsiperkamąją vertę.

Asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių veiklos rezultatai įtraukiami į Grupės konsoliduotą finansinę ataskaitą naudojant nuosavybės metodą, išskyrus atvejus, kai investicija yra klasifikuojama kaip laikoma pardavimui, kuomet ji yra apskaitoma pagal TFAS 5 „Ilgalaikis turtas, laikomas pardavimui ir nutraukiama veikla“. Taikant nuosavybės metodą, investicija į asocijuotą ar bendrai valdomą įmonę yra apskaitoma konsoliduotame balanse įsigijimo savikaina, pakoreguota po įsigijimo datos įvykiais Grupės gryojo turto asocijuotoje/bendroje įmonėje dalies pasikeitimais, atėmus bet kokį konkrečių investicijų vertės sumažėjimą. Asocijuotos ir bendrai valdomos įmonės nuostoliai, viršijantys Grupės turto dalį joje, nėra pripažįstami, išskyrus tuos atvejus, kai Grupė prisiėmė teisinius arba netiesioginius įsipareigojimus arba padarė mokėjimus asocijuotos/bendrai valdomos įmonės vardu.

Bet koks įsigijimo savikainos paviršius lyginant su Grupės identifikuojamo turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų grynąja asocijuotoje įmonėje dalimi, įvertinta tikrąją verte, įsigijimo dieną pripažįstamas prestižu. Prestižas yra įtraukiamas į investicijos likutinę vertę ir vertinamas dėl vertės sumažėjimo kaip investicijos dalis. Jei po pakartotinio vertinimo Grupėi tenkanti identifikuojamo turto, įsipareigojimų ir neapibrėžtųjų įsipareigojimų gryojoji dalis įvertinta tikrąją verte viršija įsigijimo savikainą, paviršius yra nedelsiant pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Kai Grupės įmonė vykdo operacijas su Grupės asocijuota/bendrai valdoma įmone, pelnas ar nuostoliai, tenkantys Grupėi, yra eliminuojami.

Finansinės garantijos, suteiktos už asocijuotų įmonių įsipareigojimus, pirminio pripažinimo metu yra apskaitomos įvertinta tikrąją verte kaip investicija į asocijuotas įmones bei finansinis įsipareigojimas

balanse. Tikroji vertė yra įvertinama kaip tikrosios įsipareigojimo, už kurį suteikta garantija, vertės bei analogiško įsipareigojimo be garantijos tikrosios vertės skirtumas. Šis finansinis įsipareigojimas vėliau yra amortizuojamas ir pripažįstamas pajamomis priklausomai nuo susijusio asocijuotos įmonės finansinio įsipareigojimo bankui amortizacijos / gražinimo. Jeigu atsiranda požymių, kad asocijuota įmonė gali neįvykdyti savo įsipareigojimų bankui, finansinis įsipareigojimas įmonėje yra apskaitomas didesniaja iš amortizuotos vertės ir pagal TAS 37 „Atidėjiniai, neapibrėžti įsipareigojimai bei neapibrėžtas turtas“ nuostatas apskaičiuotos vertės.

2.8 Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas

Ilgalaikis materialusis turtas

Turtas priskiriamas ilgalaikiam materialiajam turtui, jeigu jo tarnavimo trukmė yra ilgesnė nei vieneri metai.

Kaip aprašyta 2.2 pastaboje, nuo 2008 m. gruodžio 31 d. Grupė pakeitė apskaitos principą, taikomą ilgalaikiam materialiajam turtui (išskyrus hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turto grupę) iš savikainos į perkainotos vertės metodą.

Iki 2008 m. gruodžio 31 d. ilgalaikis materialusis turtas buvo apskaitomas savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius.

Nuo 2008 m. gruodžio 31 d. ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turto grupę, kuri ir toliau apskaitoma savikaina atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimą, yra apskaitomas perkainota verte, nustatyta remiantis periodiškais, ne rečiau kaip kartą per 5 metus, nepriklausomų turto vertintojų atliekamais turto vertinimais, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo bei vertės sumažėjimo suma. Visas sukauptas nusidėvėjimas bei vertės sumažėjimas perkainojimo metu yra sudengiamas su bendrąja turto balansine verte ir likusi suma koreguojama iki perkainotos turto vertės.

Pirmojo ilgalaikio materialiojo turto perkainojimo metu susidariusia apskaitinės vertės padidėjimo suma yra didinamas perkainojimo rezervas nuosavame kapitale (žr. 2.2. pastabą) o vertės sumažėjimo suma yra apskaitoma pelno (nuostolių) ataskaitoje. Dėl vėlesnio turto perkainojimo susidariusia apskaitinės turto vertės padidėjimo suma yra didinamas perkainojimo rezervas, o apskaitinės turto vertės sumažėjimo suma, kuri padengia ankstesnius to paties turto vertės padidėjimus, tiesiogiai mažina perkainojimo rezervą nuosavame kapitale; visi kiti sumažėjimai apskaitomi pelno (nuostolių) ataskaitoje. Vertės padidėjimas, kuris padengia ankstesnius vertės sumažėjimus, apskaitomas pelno (nuostolių) ataskaitoje. Visi kiti turto vertės padidėjimai vėlesnių perkainojimų metu yra apskaitomi perkainojimo rezerve. Kiekvienais metais skirtumas tarp perkainoto turto nusidėvėjimo, parodyto pelno (nuostolių) ataskaitoje, bei nusidėvėjimo, apskaičiuoto remiantis turto pradine verte, perkeliamas iš perkainojimo rezervo į nepaskirstytąjį pelną, įvertinus atidėtojo pelno mokesčio poveikį.

Nebaigtos statybos straipsnyje apskaitomas statomas ilgalaikis materialusis turtas. Tokio turto įsigijimo savikaina apima projektavimo, statybos darbus, montavimui perduotus įrengimus ir įrangą bei kitas tiesiogines išlaidas.

Ilgalaikis nematerialusis turtas

Ilgalaikis nematerialusis turtas įsigytas atskirai iš pradžių yra pripažįstamas įsigijimo verte. Verslo susijungimuose įsigyto nematerialiojo turto savikaina yra jo tikroji vertė įsigijimo datą. Nematerialusis turtas yra pripažįstamas, jei yra tikėtina, kad Grupė/Įmonė gaus su šiuo turtu susijusią ekonominę naudą ateityje ir jei turto vertė gali būti patikimai įvertinta.

Po pradinio pripažinimo nematerialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą amortizaciją ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra (Grupė/Įmonė neturi neriboto tarnavimo laikotarpio nematerialiojo turto).

Nusidėvėjimas ir amortizacija

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, išskyrus nebaigtą statybą, nusidėvėjimas (amortizacija) yra skaičiuojamas per įvertintus naudingo tarnavimo laikotarpius, taikant tiesiogiai proporcingą metodą. Kiekvienų metų pabaigoje Grupė ir Įmonė peržiūri ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikotarpius, likvidacines vertes bei nusidėvėjimo/amortizacijos metodą, užtikrinant, kad jie atitiktų numatomą ilgalaikio turto naudojimo pobūdį. Įvertinimo pakeitimo įtaka, jei tokia yra, pripažįstama perspektyviai. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įvertinti naudingo tarnavimo laikotarpiai yra tokie:

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto grupės	Naudingo tarnavimo laikotarpiai (metais)	
<i>Pastatai</i>	20 - 75	
<i>Statiniai, mašinos ir įrengimai:</i>		
- <i>elektros ir ryšių įtaisai</i>	20 - 25	
- <i>elektros įrenginiai</i>	15 - 35	
- <i>kiti įrenginiai</i>	5 - 20	
<i>Elektrinių turtas:</i>		
- <i>vandentakos hidrotechniniai statiniai ir įrengimai</i>	75	
- <i>slėgiminiai vamzdiniai</i>	50	
- <i>hidrotechninės turbinos</i>	25 - 40	
- <i>kiti įrenginiai</i>	8 - 15	
<i>Transporto priemonės</i>	4 - 10	
<i>Kitas materialusis turtas:</i>		
- <i>kompiuterinė technika ir ryšių priemonės</i>	3 - 10	
- <i>inventorius, įrankiai</i>	4 - 10	
<i>Nematerialusis turtas</i>	3 - 4	

Vidutiniai ypatingai svarbios pagrindinės Grupės ir Įmonės veiklos ilgalaikio materialiojo turto grupių tarnavimo laikotarpiai yra tokie:

	Vidutiniai naudingo tarnavimo laikotarpiai (metais)	
<i>Transformatorinių pastočių gamybiniai pastatai</i>	30	
<i>330, 110, 35 kV elektros energijos perdavimo oro linijos</i>	40 - 55	
<i>330, 110, 35, 6-10 kV skirstyklos elektros įrenginiai</i>	30 - 35	
<i>330, 110, 35, 6-10 kV galios transformatoriai</i>	35	
<i>Relinės apsaugos ir automatikos įrenginiai</i>	15 - 35	
<i>Technologinio ir dispečerinio valdymo įrenginiai</i>	8	

Ilgalaikis materialusis turtas, įsigytas išperkamosios nuomos būdu, yra nudėvimas per naudingą tarnavimo laikotarpį, taikant tą patį nusidėvėjimo skaičiavimo metodą kaip ir nuosavam turtui.

2 Apskaitos principai (tęsinys)

2.8 Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas (tęsinys)

Pelnas ar nuostoliai, susidarantys dėl ilgalaikio turto pardavimo apskaičiuojami kaip skirtumas tarp pardavimo pajamų ir turto likutinės vertės ir yra pripažįstami ataskaitinių metų pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Remonto išlaidos yra pridedamos prie apskaitinės ilgalaikio materialiojo turto vertės, jei yra tikėtina, kad Grupė ir Įmonė gaus ateityje ekonominę naudą iš šių išlaidų, ir jei jas galima patikimai įvertinti. Pakeistos dalies apskaitinė vertė yra nurašoma. Visos kitos remonto ir priežiūros išlaidos yra pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje tuo metu, kai jos yra patiriamos.

2.9 Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės sumažėjimas

Kiekvienų finansinių ataskaitų sudarymo datą Grupė ir Įmonė peržiūri likutinę ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertę, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė sumažėjo. Jei tokių požymių yra, Grupė ir Įmonė įvertina šio turto atsiperkamąją vertę tam, kad būtų galima įvertinti vertės sumažėjimą (jei toks yra). Kai neįmanoma įvertinti turto atsiperkamosios vertės, Grupė ir Įmonė paskaičiuoja pajamas generuojančios turto grupės, kuriai šis turtas priklauso, atsiperkamąją vertę. Kai gali būti nustatytas patikimas ir nuoseklus paskirstymo pagrindas, Grupės ir Įmonės administracinis turtas yra paskirstomas atskiriems pajamas generuojančio turto vienetams, priešingu atveju Grupės ir Įmonės administracinis turtas yra paskirstomas mažesnėmis pajamas generuojančio turto vienetų grupėms, kurioms gali būti nustatytas patikimas ir nuoseklus paskirstymo pagrindas.

Kiekvienų finansinių ataskaitų sudarymo datą bei, kai yra vertės sumažėjimo požymių, atliekami ilgalaikio nematerialiojo turto, kurio naudingo tarnavimo laikotarpis yra neapibrėžtas, ir ilgalaikio nematerialiojo turto, kuris nėra dar paruoštas naudojimui, vertės sumažėjimo testai.

Atsiperkamoji vertė yra didesnioji iš tikrosios vertės, atėmus pardavimo sąnaudas, ir naudojimo vertės. Įvertinant naudojimo vertę, tikėtini ateities pinigų srautai yra diskontuojami iki dabartinės vertės naudojant diskonto normą, įvertintą pagal dabartinės rinkos sąlygas, egzistuojančią pinigų laiko vertę bei su turto susijusią riziką, į kurią nebuvo atsižvelgta įvertinant ateities pinigų srautus.

Jei turto (ar pajamas generuojančios turto grupės) įvertinta atsiperkamoji vertė yra mažesnė nei šio turto apskaitinė vertė, apskaitinė turto vertė sumažinama iki atsiperkamosios šio turto (ar pajamas generuojančios turto grupės) vertės. Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo pripažįstami iš karto pelno (nuostolių) ataskaitoje, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Tuo atveju, nuostoliai dėl vertės sumažėjimo yra apskaitomi kaip perkainojimo rezervo sumažėjimas.

Jei po nuostolių dėl vertės sumažėjimo pripažinimo turto vertė vėliau padidėja, tai apskaitinė turto (pajamas generuojančios turto grupės) vertė padidinama iki naujai paskaičiuotos turto atsiperkamosios vertės, bet taip, kad padidėjimas neviršytų apskaitinės šio turto (pajamas generuojančios turto grupės) vertės, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais metais nebūtų buvę pripažinti. Turto vertės sumažėjimo atstatymas pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje iš karto, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Pastaruoju atveju, jo vertės sumažėjimo panaikinimas yra apskaitomas kaip perkainojimo rezervo padidėjimas (neviršijant buvusio vertės sumažėjimo sumos dydžio), kaip aprašyta 2.8 pastaboje.

2.10 Investicinis turtas

Grupės/Įmonės investicinis turtas, kurį sudaro investicijos į pastatus, kurie yra laikomi uždirbti nuomos pajamas arba tikintis jų vertės padidėjimo, pirminio pripažinimo metu yra apskaitomas įsigijimo savikaina, įskaitant sandorių išlaidas. Po pirminio pripažinimo investicinis turtas yra apskaitomas savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimą.

Perkėlimai į investicinį turtą ir iš jo atliekami tik tada, kai akivaizdžiai pasikeičia turto paskirtis.

2.11 Finansinis turtas

Vadovaujantis TAS 39 „Finansinės priemonės: pripažinimas ir vertinimas“ finansinis turtas yra skirstomas į finansinį turtą, vertinamą tikrąja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje, finansinį turtą, laikomą iki išpirkimo termino, suteiktas paskolas ir gautinas sumas bei finansinį turtą, skirtą parduoti. Finansinio turto priskyrimas priklauso nuo finansinio turto rūšies ir tikslo ir yra nustatomas pirminio pripažinimo metu.

Finansinis turtas apskaitoje atvaizduojamas sandorio sudarymo dieną, kai finansinio turto pirkimas ar pardavimas vyksta pagal sutartį, kurios sąlygos reikalauja finansinio turto pateikimo atitinkamos rinkos nustatytu terminu. Pirminio pripažinimo metu finansinis turtas yra įvertinamas tikrąja verte, pridedant, tuo atveju jei investicijos apskaitytos ne tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą, tiesiogines išlaidas, susijusias su sandoriu.

Grupės/Įmonės finansinis turtas apima pinigus, trumpalaikius indėlius, iš pirkėjų ir kitas gautinas sumas bei paskolas, taip pat investicijas į vertybinius popierius.

Finansinio turto apskaita po pirminio pripažinimo priklauso nuo to, kuriai grupei finansinis turtas yra priskirtas, ir yra tokia:

2 Apskaitos principai (tęsinys)

2.11 Finansinis turtas (tęsinys)

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje

Finansiniam turtui, vertinamam tikrąja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje, priskiriamas turtas, skirtas parduoti, t.y. jeigu jis buvo įsigytas su tikslu parduoti jį artimiausioje ateityje. Pelnas arba nuostoliai iš šio turto vertės pasikeitimo pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Grupė/Įmonė neturi jokio finansinio turto, priskirto šiai grupei.

Finansinis turtas, laikomas iki išpirkimo termino

Finansinis turtas su fiksuotais arba nustatytu būdu apskaičiuojamais mokėjimais ir fiksuota trukme yra priskiriamas laikomam iki išpirkimo termino, jeigu Grupė ir Įmonė ketina ir gali jį laikyti iki išpirkimo termino pabaigos. Po pirminio pripažinimo finansinis turtas, laikomas iki išpirkimo termino, yra apskaitomas amortizuota savikaina, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Pelnas arba nuostoliai pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje tada, kai sumažėja tokių investicijų vertė, jos yra nurašomos arba yra amortizuojamos.

Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos (kurios nėra išvestinė finansinė priemonė) yra finansinis turtas su fiksuotais arba nustatytu būdu apskaičiuojamais mokėjimais, kuriuo neprekiaujama aktyvioje rinkoje. Po pirminio pripažinimo toks finansinis turtas yra apskaitomas amortizuota savikaina, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą (išskyrus trumpalaikes gautinas sumas, kurių palūkanų pajamų pripažinimas būtų nereikšmingas), atėmus bet kokią pripažintą vertės sumažėjimo nuostolį, kuris atspindi neatgautinas sumas. Pelnas arba nuostoliai pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje tada, kai toks turtas yra nurašomas, sumažėja jo vertė ar jis yra amortizuojamas.

Finansinis turtas, skirtas parduoti

Finansinis turtas, skirtas parduoti – tai pardavimui skirtas finansinis turtas, kuris nėra išvestinė finansinė priemonė, ir kuris nepriskiriamas nė vienai iš trijų aukščiau paminėtų grupių. Po pirminio pripažinimo finansinis turtas, skirtas parduoti, finansinėse ataskaitose apskaitomas tikrąja verte. Nerealizuotas pelnas ar nuostoliai (išskyrus vertės sumažėjimo nuostolius bei užsienio valiutos keitimo pelną arba nuostolius), susiję su tikrosios vertės pasikeitimu, yra apskaitomi atskirame nuosavo kapitalo straipsnyje tol, kol investicijos bus parduotos ar Grupė/Įmonė nepripažins jų vertės sumažėjimo. Tada sukauptas pelnas arba nuostoliai, anksčiau apskaityti nuosavybėje, pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Grupė/Įmonė neturi jokio finansinio turto, priskirto šiai grupei.

Efektyvios palūkanų normos metodas

Efektyvios palūkanų normos metodas – tai finansinio turto amortizuotos savikainos skaičiavimo ir palūkanų pajamų paskirstymo per atitinkamą laikotarpį metodas. Efektyvi palūkanų norma – tai palūkanų norma, kuri tiksliai diskontuoja įvertintus ateities pinigų srautus per numatytą finansinio turto laikotarpį.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

Kiekvienų finansinių ataskaitų sudarymo datą Grupė ir Įmonė įvertina finansinį turta, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė sumažėjo. Finansinio turto vertė sumažėja tada, kai yra objektyvių požymių, tokių kaip vienas ar keli įvykiai, įvykę po finansinio turto pirminio pripažinimo, kurie turi įtakos įvertintiems finansinio turto ateities pinigų srautams. Vertės sumažėjimo požymių pavyzdžiu gali būti požymiai, kad skolininkas ar grupė skolininkų susiduria su reikšmingais finansiniais sunkumais, nemoka ar vėluoja mokėti palūkanas ar pagrindinę skolos sumą; tikimybė, kad jie bankrutuos ar bus vykdoma kita finansinė reorganizacija; akivaizdūs faktoriai, tokie kaip įsiskolinimų pokyčiai ar verslo sąlygų pokyčiai, sutampantys su finansinių įsipareigojimų nevykdymu, rodantys, jog egzistuoja įvertinamas būsimų pinigų srautų sumažėjimas. Finansinio turto, apskaitomo amortizuota savikaina, vertės sumažėjimo nuostolių suma yra skirtumas tarp finansinio turto apskaitinės vertės ir įvertintų ateities pinigų srautų dabartinės vertės, apskaičiuotos naudojant efektyvią palūkanų normą.

Viso finansinio turto apskaitinė vertė yra tiesiogiai sumažinama įvertintais vertės sumažėjimo nuostoliais, išskyrus prekybos gautinas sumas, kurių apskaitinė vertė yra sumažinama naudojant vertės sumažėjimo sąskaitą. Nuvertėjusios gautinos sumos yra nurašomos, kai jos yra įvertinamos kaip nebeatgautinos.

Jei po balanso sudarymo datos įvertintų vertės sumažėjimo nuostolių suma sumažėja ir šis sumažėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiais, kurie įvyko po įvertintų vertės sumažėjimo nuostolių pripažinimo, tuomet šie anksčiau pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai yra atstatomi per pelno (nuostolių) ataskaitą, bet taip, kad vertės sumažėjimo nuostolių atstatymo dieną turto apskaitinė vertė neviršytų amortizuotos savikainos, kuri būtų buvusi jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais laikotarpiais nebūtų buvę pripažinti.

2 Apskaitos principai (tęsinys)

2.11 Finansinis turtas (tęsinys)

Finansinio turto pripažinimo nutraukimas

Finansinio turto (ar, kur tinkama, dalies finansinio turto ar dalies panašaus finansinio turto grupės) pripažinimas yra nutraukiamas, kai:

- baigiasi teisės į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas;
- Grupė/Įmonė išlaiko teisę į pinigų srautus, bet prisiima įsipareigojimą sumokėti visą sumą trečiajam šaliai pagal perleidimo sutartį per trumpą laiką; arba
- Grupė/Įmonė perleidžia savo teisę gauti pinigines įplaukas iš turto ir/arba (a) perleidžia iš esmės visą su finansinio turto nuosavybe susijusią riziką ir naudą, arba (b) nei perleidžia, nei išlaiko su finansiniu turtu susijusios rizikos ir naudos, bet perleidžia šio turto kontrolę.

Kai Grupė/Įmonė perleidžia teises į turto pinigų srautus, bet nei perleidžia nei išlaiko su turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos ir neperleidžia turto kontrolės, turtas yra pripažįstamas ta dalimi, su kuria Grupė/Įmonė yra vis dar susijusi. Įmonės sąsaja su turtu, kuris buvo perleistas kaip garantija, apskaitoma mažesniąja suma iš apskaitinės turto vertės, ir didžiausios numanomos sumos, kurią Grupė/Įmonei gali tekti sumokėti.

2.12 Atsargos

Atsargos pirminio pripažinimo metu yra apskaitomos įsigijimo savikaina. Vėlesniais laikotarpiais atsargos yra apskaitomos grynąja galimo realizavimo verte arba įsigijimo savikaina – priklausomai nuo to, kuri yra mažesnė. Atsargų savikaina apima įsigijimo kainą ir susijusius mokesčius bei tas pridėtines išlaidas, kurios susidarė gabenant atsargas į dabartinę jų buvimo vietą ir suteikiant joms dabartinę būklę. Savikaina nustatoma naudojant FIFO metodą. Grynoji galimo realizavimo vertė – įvertinta pardavimo kaina, atėmus įvertintas gamybos užbaigimo išlaidas ir įvertintas marketingo, pardavimo ir platinimo išlaidas.

2.13 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro gryniesi pinigai kasoje ir pinigai bankų sąskaitose, indėliai iki pareikalavimo ir kitos trumpalaikės likvidžios investicijos (pradinis terminas iki 3 mėnesių), kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika, bei bankų overdraftai. Bankų overdraftai yra apskaitomi balanse kaip trumpalaikės paskolos.

Pinigų srautų ataskaitoje pinigus ir jų ekvivalentus sudaro pinigai kasoje, indėliai einamosiose sąskaitose ir kitos trumpalaikės labai likvidžios investicijos, kurių pradinis terminas iki 3 mėnesių.

2.14 Finansiniai įsipareigojimai bei Grupės ir Įmonės išleisti nuosavybės instrumentai

Instrumentų priskyrimas skolos ar nuosavybės instrumentams

Skolos ir nuosavybės instrumentai yra priskiriami arba finansiniams įsipareigojimams, arba nuosavybei, priklausomai nuo sutarties turinio.

Nuosavybės instrumentai

Nuosavybės instrumentas yra bet kokia sutartis, kuri patvirtina Grupės ir Įmonės turto, atėmus visus jos įsipareigojimus, nuosavybės dalį. Nuosavybės instrumentai yra apskaitomi pagal gautas įplaukas, atėmus tiesiogines išleidimo išlaidas.

Finansiniai įsipareigojimai

Finansiniai įsipareigojimai yra priskiriami finansiniams įsipareigojimams, vertinamiems tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą, arba kitiems finansiniams įsipareigojimams. Grupė/Įmonė neturi finansinių įsipareigojimų, vertinamų tikrąja verte per pelno (nuostolio) ataskaitą.

Kiti finansiniai įsipareigojimai

Kiti finansiniai įsipareigojimai, įskaitant paskolas, yra pripažįstami tikrąja verte, atėmus sandorio sudarymo išlaidas.

Vėlesniais laikotarpiais kiti finansiniai įsipareigojimai yra apskaitomi amortizuota savikaina, apskaičiuota naudojant efektyvios palūkanų normos metodą. Palūkanų sąnaudos yra pripažįstamos, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą (2.11 pastaba).

Finansiniai įsipareigojimai priskiriami ilgalaikiams, jei iki balanso datos sudaryta finansavimo sutartis įrodo, kad įsipareigojimas balanso datai pagal pobūdį buvo ilgalaikis.

2 Apskaitos principai (tęsinys)

2.14 Finansiniai įsipareigojimai bei Grupės ir Įmonės išleisti nuosavybės instrumentai (tęsinys)

Finansinių įsipareigojimų pripažinimo nutraukimas

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengiamas, atšaukiamas ar baigiasi jo terminas. Kai vienas esamas finansinis įsipareigojimas pakeičiamas kitu įsipareigojimu tam pačiam skolinio, bet kitomis sąlygomis, arba kai esamo įsipareigojimo sąlygos iš esmės pakeičiamos, toks pokytis laikomas pirminio įsipareigojimo nutraukimu ir naujo įsipareigojimo atsiradimu. Skirtumas tarp atitinkamų balansinių verčių pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

2.15 Užsienio valiuta

Operacijos užsienio valiuta apskaitoje atvaizduojamos litais pagal operacijos atlikimo dieną Lietuvos banko skelbiamą lito ir užsienio valiutos santykį, kuris apytiksliai lygus rinkos kursui. Piniginis turtas ir įsipareigojimai yra konvertuojami į litus balanso sudarymo datos kursu. Pelnas ir nuostoliai, patirti dėl atsiskaitymų pagal šiuos sandorius bei dėl piniginio turto ar įsipareigojimų konvertavimo į litus, yra įtraukiami į ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitą.

Nuo 2002 m. vasario 2 d. litas yra susietas su euru santykiu 3.4528 lito už 1 eurą, o lito kursą kitų valiutų atžvilgiu kasdien nustato Lietuvos bankas. Pagrindinių valiutų santykiai buvo tokie:

2008 m. gruodžio 31 d.		2007 m. gruodžio 31 d.	
1 EUR	= 3.4528 litų	1 EUR	= 3.4528 litų
1 LVL	= 4.8872 litų	1 LVL	= 4.9567 litų
100 RUB	= 8.3337 litų	100 RUB	= 9.6085 litų
10 SEK	= 3.1505 litų	10 SEK	= 3.6437 litų
1 USD	= 2.4507 litų	1 USD	= 2.3572 litų
10 EEK	= 2.2067 litų	10 EEK	= 2.2067 litų

Atskiros Grupės įmonių finansinės ataskaitos yra pateikiamos pagrindine ekonominės aplinkos, kurioje įmonė veikia, valiuta (funkcine valiuta). Konsoliduotose finansinėse ataskaitose kiekvienos Grupės įmonės finansiniai veiklos rezultatai bei finansinė būklė yra pateikiami litais, kurie yra įmonės funkcine valiuta ir Grupės konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimo valiuta.

Rengiant atskirų Grupės įmonių finansines ataskaitas, operacijos, atliktos kitomis nei įmonės funkcinėmis valiutomis (užsienio valiutomis), yra apskaitomos valiutų kursais, galiojusiais operacijų dieną. Kiekvieną balanso sudarymo datą piniginiai straipsniai, išreikšti užsienio valiuta, yra konvertuojami balanso sudarymo datos valiutos kursu. Nepiniginiai straipsniai, kurie apskaitomi tikrąja verte ir išreikšti užsienio valiuta, konvertuojami tikrosios vertės nustatymo dienos valiutos kursu. Nepiniginiai vienetai, kurie yra apskaityti įsigijimo verte ir išreikšti užsienio valiuta, nekonvertuojami.

Rengiant konsoliduotas finansines ataskaitas, užsienyje esančių Grupės įmonių turtas ir įsipareigojimai (įskaitant palyginamuosius skaičius) yra konvertuojami į litus balanso sudarymo datos valiutos kursu. Pajamos ir sąnaudos (įskaitant palyginamuosius skaičius) yra konvertuojamos į litus, naudojant vidutinį laikotarpio valiutos kursą, išskyrus tuos atvejus, kai valiutos kursas laikotarpio metu reikšmingai svyravo – tokiu atveju yra naudojamas operacijų datos valiutos kursas. Valiutos kurso skirtumai, jei tokių yra, pripažįstami užsienio valiutos perskaičiavimo rezerve nuosavame kapitale. Šie valiutos kurso pasikeitimo skirtumai yra pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje tuo laikotarpiu, kai užsienyje veikianti įmonė yra parduodama.

2.16 Dotacijos

Dotacijos, susijusios su turtu

Vyriausybės ir Europos Sąjungos dotacijos, susijusios su turtu, apima dotacijas, kurios yra gautos ilgalaikio turto forma arba skirtos ilgalaikiam turtui įsigyti. Dotacijos yra apskaitomos gauto turto tikrąja verte ir vėliau pripažįstamos pajamomis, mažinant turto nusidėvėjimo sąnaudas, per atitinkamo ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikotarpį.

Dotacijos, susijusios su pajamomis

Vyriausybės ir Europos Sąjungos dotacijos, gaunamos ataskaitinio ar praėjusio laikotarpio išlaidoms ar negautoms pajamoms kompensuoti, taip pat visos kitos dotacijos, nepriskiriamos dotacijoms, susijusioms su turtu, yra laikomos dotacijomis, susijusiomis su pajamomis. Dotacijos, susijusios su pajamomis, suma pripažįstama panaudota dalimi tiek, kiek per ataskaitinį laikotarpį patiriama sąnaudų, arba kiek apskaičiuojama negautų pajamų, kurioms kompensuoti skirta dotacija.

2 Apskaitos principai (tęsinys)

2.17 Atidėjiniai

Atidėjiniai apskaitomi tada, kai dėl įvykio praeityje Grupė/Įmonė turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ekonominę naudą teikiantys išteklių, ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Kai Grupė/Įmonė tikisi, kad dalis ar visa atidėjinių suma bus kompensuota, pavyzdžiui pagal draudimo sutartį, gautina kompensacija yra pripažįstama kaip atskiras turtas, bet tik tada kai kompensavimas yra garantuotas. Su atidėjiniais susijusios išlaidos yra apskaitomos pelno (nuostolių) ataskaitoje grynąja verte, atsižvelgiant į kompensuojamas sumas. Jei pinigų laiko vertė yra reikšminga, atidėjiniai yra diskontuojami naudojant laikotarpio palūkanų normą (prieš mokesčius), jei reikia, atsižvelgiant į konkrečią įsipareigojimo specifinę riziką. Kai naudojamas diskontavimas, atidėjinio padidėjimas, atspindintis praėjusio laiko tarpą, yra apskaitomas kaip finansinės sąnaudos.

Atidėjiniai pensijų išmokoms

Kiekvienas darbuotojas, išeidamas iš darbo prasidėjus pensiniam amžiui, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus turi teisę gauti 2 mėnesinių atlyginimų dydžio išmoką. Aktuariniai skaičiavimai yra atlikti siekiant įvertinti tokių pensinių išmokų įsipareigojimą. Įsipareigojimas apskaitomas dabartine verte, diskontuota naudojant rinkos palūkanų normą.

2.18 Nuomos apskaita

Nustatymas, ar sutartis yra nuomos sutartis, yra paremtas informacija sutarties pasirašymo datą. Yra vertinama, ar sutartis yra susijusi su specifinio turto naudojimu bei ar sutartis suteikia teisę naudoti turta.

Nuoma yra pripažįstama išperkama, kai pagal nuomos sąlygas perduodama iš esmės visa rizika ir nauda, susijusi su turto nuosavybe. Veiklos nuoma – tai į išperkamosios nuomos sąvoką neįeinanti nuoma.

Grupė ir Įmonė kaip nuomotojas

Pajamos pagal veiklos nuomos sutartis yra pripažįstamos tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

Grupė ir Įmonė kaip nuomininkas

Išperkama nuoma išsinuomotas turtas yra pripažįstamas kaip turtas verte, lygia išsinuomoto turto tikrajai vertei nuomos pradžioje, arba dabartinei minimalių nuomos įmokų pagal nuomos sutartį vertei, jei ji yra mažesnė. Atitinkamas įsipareigojimas nuomotojui yra atvaizduojamas balanse kaip išperkamosios nuomos įsipareigojimas. Nuomos mokėjimai yra išskiriami į finansines sąnaudas ir finansinių įsipareigojimų mažinimą taip, kad būtų pasiekta įsipareigojimo likučio pastovi palūkanų norma. Finansinės sąnaudos yra pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Veiklos nuomos mokėjimai yra pripažįstami sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje tiesiogiai proporcingu metodu per visą nuomos laikotarpį.

2.19 Verslo ir geografiniai segmentai

Verslo segmentas yra išskirta verslo sudedamoji dalis, kurioje gaminami atskiri arba susiję produktai ar teikiamos atskiros arba susijusios paslaugos ir kurios verslo rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitų verslo dalių.

Grupės ir Įmonės struktūrinių padalinių, kuriuos tiesiogiai galima priskirti tam tikram veiklos segmentui, sąnaudos priskiriamos atitinkamam segmentui. Tų struktūrinių padalinių, kurie dalyvauja ne vieno segmento veikloje, sąnaudos yra paskirstomos pagal nustatytas sąnaudų paskirstymo proporcijas.

Geografinis segmentas – išskirta verslo sudedamoji dalis, kurioje gaminami produktai ar teikiamos paslaugos tam tikroje geografinėje ekonominėje aplinkoje ir kurios rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitų verslo dalių, veikiančių kitoje geografinėje ekonominėje aplinkoje.

2.20 Pajamų ir sąnaudų pripažinimas

Pajamos pripažįstamos, kai tikėtina, jog Grupė/Įmonė gaus su sandoriu susijusią ekonominę naudą, ir kai galima patikimai įvertinti pajamų sumą. Pajamos įvertinamos gauto ar gautino turto tikrąja verte, neįskaitant pridėtinės vertės mokesčio, atėmus gražinimus ir nuolaidas. Pajamų pripažinimui taip pat taikomi šie kriterijai:

Pajamos iš elektros pardavimo

Pajamos iš elektros, kuri yra įsigyjama aukcione, pardavimo, elektros eksporto ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) yra pripažįstamos perdavus pirkėjui riziką ir su sandoriu susijusią teikiamą ekonominę naudą.

Pajamos iš su elektros energija susijusių paslaugų

Pajamos iš elektros perdavimo ir kitų su elektra susijusių paslaugų yra pripažįstamos, kai suteiktos paslaugos.

2 Apskaitos principai (tęsinys)

2.20 Pajamų ir sąnaudų pripažinimas (tęsinys)

Kainų reguliavimas

Perdavimo ir VIAP tiekimo paslaugų kainos reguliuojamos Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai (toliau – Komisijai) nustatant viršutines kainų ribas. Konkrečias perdavimo ir VIAP kainas ir tarifus nustato paslaugos teikėjas, neviršydamas Komisijos patvirtintų ribų.

Gamintojų ir nepriklausomų tiekėjų parduodamos elektros energijos ir rezervinės galios kainos nereguliuojamos, išskyrus atvejus, kai gamintojas ar nepriklausomas tiekėjas užima daugiau kaip 25 procentus rinkos. Tokiu atveju, kainų reguliavimo tvarką nustato Komisija.

Importo bei eksporto kainos nėra reguliuojamos.

VIAP lėšos - tai lėšos, sumokamos viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjams. Kainas reguliuoja Komisija. Jeigu pasibaigus kalendoriniams metams įmonės surinktos lėšos iš vartotojų ir skirstomųjų tinklų operatorių už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas viršijo arba buvo mažesnės už faktiškai sumokėtas VIAP lėšas, tai perdavimo sistemos operatorius privalo šį lėšų skirtumą įvertinti skaičiuodamas ateinančių metų viešuosius interesus atitinkančių paslaugų dedamąją. Atitinkamas reguliavimo turtas ar įsipareigojimai nėra apskaitomi finansinėse ataskaitose.

Naujų vartotojų prijungimas

Mokesčiai gauti už naujų vartotojų prijungimą pirminio pripažinimo metu apskaitomi kaip ateinančių laikotarpių pajamos, o vėliau proporcingai pripažįstami pajamomis per tą patį laikotarpį kaip ir susijusios turto pastatymo sąnaudos. Susijusios sąnaudos, kurias sudaro ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo vertė bei kitos sąnaudos, yra kapitalizuojamos ir nudėvimos per nustatytą kapitalizuoto turto naudojimo laikotarpį.

Remonto paslaugų pajamos

Individualių sutarčių/projektų su klientais, pvz. remonto paslaugų (28 pastaba), pajamos pripažįstamos proporcingai atliktam darbui, kuris įvertinamas palyginant realiai patirtas projekto sąnaudas su bendromis numatytomis projekto sąnaudomis. Tikėtinas pelningumo pokytis apskaitomas pelno (nuostolių) ataskaitoje, kai tokie pokyčiai nustatomi. Projektai reguliariai peržiūrimi ir nustatoma, kad sandoris bus nuostolingas, apskaitomi atitinkami atidėjiniai.

Kitos pajamos

Palūkanų pajamos pripažįstamos kaupimo principu, atsižvelgiant į skolos likutį ir taikomą palūkanų normą. Gautos palūkanų įplaukos pinigų srautų ataskaitoje pateikiamos kaip pagrindinės veiklos pinigų srautai.

Dividendų pajamos pripažįstamos tada, kai akcininkai įgauna teisę gauti dividendus. Gautos dividendų įplaukos pinigų srautų ataskaitoje pateikiamos kaip investicinės veiklos pinigų srautai. Dukterinių įmonių dividendai, paskirti patronuojančiai įmonei, konsoliduotose finansinėse ataskaitose yra išelminuojami.

Pajamas ir sąnaudas, susijusias su Grupės ir įmonės teikiamomis informacinių technologijų paslaugomis, o taip pat susijusias su Grupės ir įmonės turimais poilsio namais bei susijusias su ilgalaikio turto pardavimu ir nuoma, Grupė ir įmonė apskaito kaip kitas veiklos pajamas ir sąnaudas.

Sąnaudų pripažinimas

Sąnaudos pripažįstamos pelno (nuostolių) ataskaitoje kaupimo principu, kai patiriamos.

2.21 Finansavimo išlaidos

Visos finansavimo išlaidos pripažįstamos pelno (nuostolių) ataskaitoje kaupimo principu, kai patiriamos.

2.22 Pelno mokesčiai

Pelno mokesčio sąnaudas sudaro einamųjų metų pelno mokesčio ir atidėto pelno mokesčio sąnaudos.

Pelno mokesčiai

Einamųjų metų pelno mokesčio sąnaudos yra apskaičiuotos nuo einamųjų metų pelno prieš apmokestinimą, pakoreguoto tam tikromis apmokestinamąjį pelną nemažinančiomis/nedidinančiomis sąnaudomis/pajamomis. Pelno mokesčio sąnaudos apskaičiuojamos naudojant pelno mokesčio tarifą, galiojusį finansinių ataskaitų sudarymo datą. 2008 m. pelno mokesčio tarifas buvo 15 proc. 2007 m. įmonės kartu su pelno mokesčiu už metus (15 proc.) mokėjo 3 proc. laikinąjį socialinį mokesčių, kurio apskaičiavimo bazė buvo analogiška pelno mokesčio apskaičiavimo bazei. Nuo 2009 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujas, 20 proc., pelno mokesčio tarifas.

2 Apskaitos principai (tęsinys)

2.22 Pelno mokestis (tęsinys)

Atidėtasis pelno mokestis

Atidėtasis pelno mokestis apskaitomas balanso įsipareigojimų metodu. Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokesstinės bazės. Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniams skirtumams, kurie vėliau didins apmokestinamąjį pelną, o atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtinai ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei laikini skirtumai yra susiję su prestižu (arba neigiamu prestižu), arba jei nesusijusio su verslo jungimu sandorio metu pripažintas turtas ar įsipareigojimai neįtakoja nei apmokestinamojo, nei finansinio pelno.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas yra peržiūrimas balanso sudarymo datai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Grupė ir Įmonė ateityje turės pakankamai apmokestinamojo pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtinai ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai yra įvertinami naudojant mokesčio tarifą, kuris taikomas metų, kuriais šiuos laikinus skirtumus numatoma padengti arba apmokėti, pelno mokesčiui apskaičiuoti.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai sudengiami, kai jie yra susiję su mokesčiais, nustatytais tų pačių institucijų ir kuomet egzistuoja teisė padengti einamojo laikotarpio mokėtinus mokesčius grynąja verte.

Pelno mokestis ir atidėtas pelno mokestis už ataskaitinį laikotarpį

Pelno mokesčio ir atidėto pelno mokesčio sąnaudos ar nauda apskaitomos pelno (nuostolių) ataskaitoje, išskyrus tuos atvejus, kai jos susijusios su straipsniais apskaitomais nuosavame kapitale. Tuomet atidėti mokesčiai taip pat apskaitomi nuosavame kapitale.

Pereinant prie TFAS Grupė ir Įmonė finansinėse ataskaitose perkainoto ilgalaikio materialaus turto vertę pripažino menama savikaina. Kadangi turto, vertinamo menama savikaina, mokesstinė bazė pereinant prie TFAS liko įsigijimo savikaina (arba suma, paremta įsigijimo savikaina), dėl atlikto perkainojimo susidarė laikinieji skirtumai, susiję su turtu, ir buvo pripažintas atidėtojo mokesčio įsipareigojimas. Po perėjimo prie TFAS esant poreikiui atidėtajį mokestį perskaičiuoti (pvz., dėl mokesčių tarifo pasikeitimo), Grupė ir Įmonė perskaičiavimo įtaką apskaito tiesiogiai nepaskirstytojo pelno straipsnyje balanse.

2.23 Vienai akcijai tenkantis pelnas

Vienai akcijai tenkantis pagrindinis pelnas apskaičiuojamas dalijant akcininkams tenkantį grynąjį pelną iš išleistų paprastųjų vardinių akcijų svertinio vidurkio. Tuo atveju, kai akcijų skaičius pasikeičia, tačiau tai neįtakoja ekonominių resursų pasikeitimo, svertinis išleistų paprastųjų vardinių akcijų vidurkis pako-
reguojamas proporcingai akcijų skaičiaus pasikeitimui taip, lyg šis pasikeitimas būtų įvykęs pateikiamo ankstesniojo laikotarpio pradžioje.

Svertinis akcijų skaičiaus vidurkis, kurio pagrindu skaičiuojama pelno dalis vienai akcijai 2008 m. ir 2007 m., buvo 689,515,435. 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. bei per 2008 m. ir 2007 m. Įmonė neturėjo jokių pelną vienai akcijai mažinančių pasirinkimo sandorių, todėl vienai akcijai tenkantis pagrindinis ir sumažintas pelnas nesiskiria.

2.24 Neapibrėžtumai

Neapibrėžti įsipareigojimai nėra pripažįstami finansinėse ataskaitose, išskyrus neapibrėžtus įsipareigojimus verslo jungimuose. Jie yra aprašomi finansinėse ataskaitose, išskyrus tuos atvejus, kai tikimybė, kad ištekliai, duodantys ekonominę naudą, bus prarasti, yra labai maža.

Neapibrėžtas turtas finansinėse ataskaitose nėra pripažįstamas, tačiau jis yra aprašomas finansinėse ataskaitose tuomet, kai yra tikėtina, kad bus gautos pajamos arba ekonominė nauda.

2.25 Pobalansiniai įvykiai

Pobalansiniai įvykiai, kurie suteikia papildomos informacijos apie Grupės ir Įmonės padėtį balanso sudarymo datą (koreguojantys įvykiai), atspindimi finansinėse ataskaitose. Pobalansiniai įvykiai, kurie nėra koreguojantys įvykiai, yra aprašomi pastabose, kai jų įtaka yra reikšminga.

2.26 Susijusios šalys

Susijusiomis su Įmone ir Grupe šalimis pripažįstami akcininkai, darbuotojai, Valdybos nariai, jų artimi giminės ir įmonės, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai (per tarpininką) kontroliuoja Įmonę arba yra kontroliuojamos atskirai ar kartu su kita šalimi, kuri taip pat pripažįstama susijusia šalimi, galiojant sąlygai, kad šis ryšys suteikia galimybę vienai iš šalių kontroliuoti kitą šalį arba daryti reikšmingą įtaką kitai šaliai, priimanč finansinius ir valdymo sprendimus.

2 Apskaitos principai (tęsinys)

2.27 Tarpusavio užskaitos

Sudarant finansines ataskaitas turtas ir įsipareigojimai bei pajamos ir sąnaudos nėra sudengiami, išskyrus atvejus, kai atskiras apskaitos standartas specifikiškai tokio sudengimo reikalauja.

2.28 Palyginamieji skaičiai

Sudarydama finansines ataskaitas, Grupė ir Įmonė atliko šiuos perklasifikavimus 2007 m. gruodžio 31 d. balanse, kad palyginamoji informacija atitiktų 2008 m. gruodžio 31 d. balanso pateikimą:

- 5,763 tūkst. litų Įmonės balanse buvo perkelti iš ilgalaikio materialiojo turto į investicinį turtą;
- 14,202 tūkst. litų prijungimo mokesčių, gautų iš naujų vartotojų, suma Grupės ir Įmonės balanse buvo perklasifikuota iš dotacijų į ateinančių laikotarpių pajamas (21 pastaba);
- 2,197 tūkst. litų Grupės ir Įmonės balanse buvo pridėti prie investicijų į asocijuotas įmones apskaitinės vertės bei buvo apskaitytas atitinkamas garantinis įsipareigojimas, atspindintis bankui suteiktos garantijos už asocijuotas įmonės įsipareigojimus tikrąją vertę (36 pastaba);
- 19,283 tūkst. litų Grupės ir Įmonės balanse buvo perklasifikuoti iš gautų išankstinių apmokėjimų (trumpalaikiai įsipareigojimai) į kitas ilgalaikes mokėtinas sumas ir įsipareigojimus, taip atspindint gautus išankstinius apmokėjimus, kurie bus perkelti į ateinančių laikotarpių pajamas po naujų vartotojų prijungimo prie elektros tinklo.

3 Pagrindiniai apskaitiniai vertinimai ir įvertinimo neapibrėžtumai

Rengiant finansines ataskaitas pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, vadovybei reikia padaryti tam tikras prielaidas ir įvertinimus, kurie turėjo įtakos pateiktoms turto, įsipareigojimų, pajamų bei sąnaudų sumoms bei neapibrėžtumų atskleidimui. Šių finansinių ataskaitų reikšmingos sritys, kuriose naudojami įvertinimai, apima ilgalaikio materialiojo turto ir investicinio turto tikrosios vertės nustatymą bei nusidėvėjimą (2.2, 2.8, 5 ir 6 pastabos), gautinų sumų ir investicijų vertės sumažėjimo įvertinimą (2.11, 7, 10 ir 11 pastabos), remonto darbų sutarčių įvykdymo lygio nustatymą (2.20 ir 28 pastabos), atidėjinių įvertinimą (2.17 ir 22 pastabos) ir neapibrėžtų įsipareigojimų atskleidimą (36 pastaba). Būsimi įvykiai gali pakeisti prielaidas, naudotas atliekant įvertinimus. Tokių įvertinimų pasikeitimų rezultatas bus apskaitomas finansinėse ataskaitose, kai bus nustatytas.

Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvai

Vadovybė, vertindama ilgalaikio materialiojo turto likusį naudingo tarnavimo laikotarpį, atsižvelgia į darbuotojų, atsakingų už turto techninę priežiūrą, pateikiamas išvadas.

Ilgalaikio materialiojo turto ir investicinio turto vertinimas

Grupės ir Įmonės ilgalaikio materialiojo ir investicinio turto tikrosios vertės vertinimą 2008 m. gruodžio 31 d. atliko nepriklausomi turto vertintojai, kurie naudojo palyginamųjų kainų metodą arba nudėvėtos atstatomosios vertės ar diskontuotų pinigų srautų metodą turto tikrajai vertei nustatyti, priklausomai nuo vertinamo turto rūšies. Apskaitytas įvertintas tikrosios vertės ir balansinės vertės skirtumas yra atskleistas 2.2 pastaboje.

Ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas

Grupė ir Įmonė, mažiausiai kartą per metus, įvertina, ar yra kokių nors požymių, kad ilgalaikio materialiojo turto apskaitinė vertė gali būti sumažėjusi. Jei tokių požymių yra, Grupė ir Įmonė atlieka vertės sumažėjimo testą taip, kaip yra nurodyta 2 pastaboje. 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. vadovybės vertinimu nebuvo jokių požymių, rodančių, kad ilgalaikio materialiojo turto apskaitinė vertė yra sumažėjusi, išskyrus dukterinės įmonės UAB „Kauno energetikos remontas“ ilgalaikį materialųjį turtą, kurį turto vertintojai 2008 m. gruodžio 31 d. įvertino remdamiesi nudėvėtos atstatomosios vertės metodu (žr. pastraipą aukščiau). Vadovybė atsiperkamąją tokio šios dukterinės įmonės ilgalaikio materialiojo turto vertę nustatė įvertindama tikrąją vertę, atėmus pardavimo sąnaudas 2008 m. gruodžio 31 d.; atitinkamas 9,320 tūkst. litų vertės sumažėjimas buvo apskaitytas Grupės pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Investicijų į dukterines (Įmonėje) ir asocijuotas įmones (Grupėje ir Įmonėje) vertės sumažėjimas

Kadangi dukterinių ir asocijuotų įmonių akcijomis nėra prekiaujama biržoje, Grupė/Įmonė įvertino investicijų atsiperkamąją vertę atsižvelgdama į Įmonei/Grupėi tenkančią dukterinės/asocijuotos įmonės grynojo turto dalies apskaitinę vertę, kuri, vadovybės vertinimu, 2008 m. gruodžio 31 d. buvo artima jo tikrajai vertei, išskyrus investiciją į dukterinę įmonę UAB „Kauno energetikos remontas“. Įmonė įvertino atsiperkamąją šios investicijos vertę remdamasi įvertintais būsimaiais pinigų srautais, kadangi tikroji grynojo turto vertė nebuvo laikoma apytikriai lygia balansinei jo vertei dėl reikšmingo dukterinės įmonės veiklos apimties sumažėjimo ir pablogėjusių veiklos perspektyvų.

Pagrindiniai principai, naudoti kitiems reikšmingiems įvertinimams, yra aprašyti atitinkamose šių finansinių ataskaitų pastabose.

Šių finansinių ataskaitų rengimo dieną nebuvo reikšmingos rizikos, kad apskaitinė turto ir įsipareigojimų vertė turės būti reikšmingai pakoreguota ateinančiais ataskaitiniais metais dėl vadovybės padarytų prielaidų ir susijusių įvertinimų pasikeitimo, išskyrus (a) pakeitimus, kurių gali prireikti pasikeitus neapi-

brėžtumo, susijusio su įsipareigojimu perleisti Kauno hidroelektrinę ir Kruonio hidroakumuliacinę elektrinę vyriausybei pagal LEO LT, AB akcininkų pasirašytą sutartį, kaip aprašyta šių finansinių ataskaitų 36 pastaboje ir (b) pakeitimus kurių gali prireikti, jei pasikeistų vadovybės įvertinimai dėl UAB „Kauno energetikos remontas“ ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės, aprašyti aukščiau pastraipoje „Ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas“.

4 Nematerialusis turtas

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Grupės ilgalaikį nematerialųjį turtą sudarė:

Grupė	Patentai ir licencijos	Programinė įranga	Kitas nematerialusis turtas	Iš viso
2006 m. gruodžio 31 d.				
<i>Įsigijimo vertė</i>	2,329	16,698	43	19,070
<i>Sukaupta amortizacija</i>	(1,051)	(11,183)	(14)	(12,248)
Likutinė vertė 2006 m. gruodžio 31 d.	1,278	5,515	29	6,822
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai				
<i>Likutinė vertė laikotarpio pradžioje</i>	1,278	5,515	29	6,822
<i>Įsigijimai</i>	8	1,053	-	1,061
<i>Amortizacija</i>	(663)	(2,107)	(8)	(2,778)
Likutinė vertė 2007 m. gruodžio 31 d.	623	4,461	21	5,105
2007 m. gruodžio 31 d.				
<i>Įsigijimo vertė</i>	2,337	17,634	36	20,007
<i>Sukaupta amortizacija</i>	(1,714)	(13,173)	(15)	(14,902)
Likutinė vertė 2007 m. gruodžio 31 d.	623	4,461	21	5,105
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai				
<i>Likutinė vertė laikotarpio pradžioje</i>	623	4,461	21	5,105
<i>Įsigijimai</i>	21	496	-	517
<i>Amortizacija</i>	(508)	(1,854)	(6)	(2,368)
<i>Vertės sumažėjimas</i>	-	(105)	-	(105)
Likutinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d.	136	2,998	15	3,149
2008 m. gruodžio 31 d.				
<i>Įsigijimo vertė</i>	2,358	18,100	36	20,494
<i>Sukaupta amortizacija</i>	(2,222)	(14,997)	(21)	(17,240)
<i>Sukautas vertės sumažėjimas</i>	-	(105)	-	(105)
Likutinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d.	136	2,998	15	3,149

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Įmonės ilgalaikį nematerialųjį turtą sudarė:

Įmonė	Patentai ir licencijos	Programinė įranga	Kitas nematerialusis turtas	Iš viso
2006 m. gruodžio 31 d.				
Įsigijimo vertė	2,277	16,625	7	18,909
Sukaupta amortizacija	(1,019)	(11,132)	(7)	(12,158)
Likutinė vertė 2006 m. gruodžio 31 d.	1,258	5,493	-	6,751
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai				
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	1,258	5,493	-	6,751
Įsigijimai	-	993	-	993
Amortizacija	(648)	(2,093)	-	(2,741)
Likutinė vertė 2007 m. gruodžio 31 d.	610	4,393	-	5,003
2007 m. gruodžio 31 d.				
Įsigijimo vertė	2,277	17,501	-	19,778
Sukaupta amortizacija	(1,667)	(13,108)	-	(14,775)
Likutinė vertė 2007 m. gruodžio 31 d.	610	4,393	-	5,003
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai				
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	610	4,393	-	5,003
Įsigijimai	-	470	-	470
Amortizacija	(492)	(1,837)	-	(2,329)
Likutinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d.	118	3,026	-	3,144
2008 m. gruodžio 31 d.				
Įsigijimo vertė	2,277	17,941	-	20,218
Sukaupta amortizacija	(2,159)	(14,915)	-	(17,074)
Likutinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d.	118	3,026	-	3,144

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Grupės ir Įmonės pilnai amortizuoto, tačiau vis dar veikloje naudojamo ilgalaikio nematerialiojo turto įsigijimo vertės buvo tokios:

Ilgalaikio nematerialiojo turto grupė	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Patentai ir licencijos	817	817	555	555
Programinė įranga	12,628	12,583	9,521	9,478
Iš viso	13,445	13,400	10,076	10,033

5 Ilgalaikis materialusis turtas

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Grupės ilgalaikį materialųjį turtą sudarė:

Grupė	Žemė	Pastatai	Statiniai ir mašinos	Hidroelek-trinės ir hidroakumu-liacinės elektrinės turtas	Transporto priemonės	Kitas materialus ilgalaikis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
2006 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo vertė	-	148,192	2,048,168	565,320	22,750	152,985	71,840	3,009,255
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(16,252)	(323,387)	(54,374)	(12,162)	(53,524)	-	(459,699)
Sukauptas vertės sumažėjimas	-	-	(1,188)	(30)	-	-	-	(1,218)
Likutinė vertė	-	131,940	1,723,593	510,916	10,588	99,461	71,840	2,548,338
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai								
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	-	131,940	1,723,593	510,916	10,588	99,461	71,840	2,548,338
Įsigijimai	84	826	7,395	28,510	2,697	19,721	109,829	169,062

Pardavimai	-	(226)	(10)	-	(3)	-	-	(239)
Nurašymai	-	(29)	(1,476)	(439)	(8)	(113)	(9)	(2,074)
Vertės sumažėjimas	-	(145)	(47)	(369)	-	(728)	-	(1,289)
Vertės sumažėjimo atstatymas	-	-	-	30	-	-	-	30
Perklasifikavimai tarp grupių	-	5,279	59,277	-	-	(33,210)	(31,346)	-
Nusidėvėjimas	-	(4,652)	(98,603)	(19,089)	(3,177)	(19,253)	-	(144,774)
Likutinė vertė	84	132,993	1,690,129	519,559	10,097	65,878	150,314	2,569,054
2007 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo vertė	84	153,967	2,110,616	592,794	24,893	138,693	150,314	3,171,361
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(20,829)	(419,252)	(72,866)	(14,796)	(72,087)	-	(599,830)
Sukauptas vertės sumažėjimas	-	(145)	(1,235)	(369)	-	(728)	-	(2,477)
Likutinė vertė	84	132,993	1,690,129	519,559	10,097	65,878	150,314	2,569,054
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai								
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	84	132,993	1,690,129	519,559	10,097	65,878	150,314	2,569,054
Įsigijimai	35	602	5,095	56,321	2,919	5,591	85,935	156,498
Perkainojimas	167	60,924	533,453	-	19	6,863	342	601,768
Pardavimai	-	(7)	(21)	-	(31)	(3)	-	(62)
Nurašymai	-	-	(1,248)	(13)	(273)	(2,958)	-	(4,492)
Vertės sumažėjimas	-	(6,541)	(2,778)	(769)	-	-	-	(10,088)
Perklasifikavimai tarp grupių	-	8,275	52,550	-	-	4,401	(69,145)	(3,919)
Nusidėvėjimas	-	(3,325)	(94,646)	(19,473)	(3,135)	(17,265)	-	(137,844)
Likutinė vertė	286	192,921	2,182,534	555,625	9,596	62,507	167,446	3,170,915
2008 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo arba perkainota vertė	286	199,607	2,186,547	648,893	9,596	63,235	167,446	3,273,836
Sukauptas nusidėvėjimas	-	-	-	(92,130)	-	-	-	(92,130)
Sukauptas vertės sumažėjimas	-	(6,686)	(4,013)	(1,138)	-	(728)	-	(12,565)
Likutinė vertė	286	192,921	2,182,534	555,625	9,596	62,507	167,446	3,170,915

Kaip aprašyta 2.2 pastaboje, 2008 m. gruodžio 31 d. Grupės ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turta, buvo perkainotas. Visa perkainojimo įtaka sudarė 601,768 tūkst. litų ir buvo apskaityta taip: 615,891 tūkst. litų vertės padidėjimas, atėmus 123,168 tūkst. litų atidėtąjį mokesį, buvo apskaitytas perkainojimo rezerve, o 14,123 tūkst. litų vertės sumažėjimas buvo apskaitytas konsoliduotoje pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip vertės sumažėjimas.

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Įmonės ilgalaikį materialųjį turta sudarė:

Įmonė	Žemė	Pastatai	Statiniai ir mašinos	Hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turtas	Transporto priemonės	Kitas materialus ilgalaikis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
2006 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo vertė	-	122,102	2,039,599	565,320	20,482	152,245	72,390	2,972,138
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(14,765)	(320,902)	(54,374)	(11,479)	(53,214)	-	(454,734)
Sukauptas vertės sumažėjimas	-	-	(1,177)	(30)	-	-	-	(1,207)
Likutinė vertė	-	107,337	1,717,520	510,916	9,003	99,031	72,390	2,516,197
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai								
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	-	107,337	1,717,520	510,916	9,003	99,031	72,390	2,516,197
Įsigijimai	84	39	6,500	28,510	2,469	19,680	110,946	168,228
Nurašymai	-	(29)	(1,478)	(439)	(8)	(113)	(9)	(2,076)
Vertės sumažėjimas	-	(145)	(47)	(369)	-	(728)	-	(1,289)

Vertės sumažėjimo atstatymas	-	-	-	30	-	-	-	30
Perklasifikavimai tarp grupių	-	5,279	59,349	-	-	(33,210)	(31,418)	-
Nusidėvėjimas	-	(4,139)	(97,560)	(19,089)	(2,873)	(19,150)	-	(142,811)
Likutinė vertė	84	108,342	1,684,284	519,559	8,591	65,510	151,909	2,538,279
2007 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo vertė	84	127,324	2,101,368	592,794	22,508	137,912	151,909	3,133,899
Sukauptas nusidėvėjimas	-	(18,837)	(415,860)	(72,866)	(13,917)	(71,674)	-	(593,154)
Sukauptas vertės sumažėjimas	-	(145)	(1,224)	(369)	-	(728)	-	(2,466)
Likutinė vertė	84	108,342	1,684,284	519,559	8,591	65,510	151,909	2,538,279
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai								
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	84	108,342	1,684,284	519,559	8,591	65,510	151,909	2,538,279
Įsigijimai	35	-	1,823	56,321	2,852	5,539	74,015	140,585
Perkainojimas	167	54,956	531,646	-	-	6,269	(217)	592,821
Nurašymai	-	-	(938)	(13)	(273)	(2,958)	-	(4,182)
Vertės sumažėjimas	-	-	-	(769)	-	-	-	(769)
Perklasifikavimai tarp grupių	-	(4,269)	52,643	-	-	4,733	(58,124)	(5,017)
Nusidėvėjimas	-	(2,770)	(93,538)	(19,473)	(2,827)	(17,175)	-	(135,783)
Likutinė vertė	286	156,259	2,175,920	555,625	8,343	61,918	167,583	3,125,934
2008 m. gruodžio 31 d.								
Įsigijimo arba perkainota vertė	286	156,404	2,177,144	648,893	8,343	62,646	167,583	3,221,299
Sukauptas nusidėvėjimas	-	-	-	(92,130)	-	-	-	(92,130)
Sukauptas vertės sumažėjimas	-	(145)	(1,224)	(1,138)	-	(728)	-	(3,235)
Likutinė vertė	286	156,259	2,175,920	555,625	8,343	61,918	167,583	3,125,934

Kaip aprašyta 2.2 pastaboje, 2008 m. gruodžio 31 d. Įmonės ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turta, buvo perkainotas. Visa perkainojimo įtaka sudarė 592,821 tūkst. litų ir buvo apskaityta taip: 604,038 tūkst. litų vertės padidėjimas, atėmus 120,808 tūkst. litų atidėjamą mokestį, buvo apskaitytas perkainojimo rezerve, o 11,217 tūkst. litų vertės sumažėjimas buvo apskaitytas Įmonės pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip vertės sumažėjimas.

Grupės ir Įmonės ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas, apskaitytas 2008 m. pelno (nuostolių) ataskaitoje, buvo sumažintas dotacijų amortizacijos suma, atitinkamai 1,808 tūkst. litų ir 1,830 tūkst. litų (2007 m. atitinkamai 1,504 tūkst. litų ir 1,527 tūkst. litų). Be to, dalis Grupės nusidėvėjimo sąnaudų, lygi 475 tūkst. litų (2007 m. – 165 tūkst. litų), buvo kapitalizuota kaip ilgalaikio materialiojo turto statybos vertė.

Per 2008 metus Įmonė užbaigė šiuos pagrindinius investicinius projektus:

Projektas	Vertė, tūkst. litų
110/10 kV „Nemuno“ transformatorių pastotės statyba	17,908
VŠĮ Respublikinio energetikų mokymo centro pastatų rekonstrukcija ir aplinkos sutvarkymas	12,965
Dalies 110kV dvigrandės OL KHE-Aleksoto TP ir Petrašiūnų elektrinė-Aleksoto TP pakeitimas kabelio linija	6,241
110/35/10 kV Ukmergės transformatorių pastotės rekonstravimas	8,012
Nacionalinio DC ir rezervinio DC duomenų bazės pakeitimas į ORACLE	8,011
Dalies 110kV OL Kaunas-Jonava iškėlimas iš Lapių ir kabelinės linijos įrengimas	3,861
110/10 kV Gedminių transformatorių pastotės rekonstravimas	3,916
110 kV oro linijos Vidiškiai-Skiemonys rekonstravimas	1,471
Vaizdo stebėjimo ir apsaugos signalizacijos įrengimas 110 kV skirstyklose	1,308
110/10 kV Ažuolynės transformatorių pastotės 110kV skirstyklos 2-os eilės statyba	930
Komercinės apskaitos įrengimas 110/35/10 kV Kėdainių pastotėje	895
Jonavos transformatorių pastotės sandėlio statyba	539
Komercinės apskaitos įrengimas 110/10 kV Marvelės pastotėje	478

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Grupės išperkamosios nuomos būdu įsigyto ilgalaikio materialiojo turto likutinės vertės buvo tokios:

Ilgalaikio materialiojo turto grupė	2008 m. gruodžio 31d.	2007 m. gruodžio 31d.
<i>Mašinos ir įrengimai</i>	4,301	1,196
<i>Transporto priemonės</i>	100	102
Iš viso	4,401	1,298

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Grupės ir įmonės pilnai nudėvėto, tačiau vis dar veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo vertės buvo tokios:

Ilgalaikio materialiojo turto grupė	Grupė 2008 m. gruodžio 31d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31d.
<i>Pastatai</i>	6,182	6,181	4,361	4,344
<i>Statiniai, mašinos ir įrengimai</i>	49,483	49,475	57,679	57,514
<i>Hidroelektrinės ir hidroakumuliacinės elektrinės turtas</i>	2,174	2,174	1,786	1,786
<i>Transporto priemonės</i>	7,102	7,091	8,246	8,137
<i>Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai</i>	20,358	20,255	18,706	18,628
Iš viso	85,299	85,176	90,778	90,409

Grupė/Įmonė turi reikšmingų ilgalaikio materialiojo turto pirkimo įsipareigojimų, kuriuos turės vykdyti vėlesniais metais. Įmonė tęsia Kauno hidroelektrinės modernizacijos investicinį projektą, kurio vertė sieks 48,504 tūkst. litų ir 23,703 tūkst. eurų (iš viso 130,346 tūkst. litų). Iš šios sumos 30 mln. litų bus finansuojama iš Europos regioninės plėtros fondo ir bendrojo finansavimo lėšų. Projekto generalinis rangovas – „Alstom Power Sweden“ AB. Su projektu susiję pirkimo įsipareigojimai 2008 m. gruodžio 31 d. sudaro 51 mln. litų (81.8 mln. litų 2007 m. gruodžio 31 d.). Projektą numatoma užbaigti 2009 m. gruodžio mėn. Pirkimo įsipareigojimai susiję su kitais Įmonės vykdomais projektais sudarė 9 mln. litų 2008 m. gruodžio 31 d. (63.8 mln. litų 2007 m. gruodžio 31 d.). Grupė neturi jokių kitų reikšmingų ilgalaikio materialiojo turto pirkimo įsipareigojimų 2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d.

Kaip aprašyta 36 pastaboje, pagal patronuojančios įmonės LEO, LT AB akcininkų pasirašytą sutartį, iki 2010 m. gegužės 27 d. Kauno hidroelektrinė ir Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė turės būti perleistos valstybei. Perleidžiamo turto likutinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d. sudarė 569 mln. litų (didžioji šio turto dalis yra apskaityta Hidroelektrinės ir Hidroakumuliacinės elektrinės turto straipsnyje).

6 Investicinis turtas

	Grupė	Įmonė
2006 m. gruodžio 31 d.		
<i>Įsigijimo vertė</i>	-	6,054
<i>Sukauptas nusidėvėjimas</i>	-	(218)
Likutinė vertė	-	5,836
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai		
<i>Likutinė vertė laikotarpio pradžioje</i>	-	5,836
<i>Nusidėvėjimas</i>	-	(73)
Likutinė vertė	-	5,763
2007 m. gruodžio 31 d.		
<i>Įsigijimo vertė</i>	-	6,054
<i>Sukauptas nusidėvėjimas</i>	-	(291)
Likutinė vertė	-	5,763
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai		
<i>Likutinė vertė laikotarpio pradžioje</i>	-	5,763
<i>Įsigijimai</i>	-	11,095
<i>Perklasifikavimai iš ilgalaikio materialiojo turto</i>	3,919	5,017
<i>Nusidėvėjimas</i>	-	(96)

Likutinė vertė	3,919	21,779
2008 m. gruodžio 31 d.		
Įsigijimo vertė	4,377	22,699
Sukauptas nusidėvėjimas	(458)	(920)
Likutinė vertė	3,919	21,779

Grupės ir Įmonės investicinio turto tikroji vertė 2008 m. gruodžio 31 d. nustatyta nepriklausomų vertintojų sudarė atitinkamai 9,508 tūkst. litų ir 28,299 tūkst. litų.

Grupės ir Įmonės pajamos už investicinio turto nuomą 2008 m. sudarė atitinkamai 487 tūkst. litų ir 1,005 tūkst. litų, (2007 m. Įmonės pajamos sudarė 342 tūkst. litų, o Grupė pajamų iš investicinio turto nuomos neturėjo).

7 Investicijos

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Įmonė tiesiogiai kontroliavo šias dukterines įmones:

Dukterinė įmonė	Įsigijimo vertė 2008 m. gruodžio 31 d.	Vertės sumažėjimas 2008 m. gruodžio 31 d.	Apskaitinė vertė 2008 m. gruodžio 31 d.	Apskaitinė vertė 2007 m. gruodžio 31 d.
UAB „Kauno energetikos remontas“	31,341	(15,441)	15,900	31,341
UAB „Kruonio investicijos“	2,361	(607)	1,754	2,361
UAB „Energetikos pajėgos“	414	-	414	414
Iš viso	34,116	(16,048)	18,068	34,116

Įmonė turi po 100 proc. šių įmonių akcijų. UAB „Gotlitas“ ir OOO „Kaliningskij energoremont“ Įmonė valdė netiesiogiai, t.y. per UAB „Kauno energetikos remontas“ (1 pastaba).

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Įmonės investicijas į asocijuotas įmones ir bendrai valdomą įmonę sudarė:

Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įsigijimo vertė	Dalyvavimas (akcijų proc.)	Vertės sumažėjimas	Apskaitinė vertė
UAB „Geoterma“	7,396	23.44	(4,104)	3,292
AS „Nordic Energy Link“	21,175	25.00	-	21,175
„LitPol Link“ Sp.z.o.o	1,020	50.00	(727)	293
Iš viso	29,591		(4,831)	24,760

Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įsigijimo vertė	Dalyvavimas (akcijų proc.)	Vertės sumažėjimas	Apskaitinė vertė
UAB „Geoterma“	4,373	23.44	(2,726)	1,647
AS „Nordic Energy Link“	21,175	25.00	-	21,175
Iš viso	25,548		(2,726)	22,822

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d., Grupės investicijas į asocijuotas įmones ir bendrai valdomą įmonę sudarė:

Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įsigijimo vertė	Dalyvavimas (akcijų proc.)	Vertės sumažėjimas ir nuosavybės metodus	Apskaitinė vertė
UAB „Geoterma“	7,396	23.44	(4,104)	3,292
AS „Nordic Energy Link“	21,175	25.00	848	22,023
UAB „Enmašas“	20	33.33	71	91
„LitPol Link“ Sp.z.o.o	1,020	50.00	(727)	293
Iš viso	29,611		(3,912)	25,699

Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įsigijimo vertė	Dalyvavimas (akcijų proc.)	Vertės sumažėjimas ir nuosavybės metodas	Apskaitinė vertė
UAB „Geoterma“	4,373	23.44	(2,726)	1,647
AS „Nordic Energy Link“	21,175	25.00	415	21,590
Iš viso	25,548		(2,311)	23,237

2007 m. gruodžio 20 d. įvyko neeilinis visuotinis UAB „Geoterma“ akcininkų susirinkimas, kuriame buvo nuspręsta sumažinti UAB „Geoterma“ įstatinį kapitalą nuo 18,652,350 litų iki 8,405,910 litų, anuliuojant 1,024,644 paprastasias 10 (dešimties) litų nominaliosios vertės akcijas tam, kad būtų panaikinti sukaupti nuostoliai. Tuo pačiu, buvo nuspręsta padidinti šios bendrovės įstatinį kapitalą papildomais įnašais nuo 8,405,910 litų iki 21,305,910 litų, išleidžiant 1,290,000 paprastųjų vardinių 10 (dešimties) litų nominaliosios vertės akcijų. Įmonė įsigijo 302,423 akcijas už 3,024,230 litų. Už akcijas mokėtina suma 2008 m. sausio 7 d. buvo užskaityta pagal reikalavimų įskaitymo sutartį kaip AB „Lietuvos energija“ įnašas už įsigijamas akcijas, o UAB „Geoterma“ - kaip gražinta paskola, kurią jai buvo suteikusi AB „Lietuvos energija“. 2008 m sausio 24 d. Juridinių asmenų registre buvo užregistruoti UAB „Geoterma“ įstatų pakeitimai, susiję su aukščiau minėtais įstatinio kapitalo pokyčiais.

2008 m. gegužės 19 d. elektros perdavimo tinklų operatorių AB „Lietuvos energija“ ir Lenkijos „PSE Operator“ vadovai pasirašė bendros įmonės „Litpol Link“, kuri atliks darbus įgyvendinant Lietuvos ir Lenkijos elektros energetikos sistemų sujungimo projektą, įstatus. AB „Lietuvos energija“ ir „PSE Operator“ priklauso po 50 proc. bendros įmonės akcijų. Įmonė įregistruota 2008 m. rugpjūčio 8 d.

Asocijuotų įmonių ir bendrai valdomos įmonės finansinė padėtis 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. ir finansiniai veiklos rezultatai 2008 m. ir 2007 m. (duomenys neaudituoti):

2008 m. gruodžio 31 d.	Turtas	Įsipareigojimai	Pardavimo pajamos	Grynasis pelnas (nuostoliai)
UAB „Geoterma“	55,460	41,413	1,475	(5,887)
AS „Nordic Energy Link“	332,499	253,195	77,260	1,732
UAB „Enmašas“	285	11	61	(45)
„LitPol Link“ Sp.z.o.o	885	299	-	(1,082)

2007 m. gruodžio 31 d.	Turtas	Įsipareigojimai	Pardavimo pajamos	Grynasis pelnas (nuostoliai)
UAB „Geoterma“	55,472	48,445	2,202	(3,503)
AS „Nordic Energy Link“	339,678	262,105	60,599	2,756

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais laikotarpiais investicijų į asocijuotas ir bendrai valdomą įmones judėjimas buvo:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Apskaitinė vertė sausio 1 d.	23,237	22,822	23,938	23,938
Investicijų didinimas	4,063	4,043	-	-
Investicijų vertės sumažėjimas	-	(2,105)	(59)	(606)
Asocijuotų ir bendrai valdomų įmonių finansinių rezultatų dalis (nuostoliai)	(1,601)	-	(132)	-
BO SIA „Baltijos energosistemu dispečerų centras“ (DC Baltija) likvidavimas	-	-	(510)	(510)
Apskaitinė vertė laikotarpio pabaigai	25,699	24,760	23,237	22,822

Vertės sumažėjimo sąnaudos buvo įtrauktos į finansinės veiklos sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

8 Ilgalaikės gautinos sumos

Grupės ir įmonės ilgalaikės gautinas sumas sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Gautinos sumos iš AB „VST“	-	-	1,500	1,500
Kitos gautinos sumos	651	651	777	777
Iš viso	651	651	2,277	2,277
Atimti: einamųjų metų dalis (11 pastaba)	(27)	(27)	(299)	(299)
Apskaitinė vertė	624	624	1,978	1,978

Tikrosios ilgalaikių kitų gautinų sumų vertės yra apytikriai lygios jų apskaitinėms vertėms.

9 Atsargos

Grupės ir įmonės atsargas sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Medžiagos ir komplektavimo gaminiai, nebaigta gamyba ir pagaminta produkcija, įsigijimo (pagaminimo) vertė	9,923	5,065	12,760	6,053
Pirktos prekės, skirtos perparduoti, įsigijimo vertė	535	319	560	487
Atimti: nukainojimas iki grynosios galimo realizavimo vertės	(4,448)	(858)	(482)	(396)
Apskaitinė vertė	6,010	4,526	12,838	6,144

Grupės ir įmonės atsargų, įvertintų grynąja galimo realizacine verte 2008 m. gruodžio 31 d., įsigijimo vertė atitinkamai sudarė 6,329 tūkst. litų ir 1,255 tūkst. litų (2007 m. gruodžio 31 d. – atitinkamai 629 tūkst. litų ir 494 tūkst. litų).

Grupės ir įmonės atsargos pripažintos sąnaudomis per 2008 m. atitinkamai sudarė 14,863 tūkst. litų ir 7,322 tūkst. litų (2007 m. – atitinkamai 17,524 tūkst. litų ir 9,684 tūkst. litų).

2008 m. ir 2007 m. atsargų vertės sumažėjimo pasikeitimas buvo toks:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Atsargų vertės sumažėjimas sausio 1 d.	482	396	378	351
Atsargų nukainojimas per ataskaitinį laikotarpį	4,358	838	264	205
Atsargų nukainojimo atstatymas	(392)	(376)	(160)	(160)
Atsargų vertės sumažėjimas laikotarpio pabaigai	4,448	858	482	396

Vertės sumažėjimo sąnaudos buvo įtrauktos į kitas veiklos sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

10 Prekybos gautinos sumos

Grupės ir įmonės prekybos gautinas sumas sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Gautinos sumos už elektros energiją Lietuvoje	55,007	55,007	53,902	53,902
Gautinos sumos už remonto ir projektavimo paslaugas	10,353	-	16,638	-
Gautinos sumos už eksportuotą elektros energiją	19,614	19,614	11,866	11,866

Gautinos sumos už elektros tranzitą	574	574	157	157
Sukauptos pajamos, susijusios su elektros energijos pardavimais, už kurias dar neišrašytos sąskaitos	51,308	51,308	41,317	41,317
PVM susijęs su sukauptomis pajamomis	9,749	9,749	7,437	7,437
Iš viso	146,605	136,252	131,317	114,679
Atimti: Abejotinos gautinos sumos	(10,313)	(9,612)	(9,947)	(9,612)
Apskaitinė vertė	136,292	126,640	121,370	105,067

Tikrosios prekybos gautinų sumų vertės yra apytikriai lygios jų apskaitinėms vertėms.

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais metais prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimo judėjimas buvo toks:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Apskaitinė vertė sausio 1 d.	9,947	9,612	9,954	9,612
Pripažinta abejotinomis gautinomis sumomis per ataskaitinį laikotarpį	375	-	-	-
Abejotinų gautinų sumų atstatymas	(9)	-	(7)	-
Apskaitinė vertė laikotarpio pabaigai	10,313	9,612	9,947	9,612

Vertės sumažėjimo sąnaudos buvo įtrauktos į kitas veiklos sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. didžiausią Grupės ir Įmonės prekybos gautinų sumų, kurioms buvo suformuoti vertės sumažėjimai, dalį sudarė gautina suma iš AB „Ekranas“ (9,612 tūkst. litų), kuri ataskaitų sudarymo dieną yra bankrutavusi.

Grupės ir Įmonės prekybos gautinų sumų, kurios nebuvo pripažintos abejotinomis, įsisenėjimą sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Nepradelsta	133,584	126,257	109,360	94,078
Pradelsta iki 30 dienų	2,465	383	11,464	10,883
Pradelsta nuo 30 iki 60 dienų	243	-	427	106
Pradelsta nuo 60 iki 90 dienų	-	-	22	-
Pradelsta virš 90 dienų	-	-	97	-
Apskaitinė vertė	136,292	126,640	121,370	105,067

11 Kitos gautinos sumos

Grupės ir Įmonės trumpalaikės kitas gautinas sumas sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Ateinančių laikotarpių gautinas PVM	5,344	5,344	2,961	2,961
Gautinos sumos už informacinių technologijų ir telekomunikacijų paslaugas	2,805	2,830	3,283	3,287
Paskola UAB „Geoterma“	-	-	3,222	3,222
Iš biudžeto gautinas PVM	332	-	1,774	1,513
Ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalis (8 pastaba)	27	27	299	299

Gautina suma iš UAB „Visagino atominė elektrinė“ ir UAB „InterLinks“	7,413	7,413	-	-
Kitos gautinos sumos	6,067	6,029	5,126	5,063
Iš viso	21,988	21,643	16,665	16,345
Atimti: Abejotinos gautinos sumos	(4,870)	(4,870)	(4,860)	(4,860)
Apskaitinė vertė laikotarpio pabaigai	17,118	16,773	11,805	11,485

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais metais abejotinių kitų gautinų sumų vertės sumažėjimo judėjimas buvo toks:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Apskaitinė vertė sausio 1 d.	4,860	4,860	4,860	4,860
Pripažinta abejotinomis gautinomis sumomis per ataskaitinį laikotarpį	10	10	-	-
Apskaitinė vertė laikotarpio pabaigai	4,870	4,870	4,860	4,860

Vertės sumažėjimo sąnaudos buvo įtrauktos į kitas veiklos sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Grupės ir Įmonės trumpalaikių kitų gautinų sumų, kurios nebuvo pripažintos abejotinomis, įsisenėjimą sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Nepradelsta	16,989	16,644	10,944	10,624
Pradelsta iki 30 dienų	54	54	609	609
Pradelsta nuo 30 iki 60 dienų	8	8	252	252
Pradelsta nuo 60 iki 90 dienų	48	48	-	-
Pradelsta virš 90 dienų	19	19	-	-
Apskaitinė vertė	17,118	16,773	11,805	11,485

Tikroji trumpalaikių kitų gautinų sumų vertė yra apytikriai lygi jų apskaitinei vertei.

12 Kitas finansinis turtas

2008 m. gruodžio 31 d. Grupės ir Įmonės kitą finansinį turtą sudaro Lietuvos Respublikos ir Suomijos vyriausybės išleistos obligacijos, kurių išpirkimo data yra 2009 m. kovo mėn. ir balandžio mėn. (2007 m. gruodžio 31 d. tokio turto nebuvo).

Kito finansinio turto tikroji vertė apytikriai lygi jo apskaitinei vertei.

13 Terminuoti indėliai

Grupės ir Įmonės terminuotus indėlius sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Terminuotas indėlis AB banke „Snoras“ (sutartis litais), grąžinimas – 2008 m. liepos mėn.	-	-	150	-
Terminuotas indėlis AB banke „Snoras“ (sutartis litais), grąžinimas – 2009 m. birželio mėn.	200	-	-	-
Apskaitinė vertė	200	-	150	-

Apskaitinės terminuotų indėlių vertės yra apytikriai lygios jų tikrosioms vertėms.

14 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Grupės ir Įmonės pinigus ir pinigų ekvivalentus sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Pinigai banke ir kasoje	23,972	23,481	12,307	9,915
Terminuotas indėlis Nordea Bank Finland Plc Lietuvos skyriuje (sutartis litais), gražinimas – 2008 m. sausio mėn.	-	-	1,000	-
Terminuotas indėlis Nordea Bank Finland Plc Lietuvos skyriuje (sutartis litais), gražinimas – 2009 m. sausio mėn.	360	-	360	-
Terminuotas indėlis UniCredit Lietuvos skyriuje (sutartis litais), gražinimas – 2009 m. sausio mėn.	15,000	15,000	-	-
Terminuotas indėlis AB SEB bankas (sutartis litais), gražinimas – 2009 m. sausio mėn.	29,000	29,000	-	-
Vienos nakties indėlis AB Bankas „Hansabankas“ (sutartis litais)	1,701	1,701	3,739	3,739
Vienos nakties indėlis AB Bankas „Hansabankas“ (sutartis eurais)	424	424	912	912
Apskaitinė vertė	70,457	69,606	18,318	14,566

Pradinis visų indėlių terminas yra iki trijų mėnesių, o Grupės ir Įmonės palūkanų normos svertinis vidurkis 2008 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 4.30 proc. ir 4.31 proc.

Tikrosios Grupės ir Įmonės pinigų ir trumpalaikių terminuotų indėlių vertės apytikriai lygios jų apskaitinėms vertėms.

2008 m. gruodžio 31 d. Įmonė turėjo nepanaudotą overdraftą ir kredito limitą, lygų 20,081 tūkst. eurų ir 19,358 tūkst. litų (2007 m. gruodžio 31 d. 25,977 tūkst. eurų ir 19,358 tūkst. litų), kurių dalis iki 10,358 tūkst. litų ir 3,000 tūkst. eurų gali būti panaudota iki 2009 m. liepos 1 d., o likusi dalis – 6,081 tūkst. eurų ir 9,000 tūkst. litų – gali būti panaudota iki 2009 m. gegužės 17 d. 2008 m. gruodžio 31 d. Įmonė tenkino ne visas sutartis, pagal kurias nepanaudotas overdraftas sudarė 10,358 tūkst. litų ir kredito limitas 3,000 tūkst. eurų, sąlygas ir dėl to Bankas turi teisę anksčiau termino nutraukti kreditavimo sutartį.

15 Įstatinis kapitalas

2008 m. gruodžio 31 d. Įmonės įstatinis kapitalas buvo lygus 689,515,435 litams ir buvo padalintas į 689,515,435 vieno lito nominaliosios vertės paprastąsias vardines akcijas. Visos akcijos yra pilnai apmokėtos. Aukščiausia vertybinių popierių biržos prekybos sesijos kaina 2008 m. buvo 4.83 lito už akciją, žemiausia – 2.04 lito už akciją. Bendras akcininkų skaičius 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 5,804.

Įmonės akcininkai buvo:

	Akcinis kapitalas 2008 m. gruodžio 31 d.		Akcinis kapitalas 2007 m. gruodžio 31 d.	
	(litai)	Proc.	(litai)	Proc.
Akcininkai				
LEO LT, AB	664,700,833	96.40	-	-
Lietuvos valstybė, atstovaujama Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos	303,442	0.04	665,400,833	96.50
Kiti	24,511,160	3.56	24,114,602	3.50
Iš viso:	689,515,435	100.00	689,515,435	100.00

LEO LT, AB priklauso Lietuvos valstybei, atstovaujama Ūkio ministerijos (61.7 proc.) ir UAB „NDX Energija“ (38.3 proc.).

16 Privalomasis rezervas

Privalomasis rezervas yra sudaromas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus. Į jį privaloma kasmet perversi ne mažiau kaip 5 proc. grynojo pelno, kol rezervas pasieks 10 proc. įstatinio kapitalo.

2008 m. gruodžio 31 d. Įmonė buvo pilnai suformavusi 10 proc. įstatinio kapitalo dydžio privalomąjį rezervą, kuris sudarė 68,952 tūkst. litų.

17 Kiti rezervai

Grupės bei Įmonės kitus rezervus sudarė:

Grupė	Įstatinio kapitalo mažinimo rezervas dėl mazuto saugyklų perdavimo	Rezervas investicijoms	Perkainojimo rezervas	Rezervas paramai, tantje-moms, premijoms	Rezervai, susiję su ilgalaikiu turtu	Kiti rezervai	Iš viso
Likutis 2006 m. gruodžio 31 d.	(63,777)	162,744	-	2,024	1,293,569	-	1,394,560
Sudaryti rezervai	-	-	-	1,855	-	10,531	12,386
Panaudoti rezervai	-	-	-	(2,160)	-	-	(2,160)
Likutis 2007 m. gruodžio 31 d.	(63,777)	162,744	-	1,719	1,293,569	10,531	1,404,786
Sudaryti rezervai	-	-	492,723	3,053	-	48,443	544,219
Panaudoti rezervai	-	-	-	(1,752)	-	-	(1,752)
Likutis 2008 m. gruodžio 31 d.	(63,777)	162,744	492,723	3,020	1,293,569	58,974	1,947,253

Įmonė	Įstatinio kapitalo mažinimo rezervas dėl mazuto saugyklų perdavimo	Rezervas investicijoms	Perkainojimo rezervas	Rezervas paramai, tantje-moms, premijoms	Rezervai, susiję su ilgalaikiu turtu	Kiti rezervai	Iš viso
Likutis 2006 m. gruodžio 31 d.	(63,777)	160,637	-	2,000	1,293,569	-	1,392,429
Sudaryti rezervai	-	-	-	1,700	-	10,531	12,231
Panaudoti rezervai	-	-	-	(2,000)	-	-	(2,000)
Likutis 2007 m. gruodžio 31 d.	(63,777)	160,637	-	1,700	1,293,569	10,531	1,402,660
Sudaryti rezervai	-	-	483,230	2,780	-	47,831	553,841
Panaudoti rezervai	-	-	-	(1,700)	-	-	(1,700)
Likutis 2008 m. gruodžio 31 d.	(63,777)	160,637	483,230	2,780	1,293,569	58,362	1,934,801

Įstatinio kapitalo rezervas dėl mazuto saugyklų perdavimo yra neigiamas rezervas įstatinio kapitalo mažinimui, kuris buvo suformuotas 1999 m. dėl mazuto saugyklų perdavimo į VĮ „Vilniaus mazuto saugykla“. Nors tikėtasi, akcinis kapitalas šia suma iki šiol nebuvo sumažintas.

2004 m. sausio 1 d., po perėjimo prie TFAS, Įmonės nepaskirstytasis pelnas padidėjo 1,369,457 tūkst. litų. Tam kad apriboti šio pelno paskirstymą, visuotiniame akcininkų susirinkime, vykusiame 2006 m. balandžio 20 d., buvo nuspręsta sudaryti rezervą, susijusį su ilgalaikiu turtu, iš nepaskirstytojo pelno.

18 Paskolos

Grupės bei Įmonės paskolos pagal grąžinimo terminus:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Per vienerius metus	271	-	2,022	2,022
Per antrus metus	13,811	13,811	19,286	19,286
Per trečius metus	-	-	19,286	19,286
Per ketvirtus metus	-	-	2,022	2,022
Per penktus metus	-	-	19,287	19,287
Po penkerių metų	-	-	2,022	2,022
Iš viso	14,082	13,811	63,925	63,925

Grupės ir įmonės ilgalaikes paskolas sudarė:

Kredito įstaiga	Sutartinė paskolos suma (tūkst. eurų)	Panaudotos, negražintos paskolos suma 2008 m. gruodžio 31 d. (tūkst. eurų)	Paskolos gražinimo terminas	Panaudo-tos, negražintos paskolos suma 2008 m. gruodžio 31d.	Einamųjų metų dalis (2007 m. gruodžio 31 d.)	Panaudo-tos, negražintos paskolos suma 2007 m. gruodžio 31d.
„Zurcher Kantonal bank“	8,013	-	-	-	2,022	12,133
AB SEB bankas	15,000	-	2009 m.	-	-	-
AS „UniCredit Bank“ Lietuvos skyrius	15,000	4,000	2010 m.	13,811	-	51,792
AB Bankas „Hansabankas“	11,585	-	2009 m.	-	-	-
Ilgalaikių paskolų iš viso:	49,598	4,000		13,811	2,022	63,925

2008 m. gruodžio 31 d. Grupės trumpalaikes paskolas sudarė 271 tūkst. litų UAB „Kauno energetikos remontas“ panaudotas overdraftas (2008 m. gruodžio 31 d. įmonė neturėjo trumpalaikių paskolų).

2008 m. gruodžio 31 d. paskolų tikroji vertė sudarė 12,150 tūkst. litų (2007 m. gruodžio 31 d. 63,286 tūkst. litų).

2008 m. gruodžio 31 d. Įmonė turėjo 13,811 tūkst. litų paskolų su fiksuota palūkanų norma (svertinis vidurkis – 4.77 proc.). 2007 m. gruodžio 31 d. Įmonė turėjo 50,114 tūkst. litų paskolų su kintama palūkanų norma (svertinis vidurkis – 5.3 proc.) bei 13,811 tūkst. litų paskolų su fiksuota palūkanų norma (svertinis vidurkis – 4.77 proc.).

Grupės įmonės nėra gavusios paskolų, kurių įvykdymas būtų užtikrintas valstybės garantija ar savo turtu.

Pagal paskolų sutartis Grupė ir Įmonė yra įsipareigojusios laikytis šių reikalavimų:

- Įmonė 2003 m. sausio 24 d. sutartimi (sutartinė kredito suma 8,013 tūkst. eurų) buvo įsipareigojusi „Zurcher Kantonal bank“ neužstatyti kitiems asmenims jokio turto ar pajamų. Paskola gražinta 2008 m. rugpjūčio 18 d.
- Įmonė AB Bankas „Hansabankas“ 2002 m. gegužės 17 d. sutartimi (sutartinės sumos 9,000 tūkst. litų, 3,185 tūkst. eurų, 11,585 tūkst. eurų) įsipareigojo vykdyti 15 mln. litų mėnesines apyvartas per atsiskaitomasias sąskaitas šiame banke, įsipareigojo neuždaryti sąskaitų banke iš anksto neinformavusi, nusteigti bendrų įmonių, neprisiimti jokių įsipareigojimų pagal kredito, paskolos, garantijų išleidimo sutartis, išperkamosios nuomos, finansinio lizingo, faktoringo sutartis, sudaromomis su kredito įstaigomis ar kitomis įmonėmis ir asmenimis, taip pat neprisiimti įsipareigojimų trečiųjų asmenų atžvilgiu pagal garantijų, laidavimo turto įkeitimo sutartis, jei įsipareigojimų pagal tokias sutartis suma viršytų 10 mln. Be raštiško sutikimo, Įmonė įsipareigoja neatlikti šių veiksmų: neperleisti ilgalaikio turto (daugiau nei 10 mln. litų), neišnuomoti verslo dalies, neižeisti esamų ir būsimų lėšų sąskaitose, esančiose šiame banke, nepriimti sprendimų dėl reorganizavimo.
- AB SEB bankas pagal 2002 m. rugpjūčio 28 d. sutartį (sutartinės sumos 15,000 tūkst. eurų ir 10,358 tūkst. litų) Įmonė įsipareigojo vykdyti 15 mln. litų mėnesines apyvartas per atsiskaitomasias sąskaitas šiame banke, laikytis didesnio nei 1.1 kreditų padengimo rodiklio, mažesnio nei 40 proc. įsipareigojimų ir turto santykio. Be to, be išankstinio banko sutikimo Įmonė įsipareigoja neatlikti šių veiksmų: nepriimti sprendimų dėl reorganizavimo bei sąskaitų šiame banke uždarymo, neperduoti savo teisių ar įsipareigojimų pagal šią sutartį tretiesiems asmenims, dukterinėms Įmonėms nesiskolinti iš kitų kredito įstaigų (daugiau nei 1 mln. litų), neužtikrinti savo esamų ar būsimų prievolių pagal kreditavimo sutartis turto įkeitimu, trečiųjų asmenų laidavimu.
- „Bayerische Hypo und Vereinsbank“ AG (BHV-Bank) Vilniaus skyriui pagal 2002 m. gegužės 22 d. paskolos sutartį (sutartinė suma 15,000 tūkst. eurų) Įmonė įsipareigojo vykdyti 10 mln. litų mėnesines apyvartas per atsiskaitomasias sąskaitas šiame banke. Be išankstinio rašytinio sutikimo Įmonė įsipareigoja nesuteikti prievolių užtikrinimo paskesniems savo kreditoriams ar išplėsti užtikrinimo priemones esamiems kreditoriams. Esant esminiems sutarties pažeidimams be rašytinio sutikimo nepaskelbti bei nemokėti dividendų, nevykdyti įstatinio kapitalo paskirstymo, nesupirkinėti akcijų. 2007 m. rugsėjo 1 d. UniCredit Bank Lietuvos skyrius pagal sutartį perėmė iš BHV-Bank visą per BHV-Bank Vilniaus skyrių įgytas teises ir pareigas.

2008 m. ir 2007 m. Grupė ir Įmonė vykdė visas paskolų sutartyse numatytas sąlygas

2008 m. gruodžio 31 d. Įmonė turėjo nepanaudotą overdraftą ir kredito limitą, lygų 20,081 tūkst. eurų ir 19,358 tūkst. litų (2007 m. gruodžio 31 d. 25,977 tūkst. eurų ir 19,358 tūkst. litų), kurių dalis iki 10,358 tūkst. litų ir 3,000 tūkst. eurų gali būti panaudota iki 2009 m. liepos 1 d., o likusi dalis - 6,081 tūkst. eurų ir 9,000 tūkst. litų – gali būti panaudota iki 2009 m. gegužės 17 d. 2008 m. gruodžio 31 d. Įmonė tenkino ne visas sutartis, pagal kurias nepanaudotas overdraftas sudarė 10,358 tūkst. litų ir kredito limitas 3,000 tūkst. eurų, sąlygas ir dėl to Bankas turi teisę anksčiau termino nutraukti kreditavimo sutartį.

19 Išleistos obligacijos

2006 m. rugsėjo mėn. Įmonė išleido trejų metų trukmės obligacijas. Emisijos nominali vertė 7,500 tūkst. eurų (25,896 tūkst. litų). Metinė palūkanų norma – 4.06 proc. Obligacijų išpirkimo data – 2009 m. rugsėjo 29 d.

Obligacijų tikroji vertė 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 7,485 tūkst. eurų (25,845 tūkst. litų), (2007 m. gruodžio 31 d. - 7,409 tūkst. eurų (25,582 tūkst. litų)).

20 Išperkamosios nuomos įsipareigojimai

Grupės būsimus minimalius išperkamosios nuomos mokėjimus už įrangą ir kitą turtą sudarė:

Grupė	2008 m. gruodžio 31 d.		2007 m. gruodžio 31 d.	
	Minimalūs išperkamosios nuomos mokėjimai	Minimalių išperkamosios nuomos mokėjimų dabartinė vertė	Minimalūs išperkamosios nuomos mokėjimai	Minimalių išperkamosios nuomos mokėjimų dabartinė vertė
<i>Išperkamosios nuomos mokėjimai:</i>				
<i>Per pirmus metus</i>	728	595	120	118
<i>Per antrus – penktus metus</i>	2,115	1,894	-	-
Minimalūs išperkamosios nuomos mokėjimai	2,843	2,489	120	118
<i>Atimti: būsimos palūkanos</i>	(354)	-	(2)	-
Dabartinė minimalių išperkamosios nuomos mokėjimų vertė	2,489	2,489	118	118

Grupės išperkamosios nuomos įsipareigojimai yra užtikrinti nuomotojo teise į nuomininko turtą, įsigytą išperkamosios nuomos būdu (5 pastaba).

Įmonė neturi jokių išperkamosios nuomos įsipareigojimų 2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d.

Išperkamosios nuomos įsipareigojimų tikroji vertė apytiksliai lygi jų apskaitinei vertei.

21 Dotacijos

Dotacijų likutį sudaro dotacijos, susijusios su turto įsigijimo finansavimu. 2008 m. ir 2007 m. dotacijų judėjimą sudarė:

	Grupė	Įmonė
Likutis 2006 m. gruodžio 31 d.	24,340	24,265
<i>Gauta per laikotarpį</i>	28,058	28,058
<i>Panaudota per laikotarpį</i>	(1,527)	(1,504)
<i>Perkelta į ateinančių laikotarpių pajamas (2.28 pastaba)</i>	(13,620)	(13,620)
<i>Perkelta į ateinančių laikotarpių pajamų einamųjų metų dalį (2.28 pastaba)</i>	(582)	(582)
Likutis 2007 m. gruodžio 31 d.	36,669	36,617
<i>Gauta per laikotarpį</i>	31,500	31,500
<i>Panaudota per laikotarpį</i>	(1,830)	(1,808)
Likutis 2008 m. gruodžio 31 d.	66,339	66,309

22 Kitos ilgalaikės mokėtinės sumos ir įsipareigojimai

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Avansu gautos sumos iš naujų vartotojų*	22,673	22,673	19,283	19,283
Atidėjiniai darbuotojų pensijų išmokoms ir žalos atlyginimui	1,620	1,620	-	-
Įsipareigojimas, susijęs su garantijomis už Nordic Energy Link (36 pastaba)	1,304	1,304	2,197	2,197
Iš viso	25,597	25,597	21,480	21,480

* Šiame straipsnyje apskaityti gauti avansai už naujų vartotojų prijungimą prie elektros tinklų. Šie avansai bus perkelti į ateinančių laikotarpių pajamų straipsnį kuomet bus suteiktos prijungimo paslaugos. Šios ateinančių laikotarpių pajamos yra pripažįstamos pelno (nuostolių) ataskaitoje per sukurto ilgalaikio turto naudojimo laikotarpį.

Atidėjinius pensijų išmokoms sudaro apskaičiuotos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus mokėtinės sumos. Kiekvienas darbuotojas, išeinantis iš darbo prasidėjus pensiniam amžiui, turi gauti 2 mėnesių atlyginimų dydžio išmoką.

23 Prekybos mokėtinės sumos

Grupės ir įmonės prekybos mokėtinės sumas sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Skolos už rangos darbus, paslaugas	66,249	62,658	57,122	49,647
Skolos už elektros energiją ir susijusias paslaugas	56,271	56,271	64,170	64,170
Sukaupti įsipareigojimai už elektros energiją	28,104	28,104	16,304	16,304
PVM, susijęs su sukauptais įsipareigojimais už elektros energiją	5,089	5,089	2,935	2,935
Skolos už materialines vertybes	2,383	1,467	15,647	12,248
Iš viso	158,096	153,589	156,178	145,304

Tikrosios prekybos mokėtinų sumų vertės yra apytikriai lygios jų apskaitinėms vertėms.

24 Kitos mokėtinės sumos ir įsipareigojimai

Grupės ir įmonės kitas mokėtinės sumas sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Ateinančių laikotarpių mokėtinės PVM	9,999	9,999	7,658	7,658
Sukauptos sąnaudos	8,693	8,693	492	492
Atostogų rezervas	3,609	2,512	3,355	3,025
Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	3,559	1,647	2,872	1,222
Į biudžetą mokėtinės PVM	3,041	3,039	11	-
Mokėtinės nekilnojamojo turto mokesčiai	2,440	2,440	2,145	2,145
Ateinančių laikotarpių pajamų iš naujų vartotojų einamųjų metų dalis	598	598	582	582
Mokėtini dividendai	520	520	633	633
Mokestis už gamtos išteklius	345	345	310	310
Kiti mokėtini mokesčiai	20	14	16	11
Kitos mokėtinės sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	231	175	195	1
Apskaitinė vertė	33,055	29,982	18,269	16,079

Tikrosios kitų mokėtinų sumų vertės yra apytikriai lygios jų apskaitinėms vertėms.

25 Pelno mokesčiai

2008 m. ir 2007 m. pelno mokesčio sąnaudas sudarė:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Pelno mokesčio sąnaudų komponentai				
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčiai (įskaitant socialinį mokestį 2007 m.)	27,324	27,295	23,366	22,947
Atidėtojo pelno mokesčio (pajamos)	(6,387)	(6,143)	(11,548)	(11,493)
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokesčio sąnaudos	20,937	21,152	11,818	11,454

Grupės ir Įmonės atidėtąjį pelno mokestį sudarė:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Atidėtojo pelno mokesčio turtas				
Ilgalaikio turto įvertinimo perkainota verte ir menama savikaina įtaka (vertės sumažėjimas)	245,363	244,780	189,442	189,442
Beviltiškos skolos	3,037	2,896	6,066	6,065
Atostogų rezervas	722	503	503	454
Su kaupimai	399	399	-	-
Ilgalaikio nematerialiojo turto vertės sumažėjimas	21	-	-	-
Ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas	2,513	631	371	370
Finansinio turto vertės sumažėjimas	966	4,081	409	409
Atsargų vertės sumažinimas iki grynosios galimo realizavimo vertės	890	172	59	59
Nurašytos kapitalizuotos palūkanos	-	-	68	68
Atidėtojo pelno mokesčio turto iš viso prieš realizacinės vertės sumažėjimą	253,911	253,462	196,918	196,867
Atimti: realizacinės vertės sumažėjimas	(2,246)	(2,206)	(1,510)	(1,508)
Atidėtasis pelno mokesčio turtas atėmus realizacinės vertės sumažėjimą	251,665	251,256	195,408	195,359
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai				
Ilgalaikio turto įvertinimo perkainota verte / menama savikaina įtaka (vertės padidėjimas)	(602,201)	(599,449)	(376,861)	(376,696)
Ilgalaikio turto, kuriam buvo taikyta mokesčio lengvata (II būdas) likutinė vertė (išskyrus nebaigtą statybą)	(31,911)	(31,638)	(25,705)	(25,464)
Skirtingų IMT normatyvų finansinėje bei mokesstinėje apskaitoje taikymo įtaka	(1,730)	(1,730)	(1,326)	(1,326)
Nebaigta statyba, kuriai buvo taikyta mokesčio lengvata (II būdas) 1998–2001 m., neįvesta į eksploataciją iki 2008 m. gruodžio 31 d.	(3)	(3)	(2)	(2)
Garantijų įsipareigojimo įtaka	(179)	(179)	-	-
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimų iš viso	(636,024)	(632,999)	(403,894)	(403,488)
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimai, grynąją verte	(384,359)	(381,743)	(208,486)	(208,129)

Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo apskaitomi naudojant 20 proc. tarifą (15 proc. 2007 m. gruodžio 31 d.).

25 **Pelno mokestis (tęsinys)**

Grupės laikinųjų skurtimų pasikeitimai buvo tokie:

	2007 m. gruodžio 31 d.	Pripažinta nuosavame kapitale	Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	2008 m. gruodžio 31 d.
<i>Ilgalaikio turto įvertinimo perkainota verte/menama savikaina įtaka (vertės sumažėjimas)</i>	1,262,949	-	(36,129)	1,226,820
<i>Beviltiškos skolos</i>	40,433	-	(25,250)	15,183
<i>Atostogų rezervas</i>	3,357	-	252	3,609
<i>Su kaupimai</i>	-	-	1,993	1,993
<i>Ilgalaikio nematerialiojo turto vertės sumažėjimas</i>	-	-	105	105
<i>Ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas</i>	2,475	-	10,090	12,565
<i>Finansinio turto vertės sumažėjimas</i>	2,726	-	2,105	4,831
<i>Atsargų vertės sumažinimas iki grynosios galimo realizavimo vertės</i>	396	-	4,052	4,448
<i>Nurašytos kapitalizuotos palūkanos</i>	450	-	(450)	-
<i>Ilgalaikio turto įvertinimo perkainota verte/menama savikaina įtaka (vertės padidėjimas)</i>	(2,512,410)	(615,897)	117,304	(3,011,003)
<i>Ilgalaikio turto, kuriam buvo taikyta mokesčio lengvata (II būdas) likutinė vertė (išskyrus nebaigtą statybą)</i>	(171,371)	-	11,814	(159,557)
<i>Skirtingų IMT normatyvų finansinėje bei mokesstinėje apskaitoje taikymo įtaka</i>	(8,837)	-	188	(8,649)
<i>Nebaigta statyba, kuriai buvo taikyta mokesčio lengvata (II būdas) 1998–2001 m., neįvesta į eksploataciją iki 2008 m. gruodžio 31 d.</i>	(16)	-	-	(16)
<i>Garantijų įsipareigojimo įtaka</i>	-	-	(893)	(893)
Laikinių skurtimų iš viso	(1,379,848)	(615,897)	85,181	(1,910,564)
Atidėtas pelno mokestis taikant 15 proc. tarifą	(206,976)	(92,382)	12,777	(286,581)
Tarifo padidėjimo iki 20 proc. įtaka	-	(30,787)	(64,746)	(95,533)
Tarifo pasikeitimo įtaka menamai savikainai, apskaityta tiesiogiai nuosavame kapitale	-	(59,092)	59,092	-
Atidėtojo pelno mokesčio turto realizacinės vertės sumažėjimas	(1,510)	-	(736)	(2,246)
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas, grynąją verte	(208,486)	(182,260)	6,387	(384,359)

Kaip aprašyta 5 pastaboje, Grupė perkainojo ilgalaikį materialųjį turtą 2008 m. gruodžio 31 d. Atidėtas mokestis, lygus 123,168 tūkst. litų, susijęs su perkainojimu (vertės padidėjimu) buvo apskaitytas tiesiogiai nuosavame kapitale, mažinant perkainojimo rezervą.

Įmonės laikinųjų skurtimų pasikeitimai buvo tokie:

	2007 m. gruodžio 31 d.	Pripažinta nuosavame kapitale	Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	2008 m. gruodžio 31 d.
<i>Ilgalaikio turto įvertinimo perkainota verte/menama savikaina įtaka (vertės sumažėjimas)</i>	1,262,949	-	(39,050)	1,223,899
<i>Beviltiškos skolos</i>	40,433	-	(25,951)	14,482
<i>Atostogų rezervas</i>	3,025	-	(512)	2,513
<i>Su kaupimai</i>	-	-	1,993	1,993
<i>Ilgalaikio materialiojo turto vertės sumažėjimas</i>	2,466	-	216	2,682
<i>Finansinio turto vertės sumažėjimas</i>	2,726	-	17,679	20,405
<i>Atsargų vertės sumažinimas iki grynosios galimo realizavimo vertės</i>	396	-	462	858
<i>Nurašytos kapitalizuotos palūkanos</i>	450	-	(450)	-
<i>Ilgalaikio turto įvertinimo perkainota verte/menama savikaina įtaka (vertės padidėjimas)</i>	(2,511,305)	(604,038)	118,100	(2,997,243)
<i>Ilgalaikio turto, kuriam buvo taikyta mokesčio lengvata (II būdas) likutinė vertė (išskyrus nebaigtą statybą)</i>	(169,762)	-	11,571	(158,191)
<i>Skirtingų IMT normatyvų finansinėje bei mokesstinėje apskaitoje taikymo įtaka</i>	(8,837)	-	188	(8,649)

<i>Nebaigta statyba, kuriai buvo taikyta mokesčio lengvata (II būdas) 1998–2001 m., neįvesta į eksploataciją iki 2008 m. gruodžio 31 d.</i>	(16)	-	-	(16)
<i>Garantijų įsipareigojimo įtaka</i>	-	-	(893)	(893)
Laikinių skirtumų iš viso	(1,377,475)	(604,038)	83,353	(1,898,160)
Atidėtasis pelno mokestis taikant 15 proc. tarifą	(206,621)	(90,606)	12,503	(284,724)
Tarifo padidėjimo iki 20 proc. įtaka	-	(30,202)	(64,611)	(94,813)
Tarifo pasikeitimo įtaka menamai savikainai, apskaityta tiesiogiai nuosavame kapitale	-	(58,949)	58,949	-
Atidėtojo pelno mokesčio turto realizacinės vertės sumažėjimas	(1,508)	-	(698)	(2,206)
Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas, grynąją vertę	(208,129)	(179,757)	6,143	(381,743)

Kaip aprašyta 5 pastaboje, Įmonė perkainojo ilgalaikį materialųjį turtą 2008 m. gruodžio 31 d. Atidėtasis mokestis, lygus 120,808 tūkst. litų, susijęs su perkainojimu (vertės padidėjimu) buvo apskaitytas tiesiogiai nuosavame kapitale, mažinant perkainojimo rezervą.

Laikinieji skirtumai, susiję su investicijomis į asocijuotas ir bendrai valdomą įmones, kurioms nebuvo pripažintas atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas, 2008 m. gruodžio 31 d. Grupėje sudarė 848 tūkst. litų (2007 m. gruodžio 31 d. – 415 tūkst. litų).

Pelno (nuostolių) ataskaitoje pateikta pelno mokesčio sąnaudų suma, priskirtina einamųjų metų veiklos rezultatui, gali būti suderinta su pelno mokesčio sąnaudomis, apskaičiuotomis taikant įstatyme numatytą pelno mokesčio tarifą pelnui prieš pelno mokestį:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Pelnas prieš apmokestinimą	62,615	66,063	62,637	61,236
<i>Pelno mokestis, apskaičiuotas taikant 15 proc. tarifą (2007 metais – 18 proc.)</i>	9,392	9,909	11,275	11,022
<i>Išlaidų, nemažinančių pajamų, nedidinančių apmokestinamojo pelno, mokestinis efektas</i>	5,156	4,883	460	349
<i>Atidėtojo pelno mokesčio realizacinės vertės sumažėjimo pokytis</i>	736	698	83	83
<i>Pelno mokesčio tarifo pasikeitimo įtaka</i>	5,653	5,662	-	-
Pelno mokesčio sąnaudos	20,937	21,152	11,818	11,454
Efektyvi pelno mokesčio norma, proc.	33	32	19	19

26 Pardavimo pajamos

Grupės ir Įmonės pardavimo pajamas sudarė pardavimo pajamos už elektros energiją ir su ja susijusias paslaugas:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
<i>Elektros pardavimas vidaus rinkoje (išskyrus VIAP)</i>	457,793	457,793	333,918	333,918
<i>Viešuosius interesus atitinkanti paslauga (VIAP)</i>	389,556	389,556	254,980	254,980
<i>Elektros perdavimo paslauga</i>	242,610	242,610	234,453	234,453
<i>Elektros energijos eksportas</i>	226,991	226,991	159,662	159,662
<i>Galios rezervavimas</i>	132,418	132,418	118,916	118,916
<i>Kiti elektros ir susijusių paslaugų pardavimai</i>	5,934	5,934	8,789	8,789
<i>Pajamos iš naujų vartotojų prijungimo*</i>	585	585	398	398
Iš viso	1,455,887	1,455,887	1,111,116	1,111,116

* Grupė ir Įmonė apskaitė 14,329 tūkst. litų (13,620 tūkst. litų 2007 m. gruodžio 31 d.) ateinančių laikotarpių pajamų, susijusių su naujų vartotojų prijungimu, bei susijusių 22,673 tūkst. litų (19,283 tūkst. litų 2007 m. gruodžio 31 d.) gautus avansus iš naujų vartotojų (22 pastaba) už prijungimą prie elektros tinklų, kurie yra perkeliama į ateinančių laikotarpių pajamų straipsnį suteikus prijungimo paslaugą. Grupė/Įmonė pripažįsta šias pajamas pelno (nuostolių) ataskaitoje per sukurto ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką. 2008 m. Grupė/Įmonė pripažino 585 tūkst. litų pajamų iš naujų vartotojų prijungimo (398 tūkst. litų 2007 m.).

Segmento turtas	2,759,042	23,752	19,226	452,219	93,032	3,347,271
Nepriskirtas turtas						105,185
Turto iš viso						3,452,456
Segmento įsipareigojimai	37,011	33,010	19,443	1,610	14,549	105,623
Nepriskirti įsipareigojimai						657,105
Įsipareigojimų iš viso						762,728
Segmento turto įsigijimas	134,811	-	-	16,869	4,818	156,498
Nepriskirtas turto įsigijimas						517
Įsigyto turto iš viso						157,015
Nusidėvėjimas ir amortizacija	112,019	11	11	16,531	9,535	138,107
Nepriskirtas nusidėvėjimas ir amortizacija						-
Nusidėvėjimo ir amortizacijos iš viso						138,107
Turto vertės sumažėjimas	11,217	-	-	769	15,925	27,911
Nepriskirto turto vertės sumažėjimas						885
Turto vertės sumažėjimo iš viso						28,796

Įmonės informacija apie segmentus 2008 m. gruodžio 31 d. ir už tada pasibaigusius metus yra pateikiama žemiau:

Įmonė 2008 m.	Verslo segmentai					
	Elektros perdavimo veikla	Prekyba energija	Eksporto / importo veikla	Gamyba	Kita veikla	Iš viso
Pajamos	800,608	505,027	412,196	90,577	26,491	1,834,899
<i>t.t. vidinė apyvarta tarp Įmonės segmentų</i>	30,132	47,077	184,735	90,577	84	352,605
Pajamos eliminavus vidines apyvartas ir apyvartas tarp Grupės įmonių	770,476	457,950	227,461	-	26,407	1,482,294
Sąnaudos	731,750	506,309	399,110	89,211	24,770	1,751,150
<i>t.t. vidinė apyvarta tarp Įmonės segmentų</i>	35,691	228,177	39,598	49,055	84	352,605
Sąnaudos eliminavus vidines apyvartas ir apyvartas tarp Grupės įmonių	696,059	278,132	359,512	40,156	24,686	1,398,545
Veiklos pelnas (nuostoliai) (neeliminavus vidinių apyvartų)	68,858	(1,282)	13,086	1,366	1,721	83,749
<i>Vidinių apyvartų eliminavimas</i>	(5,559)	(181,100)	145,137	41,522	-	-
Veiklos pelnas (nuostoliai) (eliminavus vidines apyvartas)	74,417	179,818	(132,051)	(40,156)	1,721	83,749
<i>Nepriskirtos sąnaudos</i>						-
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą ir finansinės veiklos rezultatus						83,749
<i>Finansinės pajamos (sąnaudos), grynąja verte</i>						(17,686)
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą						66,063
<i>Pelno mokestis</i>						(21,152)
Grynasis metų pelnas						44,911
Segmento turtas	2,759,042	23,752	19,226	452,219	53,520	3,307,759

Segmento turtas	2,136,439	43,048	11,475	421,708	95,689	2,708,359
Nepriskirtas turtas						58,321
Turto iš viso						2,766,680
Segmento įsipareigojimai	15,149	62,072	18,514	1,770	16,977	114,482
Nepriskirti įsipareigojimai						439,829
Įsipareigojimų iš viso						554,311
Segmento turto įsigijimas	165,254	-	-	2,974	834	169,062
Nepriskirtas turto įsigijimas						1,061
Įsigyto turto iš viso						170,123
Nusidėvėjimas ir amortizacija	119,789	136	11	16,300	10,022	146,258
Nepriskirtas nusidėvėjimas ir amortizacija						-
Nusidėvėjimo ir amortizacijos iš viso						146,258
Turto vertės sumažėjimas	1,250	-	-	(1)	86	1,335
Nepriskirto turto vertės sumažėjimas						20
Turto vertės sumažėjimo iš viso						1,355

Įmonės informacija apie segmentus 2007 m. gruodžio 31 d. ir už tada pasibaigusius metus yra pateikiama žemiau:

Įmonė 2007 m.	Verslo segmentai					
	Elektros perdavimo veikla	Prekyba energija	Eksporto / importo veikla	Gamyba	Kita veikla	Iš viso
Pajamos	385,754	636,467	295,547	91,061	22,782	1,431,611
<i>t.t. vidinė apyvarta tarp Įmonės segmentų</i>	<i>29,251</i>	<i>42,047</i>	<i>135,752</i>	<i>91,061</i>	<i>34</i>	<i>298,145</i>
Pajamos eliminavus vidines apyvartas ir apyvartas tarp Grupės įmonių	356,503	594,420	159,795	-	22,748	1,133,466
Sąnaudos	348,418	631,368	277,845	84,550	22,538	1,364,719
<i>t.t. vidinė apyvarta tarp Įmonės segmentų</i>	<i>39,892</i>	<i>170,732</i>	<i>41,726</i>	<i>45,771</i>	<i>9</i>	<i>298,130</i>
Sąnaudos eliminavus vidines apyvartas ir apyvartas tarp Grupės įmonių	308,526	460,636	236,119	38,779	22,529	1,066,589
Veiklos pelnas (nuostoliai) (neeliminavus vidinių apyvartų)	37,336	5,099	17,702	6,511	244	66,892
<i>Vidinių apyvartų eliminavimas</i>	<i>(10,641)</i>	<i>128,685</i>	<i>(94,026)</i>	<i>(45,290)</i>	<i>25</i>	<i>(15)</i>
Veiklos pelnas (nuostoliai) (eliminavus vidines apyvartas)	47,977	133,784	(76,324)	(38,779)	219	66,877
<i>Nepriskirtos sąnaudos</i>						-
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą ir finansinės veiklos rezultatus						66,877
<i>Finansinės pajamos (sąnaudos), grynoji vertė</i>						<i>(5,641)</i>
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą						61,236
<i>Pelno mokesčiai</i>						<i>(11,454)</i>
Grynasis metų pelnas						49,782
Segmento turtas	2,136,439	43,048	11,475	421,708	49,917	2,662,587
Nepriskirtas turtas						84,788

Turto iš viso						2,747,375
Segmento įsipareigojimai	15,149	62,072	18,514	1,770	-	97,505
Nepriskirti įsipareigojimai						439,829
Įsipareigojimų iš viso						537,334
Segmento turto įsigijimas	165,254	-	-	2,974	-	168,228
Nepriskirtas turto įsigijimas						993
Įsigyto turto iš viso						169,221
Nusidėvėjimas ir amortizacija	119,789	136	11	16,300	8,280	144,516
Nepriskirtas nusidėvėjimas ir amortizacija						-
Nusidėvėjimo ir amortizacijos iš viso						144,516
Turto vertės sumažėjimas	1,250	-	-	(1)	-	1,249
Nepriskirto turto vertės sumažėjimas						547
Turto vertės sumažėjimo iš viso						1,796

Antrinis informacijos pateikimo formatas – geografiniai segmentai. Įmonė eksportuoja elektrą į Europos Sąjungos šalis bei Rusiją. Per 2008 m. Įmonė iš elektros energijos eksporto uždirbo 211.2 mln. litų pajamų (2007 m. – 137.5 mln. litų). Be to, Grupė eksportavo metalo konstrukcijas bei remonto paslaugas.

2008 m. ir 2007 m. Grupės ir Įmonės pajamos pagal geografinius segmentus sudarė:

Šalis	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Lietuva	1,311,925	1,266,558	1,059,474	996,007
Rusija	820	-	49,245	47,031
Suomija	76,445	75,714	39,683	39,683
Latvija	56,214	56,171	29,763	29,735
Estija	83,895	83,851	21,184	21,010
Vokietija	991	-	1,218	-
Švedija	-	-	92	-
Iš viso:	1,530,290	1,482,294	1,200,659	1,133,466

Be tiesioginio eksporto Įmonė taip pat parduoda pikinę energiją, skirtą eksportui. Per 2008 m. pajamos iš pikinės energijos pardavimų sudarė 4.4 mln. litų (2007 m. – 9.98 mln. litų). Įmonė taip pat eksportavo elektros energiją, pagamintą švenčių dienomis ir savaitgaliais. Per 2008 m. pajamos už elektros energiją, pagamintą švenčių dienomis ir savaitgaliais, sudarė 3.6 mln. litų (2007 m. – 12.2 mln. litų).

Visas Grupės ir Įmonės turtas yra Lietuvoje.

28 Kitos veiklos pajamos

2008 m. ir 2007 m. Grupės ir Įmonės kitas veiklos pajamas sudarė:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Remonto ir kitos paslaugos	46,670	-	65,613	-
Duomenų perdavimas	13,113	13,113	11,871	11,871
Interneto paslaugos	3,425	3,433	2,990	2,997
Infrastruktūros nuoma	2,572	2,572	2,567	2,567
Turto nuoma	3,271	3,319	2,237	2,231
Sveikatingumo, poilsio, viešojo maitinimo objektų paslaugos	1,186	896	1,165	880
Informacinių technologijų paslaugos	541	541	447	447
Balso telefonijos paslaugos	519	559	421	461
Projektavimo darbai	297	-	370	-
Pelnas iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo	-	-	147	285
Kitos pajamos	2,809	1,974	1,715	611
Kitos veiklos pajamų iš viso	74,403	26,407	89,543	22,350

Remonto sąnaudas sudaro dukterinės įmonės UAB „Kauno energetikos remontas“ pagal sutartis gautos pajamos (įmonė neturėjo pajamų pagal sutartis). 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. informacija apie nebaigtas vykdyti sutartis pateikiama lentelėje žemiau:

	2008 m.	2007 m.
Remonto paslaugų pajamų nuo projekto pradžios, iš viso	19,945	33,658
Remonto paslaugų sąnaudų nuo projekto pradžios, iš viso	18,633	27,157
Remonto paslaugų pajamos, įtrauktos į einamųjų metų pelno (nuostolių) ataskaitą	332	13,011
Remonto paslaugų sąnaudos, įtrauktos į einamųjų metų pelno (nuostolių) ataskaitą	338	10,523
Pajamos, už kurias neišrašytos sąskaitos	-	-
Iš pirkėjų gautinos sumos (apskaitytos gautinų sumų straipsnyje)	9,266	14,378
Gauti išankstiniai apmokėjimai	876	4,140

29 Finansinės veiklos pajamos

2008 m. ir 2007 m. Grupės ir Įmonės finansinės veiklos pajamas sudarė:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Palūkanų pajamos	1,539	1,476	542	405
Teigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka	47	44	120	127
Gauti dividendai	-	633	-	413
Kitos pajamos	983	912	-	-
Finansinės veiklos pajamos iš viso	2,569	3,065	662	945

30 Kitos finansinės veiklos sąnaudos

2008 m. ir 2007 m. Grupės ir Įmonės kitas finansinės veiklos sąnaudas sudarė:

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Palūkanų sąnaudos	(2,537)	(2,477)	(5,428)	(5,410)
Neigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka	(49)	(39)	(501)	(501)
Paskolų aptarnavimo sąnaudos	(68)	(68)	(67)	(67)
Kitos sąnaudos	(13)	(14)	(82)	(2)
Finansinės veiklos sąnaudų iš viso	(2,667)	(2,598)	(6,078)	(5,980)

31 Nutraukta veikla

2008 m. rugpjūčio 28 d. branduolinės energetikos segmentas buvo perleistas LEO LT, AB dukterinei įmonei UAB „Visagino atominė elektrinė“. Branduolinės energetikos segmentas vystė naujos atominės elektrinės projektą, kurį apėmė galimybių studijos, poveikio aplinkai analizė, teisiniai ir kiti tyrimai. Pardavimų pajamos sudarė 6,283 tūkst. litų ir yra lygios patirtoms sąnaudoms, t.y. 6,283 tūkst. litų, atvaizduotoms ankstesnių laikotarpių Įmonės/Grupės pelno (nuostolių) ataskaitose, todėl pardavimo pelno nebuvo.

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Pajamos (tik pardavimo įplaukos)	6,283	6,283	-	-
Sąnaudos	(3,852)	(3,852)	(2,431)	(2,431)
Veiklos pelnas	2,431	2,431	(2,431)	(2,431)
Pelno mokestis (tik nuo pardavimo pajamų)	(365)	(365)	-	-
Grynasis pelnas (nuostoliai), tenkantis nutrauktai veiklai	2,066	2,066	(2,431)	(2,431)

Šiam segmentui nebuvo priskirta jokio turto ir įsipareigojimų. Visi segmento pinigų srautai yra iš pagrindinės veiklos ir sudaro atitinkamai 2,066 tūkst. litų 2008 m. ir 2,431 tūkst. litų 2007 m.

Pelnas (nuostoliai), tenkantis vienai akcijai iš šios veiklos, 2008 m. sudarė 0.004 litus, o 2007 m. – (0.3) litus.

32 Sandoriai tarp susijusių šalių

Prekių ir paslaugų pirkimai ir pardavimai:

2008 m. Grupės sandoriai su susijusiomis šalimis ir likučiai 2008 m. gruodžio 31 d. sudarė:

Susijusios šalys	Mokėtinios sumos ir sukauptos sąnaudos	Gautinos sumos ir pajamos, už kurias dar neišrašytos sąskaitos	Pirkimai	Pardavimai
LR Ūkio ministerijos valdomos bendrovės	39,241	105	587,035	39,768
LEO LT, AB ir jos dukterinės įmonės	4,852	54,744	33,655	1,039,300
Grupės asocijuotos įmonės	45	19	14,883	468
Iš viso	44,138	54,868	635,573	1,079,536

2008 m. Įmonės sandoriai su susijusiomis šalimis ir likučiai 2008 m. gruodžio 31 d. sudarė:

Susijusios šalys	Mokėtinios sumos ir sukauptos sąnaudos	Gautinos sumos ir pajamos, už kurias dar neišrašytos sąskaitos	Pirkimai	Pardavimai
LR Ūkio ministerijos valdomos bendrovės	39,240	105	587,002	38,858
LEO LT, AB ir jos dukterinės įmonės	4,821	54,744	33,260	1,039,102
Įmonės dukterinės įmonės	1,571	32	10,665	126
Įmonės asocijuotos įmonės	45	19	14,883	468
Iš viso	45,677	54,900	645,810	1,078,554

2007 m. Grupės sandoriai su susijusiomis šalimis ir likučiai 2007 m. gruodžio 31 d. sudarė:

Susijusios šalys	Mokėtinios sumos ir sukauptos sąnaudos	Gautinos sumos ir pajamos, už kurias dar neišrašytos sąskaitos	Pirkimai	Pardavimai
LR Ūkio ministerijos valdomos bendrovės	48,614	53,993	429,268	499,160
Grupės asocijuotos įmonės	786	3,446	11,369	345
Iš viso	49,400	57,439	440,637	499,505

2007 m. Įmonės sandoriai su susijusiomis šalimis ir likučiai 2007 m. gruodžio 31 d. sudarė:

Susijusios šalys	Mokėtinios sumos ir sukauptos sąnaudos	Gautinos sumos ir pajamos, už kurias dar neišrašytos sąskaitos	Pirkimai	Pardavimai
LR Ūkio ministerijos valdomos bendrovės	48,601	51,564	429,156	485,949
Įmonės dukterinės įmonės	1,489	12	7,472	409
Įmonės asocijuotos įmonės	786	3,256	11,369	118
Iš viso	50,876	54,832	447,997	486,476

Didžiausi pirkimai ir pardavimai susijusių šalių grupėje 2008 m. ir 2007 m. buvo tarp LR Ūkio ministerijos valdomų bendrovių, VĮ „Ignalinos atominė elektrinė“ ir AB „Lietuvos elektrinė“ (bei Rytų skirstomieji tinklai 2007 m.). Iš šių tiekėjų įmonė daugiausia pirkė elektros energiją, galią, VIAP paslaugas. Parduodama buvo elektros energija, galia, perdavimo paslauga, VIAP paslaugos.

Sandorius su kitomis nei LR Ūkio ministerijos valdomomis valstybės įmonėmis sudarė įprastiniai verslo sandoriai rinkos sąlygomis ir jie nėra atskleidžiami aukščiau pateiktose lentelėse.

Didžiausi pirkimai ir pardavimai LEO LT, AB grupėje 2008 m. buvo su AB „Rytų skirstomieji tinklai“, AB „VST“ ir LEO LT, AB (2007 m. sandoriai su AB „Rytų skirstomieji tinklai“ buvo apskaityti prie sandorių su LR Ūkio ministerijos valdomomis bendrovėmis, o AB „VST“ nebuvo susijusi šalis). AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ir AB „VST“ buvo parduodama elektros energija ir perdavimo paslauga, perkamos-parduodamos VIAP paslaugos. 2008 m. LEO LT, AB teikė įmonei valdymo paslaugas (2007 m. tokių paslaugų nebuvo).

Be to, kaip detaliau aprašyta 31 pastaboje, 2008 m. Įmonė pardavė LEO LT, AB dukterinei įmonei naujos atominės elektrinės statybos pradinio etapo projektą.

Asocijuotai įmonei AS Nordic Energy Link įmonė pardavė galią, mokėjo galios, eksploatacijos, perdavimo ir balansavimo mokesčius, pirkė galią.

Visi pirkimai iš susijusių šalių buvo vykdomi rinkos kainomis.

Nebuvo suteikta ar gauta jokių su susijusioms šalims mokėtinomis ar iš jų gautinomis sumomis susijusių garantijų ar užstatų. Susijusių šalių gautinas ir mokėtinas sumas tikimasi padengti pinigais arba užskaitomis su atitinkamoms susijusioms šalims mokėtinomis / gautinomis sumomis iš atitinkamų susijusių šalių.

Išmokos vadovybei

	Grupė 2008 m.	Įmonė 2008 m.	Grupė 2007 m.	Įmonė 2007 m.
Išmokos, susijusios su darbo santykiais	3,734	2,410	2,269	1,383
Kitos reikšmingos sumos, priskaičiuotos vadovams (tantiemos valdybos nariams)	80	80	70	70
Vadovų skaičius (vidutinis metinis)	26	7	25	12

Vadovybe yra laikomi valdybos nariai, administracijos vadovai bei jų pavaduotojai, vyr. finansininkas.

33 Pagrindinis ir sumažintas pelnas vienai akcijai

2008 m. ir 2007 m. pagrindinis ir sumažintas pelnas, tenkantis vienai akcijai, buvo toks:

	2008 m.	2007 m.
Grynasis pelnas, tenkantis Įmonės akcininkams	43,744	48,388
Akcijų skaičiaus svertinis vidurkis (vienetais)	689,515,435	689,515,435
Pagrindinis ir sumažintas pelnas vienai akcijai (litais)	0.06	0.07
Grynasis pelnas, priskirtinas Įmonės akcininkams iš tęsiamos veiklos	41,678	50,819
Akcijų skaičiaus svertinis vidurkis (vienetais)	689,515,435	689,515,435
Pagrindinis ir sumažintas pelnas vienai akcijai iš tęsiamos veiklos (litais)	0.06	0.07

34 Dividendai vienai akcijai

Paskirtų dividendų dalis tenkanti vienai akcijai:

	2008 m.	2007 m.
Paskirti dividendai	-	8,154
Akcijų skaičiaus svertinis vidurkis	689,515,435	689,515,435
Paskirti dividendai vienai akcijai (litais)	-	0.01

35 Finansinės rizikos valdymas

Grupės įmonės vykdydamos veiklą patiria finansinę riziką, t.y. kredito riziką, likvidumo riziką bei rinkos riziką (užsienio valiutos riziką, palūkanų normų riziką tikrosios vertės bei pinigų srautų atžvilgiu, vertybinių popierių kainos riziką). Valdydamos šias rizikas Grupės įmonės siekia sumažinti veiksmių, galinčių neigiamai paveikti Grupės ir Įmonės finansinius veiklos rezultatus, įtaką.

Kredito rizika

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. kredito rizika buvo susijusi su:

	Grupė 2008 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2008 m. gruodžio 31 d.	Grupė 2007 m. gruodžio 31 d.	Įmonė 2007 m. gruodžio 31 d.
Finansinis turtas	240,061	229,013	153,621	133,096

2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. finansinį turtą sudarė vyriausybės vertybiniai popieriai, prekybos gautinos sumos, kitos gautinos sumos, terminuoti indėliai bei pinigai ir pinigų ekvivalentai.

Maksimalią kredito riziką atspindi kiekvieno finansinio turto vieneto balansinė vertė, todėl Įmonės/Grupės vadovybė mano, jog maksimali rizika yra lygi iš pirkėjų ir kitų gautinų sumų sumai, atėmus pripažintus vertės sumažėjimo nuostolius balanso sudarymo dieną.

Grupės ir Įmonės kredito rizika, susijusi su gautinomis sumomis, yra ribota, kadangi pagrindiniai pirkėjai yra patikimi klientai. Grupė ir Įmonė neturi reikšmingos kredito rizikos koncentracijos, nes kredito rizika pasiskirsčiusi tarp 10 pagrindinių Grupės ir Įmonės pirkėjų, kurių įsiskolinimas sudaro 97 proc. visų Grupės ir Įmonės prekybos gautinų sumų.

Kredito rizika, susijusi su lėšomis bankuose, yra ribota, nes Grupė ir Įmonė atlieka operacijas su bankais, turinčiais aukštus užsienio reitingavimo agentūrų suteiktus kredito reitingus.

Tarptautinės reitingų agentūros Fitchratings suteikti bankų reitingai 2008 m. gruodžio 31 d.:

Bankas	Ilgalaikio skolinimosi reitingas	Trumpalaikio skolinimosi reitingas
<i>AB SEB bankas</i>	A+	F1
<i>Hansabank grupė</i>	A1	F1
<i>Nordea Bank Finland Plc Lietuvos filialas</i>	AA-	F1

Tarptautinės reitingų agentūros „Standard&Poor’s“ suteikti bankų reitingai 2008 m. gruodžio 31 d.:

Bankas	Ilgalaikio skolinimosi reitingas	Trumpalaikio skolinimosi reitingas
<i>AB SEB bankas</i>	A	A-1
<i>Nordea Bank Finland Plc Lietuvos filialas</i>	AA-	A-1
<i>UniCredit Bank</i>	A+	A-1

Tarptautinės reitingų agentūros Moody’s suteikti bankų reitingai 2008 m. gruodžio 31 d.:

Bankas	Ilgalaikio skolinimosi reitingas	Trumpalaikio skolinimosi reitingas
<i>Hansabank grupė</i>	A	P-1
<i>Nordea Bank Finland Plc Lietuvos filialas</i>	AA1	P-1
<i>AB SEB bankas</i>	AA2	P-1
<i>UniCredit Bank</i>	AA2	P-1

2008 m. spalio 28 d. tarptautinė reitingų agentūra „Standard&Poor’s“, remdamasi tuo, kad buvo sumažintas Lietuvos Respublikos skolinimosi reitingas, atitinkamai sumažino AB „Lietuvos energija“ ilgalaikio skolinimosi užsienio valiuta reitingą nuo A- iki BBB+, o reitingo perspektyva palikta neigiama su stebimos statusu. Tam, kad panaikinti stebimos statusą, reitingų agentūra turi išanalizuoti visos LEO LT, AB grupės finansinį pajėgumą.

Likvidumo rizika

Likvidumo rizika valdoma planuojant Grupės įmonių grynujų pinigų srautų judėjimą. Siekiant valdyti likvidumo riziką, sudaromos pinigų srautų prognozės. Gautinų sumų padengimo vėlavimo rizikai bei trumpalaikiam pinigų srautų (įplaukų ir mokėjimų) nesutapimui valdyti naudojamos overdrافت ir kredito linijos sutartys. Grupės likvidumo (trumpalaikis turtas / trumpalaikiai įsipareigojimai) ir skubaus padengimo ((trumpalaikis turtas – atsargos) / trumpalaikiai įsipareigojimai) rodikliai 2008 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 0.97 ir 0.94 (atitinkamai 0.90 ir 0.83 2007 m. gruodžio 31 d.). Įmonės likvidumo trumpalaikis turtas / trumpalaikiai įsipareigojimai) ir skubaus padengimo ((trumpalaikis turtas – atsargos) / trumpalaikiai įsipareigojimai) rodikliai 2008 m. gruodžio 31 d. atitinkamai buvo 0.95 ir 0.94 (atitinkamai 0.82 ir 0.79 2007 m. gruodžio 31 d.).

Žemiau lentelėje yra pateikiama informacija apie Grupės ir Įmonės neišvestinių finansinių įsipareigojimų sutartines padengimo datas. Šios lentelės buvo paruoštos remiantis finansinių įsipareigojimų nediskontuotais pinigų srautais atsižvelgiant į ankščiausias datas, kada Grupė ir Įmonė turės padengti šiuos įsipareigojimus. Įsipareigojimų likučiai, kurių padengimo terminas yra iki 12 mėnesių, atitinka jų apskaitines vertes, kadangi diskontavimo įtaka yra nereikšminga.

Grupė	Per vienerius metus	Per antrus metus	Per trečius – penktus metus	Po penkerių metų
2008 m. gruodžio 31d.				
<i>Paskolos ir obligacijos</i>	26,167	14,470	-	-
<i>Išperkamosios nuomos įsipareigojimai</i>	595	683	1,510	-
<i>Prekybos ir kitos mokėtinos sumos</i>	188,460	-	-	-
2007 m. gruodžio 31 d.				
<i>Paskolos ir obligacijos</i>	6,018	48,116	43,607	2,067
<i>Išperkamosios nuomos įsipareigojimai</i>	118	-	-	-
<i>Prekybos ir kitos mokėtinos sumos</i>	156,183	-	-	-

Įmonė	Per pirmus metus	Per antrus metus	Per trečius – penktus metus	Po penkerių metų
2008 m. gruodžio 31d.				
<i>Paskolos ir obligacijos</i>	25,896	14,470	-	-
<i>Prekybos ir kitos mokėtinos sumos</i>	185,517	-	-	-
2007 m. gruodžio 31 d.				
<i>Paskolos ir obligacijos</i>	6,018	48,116	43,607	2,067
<i>Prekybos ir kitos mokėtinos sumos</i>	143,495	-	-	-

Palūkanų normos rizika

Grupės įmonių pajamas bei pinigų srautus rinkos palūkanų normų svyravimai veikia nežymiai. Palūkanų normos rizika didžiaja dalimi yra susijusi su ilgalaikėmis paskolomis. Palūkanų normos rizika Grupės įmonių pinigų srautams atsiranda dėl gautų paskolų su kintama palūkanų norma. Paskolos su pastovia palūkanų norma didina tikrosios vertės svyravimų riziką.

Pagal Grupės įmonių patvirtintus finansinės rizikos valdymo principus, palūkanų sąnaudos turi būti pakankamai tiksliai prognozuojamos ne trumpesiam laikotarpiui kaip elektros energijos perdavimo paslaugos kainos viršutinės ribos nustatymo laikotarpis (trejiems metams). Grupės įmonių paskolų portfelis formuojamas remiantis šiuo principu: ne mažiau kaip 50 proc. visų paskolų turi būti su fiksuota palūkanų norma, likusios – su kintama palūkanų norma.

Grupės įmonės turi paskolų su fiksuotomis ir kintamomis palūkanų normomis, kurios yra susijusios su EURIBOR, EUR LIBOR ir VILIBOR.

Įmonė valdo palūkanų normų riziką sudarydama palūkanų normų apsikeitimo sandorius, paprastai keisdama kintamas palūkanų normas į pastovias. Įmonė iš bankų skolinasi lėšas ilgam laikotarpiui su kintamomis palūkanomis ir sudaro atitinkamus kintamų palūkanų normų apsikeitimo į pastovias palūkanų normas sandorius tokiu būdu užtikrindama mažesnes pastovias palūkanų normas nei būtų suteiktos tiesiogiai su bankais sudarant paskolų sutartis su pastoviomis palūkanų normomis.

Palūkanų normos apskaitimo sandoris – tai dvišalis susitarimas, pagal kurį šalis įsipareigoja apskaičiuoti palūkanų pinigų srautais, apskaičiuotais už sandorio sudarymo metu sutartą laikotarpį nuo sutartos sumos. Dažniausiai pagal tokį sandorį apskaičiuojama vienos finansinės priemonės (su pastovia arba kintama palūkanų norma) pinigų srautais į kitos finansinės priemonės (su kintama arba pastovia palūkanų norma) pinigų srautus. Pagal tokį sandorį abi sandorio šalys gali sumokėti apskaičiuotas palūkanas arba viena iš sandorio šalių sumokėti tokių palūkanų skirtumą.

Palūkanų normų apskaitimo sandoriai sudaromi, kai prognozuojama, kad bazinė palūkanų norma ateityje didės ir gali išaugti įmonės mokamos palūkanos pagal kintamąją palūkanų normą, arba prognozuojamas bazinės palūkanų normos ateityje mažėjimas, dėl ko gali išaugti įmonės mokamos palūkanos pagal fiksuotąją palūkanų normą.

Siekiant valdyti palūkanų normos svyravimo riziką, Įmonė 2003 m. pabaigoje sudarė palūkanų normos apskaitimo sandorį su „Nordea Bank Finland“ Plc. Lietuvos skyriumi, kuris baigėsi 2007 m. birželio 30 d. 2008 m. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Grupė/Įmonė neturėjo galiojančių palūkanų normos apskaitimo sutarčių.

Užsienio valiutos rizika

Siekiant valdyti užsienio valiutos riziką Grupės įmonės sudaro kreditų sutartis tik eurai ir litais. Grupės pirkimo/pardavimo sandoriai taip pat daugiausia sudaromi eurai arba litais.

Nuo 2002 m. vasario 2 d. lito kursas buvo susietas su euru. Dėl šios priežasties užsienio valiutų kursų pasikeitimai reikšmingai neįtakoja Grupės ir Įmonės nuosavo kapitalo.

Grupės įmonės neturi reikšmingos užsienio valiutos rizikos koncentracijos, todėl 2008 m. ir 2007 m. nesinaudojo jokiais finansinėmis priemonėmis, padedančiomis valdyti užsienio valiutos riziką.

Vertybinių popierių kainos rizika

Įmonė ir Grupė turi tik investicijas į vyriausybines obligacijas (12 pastaba), kurias vadovybė yra priskyriusi iki išpirkimo termino laikomam finansiniam turtui. Grupė/Įmonė neturi įsigijusi jokių vertybinių popierių (akcijų, obligacijų ir t.t.) prekybos, todėl nesusiduria su vertybinių popierių kainos rizika.

Įmonė turi tiesioginę dukterinių įmonių kontrolę bei dalyvauja asocijuotų įmonių valdyme (7 pastaba). Įmonės atskirose finansinėse ataskaitose investicijos į šias įmones yra apskaitomos jų įsigijimo verte, kuri yra koreguojama vertės sumažėjimo nuostoliais, jei tokių yra. Grupės konsoliduotose finansinėse ataskaitose investicijos į asocijuotas įmones yra apskaitomos naudojant nuosavybės metodą, koreguojant šių investicijų apskaitinę vertę Grupei tenkančių asocijuotų įmonių pelno arba nuostolių sumomis. Šių investicijų vertės padidėjimas/sumažėjimas tiesiogiai turi įtakos Grupės finansiniams rezultatams. Įmonė daro įtaką dukterinių bei asocijuotų įmonių finansiniams rezultatams dalyvaudama tų įmonių veiklos valdymo politikos formavime.

Finansinio turto ir įsipareigojimų tikroji vertė

Pagrindinis Grupės ir Įmonės finansinis turtas ir įsipareigojimai, neatspindėti tikrąja verte, yra prekybos ir kitos gautinos sumos, prekybos ir kitos skolos, ilgalaikės ir trumpalaikės skolos.

Tikroji vertė yra apibrėžiama kaip suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti (parduoti) turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą. Tikroji finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų vertė yra paremta kotiruojamomis rinkos kainomis, diskontuotų pinigų srautų modeliais arba pasirinkimo sandorių („opcionų“) kainų modeliais priklausomai nuo aplinkybių.

Kiekvienos rūšies finansiniam turtui ir įsipareigojimams įvertinti yra naudojami tokie metodai ir prielaidos:

- Trumpalaikių prekybos ir kitų gautinų sumų, trumpalaikių prekybos skolų ir kitų mokėtinų sumų bei trumpalaikių paskolų apskaitinė vertė yra artima jų tikrajai vertei.
- Ilgalaikių paskolų tikroji vertė nustatoma remiantis tokios pat ar panašios paskolos rinkos kaina arba palūkanų norma, kuri yra taikoma tuo metu tokio pat termino skoloms. Ilgalaikių paskolų, už kurias mokamos kintamos palūkanos, tikroji vertė yra artima jų apskaitinei vertei.

36 Neapibrėžti įsipareigojimai ir pasižadėjimai

Suteiktos garantijos

Įmonė 2005 m. pagal garantines sutartis yra garantavusi už 25 proc. įmonės AS „Nordic Energy Link“ įsipareigojimų įvykdymą „Nordic Investment Bank“ (45,750 tūkst. litų) ir AB „SEB Eesti Uhispank“ (26,759 tūkst. litų). Garantijos baigiasi asocijuotai įmonei gražinus paskolas atitinkamiems bankams, t.y. atitinkamai 2014 m. kovo 15 d. ir 2014 m. rugsėjo 15 d. Grupė/Įmonė apskaitė šias garantijas tikraja verte: 2008 m. gruodžio 31 d. balanse apskaitinė garantinių įsipareigojimų vertė sudarė 1,304 tūkst. litų (2007 m. gruodžio 31 d. 1,642 tūkst. litų). Grupė/Įmonė neapskaitė jokių papildomų atidėjinių, susijusių su šiomis garantijomis, kadangi vadovybė tikisi, kad asocijuota įmonė tinkamai įvykdys savo įsipareigojimus bankams.

Teisminiai nagrinėjimai

2008 m. ir 2007 m. Įmonė bylinėjosi su Eesti Energia AS Arbitražo teisme dėl elektros tiekimo sutarties, pasirašytos 2005 m., sąlygų vykdymo. Šalys ginčijosi dėl užsakymų, numatytų šioje sutartyje ir įsipareigotos patiekti elektros energijos apimčių. Šiam neapibrėžtumui 2007 m. gruodžio 31 d. nebuvo apskaitytas joks atidėjiny, kadangi rengdama 2007 m. finansines ataskaitas vadovybė manė, kad Arbitražo teisme Eesti Energia AS reikalaujama suma yra nepagrįsta, ir galimų realių nuostolių (tuo pačiu ir įsipareigojimo) dydžio pakankamai tiksliai įvertinti nebuvo įmanoma. 2009 m. vasario mėn. buvo paskelbtas Arbitražo teismo nuosprendis, kuris dalinai patenkino Eesti Energia AS ieškinį, todėl Įmonės vadovybė 2008 m. gruodžio 31 d. balanse apskaitė atitinkamą įsipareigojimą 26,009 tūkst. litų sumai, kuri atspindi ieškovui arbitražo priteistas sumas, o taip pat papildomas pretenzijas, gautas iš Eesti Energia AS po minėto arbitražo sprendimo, susijusias su tokiais pačiais sandoriais vykdytais iki 2008 m. gruodžio 31 d.

2008 m. gruodžio 31 d. Įmonė ginčijo UAB „Vilniaus energija“ ir AB „Lietuvos elektrinė“ 7,438 tūkst. litų mokėtinas sumas už šių įmonių suteiktą energiją pagal viešuosius interesus atitinkančių paslaugų schemą (VIAP), kurios nebuvo apskaitytos balanse. Įmonė perskaičiavo faktiškai tiekėjų patiektos elektros energijos atitikimą LR Ūkio ministerijos nustatytoms remtinoms gamybos apimtims. Tiekėjai su tokiu Įmonės perskaičiavimu nesutinka ir reikalauja sumokėti už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas (VIAP) pagal sąskaitose nurodytas sumas. Įmonės vadovybė tiki, kad šie ieškiniai nepagrįsti, todėl šiose finansinėse ataskaitose neapskaitė jokių atidėjinių šiam neapibrėžtumui.

Įsipareigojimas perleisti Kauno hidroelektrinę ir Kruonio hidroakumuliacinę elektrinę
Pagal LEO LT, AB akcininkų – Lietuvos valstybės, atstovaujamos Ūkio ministerijos ir UAB „NDX Enerģija“ – formuojant LEO LT, AB grupę (nacionalinę elektros bendrovę) pasirašytą sutartį, AB „Lietuvos energija“ akcijos buvo įneštos į LEO LT, AB įstatinį kapitalą, kaip aprašyta 1 pastaboje. Be to, akcininkai sutarė, kad Kauno hidroelektrinės ir Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės grynasis turtas turi būti atskirtas nuo AB „Lietuvos energija“ į atskiras įmones, o šių naujai suformuotų įmonių akcijos perleistos Lietuvos valstybei už simbolinę 1 lito kainą iki 2010 m. gegužės 27 d.

Įsipareigojimas perleisti Kauno hidroelektrinę ir Kruonio hidroakumuliacinę elektrinę (tęsinys)

Sutartis leidžia Įmonei naudoti savo veikloje Kauno hidroelektrinę ir Kruonio hidroakumuliacinę elektrinę iki perleidimo datos, atsižvelgiant į sutartyje numatytus apribojimus, t.y. Įmonė turi turtą valdyti taip pat kaip iki sutarties pasirašymo, tačiau Įmonės galimybės įsigyti naujo turto arba prisiimti įsipareigojimų, susijusių su elektrinių turtu, yra apribotos ir Įmonė gali investuoti į turtą ar jį eksploataciją iki 250 tūkst. litų, nebent LEO LT, AB akcininkai iš anksto susitarę kitaip. Taip pat Įmonė turi tęsti elektrinių modernizaciją, kaip patvirtinta sutartyje: po elektrinių atskyrimo į atskiras įmones jų perdavimo Valstybei tikslais, naujosios įmonės turės prisiimti įsipareigojimus kompensuoti AB „Lietuvos energija“ išlaidas patirtas nuo 2008 m. sausio 1 d. iki perleidimo datos pagal sutartyje nurodytus modernizavimo projektus.

Įmonės vadovybė pradėjo rengti reorganizavimo planą, kad atskirtų elektrines, kaip numatyta LEO LT, AB akcininkų susitarime, ir nustatė turtą, kuris turi būti perleistas Valstybei: bendra apskaitinė šio turto vertė, dar apskaityta Įmonės ir Grupės 2008 m. balanse, sudaro 570 mln. litų (šį turtą daugiausiai sudaro ilgalaikis materialusis turtas, kaip atskleista 5 pastaboje – 569 mln. litų). Tačiau šių finansinių ataskaitų išleidimo dienai nei AB „Lietuvos energija“, nei LEO LT, AB vadovybė negalėjo įvertinti įsipareigojimų, kurie turėtų būti perleisti kartu su šiuo turtu, nes pasirašytos sutarties sąlygos pakankamai aiškiai neapibrėžia šio klausimo ir sutarties nuostatos gali būti interpretuojamos įvairiai, atitinkamai sąlygodamos visiškai skirtingas perleistųjų įsipareigojimų sumas: pagal neaudituotus duomenis nuo 15 mln. litų iki 575 mln. litų (neatsižvelgiant į laiko vertę). Be to, susijusi neapskaityta kompensacija gautina už iki 2008 m. gruodžio 31 d. atliktus modernizacijos darbus kaip aprašyta aukščiau pateiktoje pastraipoje yra lygi 25 mln. litų.

Kadangi Valstybei perleistino grynojo turto vertė negali būti pagrįstai įvertinta finansinių ataskaitų parengimo datai, kaip aprašyta aukščiau, vadovybė neapskaitė jokių įsipareigojimų, susijusių su šia prievole. Ši prievolė bus apskaityta, kai bus galima įvertinti sumą, atitinkamai mažinančią Įmonės ir Grupės nuosavą kapitalą.

37 Kapitalo valdymas

Kapitalą sudaro visas balanse apskaitytas nuosavas kapitalas.

Grupė ir Įmonė valdo savo kapitalo struktūrą ir keičia ją, atsižvelgdama į ekonominių sąlygų pokyčius ir pagal savo veiklos rizikos ypatybes. Siekiant palaikyti arba pakeisti kapitalo struktūrą, Įmonė/Grupė gali pakeisti dividendų išmokėjimą akcininkams, gražinti kapitalą akcininkams arba išleisti naują akcijų emisiją. 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. nebuvo padaryta jokių kapitalo valdymo tikslų, politikos ar proceso pakeitimų.

Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas reikalauja, kad Grupės ir Įmonės nuosavas kapitalas sudarytų ne mažiau negu 50 proc. jos akcinio kapitalo, kurį sudaro akcinis kapitalas ir akcijų priedai. Grupė ir Įmonė neturi jokių kitų išorinių reikalavimų kapitalui. 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. Grupė ir Įmonė atitiko aukščiau minėtą reikalavimą.

38 Pobalansiniai įvykiai

Gautas ieškinys

Po balanso datos UAB „Fortis Energy“ ir UAB „Kauno termofikacinė elektrinė“ pateikė Įmonei ieškinį dėl 2009 m. pasirašytos sutarties sąlygų. Ankstesnės sutartys su šiomis šalimis baigėsi 2008 m. gruodžio 31 d. ir dėl jų jokių ginčų ar pretenzijų nėra. Ginčas, kuris bus nagrinėjamas teisme, kilo dėl sutarties sąlygų nustatymo 2009 m. sandoriams. Šios bylos baigtis ir įtaka Įmonės būsimai veiklai šiuo metu negali būti pagrįstai įvertinta.

Pelno paskirstymas

Šių finansinių ataskaitų išleidimo datą Įmonės 2008 m. pelno paskirstymo projektas dar nebuvo parengtas.

